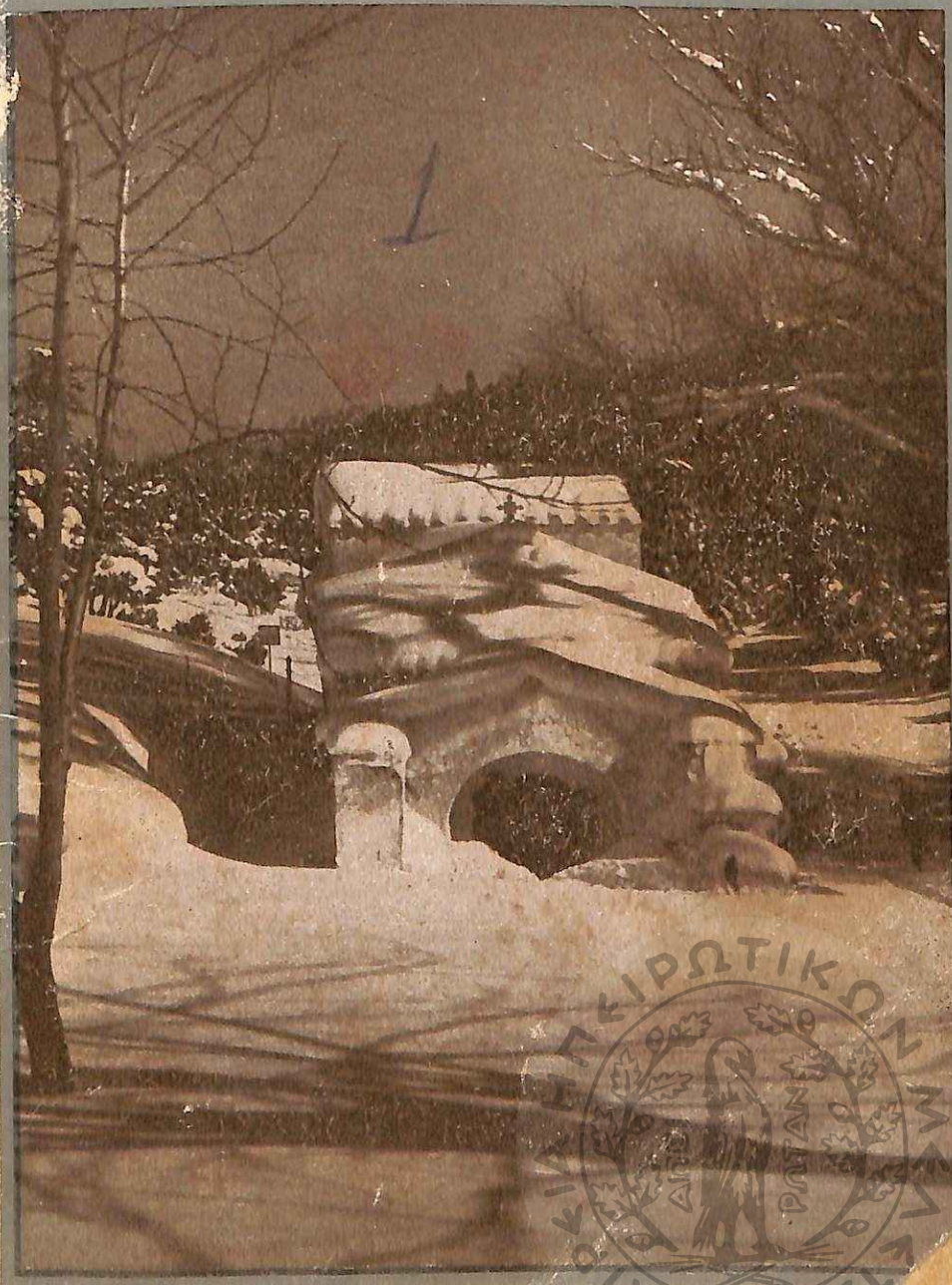
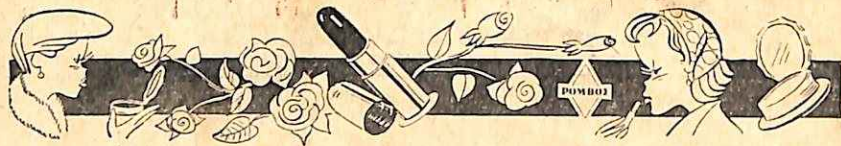

ΕΚΔΟΥΗ

99
1954

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ... ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΥΣΤΙΚΟ

Του Δρος SOVMOR

«...κάτι όμορφο λέμε πώς μοιάζει με ψεύτικο... καί, περίεργο, τó ψεύτικο μέ αληθινό...»

GEORGES COURTELINE

Στήν ρωμαντική έποχή του περασμένου αιώνα, πού έπικρατούσε ή άπαισιο-δοσία καί έγούτευσ ή φθινόπωρινή μ'λαγχολία, μία όμορφη γυναίκα έπρεπε νά είναι χλωμή καί «φθισιώσα» κατά τήν έκφρασι του ποιητή.

Σήμερα όμως πού ή υγεία λατρεύεται σάν Θεός καί μάς γοητ'ύει ή πολύχρωμη άνοιξι θέλουμε τήν γυναίκα σάν ένα φανταχτερό λουλούδι.

Τό δυστύχημα είναι ότι ή φύσι δέν δίνει σ' όλες τίσ γυναίκες τά χρώματα τής όμορφιάς. Έτσι σ' έποχές πού ή γοητεία τής γυναίκας ήταν συνηφασμένη μέ τά χρώματα του προσώπου τής, ή γυναίκα κατέφευγε σέ τεχνητά μέσα. Στήν άρχαία 'Ιουδαία, στήν Αίγυπτο, στήν Έλλάδα καί στήν Ρώμη οί γυναίκες έμαύριζαν τόν κύκλο τών ματιών τους, τά φρύδια καί τίσ βλεφαρίδες τους καί έκοκκίνιζαν τά μάγουλα καί τά χείλη τους, όπως καί σήμερα.

Τότε χρησιμοποιούσαν γιά τόν σκοπό αυτό τά «ψιμίθια», δηλαδή έμπειρικά παρασκευάσματα, πού αντί καλό έκαναν κακό στό πρόσωπο καί συχνά προκαλού-σαν δερματικές παθήσεις.

Σήμερα άποκαλούνται, καί πολύ σωστά, καλλυντικά 'γιατί ό σκοπός τους είναι μόνο τό αισθητικό άφγογο βάψιμο, αλλά καί ή υγεία του προσώπου. Είναι έπιστημονικές συσκευασίες πού έγιναν ύστερα από προσ κτικές μελέτες καί μέ τήν συνργασία πολλών ειδικών, χημικών, ιατρών, δερματολόγων καί καλλιτεχνών.

Έτσι μέ τήν έπιστήμη τό μυστικό τής όμορφιάς του προσώπου έπαψε νά είναι μυστικό καί κάθε γυναίκα μπορεί νά έχη τό καλλυντικό πού τής ταιριάζει. Άλλά καί κάτι άλλο έκανε ή έπιστήμη. Τό κραγιόν, λόγου χάριν, δέν πρέπει μόνο νά χρωματίζει τά χείλη, αλλά καί νά τ' άπαλύνει, ώστε νά προστατεύονται από τό σκάσιμο καί τίσ επιδράσεις του χειμώνα. Επίσης ή ποιότητάς του νά είναι τέτοια ώστε τό καλοκαίρι μέ τόν μεγάλο καύσωνα νά μὴν άπλώνη καί έτσι νά μὴν παρουσιάξη αντίαισθητική εμφάνισι. Ακόμη πρέπει νά έχη τήν ιδιότητα νά παραμένη στά χείλη ώστε νά μὴ χρειάζεται συχνή ανανέωσι, επί πλέον όμως νά μὴ ντεμακιγιάρεται δύσκολα, πράγμα πού επιφέρ'ι βλάβη στήν επιδερμίδα τών χειλέων. Τό μόνο δηλαδή αξιοπρόσεκτο καί δύσκολο στήν κατασκευή από τά καλλυντικά είναι τό κραγιόν. Η έπιστήμη όμως κατώρθωσε νά δώση στό έμπόριο ένα τέτοιο κραγιόν πού δίνει μαζί μέ τόν χρωματισμό μία βελούδι-νη άφή στά χείλη. Τό ρούζ πάλι δέν πρέπει νά είναι μία κόκκινη άπλως πούδρα πού χρωματίζει τά μάγουλα καί αφήνει στό πρόσωπο κάτι σάν σκάσιμο καί ξη-ρότητα, αλλά νά είναι ρούζ-κρέμα, πού όχι μόνον άπλώνεται όμοιόμορφα καί χρωματίζει, θαυμάσια τά μάγουλα, εισδύοντας στους πόρους, αλλά καί του δί-νει μία λάμψι σάν νά είναι ό χρωματισμός φυσικός. Η βαφή πάλι τών βλεφαρίδων πρέπ'ι νά είναι τέτοια ώστε τίσ κνήν νά φαίνονται μακρύτερες καί άπαλές σάν τό μετάξι, νά τίσ τονώνη καί κυρίως ή ίδια βαφή νά είναι αδιάβροχη, ώστε νά μὴ ξεβάφη καί λερώνη τό πρόσωπο καί νά μὴ αναφλέγεται.

Στό τελευταίο δερματολογικό συνέδριο τής Φλωρεντίας αναγνωρίσθη: έ-πίσημα ότι τά καλλυντικά —καί αναφέρθηκαν σάν χαρακτηριστικό παράδειγμα τά καλλυντικά του άμερικανικού εργοστασίου ZANDE COSMETIC Co— αντικα-κάζισουν τήν φύσι εκεί πού φάνηκε φ'ιδωλή. Η γυναίκα μέ τά καλλυντικά του εργοστασίου αυτού, δηλαδή, μέ κραγιόν, μέ ρούζ καί ρίμελ ZANDE (Ζάντε) θρή-κε τό μυστικό τής φύσεως κι' έτσι μπορεί νά γίνη πολύ ωραιότερη από όσο ή ίδια ή φύσις μπορεί νά κάνει όμορφη μία γυναίκα.

Τά καλλυντικά ZANDE, εισάγονται εις τήν Έλλάδα κατ' ευθείαν από τήν Ν. Υόρκη.

Έκλογή

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η προσευχή του χρόνου	33
Τό δαύμα τής ζωής	L. Barnett 34
Τό χαμένο δείπνο	Al. Woolcott 41
Έξομολογήσεις	G. Γληνός 55
Τό παιδί πού ξανάφερε τόν Άγιο Βασίλη	Ruth Sawyer 59
Τοιάκοντα άσμάτια	Άγγ. Βλάχος 65
Ένα κασελάκι λούστρου	K. Ουράνης 71
Ρωγμές στό Παράπετασμα	R. Hanser 76
Τά Χριστούγεννα στήν Τέχνη	H. Lutzeler 79
Σέο Φράνσις Ντραίηκ	D. C. Peattie 85
Τό καλαματιανό μαντήλι	N. Μάτσας 91
Βιάπτει τό κάπνισμα ;	R. W. Riis 94
Τά Χριστούγεννα του Άμερικανού	A. Τραυλαντώνης 100
Όλα από τόν Νέο Κόσμο	F. Manno 108
Ζώα έρωτευμένα	Alan Devoe 111
Τό κολλιέ μέ τίσ γαλάσιες χάντρες	F. Oursler 115
Έτσι σās βλέπουν τά παιδιά	118
Χριστουγεννιάτικα έθιμα, ελληνικά καί ξένα	Μαρίνα 119

Ο χρόνος πού πέρασε 24, «Ποιός θά βοηθ'ι τά περισσότερα;» 44, Δημοσιο-γραφικός Διαγωνισμός 45, Δέκα Παιχνίδια 52, «Μωσαϊκό τής ζωής» 99, «Τί έννοείτε όταν λέτε;» 107.

Η ΜΙΚΡΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ τής Έκλογής

μέ 32 σελίδες έντός κειμένου.

Τό έξώφυλλό μας : «Η Άνία Τσιάδα τής Πάργης χιονισμένη» φωτογραφία του κ. Σ. Μελετιή.

Απαγορεύεται ή αναδημοσίευσις ήρθων καί εκίνων τής «Έκλογής» χωρίς τήν άδειαν τών συγγραφέων καί τών εκδοτών.

"Έκλογή"

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Υπεύθυνος τυπογραφείου : Κ. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Νεοπολέμου 14

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΖΗΝΩΝΟΣ 4, ΑΘΗΝΑΙ. ΤΗΛ. 54.873

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Έσστ. Έτη. 60.000

Έξστ. Έτη. \$ 4

Έσστ. Έξστ. 30.000

Έξστ. Έτη. £ 1.10.0

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΕΘΝΙΚΟ

Αγ. Κωνσταντίνου
Τηλ. 53.242

Συνεχίζει
το έργο

Συνεχίζει
το έργο

ΚΥΒΕΛΗΣ

Πλ. Συντάγματος
Τηλ. 34.491

«Οι 'Αντίζηλοι»

Κωμωδία
του Σέρνταν

Παίζουν: Έλενη Χαλκούση, Μαρία Άλ-
καίου, Θάλεια Καλλιγιά, Λ. Νενεδάκη, Θ.
Αρώνης, Τ. Γαλανός, Μ. Καλογιάννης, Α.
Αλεξανδράκης, Α. Φιλίππιδης, Α. Δελ-
γιάννης, Α. Βλαχόπουλος και άλλοι.

Μετάφρασις: Δ. Ρώμα.
Σκηνοθεσία: Κ. Μιχαηλίδη.
Κοστούμια: Α. Φωκά.

«Το γαλάζιο φεγγάρι»

Κωμωδία του Χιού Χέρμπερτ
Παίζουν: Έλλη Λαμπέτη, Γ. Παππάς,
Δ. Χόρν, Ι. Μιχαλόπουλος.
Μετάφρασις: Διον. Ρώμα. Σκηνοθεσία:
Κακογιάννη. Σκηνικά: Μαρ. Αραβαντινού.

Συνεχίζει
το έργο

ΜΟΥΣΟΥΡΗ

Πλ. Καρύτη
Τηλ. 27.248

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ίπποκράτους 7
Τηλ. 23.723

Συνεχίζει
το έργο

«Ο τρομερός καλόγερος»

Του Έντγκαρ Ουάλλας

Παίζουν: Γιώτα Λάσκαρη—Αργυροπού-
λου, Ρανία Λάσκαρη, Άγγελικα Καπλα-
ρή, Γ. Φούντας, Ν. Δενδρινός, Αρτέμης
Μάτσας, Α. Βεντούρας, Αθ. Προύσα-
λης, Θ. Αρώνης και άλλοι.

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ

Πειραιώς
Τηλ. 41.351

Συνεχίζει
το έργο

«Κατὰ φαντασίαν ἀσθενής»

Κωμωδία του Μολιέρου

Παίζουν: Τίτικα Νικηφοράκη, Αντιγόνη
Βαλάκου, Καίτη Λαμπροπούλου, Χριστ.
Νέζερ, Χρήστος Εὐθυμίου, Άρης Βλαχό-
πουλος, Γίκας Μπινιάρης, Α. Γιαννούλης
και άλλοι.

Σκηνοθεσία: Άλέξη Σολομού. Σκηνικά:
Κλ. Κλώνη. Κοστούμια: Α. Φωκά.

Συνεχίζει
το έργο

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

Πλ. Κολοκοτρώνη
Τηλ. 21.559

«Μειδιάστε, παρακαλῶ»

Κωμωδία του Δ. Γιαννουκάκη

Παίζουν: Β. Λογοθετίδης, Ίλια Λιθ-
κού, Χ. Καρέλλη, Άννα Ρούσσου, Νίκος
Καζής, Εὐάγγ. Πρωτοπαπᾶς, Θάνος Τζε-
νράλης, Μιχ. Παπαδάκης, Καρέττας και
άλλοι.

ΚΕΣΤΟΣ...

Του Δρος GR. LOSANGE

«Από στήθεσφιν ἐλύσατο κεστόν... ἔνθα τε οἱ θελκτικῆρια πάντα τέτυκτο...
φιλότης... ἡμερος...»

Ίλιάδος Ε. 215

Ἡ ἱστορία μας ἀρχίζει πρὶν ἀπὸ πολλὰ-πολλὰ χρόνια, τὴν ἐποχὴ τῶν
ἀρχαίων Θεῶν. Βρισκόμαστε στὸν Τρωϊκὸ Πόλεμο. Ἡ θέσις τῶν Ἑλλήνων
εἶναι κρίσιμη, γιατί ὁ Ζεὺς εἶναι θυμωμένος μαζί τους. Ἡ Ἥρα, πού τοὺς
ὑποστηρίζει, προβλέπει πανωλεθρία τους καὶ θέλει με κάθε τρόπο νὰ τοὺς
βοηθήσῃ. Σκέπτεται, λοιπόν, νὰ ἀπασχολήσῃ τὸν παντοδύναμο σύζυγό
της, ὥστε στὸ διάστημα αὐτό, ἀνενόχλητη πιά, νὰ ἐπέμβῃ ὑπὲρ τῶν Ἑλλή-
νων. Τὸ σχέδιό της εἶναι νὰ τὸν δολοφονήσῃ μετὰ τὴν ἐρωτευμένην ἑα-
ποκοιμήσῃ. Πλένεται, κτενίζεται, στολίζεται, ἀλλὰ δὲν εἶναι πολὺ δέδαιη
ἂν θὰ τὸν γοητεύσῃ. Καταφεύγει τότε στὴν Θεά τοῦ Ἔρωτος, τὴν Ἀφροδίτη.
Σὰν γυναῖκα, τῆς λέγει τὴν μισὴ ἀλήθεια, ἥ, ἂν θέλετε, μισὸ ψέμα. Παρα-
καλεῖ τὴν Ἀφροδίτη νὰ τὴν βοηθήσῃ ὥστε νὰ τὴν ἐρωτευθῇ ὁ ἀστατος Ζεὺς.
Χωρίς, ἐννοεῖται, νὰ ἀποκαλύψῃ τὸν πραγματικὸ σκοπὸ της. Ἡ Ἀφροδίτη,
ποὶ εἶναι σύμμαχος τῶν Τρώων, πέφτει στὴν παγίδα καὶ πρόθυμα τῆς δα-
νεῖζι τὸ ἀκαταμάχητο ἐρωτικὸ ὄπλο της, τὸν κέστος της, τὸν κεντητὸ
δηλὰ ἐπίδεσμο πού φοροῦσε κάτω ἀπὸ τὸ στήθος της, ὅπως φοροῦσαν τό-
τε οἱ γυναῖκες. Ἡ Ἥρα ἐφωδασμένη μετὰ τὸν κέστο της Ἀφροδίτης ξε-
τρελλαί... κυριολεκτικὰ τὸν Δία πού ὁμολογεῖ ὅτι ποτὲ τοῦ δὲν ἐνίσωε τὴν
ἀγάπην καὶ ἐπιθυμίαν γιὰ καμμιά γυναῖκα.

Ἡ χαρὴ ἐμὴν αὐτὴ ἱστορία πού μᾶς τὴ διηγείται ὁ Ὅμηρος στὴν Ίλιάδα
τοῦ μᾶς φανεῖται πόσο οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἦταν κοντὰ στὰ πράγματα
γιὰ νὰ παρατηρήσῃ μιὰ μεγάλη ἀλήθεια. Ὅτι τὸ χαρακτηριστικώτερο θέλ-
γητρο μιάς γυναῖκας εἶναι τὸ στήθος, πού σαγηνεύει καὶ τὸν σωφρονέστερο
ἄνδρα. Γι' αὐτὸ φαντάσθηκαν ὅτι ἡ Ἀφροδίτη ὀφείλει τὴν ἀκαταμάχητη γοη-
τεία της στὸν κέστο της, πού ἔκανε νὰ φαίνεται ἀκόμη ωραιότερο τὸ
πάγκαλο στήθους της.

Σήμερα τὰ πράγματα εἶναι ἀπλούστερα. Δὲν χρειάζεται ἡ γυναῖκα νὰ
εἶναι Θεά, οὔτε νὰ χρησιμοποιεῖ θεϊκοὺς κεστούς με μαγικὰς ιδιότητες. Ἡ
κάθε γυναῖκα μπορεῖ νὰ τὸνῶσῃ τὴν ὀμορφίαν τοῦ στήθους της ἢ νὰ ἀποκρύ-
ψῃ κάποια ἀτέλειά του μ' ἓνα σύγχρονον κεστό. Γιατὶ κέστος δὲν εἶναι τί-
ποτε ἄλλο, παρὰ ὁ γνωστὸς μας στηθόδεσμος.

Ἐνα λοιπὸν σημεῖον ἐστὶν ἔχει πρὸ θαυματουργὰ ἀποτελέσματα, ἀ-
κόμη καὶ ἀπὸ τὸν θρυλικὸν κέστο της Ἀφροδίτης... Ἀρκεῖ νὰ ξερῇ ἡ γυναι-
κα ἀπὸ πρὸς τὸν προμηθευτῆ.

Ἡ Ἥρα ἤξερε ὅτι ἐπρεπε νὰ προμηθευθῇ τὸν κέστο της ἀπὸ τὴν Ἀφρο-
δίτη, ἡ σημερινὴ Ἑλληνίδα ξερεῖ ὅτι γιὰ νὰ βρῇ τὸ καλὺτερον σοῦτιεν, ὅπως
καὶ τὸ λαστέξ της, πρέπει νὰ τὸ ἀγοράσῃ ἀπὸ ἓνα μόνον κατάστημα. Δὲν
εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσουμε ὅτι τὸ μοναδικὸ αὐτὸ κατάστημα εἶναι τοῦ
Στρατηγίου.

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48
Τηλ. 21.492

Συνεχίζει
το έργο

«Ζητείται ψεύτης»

Κωμωδία του Δ. Ψαθά

Παίζουν: Άννα Συνοδίου, Ντίνος Ήλιόπουλος, Παντελής Ζερβός και άλλοι.

«Βάλε τών ταυρομάχων»

Έντος του μηνός

Τού Άννουϊγ

Παίζουν: Δημ. Μυράτ, Άννα Κυριακού, Τζόλλυ Γαρμπή, Βύρων Πάλλης και άλλα στελέχη του θιάσου.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

15 Ιανουαρίου 7 μ.μ.: Μουσική από δίσκους με έργα του Μπέντζαμιν Μπρίττεν.

ΚΕΝΤΡΙΚΟ

8 Ιανουαρίου, 6.30 μ.μ.: Ρεσιτάλ πιάνου του Ρώσου πιανίστα κ. Σούρα Σερκάσκυ (Καλλιτεχνικό Γραφείο Άθηνών).

18 Ιανουαρίου 6.30 μ.μ.: Ρεσιτάλ βιολοντσέλου από τον διάσημο Άμερικανό βιολοντσέλιστα Ρουτζέρο Ρίτσι (Καλλιτεχνικό Γραφείο Άθηνών).

25 Ιανουαρίου: Ρεσιτάλ βιολοντσέλου από τον Έλληνα βιολοντσέλιστα κ. Ήλ. Παπασταύρου (Καλλιτεχνικό Γραφείο Άθηνών).

29 Ιανουαρίου: Ρεσιτάλ πιάνου από τον Έλληνα πιανίστα κ. Τ. Γωργίου.

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

3 Ιανουαρίου 8 μ.μ.: Ρεσιτάλ του τενόρου κ. Πετροπούλου.

11 Ιανουαρίου: Ρεσιτάλ τραγουδιού της δίδος Μουτσίου και του κ. Κ. Τρωαδῆ.

15 Ιανουαρίου: Ρεσιτάλ του τενόρου Καλαϊτζάκη.

19 Ιανουαρίου: Ρεσιτάλ βιολιού του κ. Κωνσταντινίδη.

21 Ιανουαρίου: Μουσική βραδυά οργανωμένη υπό της Άμερικανικής Υπηρεσίας Πληροφοριών.

22 Ιανουαρίου: Συνανλία του τενόρου κ. Καζαντζή.

28 Ιανουαρίου: Ρεσιτάλ τραγουδιού της κ. Αλίκης Σωφρονιάδου.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

29 Δεκεμβρίου—17 Ιανουαρίου: Έκθεση ζωγραφικής των έργων του κ. Ήλίου Κ. Ζερβό.

Συνεχίζεται έως τις 15 Ιανουαρίου ή έκθεση των έργων ζωγραφικής του κ. Μούγιου.

ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ

Πατησίων
Τηλ. 55.262

Συνεχίζει
το έργο

«Κοντή φύστα»

Επιθεώρησης των
Άσημακοπούλου — Σπυροπούλου —
Παπαδούκα

Παίζουν: Μαρίκα Νέζερ, Μπελίντα, Σπεράντζα Βρανά, Ντόλυ Φλίσκο, Έλλη Βασταρδῆ, Λ. Όρφανού, Μπ. Ροζαλίντ, Μ. Λήδα, Μ. Νικολαΐδου, Όρ. Μακρῆς, Β. Αύλωνίτης, Ν. Ρίζος, Κ. Χατζηχρήστος, Ν. Πατέτσος και άλλοι.

Μουσική: Γ. Μουζάκης.

Σκηνικά: Μ. Άγγελόπουλου.

Σκηνοθεσία: Κ. Χατζηχρήστου.

15—31 Ιανουαρίου: Έκθεση έργων ζωγραφικής του κ. Παχατουρίδη.

—Συνεχίζεται έως τις 15 Ιανουαρίου ή έκθεση ζωγραφικής των έργων της κ. Άννας Τσούμα—Πίππα.

15—31 Ιανουαρίου: Η έκθεση των έργων γλυπτικής του κ. Κόλλια.

ΖΑΧΑΡΙΟΥ

Συνεχίζεται μέχρι 7ης Ιανουαρίου ή έκθεση ζωγραφικής του κ. Ν. Ξένου με τοπία και βάλασες από την Άττική και την Παλιά Άθήνα.

10—31 Ιανουαρίου: Έκθεση έργων ζωγραφικής του κ. Κοσμαδόπουλου με 50 περίπου έλαιογραφίες.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

2—31 Ιανουαρίου: Έκθεση ζωγραφικής του κ. Άλκη Κεραμίδα με 60 έλαιογραφίες.

«ΒΗΜΑ»

Συνεχίζεται μέχρι της 6ης Ιανουαρίου ή έκθεση ζωγραφικής του κ. Ι. Ραυνά.

8—31 Ιανουαρίου: Έκθεση ζωγραφικής της δίδος Διάας Άντωνάκη. Θέματα των έργων της: Τοπία της Κεφαλονιάς.

ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

8—16 Ιανουαρίου: Έκθεση γλυπτικής και σχεδίου του γλύπτου κ. Μιχ. Πάιπερ.

ΖΑΠΠΕΙΟ

Άρχίζει η δεύτερη περιοδική έκθεση των έργων της Έθνικής Πινακοθήκης.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

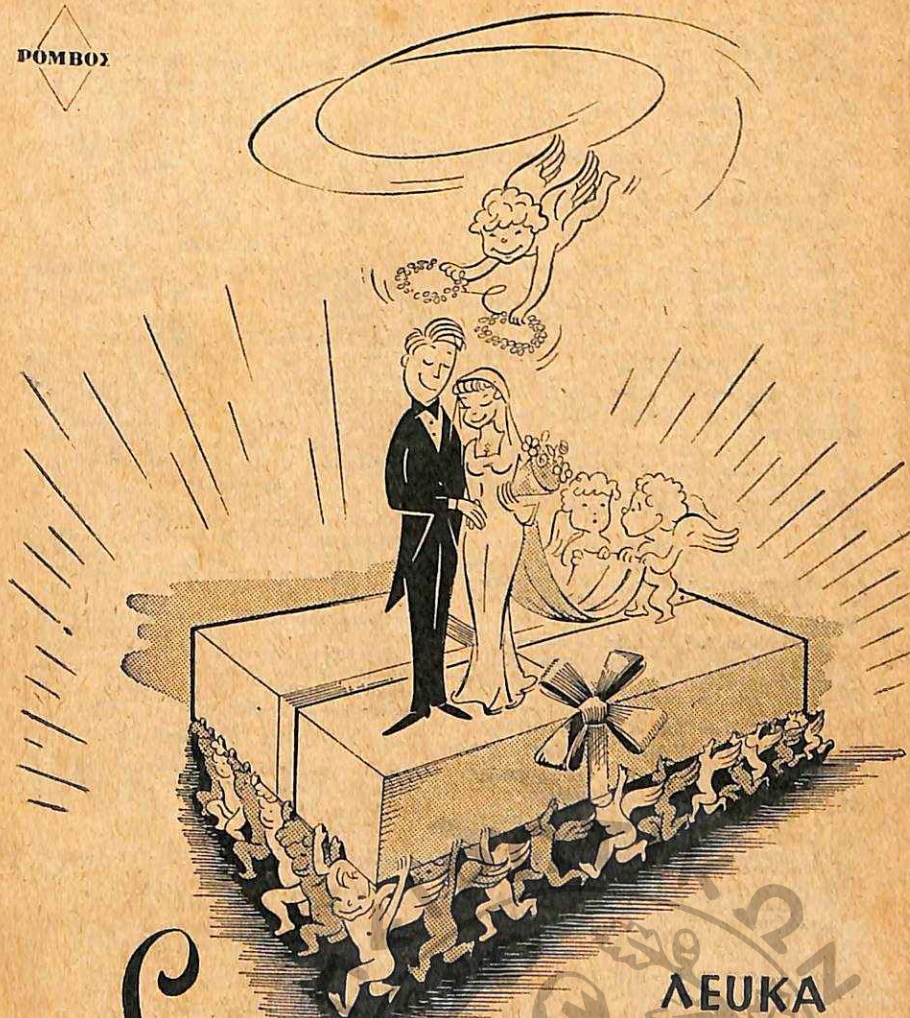
«ΑΘΗΝΑΙΟΝ»

(Λεωφόρος Αραλίας 38)

Η νέα σειρά τακτικών μαθημάτων για την περίοδο 1953-54 καθορίσθηκε ως εξής:

Δευτέρα, 6¼—7¼ μ.μ.: Γ. Άμπωτ: Το Ήλιακό Σύστημα μέσα στο Σύμπαν.

ΔΟΜΒΟΣ

ΛΕΥΚΑ
ΕΙΔΗ

Στρατηγίου

ΚΑΠΝΙΚΑΡΕΑΣ 5

7¼—8¼ μ.μ.: Κ. Τσάτσος: Στοιχεία αμερικανικού πολιτισμού.
Τρίτη 6¼—7¼ μ.μ.: Μ. Χατζηδάκης: 'Η Ήρα' κέντρο καλλιτεχνικό.
7¼—8¼ μ.μ.: Χ. Ι. Καρούζος: 'Η εξέλιξις της Αρχαίας Έλληνικής Τέχνης'.
Τετάρτη 6¼—7¼ μ.μ.: 'Ολγα Κακριδής: 'Ομήρου Οδύσσεια'.
7¼—8¼ μ.μ.: Ι. Γ. Παπαϊωάννου: Σούμπερτ.
Πέμπτη 6¼—7¼ μ.μ.: Δ. Σ. Λουκάτος: Περιοδικά λατρευτικά έθιμα.
7¼—8¼ μ.μ.: Ε. Π. Παπανούτσος: Γνωσιολογία.
Παρασκευή 6¼—7¼ μ.μ.: Γιάννης Γιαννόπουλος: Ραδιοφωνία.
7¼—8¼ μ.μ.: Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος: 'Ο Νεοελληνικός Ρομαντισμός'.

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

4 'Ιανουαρίου: Διάλεξις του 'Ελληνοελαβετικού Συδέσμου με όμιλητή τον κ. Μιχ. Πεσμαζόγλου.

5 'Ιανουαρίου: Διάλεξις οργανωμένη από το, «Ψυλλοαίτη» με θέμα «Η αρχαία τέχνη και ο σύγχρονος άνθρωπος» με όμιλητή τον Εφορο Αρχαιοτήτων, Θόδωρον κ. Χρυσό. Χρήστου.

12 'Ιανουαρίου: Διάλεξις οργανωμένη από της «Ενώσεως Σμυρναίων» με θέμα: «Μκρασιατικά σπουδαία» με όμιλητή τους κ.κ. Χρ. Σολωμώϊδη, 'Ηλ. Βεζύη και Μηλιώρη.

14 'Ιανουαρίου: Διάλεξις οργανωμένη από τη, Ομοσπονδία 'Εκδορικών Σωματείων 'Ελλασας με όμιλητή το, λογοτεχνική κ. Ι.Μ. Παργιωτόπολο.

ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

19 'Ιανουαρίου 7 μ.μ.: 'Ομιλητής ό δρ 'Ε.τουαρνις, με θέμα «The English Child? An Historical sketch».

22 'Ιανουαρίου 7 μ.μ.: Πέμπτο μάθημα της σειράς «Η διάρρωσις της συγχρόνου αγγλικής γλώσσας», με όμιλητή το, κ. Φρ. Κίγγκ.

26 'Ιανουαρίου 7 μ.μ.: Διάλεξις του κ. Γ. Νηθαίν, με θέμα: «Η πο.ητική ανάπτυξις στο Βρεταννικό Θίατρο κατά το 1945—53».

29 'Ιανουαρίου 7 μ.μ.: Διάλεξις του κ. Γ. Νηθαίν, με θέμα: «Η θ.σις και οι μ.θοδοι του σκηνοθετου στο 'Αγγλικό Θίατρο».

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

10 'Ιανουαρίου: Θεατρική Ποντιακή Παράστασις οργανωμένη από τον κ. Θεόδωρο Καμενίδη.

Β.ΒΑΘΗΚΕΣ

'Η διαρκώς πλουτιζόμενη βιβλιοθήκη του «Έλληνογαλλικού Συνδέσμου Νέων» βρίσκεται στην διάθεσι παντός φίλου του Γαλλικού Βιβλίου (Βουλής 20α, τηλ.φώνο 32.694).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

(Μεγαρο Πεσμαζόγλου, Πανεπιστημίου 39)

ΣΕΙΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ Ε.Φ.Ε.

15)1: Φωτογραφικά χαρτιά και ρετούς, όμιλητής ό κ. Σ. Μελετιζής.

22)1: Στοιχεία τεχνικής σκοτεινού θαλάμου, όμιλητής ό κ. Ν. Μαυρογενής.

29)1: Μεγεθύνσεις και τυράζ, όμιλητής ό κ. Σ. Μελετιζής.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Συνεχίζεται και αυτόν το μήνα ή διαρκής έκθεσις φωτογραφιών με νέα σειρά φωτογραφιών.

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΕΚΠΟΜΗ

'Από τις αρχές του παρελθόντος μηνός άρχισε ή εδική ραδιοφωνική έκπομπή της Ε.Φ.Ε. κάθε Τρίτη στις 2.10 μ.μ. από το 'Εθνικό Πρόγραμμα του Ραδιοφωνικού Σταθμού. Τήν ώρα αυτή θα μεταδίδονται πληροφορίες και ανακοινώσεις της Ε.Φ.Ε.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

17 'Ιανουαρίου: Φωτογραφικοί περίπατοι υπό την αρχηγία φωτογράφου, μελών της Ε.Φ.Ε., στο Τουρκολίμανο, Λυκαβηττό, 'Ακρόπολη, Πλάκα, Στήλες 'Ολυμπίου Διός κλπ.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΟΔΗ

Στις 20 'Ιανουαρίου θα γίνη στα γραφεία της Ε.Φ.Ε. προβολή φωτογραφιών και κινηματογραφικής ταινίας του κ. 'Αγγ. Προκοπίου με αρχαιοτήτες του Δαφνίου.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Στο τέλος του μηνός, Κυριακή 31 'Ιανουαρίου, 8 μ.μ., θα γίνη στα γραφεία της Ε.Φ.Ε. ή έτησις Γενική Συνελευσις της 'Εταιρείας.

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ

'Ιπποδρομιακές ήμέρες 'Ιανουαρίου 1954 ('Όρα έαρξενω 2 μ.μ.)

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 1 'Ιανουαρίου: "Επαθλον πρωταθληματος (δρχ. 80 έκατ.). 'Απόστασις 1800 μετρα. Συμμετεχουν καθοράιμοι 3 και 4 έτών.

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 'Ιανουαρίου.
ΚΥΡΙΑΚΗ 10 »
ΤΕΤΑΡΤΗ 13 »
ΚΥΡΙΑΚΗ 17 »
ΤΕΤΑΡΤΗ 20 »
ΚΥΡΙΑΚΗ 24 »
ΤΕΤΑΡΤΗ 27 »
ΚΥΡΙΑΚΗ 31 »

ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΤΟΥ ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΥ

Α' θέσις: 30.000 (άνδρων)
20.000 (γυναικών)
Β' θέσις: 15.000 (άδρων)
7.000 (γυναικών)
'Αθλητικό Περίπτερον (τόνον μ.η):
35.000 (άνδρων)
25.000 (γυναικών)

ΤΙ ΗΤΑΝ ΚΑΙ ΤΙ ΕΙΝΑΙ...

Του κ. S. ANGELO

«...ώκοδομησαν καταγώγιον διακοσίων ποδών. πανταχά κύκλω οικήματα έχον κάτωθεν και άνωθεν...κλίνας κατασκευάσαντες...»

Θουκυδίδης, ΙΙΙ. 68. 3.

Σε έποχές που ή συγκοινωνία ήταν σχεδόν άνυπαρκτή και ή παρουσία ενός ξένου εξαιρετικό γεγονός. ή φιλοξενία ήταν ιδιαιτητική, δηλ. έγινετο από τους ίδιους τους κατοίκους, που θεωρούσαν ύποχρεωσί τους να περιποιηθούν τον κακουνημένο και άποροστάτευτο ξένο. Τήν αντίληψη αυτή την ενίσχυε και ή Θρησκεία. Στην αρχαία 'Ελλάδα πολύ νωρίς άρχισε να άναπτύσσεται ή δημοσία φιλοξενία. Οι ίδιοι δηλαδή οι πόλεις εφρόντιζαν να περιποιούνται τους ξένους δες αναφέρει ότι μετά την καταστροφή των Πλατυνών (428 π.Χ.) οι Λακεδαιμόνιοι έκτισαν από τα υλικά των γκρεμισμένων σπιτιών της πόλεως «καταγώγιον», δηλαδή ξενοδοχείον, με πολλά δωμάτια και άνέσεις. Στόν 4ο αιώνα π.Χ. άλλες πόλεις ή τόπους πανελληνίων συγκεντρώσεων, όπως στους Δελφούς και στην 'Ολυμπία.

Παράλληλα όμως με τα καταγώγια άρχισαν να εμφανίζονται και τα πανδοχεία ή τα καπηλεία, που ήταν συνήθως σε σταυροδρόμια ή σε περαστικά μέρη. Άποτελούν την πρώτη μορφή του επαγγελματικού ξενοδοχείου. 'Η φιλοξενία άρχισε να πληρώνεται.

Στήν Βυζαντινή έποχή τα πανδοχεία ή γάνια* όπως τα έλεγαν, είχαν γίνει κέντρα αλόσσας, όπου έσυνναζαν γυναίκες έλευθερίων ήθών και ύποπτα άτομα. κεί. 'Ο 'Αγιος Βασίλειος αναγκάστηκε να απαγορεύσει στους πιστούς να πγαίνουν έπιτη λειτουργία τους παρακολουθούσαν οι κατά τόπους εκκλησιαστικές άρχές. Σιγά-σιγά τα γάνια των έπισκοπών έδωσαν τη θέση τους στους ξενώνες ή στα άρχοντορικά, ιδιαίτερα δηλαδή διαμερίσματα των μοναστηριών, όπου οι έξνοιο έβρισκαν καθό: περιποίηση χωρίς άμοιβή.

Με την βελτίωσι των μέσων συγκοινωνίας ή επαγγελματική φιλοξενία άργανώθηκε καλύτερα και πήρε άλλη μορφή. Τα πανδοχεία έγιναν ξενοδοχεία, κτίρια δηλαδή εύπρεπη, όπου ο ξένος έβρισκε άρκητες άνέσεις.

Τό πρώτο έλληνικό ξενοδοχείο ήταν τό «Λονδίνο» στο Ναύπλιο, που κυρίως εξυπηρετούσε τους Βασιλείς του 'Οθωμαν. Στήν 'Αθήνα τό πρώτο ξενοδοχείο ήταν τό «Νέον Ξενοδοχείον» του 'Ιταλού Κατάλι.

'Η εξέλιξη των ξενοδοχείων υπήρξε ραγδαία μετά την διάδοσι των σιδηροδρόμων και, μπορεί να πη κανείς, έκπληκτική, μετά την άλωματώδη ανάπτυξη της ναυτιλίας, της αεροπορίας και του αυτοκινήτου.

Πρίν από 70 περίπου χρόνια έθεωρήθηκε ως «πολύ περιττός γεωγραφικός ότι ένα ξενοδοχείο της Κωνσταντινής έβαλε υπάνια σε κάθε δωμάτιό του. 'Ός την έποχή εκείνη τα υπάνια, άν υπήρχαν, ήταν στα ύπόγεια!

'Η Ευρώπη, που έχει μία παλιά ξενοδοχειακή παράδοσι, ξεπεράστηκε τα τελευταία χρόνια από την 'Αμερική, όπου υπάρχουν οι μεγαλύτερες ξενοδοχειακές κή, που άναπτύχθηκε για πρώτη φορά ή ξενοδοχειακή άρχιτεκτονική, που σκοπός της είναι να ρυθμίση τό κτίριο κατά τέτοιο τρόπο ώστε να δώση στους ένοίκους του όλα τα μέσα της υγιεινής, της άνέσεως και της ευμαρείας.

Τό γεωγραφικό αυτό πνεύμα έπείρασε βαθύτατα τις αντίληψεις περί ξενοδοχείων και παντού πια στον κόσμο οι αξιολογότερες έπιχειρήσεις άρχισαν να εργάζονται επάνω στα άμερικανικά πρότυπα.

'Ακόμη και τό Λονδίνο, που είναι γνωστό για την συντηρητικότητά του και όπου τα ξενοδοχεία του χρονολογούνται από πολλά-πολλά χρόνια, ακολουθήσαν την άμερικανική γραμμή και τό 1930 κτίσθηκε τό «Ντόρτσεστερ» με δαπάνη τότε 1.700.000. λιρών.

Στήν 'Ελλάδα, που λίγο-πολύ ακολουθεί στον τομέα αυτόν κάπως παλιές αντίληψεις, τό πρώτο ξενοδοχείο που εργάζεται επάνω σε τελείως σύγχρονα πρότυπα είναι τό «'Αθηναιον Μελαθρον». 'Εχει έπιτύχει σε ιδανικό σημείο τον συνδυασμό της άρχοντιάς και της πολυτελείας με την σημεινή αντίληψη της άνέσεως και της υγιεινής. Είναι κάτι που τιμά πραγματικά την 'Ελλάδα.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ
ΑΘΗΝΩΝ

(Λεωφ. Αμαλίας 28, τηλ. 22.494)

Σαββατοκύριακο 2—3)1: 1) Τρίπολις — Βυτία.

Κυριακή 3)1: 1) Πάρνης. 2) Άνω Σούλι — Γραμματικό. 3) Άγ. Μερκούριος. 4) Μονή Κλειστών. 5) Καπαδρίτι — Μαρθών. 6) Πεντέλη — Πικ.ρμ. 7) Περαιμα — Άγ. Νικόλαος. 8) Άγ. Μερκούριος. 9) Μάτι.

Θεοφάνεια 6)1: 1) Πάρνης. 2) Σούνιον. 3) Πόρτο Γερμενό. 4) Πικέρμι — Ραφίνα. 5) Ραφίνα — Άγ. Τριάς Πεντέλης (πεζοπορική).

Σαββατοκύριακο 9—10)1: 1) Ναύπλιο — Επίδαυρος — Μυκή αι.

Κυριακή 10)1: 1) Βάρκιζα — Άνάβυσσος. 2) Πάρνης. 3) Πόρτο Γερμενό. 4) Ζούγκλα. 5) Μήλεσι — Συκάμινο. 6) Βαρνάβα — Καπαδρίτι. 7) Γκούριζα — Λίμνη Μαραθώνος. 8) Κόρινθος — Ακροκόρινθος. 9) Γρος Ύμηττου. 10) Άγ. Μερκούριος. 11) Νταού Πεντέλη.

Σαββατοκύριακο 16—17)1: Λουτράκι — Ευλόκαστρον.

Κυριακή 17)1: 1) Ναύπλιο (αυτοκινητάμαξα). 2) Πάρνης. 3) Βαρνάβα — Κάλαμος. 4) Μαλακασά — Μαυρινόρα. 5) Σκάλα Ωρωπού. 6) Πάρνης — Μονή Κλειστών. 7) Μάδρα — Άγια Τριάς — Μυρίνη. 8) Μυκήναι — Ήραϊον. 9) Κόρινθος — Σοφικό. 10) Πόρος. 11) Διόνυσος — Καταρράκτης.

Σαββατοκύριακο 23—24)1: Σούνιον.

Κυριακή 24)1: 1) Πάρνης. 2) Διόνυσος — Νέα Μάκρη. 3) Μπάλα — Σιαματά. 4) Μπογιάνι — Σπατατζίκι. 5) Κιούρκα — Γύρος Μπελετσίου. 6) Ευλοκέρizza — Βρανάς. 7) Άγ. Πατελεήμω — Οινόη. 8) Λίμνη Μαραθώνος — Καλέντζι. 9) Βαρνάβα — Σαστανή. 10) Άγ. Τριάς Πεντέλης — Άγ. Ασωματοί. 11) Όσιος Γερόθεος.

Σαββατοκύριακο 30—31)1: Κύμη.

Κυριακή 31)1: 1) Πάρνης. 2) Δερβενάκι — Νεμέα (άρχαϊολογική). 3) Τατόι — Άγ. Μερκούριος. 4) Χαλκίς. 5) Νταού Πεντέλη — Ζούγκλα. 6) Κάλαμος. 7) Μαλακασά — Μήλεσι. 8) Μαρκόπουλο —

Σκάλα Ωρωπού. 9) Αίγινα. 10) Γύρος Πάρνηθος. 11) Μαραθών — Γραμματικό.

ΕΝΩΣΙΣ
ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΩΝ

(Κολοκοτρώνη 29, τηλ. 28.437)

α) 1)1: Πεντέλη — Πέργαρι. 6) 6)1: Λουτρόπυργος — Άγ. Νικόλαος. γ) 10)1: 1) Πάρνης. 2) Περιφερειακή Ίκαρίου Όρους. 5) 16—17)1: Λεβάδεια — Άράχωβα — Δελφοί. ε) 17)1: Πάστρα — Όσιος Μελέτιος. στ) 24)1: Νταού Πεντέλη. ζ) 31)1: Κιούρκα — Μαλακασά.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΚΔΡΟΜΩΝ

Ή Όμοσπονδία Έκδρομικών Σωματείων της Ελλάδος ανακοινώνει διά τόν μήνα Ίανουάριον 1954 τας κάτωθι εκδρομάς των εν Αθήναις, Πειραιεί και Έλευσίνοι Έκδρομικών Σωματείων της:

Φ.Ο.Σ.

(Άκαδημίας 58, τηλ. 23.871)

1)1: 4 μ.μ. Πρωτοχρονιά στην Λέσχης μας.

3)1: Όρειβατική και ή τουριστική πτήτα του Φ.Ο.Σ.

6)1: Θεοφάνεια στην Ν. Μάκρη.

9)1: 10 μ.μ. Χορευτική πτήτα του Φ.Ο.Σ.

10)1: Πάρνηθα.

17)1: α) Μπάρι — Πηγή Βίλλια — Λιοσάτι. 6) Φράγμα Μαραθώνος.

24)1: α) Σούνιο — Λεχραινα. 6) Πεντέλη.

31)1: α) Χασιά — Μονή Κλειστών. 6) Πάρνηθα.

ΑΡΧΑΙΟΦΙΛΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΕΚΔΡΟΜΩΝ

(Βουλής 8, τηλ. 27.892)

α) 6)1: Λαιμός Βουλιαγμένης (έρτο δασιλόπηττας).

6) 17)1: Πάρνης.

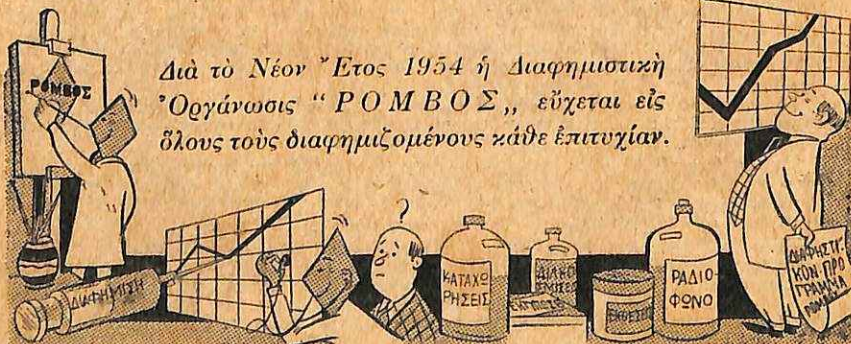
γ) 24)1: Ραφίνα.

5) 31)1: Όσιος Μελέτιος.

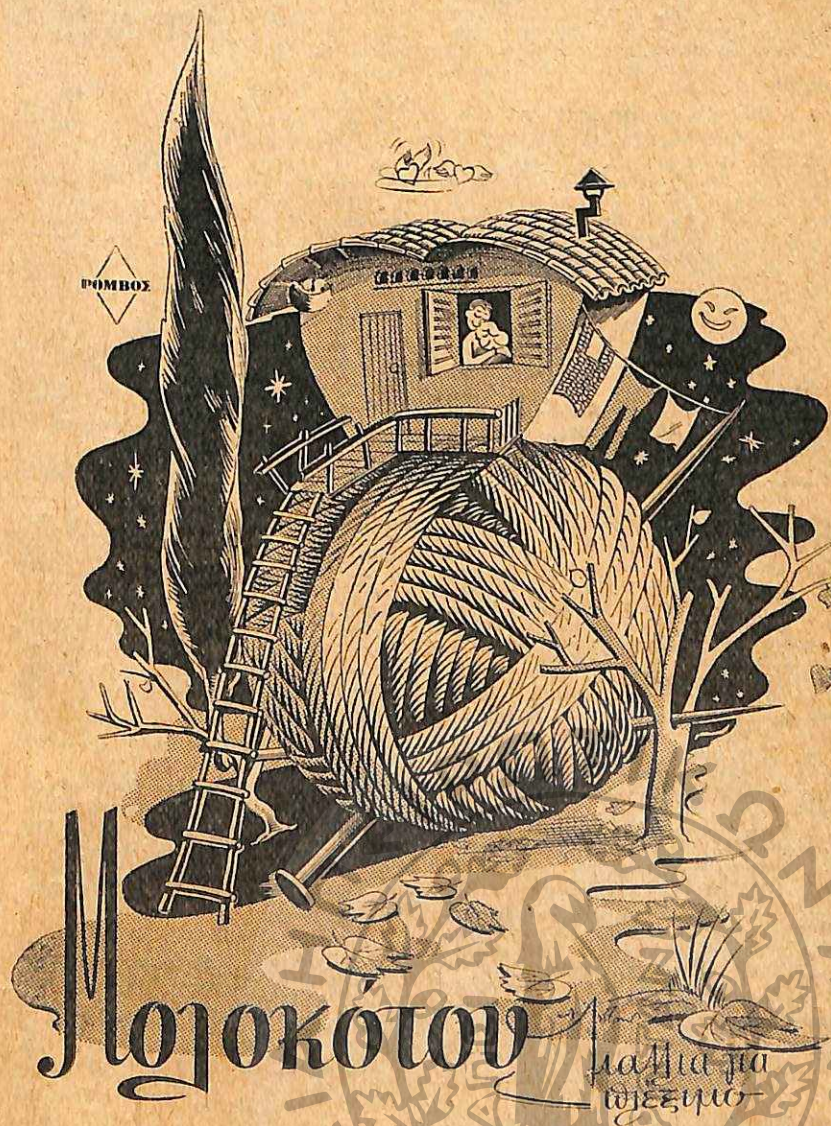
ΑΤΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

(Κοραή 3, τηλ. 34.511)

α) 3)1: Πεντέλη. 6) 10)1: Πάρνης (κοψίμο πτήτας). γ) 17)1: Πόρτο Ράφτης — Γύρος Περαιτής. 8) 24)1: Άνάβυσσος — Προφ. Ήλίας. ε) 30—31)1: Παλ. Κόρινθος — Ακροκόρινθος — Λουτράκι. στ) 31)1: Νέα Μάκρη — Ευλοκέρizza.

Διά τόν Νέον Έτος 1954 ή Διαφημιστική
Όργάνωσις "ΡΟΜΒΟΣ", εύχεται εΐς
όλους τούς διαφημιζομένους κάθε επιτυχίαν.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ

(Πλατ. Γ. Καρύστη Γραφ. κ. Ζούνη)
α) 3)1: Μάδρα — Μελετάκι. 6) 10)1: Πλαταϊά — Κόκλα. γ) 17)1: Πεντέλη (έ-
ορτασμός 300ής εκδρομής). 6) 24)1: Χα-
σιά — Μονή Κλειστών — Φρούριον Φυ-
λής. ε) 31)1: Καπαδρήτι — Βαρνάδας —
Γραμματικό.

ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΩΝ ΑΚΤΗΣ

(Άριστοτέλους 57, τηλ. 51.150)

α) 3)1: Κουβαράς — Μοή Εύαγγελι-
στρίας — Μοή 'Ιερουσαλήμ. 6) 6)1: Βου-
λιασμένη (έορτή Θεοφανίων εἰς 'Ορφα-
νοτροφεῖο). γ) 10)1: Πεντέλη — Πέργα-
ρι. 6) 17)1: Γραμματικό — Ραμνούντα.
ε) 24)1: Μαλακάσα — Έργα 'Αγίου Θα-
μά — Θήβαι. στ) 31)1: 'Αγιος Μερκού-
ριος — Μπελέτσι.

ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΩΝ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

(Λεωφ. 'Αμαλίας 4, τηλ. 26.058)

α) 1)1: Γραμματικό — Ραμνούντα —
'Οβριόκαστρο. 6) 6)1: 'Αγίασμός στη
Βουλιασμένη. γ) 10)1: Πεντέλη (κόψιμο
της πηττας). 6) 17)1: Πάρνης. ε) 24)1:
'Υμηττός: 1) 'Αστέρι — Καρυφή. 2) Τρύ-
πιος Βράχος — Προφ. 'Ηλίας — Χαλιδού
— Κοραή. στ) 31)1: Σούνιον.

ΟΜΙΛΟΣ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΩΝ

(Χαρ. Τρικούπη 4, τηλ. 24.544)

α) 3)1: Μ.γαρά — 'Οσιος 'Ιερόθεος
(κόψιμο της πηττας). 6) 2—3)1: Μεγα-
ρά — 'Οσιος 'Ιερόθεος — Κορυφή Γερα-
νείων (κόψιμο της πηττας). γ) 10)1: Κα-
σαρπάρη — Καλοπούλα — 'Αστέρι —
Σπηλιά Λιονταριού — 'Αγιος 'Ιωάννης Κυ-
νηγός. 6) 17)1: 1) 'Αλώρα — 'Αγ. Τριά-
δα — Βούτιμα — 'Αγ. Μαρίνα — Αύ-
λώνα και 2) Αύλώνα — 'Αγία Τριάδα. ε)
24)1: 1) Πάρνης: Παληοχώρι — Σκίπε-
ζα — Καραμπόλα — Μπάφι — 'Αγία
Τριάς. 2) Κανταλίδι — Κορομηλιά —
Μόλα — Κανταλίδι — 'Αγία Τριάς. στ)
31)1: Γενική Συνέλευσις.

ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

(Βραζ.ζέου 15

τηλ. 662.081 κ. Ροϊδης)

α) 3)1: Μονή Κλειστών — Φρούριον
Φυλής — Σπηλαϊον Παός. 6) 6)1: Διό-
νυσος — Ραπεντόζα — Νέα Μάκρη. γ)
10)1: Ντασ — Πεντέλη (κόψιμο πηττας).
6) 17)1: 'Οσιος 'Ιερόθεος — Γεράνεια.
ε) 24)1: Πάρνης και στ) 31)1: 'Αγιος
Μερκούριος.

ΕΝΩΣΙΣ ΑΡΜΕΝΙΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΩΝ

(Κριεζή 10)

α) 1)1: Πεντέλη — 'Αγ. 'Ασώματοι —
Κορυφή Πέργαρι. 6) 3)1: Κακοσάλεσι —
'Αγία Τριάς — Βούντημα. γ) 10)1: Δρο-
σιά — 'Αγ. 'Ιωάννης Βιδίστης. 6) 17)
1: Μάξι — 'Οσιος Μελέτιος. ε) 24)1: Πάρ-
νης. στ) 31)1: Μάνδρα — Μονή Με-
ταμορφώσεως.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΚΔΡΟΜΩΝ «ΥΠΑΙΘΡΙΟΣ ΖΩΗ»

(Καραγ. Σερβίας 8, τηλ. 28.454)

α) 3)1: 1) 'Αγ. Μερκούριος — Μπε-
λέτσι. 2) Λιόπσει — Χαλιδού — Προ-
φήτης 'Ηλίας — Κορωπί. 3) Πικίρι —
Ντασ Πεντέλη. 6) 10)1: Διόνυσος —
Πεντέλη (πήττα). γ) 17)1: 1) Πατέρας
2) 'Αγ. Σωτήρα — Παληοκούντουρα —
'Αγ. Γεώργιος. 3) Μπογιάτι — Σπατα-
τζηκι. 6) 24)1: 1) Πάρνης. 2) Κερατέα
— Τουρκολίμανο — Φραγκολίμανο — Φο-
ρικό. 3) Λαύριον — Καμάριζα. ε) 31)
1: 'Από Σάββατο δρόμο: 1) Ξυλόκαστρο
— 'Ακροκόρινθος — 'Αρσία Κόρινθος —
Λουτράκι. 2) Κυριακή: 'Αρχία Κόρινθος
— Λουτράκι. 3) 'Υμηττός: 'Αγ. 'Ιωάννης
Καρέας.

ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒ. ΟΜΙΛΟΣ «ΧΑΡΑΥΓΗ»

(Μητροπόλεως 32)

α) 1)1: Πάρνης (κόψιμο πηττας). 6)
3)1: Σταμάτα — 'Αγιος 'Ιωάννης Βι-
δίστης — Κάστρο. γ) 6)1: Ραφίνα
(πρωϊνή). 6) 10)1: Ντασ — Κακό Με-
λίσσι — Ξυλόκρινθα. ε) 17)1: Γενική Συ-
νέλευσις. στ) 24)1: Πάρνης.

ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ «ΠΑΝ»

(Κοραή 3, τηλ. 20.291)

α) 1)1: Πάρνης (πρωτοχρονιάτικη πη-
τα). 6) 1)1: Διόνυσος — Καταρράκτη —
Ραπεντόζα — 'Αγριελίκι. γ) 3)1: Κάλα-
μος — 'Αμφιάρειον — 'Αγ. Απόστολοι.
6) 6)1: 1) Ραφίνα — Κτήμα 'Ανω Μάτι.
2) Βουλιασμένη — Βαρκίζα. ε) 10)1: Γε-
νική Συνέλευσις. στ) 17)1: 1) Καμάρι-
ζα. 2) 'Αγ. 'Ιωάννης Βιδίστης. 3) 'Αγ.
Γεώργιος Βρανάς. 6) 24)1: 1) Πάρνης.
2) Καπαδρήτι — Βαρνάδας — 'Αγ. Πα-
ρασκευή — Γραμματικό — Μαραθών —
Νέα Μάκρη. η) 31)1: 1) 'Οσιος Μελέ-
τιος. 2) Μονή Ε.αγγελιστριάς — Κουβα-
ράς.

«ΣΕΦΥΡΟΣ» Καλλιθέας

(Έλ. Βενιζέλου 110, τηλ. 968.083)

α) 3)1: Πάρνης. 6) 10)1: Βάρη — Κί-
τσι — Θήτη. γ) 17)1: Νέα Μάκρη — Ξυ-
λοκρίζα. 6) 24)1: Βίλλια — Κιθαιρών —
Πόρτο Γερμενό. ε) 31)1: Κιούρκια —
Μπελέτσι.

ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

(Τέρμα Μπουμπουλινάς, τηλ. 47.814)

α) 3)1: Ακροκόρινθος — Μυκήνη. 6)
10)1: Βίλλια — Κιθαιρών. γ) 17)1: 'Α-
νάβυσσος. 6) 24)1: Πάρνης. ε) 31)1:
Τύμβος Μαραθώνος.

ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ

«ΟΡΦΕΥΣ»

('Αγ. Σοφίας 18)

α) 3)1: Γενική Συνέλευσις. 6) 10)1:
'Οσιος 'Ιερόθεος (κόψιμο πηττας). γ)
17)1: Πάρνης. 6) 24)1: Πέρα Χώρα —
Λουτράκι. ε) 31)1: Θήβαι — Σύρτζι —
Μονή Σαγατάς.

ΤΟ ΑΤΣΑΛΕΝΙΟ ΥΓΡΟ ...

Του κ. R. AUMVEAULT

“Αν σὰς ἔλεγαν ὅτι τὸ γυαλί δὲν εἶναι σῶμα στερεό, ἀλλὰ ὑγρό, θὰ γε-
λούσατε. Καὶ μὲ τὸ δίκιο σας. Γιατί ἔτσι ὅλοι τὸ ξέρουμε ἀπὸ τὴν καθη-
μερινή μας πείρα. Καὶ ὅμως τὸ γυαλί εἶναι ὑγρό, δηλαδὴ ἓνα τῆγμα πὺ
ἔχει ἰσχυρά ψυχθῇ καὶ φαίνεται στερεό, μόνο σὲ κανονικὴ θερμοκρασία,
ἐνῶ οἱ ιδιότητές του εἶναι ιδιότητες ὑγροῦ, ὅπως παραδείγματος χάριν, ὅτι
μὲ τὴν θέρμανσιν γίνεται μαλακὸ καὶ σιγὰ-σιγὰ μεταπίπτει στὴν ὑγρὴ κα-
τάστασι, ἐνῶ ἂν ἦταν στερεό, θὰ ἔπρεπε νὰ κοκκινίῃ ἢ, ὅπως λέγεται ἐπι-
στημονικὰ, νὰ πυρακτοῦται, καὶ κυρίως ὅτι ἔχει τὴν ἰδιαίτουσα ιδιότητα τῆς
ἀπόλυτης ὁμοιογενείας τῆς μάζης του.

Τὸ γυαλί εἶναι πολὺ παλαιὸ ἐπίτευγμα τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος.
Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει ὅτι εἶναι ἐφευρέσι τῶν Φοινίκων, ἀλλὰ τὸ πιθανώτερον
εἶναι ὅτι ἡ τιμὴ αὐτῆς ἀνήκει στοὺς Αἰγυπτίους, πὺ ὅχι μόνον ἐγνώριζαν νὰ
παίρνουν μέταλλα λυώνοντας ὀρυκτὰ καὶ πετρώματα, ἀλλὰ ἤξεραν νὰ ψή-
νουν καὶ τὴν ἀργίλλο.

Τὸ κύριο κέντρο τῆς ἀρχαίας ὑαλοουργίας ἦταν ἡ Σιδὼν, ἡ Τύρος καὶ πρὸ
παντὸς ἡ 'Αλεξάνδρεια. Κατόπιν ἦρθε ἡ σειρά τῆς Ρώμης καὶ ἀργότερα τῆς
Κωνσταντινουπόλεως. Μετὰ τὴν πτῶσι τοῦ Βυζαντίου ἡ τέχνη αὐτῆ μετα-
φευτέχθη στὴν Βενετία, ὅπου ἐφθασε σὲ μεγάλη ἀκμὴ. Ἀπὸ τὸν 14ο αἰῶ-
να τὴν πρώτη θέσι πῆρε ἡ βιομηκὴ ὑαλοουργία τῆς ΒΕΗΜΕΝ, πὺ κατα-
σκεύαζε τελειῶς ἄχρωμο γυαλί καὶ καθαρὸ σὰν διαμάντι.

ὑπάρχουν πολλὰν εἰδῶν γυαλιά. Ὅπως εἶναι τὸ ὑποπράσινο γυαλί, πὺ
κάνουν τὰ μπουκάλια, τὸ κοινὸ γυαλί, πὺ κάνουν τὰ τζάμια, τὸ λευκὸ, τὸ
βιομηκὸ γυαλί καὶ τὸ κρύσταλλο.

Τὸ πῶς ἀξιόλογον εἶναι φυσικὰ τὸ κρύσταλλο, πὺ ἐπιστημονικὰ λέγεται
ὑαλος μολύβδου.

Τὸ κρύσταλλο, πὺ πλάθεται σὰν κερί, ὅπως καὶ τὸ κοινὸ γυαλί ὅταν
ψύχεται. γίνετα τελειῶς ἄχρωμο καὶ διαφανές, ἔχει τὴν σκληρότητα τοῦ α-
τσαλιού καὶ χαρακτηρίζετα ἀπὸ τὴν ἐξοχὴ λάμψι τοῦ, τὸν ὥραϊο ἦχο πὺ
παράγει καὶ τὴν ἐξαιρετικὰ μεγάλῃ θλαστικότητα τοῦ φωτός πὺ προκαλεῖ,
καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ εἶδος τοῦ βάρος του.

Ἐνα τέτοιο ὑλικὸ δὲν ἐμνεῖται, ἐννοεῖται, ἀνεκμετάλλευτο, καὶ ἀπὸ τὸ κρύ-
σταλλο δημιουργοῦνται ἀληθινὰ κομψοτεχνήματα καὶ ἔργα τέχνης, πὺ εἶ-
ναι περιζήτητα ἀπὸ κάθε ἄνθρωπον μὲ γούστο καὶ φινέτσα.

Τέτοια κρυστάλλινα κομψοτεχνήματα, πὺ θὰ τὰ ζήλευαν καὶ οἱ μεγαλύτε-
ρες ἐκθέσεις τῆς Εὐρώπης, δρῆκα στὴν Ἑλλάδα στὴν ἐκθεσι τοῦ Διονάτου
τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων. Ὅλα ἐκεῖ ἦταν γνήσια δείγματα τῆς ἀνώτερης τέχνης
τῶν περιφημοτέρων ἐργοτεχνασίων.

Εἶναι τόσο μεγάλος ὁ πειρασμὸς καὶ τόσο προσιτὲς οἱ τιμές, πὺ νομίζω
ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἐπισκέπτης χωρὶς νὰ πάρῃ κάτι γιὰ τὸ σπιτί του ἢ γιὰ
δῶρο σὲ ἀγαπημένο του πρόσωπο.

«ΠΟΡΦΥΡΑΣ»

(Καραϊσκού 90)

α) 1)1: Πεντέλη — Πέργαρι (κόψιμο πηττας). 6) 3)1: 'Ανάδυσσος. γ) 10)1: Πάρνης — Καραμπόλα. 6) 17)1: Μ. γαρά — 'Οσίος 'Ιερόθεος. ε) 24)1: Κακασάλεσι — 'Αγ. Θωμάς. στ) 31)1: Φράγμα Μαραθώνος.

ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒ. ΟΜΙΛΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ

(Γρεβενών 32)

α) 3)1: Διόνυσος — 'Εκάλη. 6) 7)1: 'Υμηττός. γ) 10)1: 'Οσίος 'Ιερόθεος. 6) 17)1: 'Αγ. Μερκούριος. ε) 24)1: Λίμνη Μαραθώνος — 'Αγία Τριάς. στ) 31)1: Πάρνης — Μονή Κλειστών.

«ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ»

α) 1)1: Καισαριανή — 'Υμηττός. 6) 6)1: Πάρνης. γ) 10)1: 'Οσίος 'Ιερόθεος. 6) 17)1: Γενική Συνέλευσις. ε) 24)1: 'Αγ. Μερκούριος. στ) 31)1: 'Αγ. Τριάς — Καλλίσια — Νταού — Πικέρι.

Ε.Ο.Ο.Π.

(Παλαμηδίου 23, τηλ. 492.897)

α) 3)1: Πεντέλη — Πέργαρι — 'Αγία Τριάς. 6) 10)1: Γενική Συνέλευσις. γ) 17)1: 'Αγιος Μερκούριος — Βροκόλι. 6) 24)1: Κιθαιρών — Βίλλια. ε) 31)1: Κιούρκα — Μπελέτσι.

«ΠΕΖΟΠΟΡΟΣ»

('Αρτεμισίου 62)

α) 1)1: Καισαριανή — Εύζωνας ('Υμηττού). 6) 3)1: Πάρνης — Καραμπόλα. γ) 10)1: 'Αγ. Θεόδωροι — Σουσακι. 6) 17)1: 'Αγ. 'Ιωάννης Καρίας. ε) 24)1: Μάξι — 'Οσίος Μελέτιος — Πάστρα. στ) 31)1: Σταμάτα — 'Αγ. 'Ιωάννης Βιδίσσης.

«ΚΟΝΤΕΡΗΣ»

(Παπαναστασίου 12, Κερατσίνι)

α) 10)1: Πάρνης. 6) 17)1: 'Ωρωπός — Μονή Σγουρών. γ) 24)1: Διόνυσος. 6) 31)1: Βίλλια — Κιθαιρών.

«ΖΗΝΩΝ»

(Μπουμπουλίνας 33, τηλ. 47.810)

α) 1)1: Πάρνης (κόψιμο πηττας). 6) 3)1: 'Αγ. 'Ιωάννης Βιδίσσης. γ) 10)1:

Κιούρκα — 'Αγία Τριάς — Μπελέτσι. 6) 17)1: Βίλλια — Κιθαιρών. ε) 24)1: Μπογάτσι — Φράγμα Μαραθώνος. στ) 31)1: 1) 'Αγ. Νικόλαος Σαλαμίνος. 2) Λιάπεσι — Χαλιδού.

ΙΑΤΡΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

(Λεωφόρος Αμαλίας)

'Ο Μορφωτικός Σύλλογος «'Αθηναίων» ίδρυσε με τη συνεργασία ψυχιάτρων ειδικών ψυχολόγων και παιδαγωγικών τμήμα ιατροπαιδαγωγικών εξετάσεων και συμβουλών για παιδιά που παρουσιάζουν δυσκολίες στην ανατροφή τους.

'Ωρες και ημέρες λειτουργίας του Σταθμού: Τετάρτη και Πέμπτη 10 π.μ. — 12 μεσ. Για περισσότερες πληροφορίες στα γραφεία του «'Αθηναίου», (Λεωφόρος 'Αμαλίας 38).

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ

Οι ώρες ελευθέρως εισόδου στα διάφορα 'Υπουργεία για το κοινό είναι οι εξής: ΓΕΩΡΓΙΑΣ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΔΗΜ. ΤΑΞΕΩΣ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΕΜΠΟΡΙΟΥ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΕΜΠΟΡ. ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΠΑΙΔΕΙΑΣ και ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΗΣ ΟΜΟΡΦΙΑΣ ΣΑΣ

ο όλες τις εποχές, αλλά πρό παντός τώρα με τον άκατάστατο καιρό, είναι η μοναδική προστατευτική κρέμα του δέρματος **Λανολίνη Μελπάν.**

ΔΙΟΤΙ

● Την ημέρα η Λανολίνη Μελπάν σχηματίζει κάτω από την πούδρα ένα προστατευτικό στρώμα που προφυλάσσει το δέρμα από την βλαβερή επίδραση του κρύου, της υγρασίας, του δυνατού ανέμου, των απότομων αλλαγών του καιρού. 'Ετσι σ'ος απαλλάσσει από λειχήνες, ακασμάτα, μελάνιασμα, ριμπίκια και άλλες δυσάρεστες συνέπειες.

● Την νύκτα η Λανολίνη Μελπάν ξεκουράζει, αναζωογονεί, τρέφει το δέρμα και προλαμβάνει τις ρυτίδες. Προηγουμένως όμως επιβάλλεται ο καθαρισμός της επιδερμίδος σας με **Γαλάκτωμα Ντεμακιγιάν Μελπάν.** Αυτό απαλλάσσει το δέρμα σας από σκόνες, πούδρες, ιδρώτα και κάθε τι άλλο που εμποδίζει την φυσιολογική λειτουργία του. Αποφεύγετε το σαπούνισμα, διότι θα το καταστρέψετε άσφαλως.

ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΔΩΡΟ

Για σ'ας και για τους φίλους σας

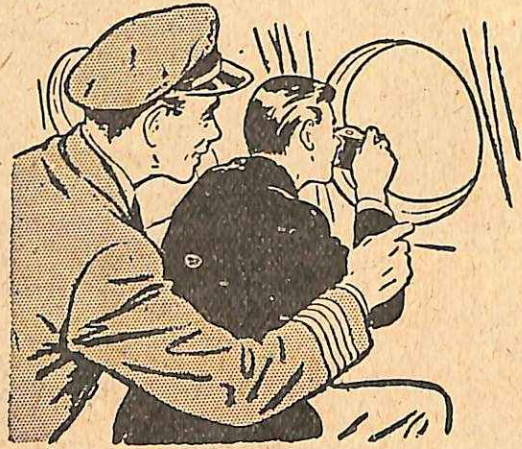
ΜΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ "ΕΚΛΟΓΗ"

Από 25 Δεκεμβρίου 1952 έως 15 'Ιανουαρίου 1953

Μόνον 50.000 δρχ.

Για το εξωτερικό \$ 3

£ 1.2.0

Διατί απολαμβάνετε το Ταξίδι σας με την **TWA**

Είτε προτιμήσετε τα πολυτελή κλινοαεροσκάφη TWA «AMBASADOR» ή τας εξαιρετικάς πτήσεις TWA SKY TOURIST, που τόσην οικονομίαν σας παρέχουν, θα απολαύσετε το ταξίδι σας με την TWA πρὸς και ἐντὸς τῶν Ἡ. Π. Ἀμερικής.

Ἡ φιλοξενία τῆς TWA εἶναι παροιμιώδης... ἡ ἀνεσίς σας πάντοτε προέχει. Ταξιδεύετε ἀναπαυτικά με τὰ παγκοσμίως παραδε-

δεγμένα CONSTELLATION τῆς TWA Φθάνετε ξεκούρατος, καὶ φυσικά, ἐγκαίρως. Καὶ καθ' ὅλον τὸ ἐκ 32.000 μιλίων μῆκος τοῦ παγκοσμίου ἀεροπορικοῦ δικτύου τῆς TWA τὸ προσωπικὸν τῆς θα σᾶς ἐξυπηρετήσῃ προθύμως.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΘΕ ΤΟΝ ΤΑΞΕΙΔΙΟΤΙΚΟΝ ΣΑΣ ΠΡΑΚΤΟΡΑ
ἢ ΤΗΛΕΦΩΝΗΣΑΤΕ ΕΙΣ ΤΗΝ TWA ΤΗΛ. 30.093 20.661

ΤΑΞΙΔΕΥΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ **TWA**
TRANS WORLD AIRLINES

Η.Π.Α. ΕΥΡΩΠΗΝ - ΑΦΡΙΚΗΝ - ΑΣΙΑΝ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Τὰ ἀγαθὰ τῆς δὲν ἐγνώρισεν ἀκόμη ἡ Ραδιοφωνία μας.
2. Τόσα χρόνια ἐξῆσε ὁ Κοραῆς. — Εἶναι ὑποτυπώδης σὲ μερικά ζῶα (ἀντιστρ. γεν.).
3. Φορτσάρια (ἀντιστρ.). — Παράλιος πόλις τῆς Κύπρου.
4. Κωμόπολις τῆς ἐπαρχίας Θηβῶν (γεν.). — Ἐπιβάλλεται εἰς ἀδικοπραγῆσαντας.
5. Ἡ ἐπίσημη ὀνομασία τῆς κατσαρίδας, ἐνάρθως (ἀντιστρ.). — Πόλις καὶ ποταμὸς τῆς Μ. Ἀσίας (ἀντ.).
6. Πόλις τῆς Τσεχοσλοβακίας. — Διάσημος Γερμανὸς φυσικός. — Ἄν τὸ κρατᾶτε κανενὸς θὰ πῇ πῶς εἴσθε μὲ τὸ μέρος του (φρασισολ.).
7. Ἀντιστροφή ἄρθρου. — Μία τῶν εἰς τὸν Ἄχιλλέα προταθεισῶν 7 πόλεων. — Βυζαντινὴ νότα. — Ὑποθετικόν.
8. Μαζί με τὸ «ΜΠΑ» σημαίνει ἀλλαγὴ στῆ δημοτικῇ. — Δυστυχὴς ὁποῖος τὴν ἔχει χαμένη, ἀντιστρόφως (ἐνάρθως).
9. Μὲ αὐτὴν ἠθέλησε νὰ παντρεύῃ τὸν υἱὸν του Ὑλλων ὁ Ἡρακλῆς. — Δὲν τὸ ἐπιδέχονται ὅλα τὰ φαγητὰ (δημ.).
10. Ἡ ἀρχὴ τῆς κουβαρίστρας... — Διάσημος ποιητὴς τῆς Γερμανίας.
11. Βγαίνουν τὸ ψωμί τους με κόπους καὶ κινδύνους (ἐνάρθως).
12. Δημόσιον ἱδρυμα εἰς τοὺς ἀρχαίους. (αἰτ.).

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Σχολικὸν μάθημα.
2. Φλεγμονὴ τῶν τοιχωμάτων τῆς κυριώτερας ἀρτηρίας μας (ἀντ.).
3. Προϊὸν ζαχαροπλαστικῆς (ἐνάρθως). — Εἶναι σπανίως τὰ ὄργανα τῆς ἀστυνομίας, ἀντιστρ.
4. Ἰδεώδης τόπος διὰ τὰ κτήνη (δημ.). — Τὰ ἀποφεύγουν οἱ

ἥπατικοί (ἀντιστρ.).

5. Ποιητὴς καὶ λογογράφος ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα (γεν.). — Ἐκλεκτὰ κασμήρια... ἑλληνικά.
6. Ἀναφορικὴ ἀντανουμία. — Ἡ γραφὴ τοῦ διακόσια δύο. — Ψηλὸ δουνὸ τῆς Ν. Νάξου (ἀντιστρόφως). — Συνοδεύει συχνὰ ὀνόματα Κινέζων.
7. Ἀπὸ τῆς τοιχογραφίας τοῦ Πα-

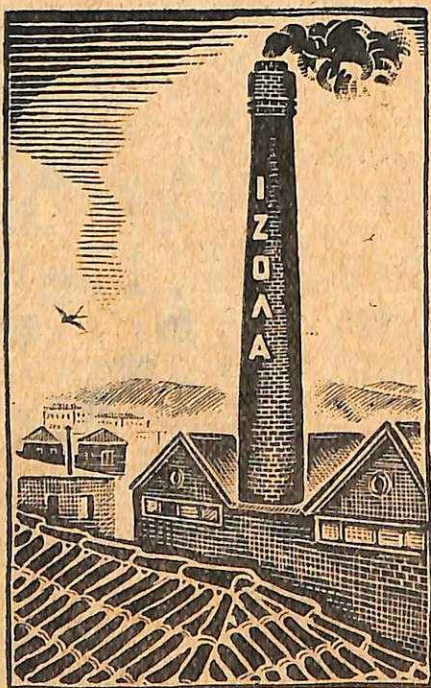
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

1	Τ	Η	Λ	Ε	Ο	Ρ	Α	Ξ	Ι	Σ	
2	Μ		Π	Ε		Σ	Α	Ρ	Υ	Θ	Ε
3	Α	Ξ	Α	Ι	Β		Λ	Α	Ρ	Ν	Α
4	Θ	Ι	Σ	Β	Η	Σ		Π	Ο	Ι	Ν
5	Η	Τ	Τ	Α	Λ	Β	Η		Σ	Ο	Ι
6	Μ	Ι	Α	Δ	Α		Ο	Μ		Ι	Σ
7	Α	Τ		Ι	Ρ	Α		Π	Α		Α
8	Τ	Ρ	Α		Α	Ι	Λ	Α	Λ	Η	Τ
9	Ι	Ο	Λ	Η		Ζ	Ε	Σ	Τ	Α	Μ
10	Κ	Α	Π	Η		Γ	Κ	Α	Ι	Τ	Ε
11	Α		Θ	Ι	Α	Λ	Ι	Ε	Ι	Σ	Ν
12		Π	Α	Λ	Α	Ι	Σ	Τ	Ρ	Α	

νεπιστημίου μας γνωστός Γερμανὸς ζωγράφος. — Αἰτιατικὴ τῆς ἀρχῆς τῆς ἡμέρας. — Ὁ «νόμος» λατινιστί, καὶ δὴ στὴ γενική.

8. Πρόθεσις (ἀντιστρ.). — Ἐνα δημοφιλὲς σπόρ.
9. Ἡ πολυανθρωπότερα τῶν Κυκλάδων. — Ὁ λαμπρότερος ἀστὴρ εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἀετοῦ.
10. Ἑλληνικὰ νησιά. — Δευτέρα σύζυγος τοῦ Μωάμεθ (ἐνάρθως).
11. Ἐστὶ εἶναι μοιρασμένος ὁ πλοῦτος στὸν κόσμον αὐτὸ (ἐπίρρ.). — Ἀρχικά νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου.
12. Τόσα χρόνια ἐξῆσεν ὁ Σουρῆς.

Λύσεις στὴ σελίδα 125

ΜΠΟΡΕΙ Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΜΑΣ ΝΑ ΕΚΦΡΑΣΘΗ ΜΕ ΣΥΜΒΟΛΑ;

Οί φιλόσοφοι, οί κοινωνιολόγοι κι' οί ιστορικοί τών ή-μερών μας παραδέχθηκαν πώς ό σύγχρονος πολιτισμός της ανθρωπότητας πρέπει νά όνομασθ ή «Βιομηχανικός», γιατί κύριο χαρακτηριστικό του είναι ή θεμελίωσι της παγκοσμίας οικονομίας πάνω στην έντατική καί πολυποίκιλη βιομηχανική παραγωγή.

Κάθε μέρα πού περνάει μάς πείθει ότι τό βιομηχανικό προϊόν ύπαισέρχεται συστηματικά καί σταθερά στη ζωή μας, δημιουργώντας ένα νέο οικουμενικό πολιτιστικό πλαίσιο. Όλο καί περισσότερο ή ύλική «κατάστασι» του ανθρώπου καί τό βιομηχανικό προϊόν συνυφαίνονται, με συνέπεια την αναπόδραστη επίδρασι στην ψυχοστροφία του ατόμου, αλλά καί της μάζας. Έτσι ή Βιομηχανία —θεμελόπετρα του ύλικού πολιτισμού μας— δέν μπορεί νά μήν επιβάλλη τη σφραγίδα της σ' όλες τις εκδηλώσεις καί του πνευματικού πολιτισμού μας.

Ιζολα

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

ΕΚΚΛΟΓΟΦΟΡΗΣ...

Ο Β' ΤΟΜΟΣ 1953 ΤΗΣ "ΕΚΚΛΟΓΗΣ"

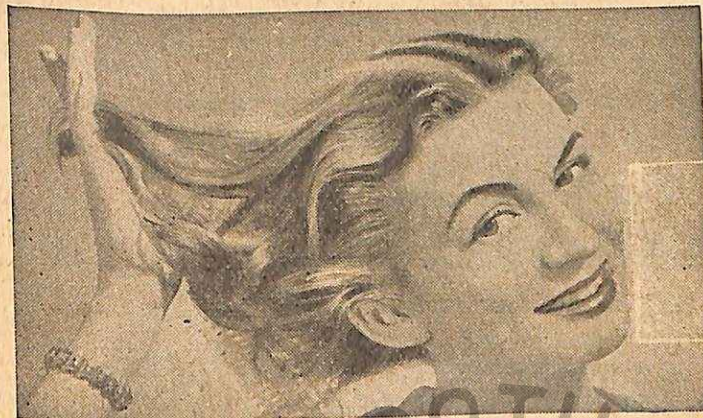
Οι Τόμοι, ως και τα παλαιά τεύχη, της 'Εκλογής»
δεμένοι κομψότατα, πωλούνται εις τὰ Γραφεία μας
ὁδὸς Ζήνωνος 4 — πρὸς 40.000 Δρχ. ἕκαστος.

ΟΙ ΤΟΜΟΙ ΤΟΥ 1953 Δρχ. 45.000.

Οἱ κατέχοντες παλαιὰ τεύχη δύνανται νὰ τὰ ἀνταλλάσσουν μὲ
δεμένους τόμους καταβάλλοντες τὸ ἀντίτιμον τῆς βιβλιοδεσίας,
ἥτοι Δρχ. 20.000 δι' ἕκαστον τόμον.

ΛΑΜΒΑ

Μαγιά βάν Μετάξι...

...Γερά και πλούσια δά ἔχετε πάντα με
τὴν κρέμα σαμπουάν **DOP**

Ἡ κρέμα **DOP** δίνει ζωὴ στὰ πιὸ ἀτρο-
φικά μαλλιά και ἑξαφανίζει τὴν πιτυρίδα
ἀπὸ τὸ πρῶτο λούσιμο.

Ζητήσατε τὴν κρέμα **DOP** ἀπὸ τὰ
Φαρμακεία, Μυροπωλεῖα και Κομμωτήρια

DOP

ΚΡΕΜΑ ΣΑΜΠΟΥΑΝ

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ "LOREAL" ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 42 ΤΗΛ. 23-234

Δυό φορές Γοιτευτική..

Διάφανη επιδερμίδα χωρίς ψεγάδι
Περιποιημένο πρόσωπο με διάκρισι

Διαλέξατε την πούδρα και
κομπάκτ **SCHERK** στον χρω-
ματισμό πού σάς πηγαίνει. Βά-
ψετε τὰ χείλη με Κραγιόν
SCHERK για νά τὰ διατηρή-
σετε ζωηρά, φυσικά και έλκυ-
στικά.

Με τὰ καλλυντικά **SCHERK**
δημιουργείτε τόν τύπον σας,
διπλά ωραιότερο και γοητευ-
τικό.

Έάν ή επιδερμίδα σας έχει ανάγκη από τόνωσι ή
είναι ξηρά, άπαραίτητο είναι ένα μασάζ με **SCHERK**
COLD CREAM (Κρέμα νυκτός **SCHERK**).

Ζητείτε με έπιμονή τὰ καλλυντικά **SCHERK**,
ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΠΑΝΤΟΥ

ΑΔΑΜΑ

ΤΟ ΩΡΑΙΟΤΕΡΟ ΔΩΡΟ

ΟΙ ΑΝΕΚΔΟΤΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΥΖΗ

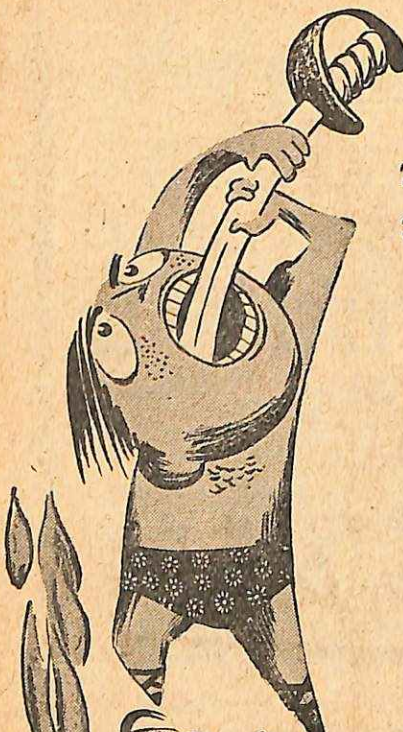

Εξήντα εικόνες έως κειμένων

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

Όλη ή αλληλογραφία του μεγάλου Έλληρος ζωγράφου
συνοδευομένη από φωτογραφίες των έργων του.

Μία έκδοσις που πρέπει να στολίζη κάθε βιβλιοθήκη

καλύτερα νὰ κατα-
πίνης σπαθιά...

παρὰ νὰ καταστρέφης τὴν
ὕγεια σου, ἀδιαφορώντας
γιὰ τὰ λιπαρὰ ποὺ τρώς.
γιὰ νὰ διατηρήσετε τὴν ἰσορ-
ροπία τοῦ ὁργανισμοῦ σας,
χρησιμοποιεῖτε

έλβιτίνη

μαγειρεῦει καλύτερα

μαρέλ

ἀντὶ γιὰ φρέσκο βούτυρο

Μὲ Κλειδιά μάτια

Χρησιμοποιήσατε καὶ Σεῖς
τὸ Γαλλικὸν Crayon χειλέων

BAISER

PAUL BAUDECROUX-PARIS

Στρώνει ώραῖα, δὲν σκάει τὰ χεῖλη,
καὶ τὸ σπουδαιότερο δὲν ἀφίνει ἀπο-
τυπώματα. Δοκιμάστε μιὰ φορά τὸ
CRAYON ΜΠΑΙΖΕ
καὶ δὰ ἐνδουσιασθῆτε.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ

ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 42 • ΤΗΛ. 23-234

Ο ΧΡΟΝΟΣ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ

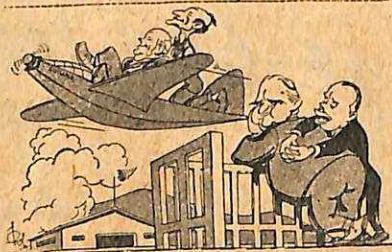
- 1953 -

Στις σελίδες αυτές, πολύ σύντομα, παραelaύνουν τα κυριώ-
τερα γεγονότα της πολιτικής ζωής του χρόνου που πέρασε.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1952

14. Οι κ.κ. Κανελ-
λόπουλος και Στε-
φανόπουλος φεύγουν
για το Παρίσι όπου
θα συναντηθούν
με προσωπικότητες
του Ν.Α.Τ.Ο.
16. Μεγάλος έρα-
νος υπέρ της Φα-
νέλλας του Στρα-
τιώτου.
17. Ο λόρδος Μα-
ουντμπάτεν διορί-
ζεται αρχηγός της
Ναυτικής Δι-
οικήσεως Μεσογείου.

BENIZELΟΣ : "Εναν καιρό 'μουν άγγε-
λος τώρ' άγγελίζουν άλλοι..."

— Η Γιουγκοσλα-
βία διακόπτει τις
διπλωματικές σχέ-
σεις με το Βατι-
κανό.

18. Η Κυβέρνησις
λαμβάνει στη Βου-
λή ψήφο έμπιστο-
σύνης.

24. Παραίτεται ο
Γάλλος Πρωθυπου-
ργός Πιναιί.

27. Ο Ζάκ Σου-
στελ αναλαμβάνει τον σχηματι-
σμό γαλλικής Κυβερνήσεως.

28. Ο κ. Σουστελ καταθέτει την έν-
τολή την οποία αναλαμβάνει ο κ.
Μπιντώ.

2. Ο κ. Ρενέ Μεγιέρ αναλαμβάνει
τον σχηματισμό γαλλικής Κυβερ-
νήσεως.
5. Ο Βρεταννός Πρωθυπουργός κ.
Τσώρτσιλ θbάνει στις 'Ηνωμένες
Πολιτείες για πολιτικές συνομι-
λίες.
8. Η 'Εθνική Τράπεζα και η Τράπε-
ζα 'Αθηνών συγχωνεύονται σε ένι-
αίο τραπεζιτικό οργανισμό.
— Ο 'Ιταλός Πρωθυπουργός κ. Ντε

- Γκάσπερι θbάνει στην 'Αθήνα.
— Ο κ. Τρούμαν άπευθύνει το τελε-
ταίο του διάγγελμα προς το Κοι-
κρέσσο.
9. Οι υπάλληλοι της 'Εθνικής Τρα-
πέζης κηρύσσουν άπεργία διαμαρ-
τυρίας για την συγχώνευσιν.
16. Ανακαλύπτεται μεγάλη συνωμο-
σία ναζιστών στην βρεταννική
ζώνη κατοχής της Γερμανίας.
— Ο στρατηγός Νεγκίμπ διαλύει

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

- όλα τα παλιά πολιτικά κόμματα.
17. Συλλαμβάνεται ο 'Υπουργός των
έξωτερικών της 'Ανατολικής Γερ-
μανίας Γκεόργκ Ντέρντιγκερ.
— Ο 'Ελλην έφοπλιστής κ. 'Ωνά-
σης αγοράζει το καζίνο του Μόν-
τε Κάρλο.
— Καταστέλλεται άντεπαναστατική
έξέγερσι στην Αίγυπτο.
18. Στην άναπληρωματική έκλογη
Θεσσαλονίκης εκλέγεται η ύποψη-
φία του 'Ελληνικού Συναγερμού
κ. 'Ελένη Σκούρα.
19. Ο νέος 'Αμερικανός πρόεδρος
στρατηγός "Αϊζενχάουερ εισέρχε-
ται επίσημως στον Λευκό Οίκο.
20. Ο Τούρκος 'Υπουργός των έξω-
τερικών κ. Κιοπρουλού θbάνει στο

- Βελιγράδι για πολιτικές συνομι-
λίες.
— Βούλγαρος κατάσκοπος συλλαμ-
βάνεται στην Θεσσαλονίκη.
23. Οι τραπεζιτικοί λύουν την άπερ-
γία.
26. Ο Τούρκος 'Υπουργός των 'Εξω-
τερικών κ. Κιοπρουλού θbάνει στην
'Αθήνα.
27. Ο ναύαρχος Μαουντμπάτεν έρ-
χεται άπροόπτως στην 'Αθήνα.
28. 'Επαναλαμβάνεται στο Κακουρ-
γιοδικείο η δίκη της Μαριάν για
τά σκάνδαλα της μουνής Κερατέας.
31. Ο πρόεδρος "Αϊζενχάουερ άπο-
φασίζει να άπουδετεροποιήση την
Φορμόζα.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

2. Αρχίζουν οι θύελλες και οι πλημ-
μύρες που κατέστρεψαν μεγάλο μέ-
ρος της 'Ολλανδίας και των Ν.Α.
άκτων της 'Αγγλίας.
3. Ο 'Υπουργός των έξωτερικών κ.
Στεφανόπουλος πηγαίνει στο Βε-
λιγράδι για πολιτικές συνομι-
λίες.
4. Οι κ.κ. Ντάλλες και Στάσεν συν-
νεχίζοντας την περιοδεία τους
στην Εύρώπη θbάνουν στο Λονδίνο.
5. Η τραγωδία της 'Ολλανδίας
παίρνει πρωτοφανή έκταση και οι
θύελλες σαρώνουν τα πάντα.
6. Η Μαριάν καταδικάζεται σε 10-τή
κάθειρξη.
8. Ο 'Υπουργός του Συντονισμού κ.
Μαρκεζίνης άναχωρεί για περιο-
δεία στην Β. 'Ελλάδα.
13. Η Σοβιετική 'Ενωσις διακόπτει

- τις διπλωματικές σχέσεις με το
Κράτος του 'Ισραήλ.
— 'Υπογράφεται 'Αγγοαιγυπτιακή
συμφωνία για το Σουδάν.
18. Ο 'Αρχιπίσκοπος Κύπρου Μακά-
ριος πηγαίνει στο Λονδίνο για
να προωθήση το ζήτημα της 'Ε-
νώσεως.
23. Ο Γιουγκοσλάβος 'Υπουργός
των έξωτερικών κ. Πόποβιτς θbά-
νει στην 'Αθήνα.
26. 'Αγγέλλεται η αύξηση των ένοι-
κίων.
28. 'Υπογράφεται στην 'Αγκυρα συν-
θήκη φιλίας και συνεργασίας με-
ταξύ 'Ελλάδος, Τουρκίας και
Γιουγκοσλαβίας, που χαρακτη-
ρίζεται ως «Τριμερές Βαλκανι-
κόν Σύμφωνον».

ΜΑΡΤΙΟΣ

1. Ταραχές στην Περσία. Οι όπαδοί
του Σάχου τον έμποδίζουν να έγ-
καταλείψη τη χώρα.
4. Δισσπάται η Ε.Π.Ε.Κ. και άποχω-
ρούν κύρια στελέχη της.
— Ο Δρ Μωσσσαντέκ υπερισχύει και
θέτει τη χώρα υπό τον έλ γχο του.
— Γίνεται στην 'Αθήνα διαδήλωσις
για την 'Ενωσις της Κύπρου.
6. 'Αγγέλλεται ο θάνατος του 'Ιω-
σήφ Στάλιν.
7. Σχηματίζεται νέα Κυβέρνησις

- στην Σοβιετική 'Ενωσις υπό τον
Γκεόργκι Μαλένκοφ.
10. Τσεχοσλοβακικά άεροπλάνα κα-
ταρρίπτουν άμερικανικό άεροσω-
θύμενο πάνω από την Γερμανία.
13. Ρωσικά άεροπλάνα καταρρίπτουν
βρεταννικό βομβαρδιστικό πάνω ά-
πό την Γερμανία.
15. 'Αγγέλλεται ο θάνατος του Τσε-
χοσλοβάκου προέδρου Δρος Κλέ-
μεντ Γκότβαλντ.
— Ο στρατάρχης Παπάγος ζητεί

την «Έκτακτη Εισφορά» από τον Έλληνικό λαό για την ισοσκελίσι του προϋπολογισμού.

17. Ο στρατάρχης Τίτο φθάνει στο Λονδίνο για πολιτικές συνομιλίες.
18. Ένα πορτραίτο του Στάλιν φτιαγμένο από τον Πिकासό προκαλεί θύελλα διαμαρτυριών.
29. Διεξάγονται επαναληπτικές εκλογές στον Πειραιά, Καρδίτσα, Ρέθυμνο και Γρεβενά στις οποίες υπερισχύει ο Έλληνικός Συναγερμός.

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ: Κανείς δεν μπορεί να μάς χωρίσει!...

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

1. Ο στραγγαλιστής Κρίστι, ένας από τους μεγαλύτερους έγκληματίες του αιώνα, οδηγείται στον ανακριτή.
5. Οι συλληφθέντες επί Στάλιν ως «δολοφόνοι» 15 Σοβιετικοί γιατροί απολύονται από την νέα Κυβέρνηση.
- Θάνατος του εξορίστου Βασιλέως της Ρουμανίας Καρόλου.
9. Αγγέλλεται η αναπροσαρμογή της δραχμής και καθορίζεται η σχέση του δολλαρίου προς τη δραχμή, 1\$ = 30.000 δραχμές.
11. Σοβιετικό δίκτυο κατασκοπείας άνακαλύπτεται στην Δυτική Γερμανία.
15. Αίματη σύγκρουση στην Τεχεράνη μεταξύ όπαδών του Σάχου και του Δρος Μωσσσαντέκ.
17. Αρχίζει η δίκη του νεαρού δολοφόνου Έπαμ. Κώνστα.
20. Ο Τσάρλυ Τσάπλιν δηλώνει ότι δεν πρόκειται να ξαναγυρίσει στην Αμερική.
23. Αρχίζει στο Παρίσι η διάσκεψις των Υπουργών των χωρών του Ν.Α.Τ.Ο.
29. Αναπροσαρμόζεται το ισχύον δασολόγιο.

ΜΑΪΟΣ

5. Ο Έλλην Υπουργός του συντονισμού κ. Μαρκεζίνης φθάνει στην Νέα Υόρκη.
- το ζήτημα του Σουέζ.
- Αρχίζουν στο Λονδίνο συνομιλίες Τσώρτσιλ — Άντενάουερ.

Ο νέος χρυσοθήρας εις αναζητήσιν ξένων κεφαλαίων

7. Ο στρατηγός Ντέ Γκώλ αγγέλλει την διάλυσι του Γαλλικού Συναγερμού.
12. Ο κ. Τσώρτσιλ ζητεί σύγκλησι διασκέψης των 4 Μεγάλων.
15. Εντείνονται επικινδύνως οι σχέσεις Αγγλίας — Αιγύπτου, για
- Ο κ. Μπιντώ φθάνει στην Αθήνα για πολιτικές συνομιλίες.
27. Φθάνουν στην Αθήνα οι κ.κ. Τζών Φόστερ Ντάλλες και Χάρολντ Στάσεν.
- Στο Λας Βέγκας γίνεται η πρώτη δοκιμή ατομικού πυροβόλου.

ΙΟΥΝΙΟΣ

2. Αγγέλλεται η κατάκτησις της υπηλότερης κορυφής του κόσμου — του Έβερεστ — από τους Χίλλαρν και Τένσιγκ.
- Η Βασίλισσα της Αγγλίας Έλισάβετ Β' στέφεται στο Αδβα-το του Ουέστμινστερ.
4. Νέα έκρηξις ατομικής βόμβας στο Λας Βέγκας.
- Απεργία των τραπεζιτικών υπαλλήλων και των εργατών.
7. Διεξάγονται βουλευτικές εκλογές στην Ιταλία, από τις οποίες το Κέντρον υπό τον Πρωθυπουργό κ. Ντέ Γκασπερι δγαίνει εξασθενημένο.
11. Η Σοβιετική Ρωσία παραιτείται των αξιώσεών της για τα Στενά.
16. Οι Γερμανοί εργάτες του Ανατολικού Βερολίνου επαναστατούν κατά του κομμουνιστικού καθεστώτος.
- Ο Πρωθυπουργός στρατάρχης Παπάγος φθάνει στην Αγκυρα για πολιτικές συνομιλίες.
- Ο κ. Μαρί αναλαμβάνει να σχηματίση Κυβέρνησι στην Γαλλία.
17. Η εξέγερσις του Ανατολικού Βερολίνου πνίγεται στο αίμα.
20. Εκτ λούνται στις Ηνωμένες Πολιτείες οι «ατομικοί κατάσκοποι» Τζούλιους και Έθελ Ρόζεμπεργκ.
22. Νέα επαναστατικά γεγονότα στην Ανατολική Γερμανία.
24. Αρχίζει η δίκη του οδοντιάτρου Κωνσταντινίδη.

ΙΟΥΛΙΟΣ

1. Ο Σύγκμαν Ρή δηλώνει ότι αν συναφθή άνακαχή, η Νότιος Κορέα θα άονηθή να την υπογράψη.
3. Οι δημόσιοι υπάλληλοι κατέρχονται σε άπεργία ή όποια άποτυχάνει.
4. Οι Τούρκοι συλλαμβάνουν 3 ελληνικές άλιευτικές λέμβους.
7. Εντείνονται οι φήμες για το είδύλλιο της πριγκηπίσσης Μαργαρίτας με τον σμήναρχο Τάουνσεντ.
10. Ο Υπουργός έσωτερικών και δημοσίας άσφαλείας της Ε.Σ.Σ.Δ. Λαυρέντι Μπέρια καθαιρείται και συλλαμβάνεται ως «όργανο των καπιταλιστών».
12. Διχασμός της άγγλικής κοινής γνώμης για το είδύλλιο Μαργαρίτας — Τάουνσεντ.
13. Ο Έλλην Υπουργός του συντονισμού κ. Μαρκεζίνης φθάνει στο Λονδίνο για συνομιλίες οικονομικής φύσεως.
14. Νέα μεγάλη επίθ σις των κομμουνιστών στην Κορέα.
- Πεθαίνει ο συγγραφέας Κώστας Ουράνης.
18. Αγγέλλεται ο διορισμός του κ. Κάβεντις Κάνον ως πρεσβευτού των Ηνωμένων Πολιτειών στην Αθήνα, εις άντικατάστασιν του κ. Τζών Πιουριφού.
23. Ανακοινούται ο διορισμός του κ. Μιχαήλ Σεργκέεβ ως πρεσβευτού της Ε.Σ.Σ.Δ. στην Αθήνα.
24. Αρχίζει η δίκη του άρχηγού του παρανόμου δικτύου του Κ.Κ.Ε. Νικ. Πλουμπίδη.
- Καθαιρείται ο Υπουργός δημοσίας άσφαλείας της Ανατ. Γερμανίας Βίλχελμ Τσάισερ.
26. Υπογράφεται άνακαχή στην Κορέα και δίδεται διαταγή καταπαύσεως του πυρός.
- Υστερα από μακρά άσθένεια πεθαίνει ο άρχηγός της Ε.Π.Ε.Κ. και πρώην Πρωθυπουργός στρατηγός Πλαστήρας.
28. Η Ιταλική Κυβέρνησις του κ. Ντέ Γκασπερι καταψηφίζεται στη Βουλή και παραιτείται.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

1. Αγγέλλεται ο θάνατος του Αμερικανού γερουσιαστού Ρόμπερτ Τάφτ.
- Ρωσικά άεροπλάνα καταρρίπτουν άμερικανικό σκά άνοικτά του Βλαδιβοστόκ.

3. Το Διαρκές Στρατοδικείο 'Ανών καταδικάζει δις εἰς θάνατον τὸν ἀρχηγὸ τοῦ παρανόμου κομμουνιστικοῦ δικτύου Ν. Πλουμπίδη. — 'Η «κοντὴ φούστα» τοῦ Ντιὸρ πδοκαλεῖ παγκόσμιο σάλο.

9. 'Ο Ρώσος Πρωθυπουργὸς Μαλέν-

ΕΙΡΗΝΗ: "Αν βλέπανε τὰ 'Επτάνησα, θὰ παρτούσανε αὐτὰ πού βαστάνε!...

16. 'Ο Σάχης τῆς Περσίας ἐξαναγκάζεται νὰ δραπετεύσῃ στὸ ἐξωτερικό.

19. "Υστερα ἀπὸ αἱματηρὲς ὁδομαχίες στὴν Τεχεράνη, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Σάχου καταλαμβάνουν τὴν ἐξουσία.

20. 'Εξορίζεται ἀπὸ τοὺς Γάλλους στὴν Κορσικὴ ὁ Σουλτάνος τοῦ Μα-

ρόκου.

22. 'Ο Σάχης ξαναγυρίζει στὴν Τεχεράνη καὶ ὁ Μωσαντέκ συλλαμβάνεται ἀπὸ τὴ νέα Κυβέρνησι.

— Οἱ Βασιλεῖς ἐπισκέπτονται τὰ κατ'στραμμένα νησιά τοῦ 'Ιονίου.

28. Στὴν Πρσία ἀρχίζει σπληνηματικὴ διώξις τῶν ὀπαδῶν τοῦ κόμματος «Τουντέχ».

12. Οἱ σεισμοὶ συνεχίζονται μὲ μεγαλύτερη ἔνταση.

14. 'Η καταστροφὴ συνεχίζεται στὰ νησιά τοῦ 'Ιονίου.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

2. Συλλαμβάνεται ὁ «δράκος τῆς Βουλιαγμένης».

6. Στὶς ἐκλογὲς τῆς Δυτικῆς Γερμανίας τὸ κόμμα τοῦ Καγκελαρίου 'Αντενάουερ συγκεντρώνει ἀπόλυτη πλειοψηφία.

10. Καταστρεπτικὰ σεισμοὶ στὴν Κύπρο.

11. 'Αγγέλλεται ὅτι τὸ τέως βασιλικὸ ζεύγος τῆς Σερβίας πρόκειται νὰ διαζευχθῇ.

— 'Εξαφανίζεται καὶ ἡ σύζυγος τοῦ 'Αγγλου δραπετοῦ διπλωμάτου Μάκ Λήν.

23. 'Ο "Ελλην Πρωθυπουργὸς στρατάρχης Παπάγος πηγαίνει στὴ Ρώμη γιὰ πολιτικὲς συνομιλίες.

— 'Η φήμη περὶ ἀποδράσεως τοῦ Μπέρια συνταράσσει ὅλον τὸν κόσμον.

24. 'Αρχίζει ἡ μ-γάλη δίκη γιὰ τὶς καταχρήσεις τοῦ Ο.Λ.Π.

'Ο ἀγὼν εἰς τὸν "Εβρον.

14. 'Η Βουλγαρία ζητεῖ ἐπίσημως τὴν ἀποκατάστασι τῶν σχέσεων μὲ τὴν 'Ελλάδα.

17. Φθάνει στὴν 'Αθήνα ὁ νέος πρεσβευτὴς τῆς Ε.Σ.Σ.Δ. κ. Μιχαὴλ Σεργκέεβ.

27. Στὴν ἐπαναληπτικὴ ἐκλογὴ τοῦ 'Εβρου ἐκλέγεται ὁ ὑποψήφιος τοῦ 'Ελληνικοῦ Συναγεαγμένου.

28. 'Αρχίζει στὸ 'Αναθεωρητικὸ Δικαστήριο ἡ δίκη τῶν ἀεροπόρων.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

2. 'Αγγέλλεται ἡ μείωσις τῆς τιμῆς τοῦ ψωμιοῦ κατὰ 300 δραχμές.

6. 'Η Τουρκία ἐκλέγεται ἡμιμόνιμο μέλος τοῦ Συμβουλίου 'Ασφαλείας.

7. 'Ο κ. Τσῶρτσιλ ἀναγγέλλει ἐπίσημως τὴν πρόθεσί του νὰ συναντήσῃ τὸν Μαλένκωφ γιὰ τὴν ἐπίτευξι συμφωνίας πρὸς τερματισμὸ τοῦ ψυχροῦ πολέμου.

10. 'Ο Τίτο ἀπειλεῖ νὰ καταλάβῃ τὴν Τεργέστη.

12. 'Υπογράφεται διμερὲς στρατιωτικὴ συμφωνία μ-ταξὺ 'Ελλάδος καὶ 'Ηνωμένων Πολιτειῶν.

— Τὸ ζήτημα τῆς Τεργέστης προσλαμβάνει συνεχῶς μεγαλύτερη ὀξύτητα.

14. Καταδικάζονται οἱ καταχρασταὶ τοῦ Ο.Λ.Π.

15. Οἱ 'Υπουργοὶ 'Εξωτερικῶν τῶν τριῶν Δυτικῶν Συμμάχων συνέρχονται σὲ σύσκεψιν στὸ Λονδίνο.

Φοβάται ὁ Γιάννης τὸ θειρὸ καὶ τὸ θειρὸ τὸ Γιάννη...

— 'Η Σουηδικὴ 'Ακαδημία ἀπονέμει τὸ βραβεῖον Νομπέλ γιὰ τὴν λογοτεχνία στὸν Βρεταννὸ Πρωθυπουργὸ κ. Οὐίνστον Τσῶρτσιλ.

20. 'Ο ἀρχηγὸς τῶν δυνάμεων τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. στρατηγὸς Γκρύνθερ φθάνει στὴν 'Αθήνα.

23. Οἱ κατηγορούμενοι ὡς σαμποτέρ ἀεροπόροι δηλώνουν ὅτι ἐβασανίσθησαν κατὰ τὴν ἀνάκρισιν καὶ ἡ δῆλωσις αὐτὴ προκαλεῖ ἀναταραχὴν στὴν κοινὴ γνώμη.

— Συνεχίζεται ἡ διεθνὴς ἔντασις γιὰ τὸ ζήτημα τῆς Τεργέστης.

27. 'Η Ε.Σ.Σ.Δ. ἀπευθύνει διακοίνωσι πρὸς τὴν 'Ελλάδα γιὰ τὴ διμερὲς ἑλληνοαμερικανικὴ συμφωνία.

28. Οἱ 'Ελληνες Βασιλεῖς φθάνουν στὴν Νέα 'Υόρκη κατόπιν προσκλήσεως τοῦ προέδρου "Αἰζενχάουερ.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

2. 'Ο "Ελλην 'Υπουργὸς τοῦ συντονισμοῦ κ. Μαρκεζίνης φθάνει στὴν Γερμανία γιὰ συνομιλίες οικονομικῆς φύσεως.

3. Φθάνει στὴν 'Αθήνα ὁ 'Υπουργὸς τῆς ἀεροπορίας τῶν 'Ηνωμένων Πολιτειῶν κ. Τάλμποτ.

5. Στὴν πόλιν τῆς Τεργέστης ἐκτυλίσσονται αἱματηρὲς σκηνές.

6. 'Εξακολουθοῦν οἱ ταραχὲς στὴν Τεργέστη.

8. Αὐξάνονται κατὰ 10% τὰ δίδακτρα τοῦ Πανπιστημίου.

15. Συνεχίζεται ὁ θόρυβος γιὰ τὰ βασανιστήρια τῶν ἀεροπόρων.

19. 'Αποκαλύπτεται τὸ σκάνδαλο τῆς ἐταιρείας «Μερκαντίλε».

— Φοβερὸς σάλος στὴν 'Αμερική ἐξ αἰτίας τῆς προσκλήσεως τοῦ τέως προέδρου Τρούμαν ὅπως καταθέσῃ ἐνώπιον ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς.

23. 'Ο κ. Μαρκεζίνης ἀρχίζει τὸν ἀπολογισμὸ τοῦ κυβερνητικοῦ ἔργου στὴ Βουλὴ.

26. 'Η Σοβιετικὴ Ρωσία ἀνακοινεῖ ἐπίσημως ὅτι δέχεται τὴ σύγκλησιν τετραμεροῦς διασκέψεως.

28. 'Εκδίδεται ἡ ἀπόφασις τοῦ 'Αναθεωρητικοῦ Δικαστηρίου γιὰ τοὺς ἀεροπόρους, μὲ τὴν ὁποία οἱ 9 καταδικάζονται καὶ οἱ 2 ἀθωώνονται.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1. 'Ο συναρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων κ. Σ. Βενιζέλος ἐπικρίνει μὲ δρι-

μύτητα τὴν Κυβέρνησιν στὴν Βουλὴ.

2. 'Η δίκη του Μωσαντέκ λόγω της στάσης του μεταβάλλεται σε Ι-λαροτραγωδία.
3. 'Υπογράφεται στη Ρώμη έλληνοϊταλική έμπορικé συμφωνία.
4. 'Αρχίζει στις Βρυξέλες ή 'Αγγλοαλλοαμερικανική Διάσκεψις.
7. Οι Δυτικοί αποδέχονται τήν σοβιετική πρότασί για τήν σύγκλησι Τετραμερούς Διασκέψεως.

9. 'Ο πρόεδρος 'Αϊζενχάουερ προτείνει τήν σύστασι διεθνούς επιτροπής για τόν έλεγχο της ατομικής ενεργείας.
13. Αιφνίδιος θάνατος του 'Υπουργού έμπορικéς ναυτιλίας Λάμπρου Λαμπριανίδη.
14. Οι Βασιλείς επιστρέφουν στην 'Αθήνα από τó ταξίδι τους στις 'Ηνωμένες Πολιτείες.

ΤΑ ΜΠΟΥΖΟΥΚΙΑ...

Μιά γυναίκα, δύο άντρες,
κομπολόι δίχως χάντρες...

Όλα τὰ σκίτσα είναι του κ. Φωκίωνος Δημητριάδη και
αναδημοσιεύονται από τó «Βήμα».

Νίκα Τσαντίηη

Χειροῦργος ὁδοντίατρος

Δέχεται καθημερινῶς 10-12 καὶ 5-8

ΠΛΑΤΕΙΑ ΒΙΚΤΩΡΙΑΣ 6

Τηλ. 85-093

ΣΩΣΤΟ ΔΥΣΤΥΧΗΜΑ...

Του κ. W. FERRY δ.φ.

Ήταν γνωστό σε όλους πώς δεν μπορούσε να σκύψει. Μόλις έκανε πώς έσκυβε, άγκομαχούσε. "Ίδρωνε και κοκκίνιζε. Τό ίδιο πάθαινε όταν ανέβαινε σκάλες. Και γενικά υπέφερε όταν έκανε ζέστη, όταν περπατούσε, όταν ήθελε να ανέβη στα λεωφορεία ή στα τράμ.

Όποιοσδήποτε άνθρωπος που θα είχε αυτά τα συμπτώματα θα άνησυχούσε. Θα έτρεχε στους γιατρούς να θεραπευθί και να βρή την υγεία του. Αυτός όμως τίποτε. Δεν έδειχνε ότι τον άπασχολούσε ή κατάστασίς του.

Οι άλλοι όμως έβλεπαν διαφορετικά τα πράγματα. Τόν θεωρούσαν αξιολύπητο και άλλοι γελούσαν με τó θέαμά του. Δεν τού έφθαναν δηλαδή τὰ βάσανά του, αλλά είχε γίνει και παιδρό πρόσωπο.

Δέν είναι παραδοξολογίες ούτε υπερβολές. "Ολ' αυτά συμβαίνουν κάθε μέρα με τούς παχείς, και κάθε ένας μας έχει μπροστά του ένα σχετικό παράδειγμα.

Ή παχυσαρκία όμως, άκόμη και στην ελαφρότερη μορφή της είναι σωστό δυστύχημα για τήν γυναίκα. Μιά παχεία γυναίκα χάνει κάθε γοητεία και έν πάσει περιπτώσει κάθε χάρι τού φύλου της.

Τά πάχος σχεδόν, χωρίς εξαίρεσι, όφείλεται στην υπερβολική τροφή. Οι άδένες άπλώς άποφασίζουν που θα συσσωρεύσουν τó λίπος που άποκτάται με τó υπερβολικό φαγητό.

Για τήν καταπολέμησι της παχυσαρκίας υπάρχουν πολλές θεραπείες. Βασική μέθοδος είναι ή δίαιτα, ή ποσοτική δηλαδή μείωσις της τροφής και ή άποφυγή ώρισμένων φαγητών. Επίσης σε είδικές παθολογικές περιπτώσεις ή θεραπεία γίνεται με φάρμακα, που θα διατάξη ό γιατρός ύστερα από προσεκτική εξέτασι και διάγνωσι της αίτίας της παχυσαρκίας. Άλλες páλι φορές τó συσσωρευμένο λίπος άφαιρείται με χειρουργική επέμβασι, μέθοδος πολύ άποτελεσματική βέβαια, χωρίς όμως και να θεραπεύη τήν ρίζα τού κακού. Γιατί πολύ σύντομα, αν δεν τηρηθή ή σχετική δίαιτα, συσσωρεύεται και páλι στο ίδιο μέρος τó λίπος.

Μιά άλλη μέθοδος, γνωστή από τὰ πολύ παλιά χρόνια, είναι τó μασάζ, που σήμερα έχει άναχθή σε πραγματική επιστήμη και έπιτελεί θαύματα. Έχω υπ' όψι μου τήν εργασία που γίνεται στο "Ινστιτούτο Καλλοής της Κας ΡΙΤΑΣ. Είναι έκπληκτικά τὰ άποτελέσματα τού επιστημονικού μασάζ και άπειρες οι περιπτώσεις γυναικών που με τήν μέθοδο αυτή διέλυσαν όλα τὰ περιττά λίπη τους και άπέκτησαν άπίστευτη κομψότητα.

Άλλά για τήν εύσυνείδητη εργασία και τὰ τόσα θαύματα που γίνονται στο "Ινστιτούτο της Κας ΡΙΤΑΣ θα μιλήσουμε και άλλη φορά.

Ἡ Νύχτα τῶν Χριστουγέννων

Χριστούγεννα! Περίχαρα ἡ καμπάνα
Κράζει κ' ἡ μάνα σὺν παιδί.
Καὶ τὸ παιδί «Χριστούγεννα» σὺν μάνα.
Κι' ὁ κόσμος ὅλος τραγουδεῖ.

Κ' ἡ νύχτα λάμπει ἀπὸ τὸ μόνο ἀστέρι
Ὅπου τοὺς μάγους ὁδηγεῖ,
Τὸ ἐπουράνιο μουσικὸ τὸ ξέρει
Καὶ χαίρεται οὐρανὸς καὶ γῆ.

... Ἀλλ' ἕνα θογγητὸ θγαίνει ἀπ' τὴ θύρα
Φτωχοῦ σπιτιοῦ... Μέσ' σὴν καρδιά
Μὲ τρώει... Ὁ θόγγος ἔρχεται ἀπ' τὴ χήρα
Τὴ χήρα μὲ τὰ ὀχτὼ παιδιά.

Εἶναι γυμνή, παντέρημη κ' ἐκεῖνα
Πεινοῦν καὶ τρέμουν τὰ φτωχά.
Δὲ νοιώθει ἡ μάνα τὴ δική της πείνα.
Ἡ πείνα τοὺς τὴν ξεψυχαῖ.

Ὁ πόνος τὴν καρδιά μου σκάφτει, ἡ λύπη
Μὲ δάκρυα τὴν πλημμυρεῖ,
Καὶ πὰ δὲν φτάνουν ὥς τ' αὐτιά μου οἱ χιῆποι
Τῶν Χριστουγέννων γιορτεροί.

Γιατὶ λατρεύει τὸν Χριστό, ὅποιος δίνει
Γιὰ τὸν πλησὶν τὴ ζωή.
Ὅποιος τὸ γυμνωμένο κρυφοντύνει
Καὶ τὸν φτωχὸ τὸν ἐλεεῖ.

Ὅποιος τὴν ἀδικία κεραυνώνει
Κι' ἀγνὸ τὸ μέτωπο κρατεῖ,
Κι' ἔχει ὁδηγὸ τὴν καλοσύνη μόνη.
Κι' ἔχει Θεὸ τὴν ἀρετή.

(Ἀπόσπασμα)

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλου τοῦ κόσμου

Ἡ προσευχὴ τοῦ χρόνου

Τὴν προσευχὴ αὐτὴ τὴν ἔγραψε πρὶν ἀπὸ 700 χρό-
νια ὁ Ἅγιος Φραγκίσκος τῆς Ἀσσίης. Τὰ χρό-
νια πέρασαν. Μὰ ἡ ομορφιά της, ἡ ἀπλότητα καὶ
ἡ ἀλήθειά της θὰ μένουν πάντα νέες.

Κύριε, βοήθησε νὰ γίνω ὄργανο τῆς Εὐ-
αγγελίας Σου. Ὅπου ὑπάρχει μῖσος,
βοήθα με νὰ δείχνω ἐγὼ τὴν Ἀγά-
πη ὅπου ὑπάρχει ἀδικία, τὴ συγγνώμη ὅ-
που ἀμφιβολία, τὴν πίστι. Ὅπου ἀπελπισία,
τὴν ἐλπίδα ὅπου σκοτιάδι τὸ φῶς ὅπου θλί-
ψις τὴ χαρά. ὦ Οὐράνιε Πατέρα, ἃς μὲ
βοηθήσῃ ἡ χάρις Σου νὰ μὴ ζητῶ ἐγὼ πα-
ρηγοριά, μὰ ἄλλους νὰ παρηγορῶ. Νὰ μὲ
καταλαβαίνουν οἱ ἄλλοι, ὅπως τοὺς καταλα-
βαίνω κι' ἐγώ. Νὰ μ' ἀγαποῦν, ὅπως τοὺς
ἀγαπῶ. Γιατὶ μόνον δίνοντας παίρνουμε,
γιατὶ συγχωρῶντας συγχωρούμαστε καὶ ξα-
ναγεννιόμαστε γιὰ τὴν Αἰώνια Ζωή.

Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἅς γεννήσωσι τὰ ἴδατα ἐν ἀφθονίᾳ κατὰ ἔμφυχα, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπάνωθεν τῆς γῆς...

ΓΕΝΕΣΙΣ

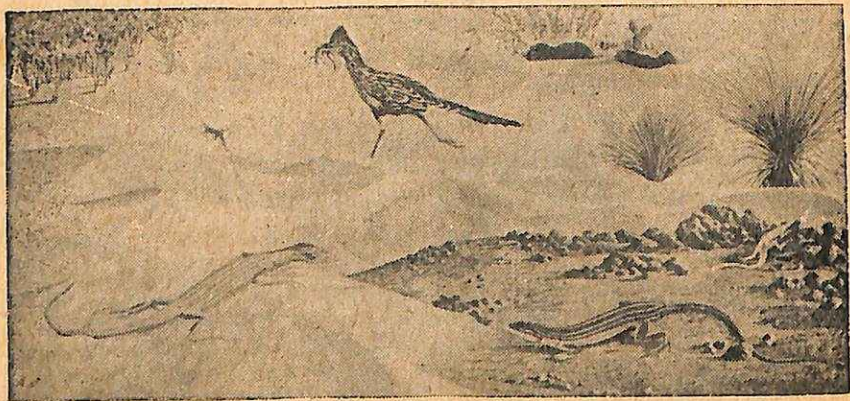
ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Τοῦ

LINCOLN BARNETT

Γιὰ πάρα πολλά ἑκατομμύρια χρόνια, ἴσως τὰ μισὰ τῆς ἱστορίας του, ὁ πλανήτης Γῆ περιστρεφόταν κατάγυμνος χωρὶς ἴχνος ζωῆς, κάτω ἀπὸ τὴν ἀέρινη στέγη του. Τὰ νερὰ τῶν ὠκεανῶν του ὑψώνονταν καὶ ξανάπεφταν κάτω ἀπὸ τὴν ἔλξι τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης ἢ ἀναταράζονταν ἀπὸ τοὺς ἀνέμους, ἀλλὰ μέσα τους κανένα ζωντανὸ πλάσμα δὲν σάλευε. Ψηλότερα διαγράφονταν οἱ ἡπειρωτικοὶ ὄγκοι, κατάψυχροι καὶ φορτωμένοι μετέωρους θράχους, χωρὶς τὸ παραμικρότερο ἴχνος βλαστήσεως. Ἴδιοι μετὰ τὰ τοπία τοῦ φεγγαριοῦ.

Ξαφνικά, σὲ κάποιο χρονικὸ σημεῖο, ἡ οὐσία πού ὀνομάζουμε ζωὴ ξεπήδησε σὰν ἀπὸ θαύμα στὴν ἐπιφάνεια μέσα ἀπὸ τὴν ἄβυσσο τῆς ἀνυπαρξίας. Τί μορφὴ πήρε καὶ ποιά ἀλληλουχία φυσικῶν καταστάσεων τὴ δημιούργησε, δὲν μπόρεσε ἀκόμη νὰ καθορίσῃ ἡ Ἐπιστήμη, ὅπως δὲν μπορεῖ νὰ ἀπαντήσῃ μεθεβαιότητα καὶ στὸ ἐρώτημα «Τί εἶναι ζωὴ». Τὸ μόνο πού μπορούμε νὰ ποῦμε εἶναι ὅτι, ἀπὸ κάποια ἐνέργεια, ὠρισμένα γιγαντιαία μόρια ἀπέκτησαν τὴν ἱκανότητα νὰ διχοτομοῦνται. Ἀπὸ τὴ σκοτεινὴ καὶ ἀκαθόριστὴ αὐτὴ ἀρχὴ ξεπρόβαλε ἡ θαυμαστὴ πομπή

τῶν ὄντων, τὰ ἀναρίθμητα στίφη τῶν ζωντανῶν πλασμάτων πού πετοῦν, κολυμποῦν, ἔρπουν ἢ περπατοῦν στὴν ἐπιφάνεια τοῦ πλανήτη, καθὼς καὶ οἱ ἀτέλειωτες γενεὲς τῶν θάμνων καὶ τῶν δέντρων, τῶν χόρτων καὶ τῶν θρύων, τῶν φυτῶν καὶ τῶν λουλουδιῶν πού φύτρωσαν καὶ τὸν σκέπασαν.

Σὰν εἶδος ζωῆς προικισμένο μετὰ τὴν ἱκανότητα νὰ βλέπῃ τὸν ἑαυτό του σὲ σχέσι μετὰ τὸ περιβάλλον του, ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔπαψε ποτὲ ν' ἀναρωτιέται ἀπὸ πού ἦρθε καὶ πῶς κατάρθωσε νὰ φθάσῃ στὴ σημερινή του θέσι, στὴν κορυφὴ τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου. Στὸ διάστημα τῆς ὑπάρξεώς του ἀνέπτυξε πολλὰ θεωρίες γιὰ τὴν καταγωγὴν του, πού οἱ περισσότερες ξεκινοῦσαν ἀπὸ τὶς ποικίλες θρησκευτικὲς του πεποιθήσεις. Ἀλλὰ μόλις τελευταῖα ἄρχισε νὰ μελετᾷ καὶ νὰ ἐρμηνεύῃ μερικὰ ἀπὸ τὰ λείψανα πού θρῆσκε ἀποτυπωμένα—σὰν ψηφία κάποιου κώδικα—στὰ πετρώματα τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς. Γιατὶ ὁ φλοιὸς τῆς γῆς εἶναι στ' ἀλήθεια τὸ πέτρινο βιβλίον τῆς μακροῦς ἱστορίας τῆς ζωῆς τοῦ πλανήτη μας.

Ὡς τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνα, ὁ Δυτικὸς ἄνθρωπος πίστευε ὅτι κάθε εἶδος ὄντων δημιουργήθηκε ξεχωριστά. Ἄν καὶ τὰ ἀπολιθώματα εἶχαν γίνει ἀντιληπτά ἀπὸ τοὺς ἑλληνικοὺς χρόνους, ἐν τούτοις θεωρήθηκαν μεμονωμένα φαινόμενα πού ἀποτελοῦσαν ἰδιότητες τῆς φύσεως. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ζωντανούς ὄργανισμούς, ὅταν πεθαίνουν, ἐξαφανίζονται ἐντελῶς καὶ μεταβάλλονται σὲ σκόνη, χωρὶς ν' ἀφίουν πίσω τους τὸ ἐλάχιστο ἴχνος. Γι' αὐτὸ ἡ εἰατήρησις ἐνὸς ἀπολιθώματος εἶναι πράγμα σπά-

νιο. Τὰ λίγα ἀπολιθώματα πού ἀποκαλύφθηκαν ἔλεγαν στὸν ἄνθρωπο ὅτι τὸ ζωϊκὸ βασίλειο πέρασε ἀπὸ περιόδους μεγάλης γονιμότητος σὲ χρόνους χαμένους στὰ βάθη ἑκατομμυρίων αἰώνων. Ἐκεῖνο πού προκαλοῦσε ἀπορία ἦταν τὰ λείψανα ὠρισμένων ἀπίθανων πλασμάτων, πού ὅμοιους δὲν εἶχε δὴ ποτὲ ὁ ἄνθρωπος. Μόνον ὅταν ἐμφανίσθηκε μιὰ νέα ἐπιστήμη, ἡ Παλαιοντολογία, γύρω στὰ 1800, τότε ἄρχισαν τὰ πράγματα νὰ μπαίνουν στὴ θέσι τους. Καὶ πάλι ὅμως ἔμειναν τεράστια κενὰ καὶ μεγάλες ἀπορίες ζητοῦσαν τὴ λύσι τους: Γιατὶ ἐμφανίσθηκαν ὠρισμένα ὄντα, μιὰ ὠρισμένη ἐποχὴ, ἀναπτύχθηκαν καὶ ὕστερα ἐξαφανίσθηκαν; Γιατὶ τὰ φυτικά καὶ ζωϊκά σχήματα διαφέρουν τόσο πολὺ ἀπὸ τὸ ἕνα πέτρωμα στὸ ἄλλο; Ἀπὸ τὰ πράγματα φαινόταν νὰ θγαίνῃ ἀναμφισβήτητο τὸ συμπέρασμα τῆς προόδου καὶ τῆς μεταβολῆς τῶν εἰδῶν ἀπὸ τὴν μιὰ ἐποχὴ στὴν ἄλλη.

Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΔΑΡΒΙΝΟΥ

Τὸ 1859, ὁ Δαρβίνος δημοσίευσε τὴ μελέτη του «Ἡ Καταγωγὴ τῶν Εἰδῶν», ὅπου ἀνέπτυσσε σὲ γενικὲς γραμμὲς τὴν κλασικὴν πρᾶξιν θεωρίας τῆς ἐξελέξεως. Εἶχε παρατηρήσει ὅτι ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ δώσῃ τὰ χαρακτηριστικά πού θέλει σὲ ὠρισμένα ζῶα καὶ φυτά, μεταβάλλει συχνὰ τὴν κατασκευὴν τους καὶ τὶς συνήθειές τους. Ἀπὸ τὸ ἄγριο ἄλογο παρήγαγε τὸ ἡμερο καὶ τὸ καθαρόαιμο ἄλογο. Ἐπέτυχε νὰ παραγάγῃ πολλὰ ποικίλα δημητριακῶν, σκύλων καὶ πουλερικῶν. Καὶ ὅταν γινόταν αὐτό, τὰ νέα εἶδη πού ἐμφανίζονταν συνέχιζαν μόνον τοὺς τὴν διαιωνίσι τους. Μήπως τὸ ἴδιο συνέβαινε καὶ στὴ φύ-

σι; Μήπως ένα είδος όντων μπορούσε στο πέρασμα εκατομμυρίων έτών ν' αλλάξει τόσο πολύ, ώστε οί τελευταίοι του απόγονοι νά μή έχουν καμμία όμοιότητα με τους προγόνους τους;

Η άπάντησι του Δαρβίνου ήταν ναι, και την υποστήριξε με μερικά στοιχεία και συμπεράσματα που έδιναν σάρκα και όστα στη θεωρία της εξέλιξεως: Παίρνοντας τó ζωικό βασίλειο σάν σύνολο, παρατήρησε ότι κάθε οργανισμός παράγει περισσότερους τοῦ ένός απογόνους. Έπομένως, έπρεπε νά υπάρχει σταθερή αύξηση του πληθους όλων τών ειδών. Τότε, γιατί οί θάλασσες δέν είχαν άκόμη πήξει από ψάρια, άφοῦ κάθε θηλυκό ψάρι μπορεί νά γεννήση σέ μιά μόνο περίοδο έως 100.000 αύγά; Γιατί δέν υπήρχαν περισσότεροι έλέφαντες, άφοῦ κάθε ζευγάρι άπ' αυτά τά ζώα μπορεί νά παραγάγη εκατομμύρια απογόνους σέ μερικούς αιώνες, άν ύποτεθή ότι όλοι θά ζήσουν; Είναι φανερό ότι πολλοί από τους απογόνους θά πρέπει νά πεθαίνουν στόν άδυσώπητον άγώνα για την επιβίωσι.

Ο Δαρβίνος κατέφυγε σέ πραγματικά περιστατικά για νά άποδείξει ότι ό ανταγωνισμός είναι άγριώτερος μ έ σ α στό κάθε είδος παρά ά ν ά μ ε σ α στά διάφορα είδη. Άφοῦ λοιπόν μέσα σέ κάθε είδος ύπάρχει μιά σημαντική ποικιλία ανάμεσα στά άτομα που τó άπαρτίζουν, είναι λογικό νά ύποθέσουμε ότι τά άτομα τά προικισμένα με τά έφώδια που τά βοηθοῦν στόν άγώνα για την επιβίωσι έχουν τις περισσότερες πιθανότητες νά επιζήσουν. Καί όταν αναπαραγάγουν, πρέπει νά μεταβιβάζουν τά φυσικά τους αυτά χαρίσματα στους απογόνους τους. Έτσι τά είδη ά-

ποτελοῦν πλαστικές ούσιες που μεταβάλλονται άνεπαίσθητα και σέ μακρές χρονικές περιόδους με την φυσική έπιλογή. Μέσα στά άπέραντα χρονικά όρια της ζωής πάνω στη γή, μπορούμε νά ύποθέσουμε ότι ένα μικροσκοπικό θηλαστικό θά ήταν δυνατόν νά εξέλιχθη σέ άνθρωπο.

Η θεωρία του Δαρβίνου άναγνωρίσθηκε γρήγορα σάν ένα άπό τά μεγαλύτερα έπιστημονικά έπιτεύγματα όλων τών έποχών, γιατί έρριχνε φώς και παρουσίαζε όλόκληρο τó πανόραμα της ζωής πάνω στη γή. Μιά γενιά μετά την εμφάνισί της, κάθε ούσιαστική αντίρρησι πάνω στους βασικούς κανόνες της έσβησε — τουλάχιστον μεταξύ τών έπιστημόνων. Οί θεολογικές παρεμβάσεις ώδήγησαν σέ μακρότερη διαμάχη, άν και ό Δαρβίνος ήταν άνθρωπος θρησκός και δέν είχε την πρόθεσι —όπως μερικοί από τους όπαδούς του— νά άρνηθή την ύπαρξι του Θεοῦ. Σήμερα, άν και ύπάρχουν άκόμη μερικοί δογματικοί που θεωροῦν τή Γένεσι σάν κείμενο μή έπιδεχόμενο έρμηνεία, τó μεγαλύτερο μέρος τών θεολόγων της Δύσεως έχει άποδεχθή τή θεωρία της εξέλιξεως σάν έπιστημονική έξήγησι της δημιουργίας.

ΠΩΣ ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ Η ΖΩΗ

Τά τρία τέταρτα τουλάχιστον τών σελίδων του βιβλίου της Γής, που είναι γραμμένο πάνω στόν φλοιό της, είναι λευκά. Άν και τά παλαιότατα πετρώματα διηγούνται τή δημιουργία και την έξαφάνισι αρχαίων θουνών, καθώς και την προώθησι και την ύποχώρησι θαλασσών, στό ζήτημα της ζωής σιωποῦν. Τά πρώτα πλάσματα, που τά σχήματά τους είναι άποτυπωμένα σέ άπολιθώ-

ματα, χρονολογούνται άπό την λεγομένη Κάμβριο περίοδο, που άρχισε πριν άπό 500 εκατομμύρια χρόνια. Είναι όμως γεγονός ότι τó έπος της εξέλιξεως άρχισε πολύ νωρίτερα, στην Προ-Κάμβριο περίοδο, πριν άπό 1½ δισεκατομμύρια χρόνια. Πολλά άπό τά πετρώματα της περιόδου αυτής περιέχουν ίχνη άνθρακος, πιθανώς οργανικής προελεύσεως. Καί πρós τó τέλος της περιόδου αυτής ή εξέλιξι της ζωής είχε ήδη προχωρήσει.

Γιατί όμως νά μην σώζονται και ίχνη ζωής άπό τά πρώτα 1.500.000 χρόνια της; Οί βιολόγοι πιστεύουν ότι τά ζώα που με δραματικό τρόπο ξεπηδοῦν στό προσκήνιο της ζωής κατά την Προ - Κάμβριο περίοδο, προέρχονται άπό άπλούστερα πλάσματα με μαλακό σώμα, που δέν είχαν ούτε όστα, ούτε όστρακα, ώστε ν' αφήσουν κάποιο ίχνος άπό τó πέρασμά τους.

Όσο για τó πώς γεννήθηκε ή ίδια ή ζωή, ή Έπιστήμη δέν μπορεί νά κάνη παρά ύποθέσεις. Είναι θεωρητικά δυνατόν ώρισμένες οργανικές ούσιες που βρίσκονταν τά χρόνια εκείνα μέσα στην καυτή θάλασσα νά άπέκτησαν την Ικανότητα, κάτω άπό την επίδρασι της ήλιακής ένεργείας, ή του ηλεκτρισμοῦ που διοχετεύουν οί άστρατές, ή άλλης άγνωστης αϊτίας, νά συντίθενται σέ σύνθετο μόριο συγγενές με τά μόρια που μπορούν νά παράγουν μονάδες ίδιες με αυτά. Με τόν καιρό τά άρχέγονα αυτά μόρια πιθανόν νά συσσωρεύθηκαν και νά σχημάτισαν έναν οργανισμό ανάλογο με τά βακτηρίδια. Ύστερα ίσως νά εξέλιχθηκαν σέ πιό σύνθετους μικροοργανισμούς, προικισμένους με την Ικανότητα της φωτοσύνθεσεως, δηλαδή της χρησιμοποι-

ήσεως της ήλιακής ένεργείας, και σιγά - σιγά νά προήχθησαν σέ μονοκύτταρα φυτά και μονοκύτταρα ζώα, τά λεγόμενα πρωτόζωα. Τά πρωτόζωα παρουσιάζουν τóση εξέλιξι σέ σχέσι με τά μόρια της πρωτεΐνης, όση παρουσιάζουν και οί άνθρωποι σέ σχέσι με τά πρωτόζωα, και άσφαλώς χρειάσθηκαν τó ίδιο χρονικό διάστημα για νά εξέλιχθοῦν. Ύστερα, πιθανώς, δημιουργήθηκαν οί σπόγγοι, οί πολύποδες και τά άλλα πρωτόγονα πλάσματα με στόμα και στομάχι, έπειτα τά πρώτα σκουλήκια και τά μαλάκια, με τις πρώτες πραγματικές σωματικές κοιλότητες. Άργότερα οί καρκίνοι, οί ά ρ ά χ ν ε ς και τά σμήνη τών έντόμων...

Η ΘΑΛΑΣΣΑ ΛΙΚΝΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Από την αρχή της Καμβρίου περιόδου ως τó τέλος της Σιλουρίου (μετά άπό 175 εκατομμύρια χρόνια) ή ζωή του πλανήτη περιωρίσθηκε στά ζεστά νερά τών θαλασσών. Στην Κάμβριο περίοδο έέχουσα θέσι ανάμεσα στά θαλάσσια ζώα κατείχε ένα, που σήμερα ονομάζουμε πλεόσπογγο. Ήφανικά, κατά την Μέση Κάμβριο περίοδο, όλοι οί πλεόσπογγοι έξαφανίσθηκαν, άγνωστο γιατί. Άλλη ομάδα είναι τά θραχιόποδα, που αποτελοῦν σχεδόν τó 1/3 τών άπολιθωμάτων της Καμβρίου περιόδου, και τά αρθρόποδα.

Στην Όρδοβίκιο περίοδο, πριν άπό 425—360 εκατομμύρια χρόνια, τó κλίμα έξακολούθησε νά είναι ήπιο και τά νερά της πλημμύριζαν τή γή με τά μεγαλύτερα ποτάμια που φάνηκαν ποτε. Μέσα στίς ζεστές θάλασσες της έποχής εκείνης, τά ζώα αναπτύσσονταν γρήγορα, μεγάλωναν και πλήθαιναν σέ ποικιλίες, άποκτών-

τας συνεχώς τελειότερα άμυντικά όπλα. Προτού τελείωση ή περίοδος, τὰ μέλη όλων τών άνωτέρων ομάδων, έκτός από τὰ κατώτερα σκυλήκια, είχαν φορέσει τὸ όστρακο.

Καί έρχεται ύστερα ή Σιλούριος περίοδος (πρίν από 360—325 έκατομμύρια χρόνια). Οί θάλασσες τοῦ πλανήτη είναι τώρα γεμάτες βραγχίόποδα, θρυόζωα, κοράλλια καί σφουγγάρια. Μιά κατηγορία μαλακίων, τὰ ναυτιλοειδή, πού είχαν έμφανισθί πρὸς τὸ τέλος τής προηγούμενης περιόδου, εξακολουθοῦν νά πολλαπλασιάζουν τίς ποικιλίες τους. Άλλά οί πραγματικοί κυρίαρχοι τών Σιλουρίων ώκεανών είναι οί θαλάσσιοι σκορπιόι, πού τὸ μέγεθος τους άρχίζει από μερικούς πόντους καί φθάνει στοῦ γιγαντιαίου μήκος τών 3 μέτρων. Τέλος, καθὼς ή Σιλούριος περίοδος πλησίαζε στοῦ τέλους της, τὸ θαῦμα τής ζωής μεταφέρθηκε καί στήν ξηρά.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΕΡΣΙΑΙΑ ΟΝΤΑ

Τήν εποχή εκείνη νέες όροσειρές άρχισαν νά ξεπηδοῦν πάνω στήν έπιφάνεια τής γής καί τὰ νερά τών χερσαίων θαλασσών ξεχύνονταν στίς ώκεάνειες λεκάνες, άφίνοντας πίσω τους παχειά άλμυρή λάσπη, πλούσια σέ όργανικά στοιχεία. Κάτω άπ' αυτές τίς συνθήκες δέν είναι παράδοξο ότι άκριβῶς αὐτήν τήν περίοδο (πρίν από 330 έκατομμύρια χρόνια) έμφανίζονται τὰ πρῶτα ὕδρόβια φυτά γιά νά χαϊδέψουν μέ τὰ πράσινα πλοκάμια τους τήν πολύπαθη έπιφάνεια τής μητέρας τους Γής.

Έπί ένα δισεκατομμύριο χρόνια τὰ ὕδρόβια φυτά είχαν δια-

τηρηθί σχεδόν άμετάβλητα μέσα στίς άρχαίες θάλασσες. Ύστερα, μέ έκπληκτική ταχύτητα, μέσα σέ 50 έκατομμύρια χρόνια, κατά τήν Δεβόνιο εποχή (325—280 έκατομμύρια χρόνια πρίν) έξελιχθηκαν από άπλά θαλάσσια θρύα σέ μεγάλα κωνικά δέντρα καί προχωρήσαν έξω από τὸ νερό πνίγοντας τὰ χαμηλότερα έδάφη καί τούς γυμνοῦς λόφους στοῦ πράσινο χρώμα τους. Άλλα από τὰ φυτά αὐτά ήταν άτελή, χωρίς πραγματικά φύλλα καί ρίζες, καί άλλα έφθαναν σέ ὕψος 3—4 μέτρων.

Όσο όμως ό καιρός περνοῦσε, τόσο τὸ φυτικό βασίλειο έξελισσόταν. Έμφανίσθηκαν τότε ή άρχαιοίπερις, τὸ άνευρο, τὸ λεπιδόδενδρο κ. ά., πού άργότερα έξελίχθηκαν στοῦ πιδό μεγάλα καί ὅμορφα δέντρα τής γής.

Η χλωρίδα πού σκέπασε τή γή στή Δεβόνιο περίοδο δημιούργησε συνθήκες πού εὔνοοῦσαν τήν άνάπτυξη τής ζωής. Όσο τὸ έδαφος ήταν γυμνό καί άφιλόξενο, τὰ ζῶα έμεναν στή θάλασσα, πού ήταν γι' αὐτά ή πιό κατάλληλη κατοικία. Όταν όμως ή ξηρά άρχισε νά παρέχη μέσα συντηρήσεως, ώρισμένα ταπεινά ζωάκια έγκατέλειψαν τήν ὕγρη κατοικία τους καί προωθήθηκαν στήν άπέραντη άδιεκδικητή ξηρά. Οί πρῶτοι αὐτοί ένοικοι τής ξηρᾶς άνήκαν στήν κατηγορία τών άρθροπόδων (σκορπιόι, άράχνες κ.λ.π.). Άργότερα, δυό τουλάχιστον ομάδες ψαριῶν άνέπτυξαν σιγά - σιγά ένα άναπνευστικό σύστημα πού τούς έπέτρεπε ν' άπορροφοῦν ὀξυγόνο. Από κεί δέν χρειαζόταν παρά ένα βήμα γιά τὸν Ιχθυόστογο, τὸ πρῶτο άμφίβιο πού είχε μὲν οὐρά ψαριοῦ, αλλά τὰ πτερύγιά του ήταν πιὰ πόδια.

ΑΜΦΙΒΙΑ ΚΑΙ ΕΡΠΕΤΑ

Γιά πολὺ καιρὸ —50 έκατομμύρια χρόνια περίπου— ή φύσι φάνηκε νά εὔνηθι τὰ άμφίβια. Παρ' ὅλ' αὐτά όμως, ή τάξις τους δέν πέτυχε εύκολά τὸν θρίαμβο. Οί ανταγωνισταί τους στοῦ ζήτημα τής τροφής ήταν τὰ ψάρια, από τὰ όποία είχαν προέλθει. Άλλά καί ὅσα έμαθαν νά τρέφονται από ὅτι τούς έδινε ή ξηρά, έπρεπε νά γυρίσουν στοῦ νερό γιά νά γενήσουν τὰ αὐγά τους. Έν τούτοις, παρὰ τίς δυσκολίες, κατώρθωσαν νά έπιζήσουν καί ν' άναπτυχθοῦν. Μερικά έφθασαν σέ μήκος 3—4 μέτρων. Ένα άπ' αὐτά, ὁ έπιθετικός έρύων, έμαθε νά περνά τὸ μεγαλύτερο μέρος τής ζωής του στήν ξηρά. Μόλις όμως έγινε αὐτό, άκολούθησαν δραματικά γεγονότα πού άλλαξαν τήν ὄψη τοῦ πλανήτη. Θεόρατες όροσειρές, ὅπως τὰ Άππαλάχια καί τὰ Ουράλια ὄρη, ξεπήδησαν από τὰ σπλάχνα τής γής, τὰ νερά άποτραβήχθηκαν, καί τὰ ἔλη έξατμίσθηκαν. Άρχισαν νά σχηματίζονται παγόβουνα καί τὸ κλίμα έγινε πολὺ ψυχρό.

Μέ τίς καινούργιες αὐτές συνθήκες ή τάξις τών άμφιβίων εκφυλίσθηκε καί πολλά από τὰ παιδιά της ξαναγύρισαν στοῦ νερό. Έν τῷ μεταξύ όμως, μερικά είχαν συνηθίσει στον νέο τρόπο ζωής καί είχαν άρχίσει νά γεννοῦν τ' αὐγά τους στή στεριά. Είχαν μεταβληθί σέ έρπετά.

Η ΦΟΒΕΡΗ ΓΕΝΕΑ ΤΩΝ ΔΕΙΝΟΣΑΥΡΩΝ

Τὰ έρπετά, μέ τήν εξέλιξί τους, παρουσίασαν διάφορους κλάδους. Ένας άπ' αὐτούς ήταν οί χελῶνες, πού σύντομα έφθασαν στοῦ σημερινό στάδιο εξέλιξέως τους καί διατηρήθηκαν άναλλοί-

ώτες μέσα στοῦς αἰῶνες. Άλλος κλάδος έδωσε τὰ φίδια καί τίς σαῦρες. Ό κυριώτερος όμως ήταν αὐτός πού, περνώντας από διάφορα στάδια, παρήγαγε στοῦ τέλος τὸν δεινόσαυρο, τὸ μεγαλύτερο καί τρομερότερο ζῶο πού φάνηκε ποτέ πάνω στή γή.

Στόν Μεσοζωϊκό αἰῶνα, πρίν από 75 έκατομμύρια χρόνια, οί δεινόσαυροι ὕψηξαν οί άπόλυτοι κυρίαρχοι τής γής. Πολλοί έφθασαν σέ άπίθανα μεγέθη. Άλλοι έξελίχθηκαν σέ φυτοφάγα ζῶα καί άλλοι σέ σαρκοφάγα. Μερικοί έτρεχαν μέ τὰ δυό πιασινά πόδια καί άλλοι μέ τὰ τέσσερα. Ό φυθερότερος γόνος τής οικογενείας αὐτῆς ὕψηξεν ὁ Άλλόσαυρος, ένας δαίμονας μήκους 10 μέτρων, ὀπλισμένος μέ σειρές δοντιῶν πού έμοιαζαν σάν μαχαίρια καί μέ τρομερά νύχια. Διψῶντας τὰ άπέραντα παρθένα έδάφη γιά νά θρῇ τή λεία του, ὁ Άλλόσαυρος ήταν ὁ άδιαφιλονίκητος δυνάστης τής εποχής τοῦ. Κάνένα ζῶο δέν τολμοῦσε νά τοῦ άντιταχθί. Τὸ μόνο πού μποροῦσαν νά κάνουν οί άλλοι συγκάτοικοί του ήταν νά κρύβονται ή νά φεύγουν. Ένας μόνο ίσως δέν εἰνοιθε φόβο στοῦ τρομεροῦ άντίκρουσμά του: Ὁ ἄ ρ χ α ι ο π τ ε ρ ὕ ε, τὸ πρῶτο πουλί!

ΤΟ ΑΔΕΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑΣ

Όσο προχωροῦσε ὁ Μεσοζωϊκός αἰῶνας, τόσο ή οικογένεια τών δεινοσαύρων άναπτυσσόταν. Δέν άργησε νά έμφανισθί ὁ θροντόσαυρος, ένας τρομακτικός γίγας, πού τὸ σῶμα του ζύγιζε 30 τόννους καί τὸ μήκος του —άπό τὸ ρύγχος τους ὡς τήν άκρη τής άτέλειωτης οὔρας του— έφθανε τὰ 21 μέτρα. Έπειτα βγήκαν ὁ Γιγαντόσαυρος καί ὁ Τρικερά-

τωψ, πού, όπως δείχνει και τὸ ὄνομά του, ἦταν ὠπλισμένος με τρία φοβερά κέρατα. Μόνο τὸ κράνιο, πού ἀποτελοῦσε τὴ θάσι τῶν κεράτων, εἶχε μῆκος 2 μέτρων!

Ἀλλὰ τὸ ἀπόγειο τῆς ἐξελιξέως τοῦ δεινοσαύρου ὑπῆρξε ὁ λεγόμενος Τυραννόσαυρος, τὸ ισχυρότερο καὶ τρομακτικώτερο σαρκόβορο θηρίο, πού τρομοκράτησε

τὴ γῆ. Τὸ φοβερὸ κεφάλι του ὑψωνόταν 6 μέτρα πάνω ἀπὸ τὸ ἔδαφος, ἐνῶ τὰ πισινὰ πόδια του ἦταν πανίσχυρα. Ὡστόσο, ἡ βασιλεία τοῦ Τυραννόσαυρου δὲν κράτησε πολὺ. Ἐξαφανίσθηκε κί αὐτὸς μαζί με τοὺς ἄλλους δεινόσαυρους, ὅταν ξαφνικά ἀπὸ μιὰ μυστηριώδη καὶ ἀνεξακρίβωτη ἀκόμη αἰτία χάθηκαν ὅλοι ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς.

Προτοῦ νάνη φτερά!

Χριστουγεννιάτικο παραμῦδι; "Ὁχι. Μιὰ ἀληθινὴ ἱστορία

ΤΟ ΧΑΜΕΝΟ ΔΕΙΠΝΟ

Τοῦ

ALEXANDER WOOLLCOTT

Εἶναι μιὰ χριστουγεννιάτικη ἱστορία, μιὰ λυπητερὴ ἱστορία με ἥρωες δυὸ νέους πού κάποτε ἦταν πολὺ ἀγαπημένοι, μὰ πού ἀργότερα χώρισαν καὶ τράβηξαν ὁ καθένας τὸ δρόμο του.

Πρόκειται γιὰ τὴν Ντόροθυ Ντίξον καὶ τὸν Κάρλ Χάιςον, ἕνα νεαρὸ χαριτωμένο ζευγάρι. Ἡ Ντόροθυ Ντίξον γνώρισε ἀργότερα τοὺς πιὸ λαμπροὺς θριάμβους στὸ Λονδίνο. Τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη, ὁ Κάρλ καὶ ἡ Ντόροθυ ἔμεναν στὸ «Ἀλγκονκέν», ἕνα ξενοδοχεῖο τῆς Νέας Ὑόρκης, ὅπου οἱ ἄνθρωποι τοῦ θεάτρου ἦταν πάντα πολὺ εὐπρόσδεκτοι.

Κρατοῦσαν λοιπὸν ὁ Κάρλ καὶ ἡ Ντόροθυ ἕνα δωμάτιο στὸ «Ἀλγκονκέν». Μιὰ μέρα τοῦ Δεκεμβρίου, πού ἦταν καὶ οἱ δυὸ χωρὶς δουλειὰ καὶ χωρὶς ἐλπίδα ὅτι θὰ ἔβρισκαν, ἡ πίστωσί τους

τελείωσε καὶ χρειάστηκε ν' ἀντιμετωπίσουν τὸ συχνὸ καὶ μαρτυρικό πρόβλημα τῶν νέων πού θρίσκονται στὴν ἀρχὴ τῆς καριέρας τους.

Νὰ ὑποκύψουν στὴν προσωρινὴ καταστροφή καὶ νὰ ὑποχωρήσουν; Νὰ γυρίσουν ὁ καθένας στὸ σπιτί του καὶ στὸν τόπο του καὶ ἐπομένως νὰ χωρίσουν; Ἡ νὰ μείνουν με κάθε θυσία σ' αὐτὸ τὸ ξενοδοχεῖο, ὅπου τοῦλάχιστον θὰ τοὺς ἔβλεπαν νὰ πηγαίνοντο καὶ δὲν θὰ ξεχνοῦσαν τὴν ὑπαρξί τους;

Ποῖός ξέρεῖ ἂν αὐριο, καθὼς θὰ ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ ἀσανσέρ, ἡ ἀπόψε, καθὼς θὰ τριγυρνοῦσαν στὸ χῶλ προσπαθώντας νὰ πάρουν ἀμέριμνο ὕφος, ποῖός ξέρεῖ ἂν δὲν τραβοῦσαν τὴν προσοχὴ κάποιου θεατρώνη ἢ κάποιου συγγραφέα πού, ξέροντας καλὰ

τί θέλει, θά φώναζε: «Βρέ! Νά ὁ Κάρλ Χάϊσον καί ἡ Ντόροθυ Ντίξον. Πρέπει ὅπωςδήποτε νά τοὺς πάρω στοῦ ἐπόμενου ἔργου μου».

Ἐκεῖνο τὸ θράδυ, μέσα στοῦ δωμάτιο τοῦ ξενοδοχείου τους, οἱ δυὸ νέοι ἔκαναν σύσκεψη. Λογάριασαν, ἀποτίμησαν τὴν περιουσία τους καί ἀποφάνθηκαν ὅτι μποροῦσαν ν' ἀνθέξουν ἀκόμη ἔξι ἐβδομάδες, ἂν περιορίζονταν μόνο στοῦ νοίκι. Ἐπρεπε ὅμως νά πᾶσουν νά τρῶνε στοῦ ξενοδοχείου. Ἄν ἦταν ἀπόλυτη ἀνάγκη νά φᾶνε κάτι, θ' ἀγόραζαν τίποτε μικροπράγματα ἀπὸ ἕνα μαγαζάκι ἐκεῖ στὴ γειτονιά πού πωλοῦσε ἔτοιμα κρύα φαγητά, θά τὸ περνοῦσαν λαθραῖα ἀπὸ τὸ ἀσανσέρ καί θά ἱκανοποιοῦσαν τὸ στομάχι τους, χωρὶς νά τοὺς πάρη εἰδησι κανεῖς.

Ἀντιμετώπισαν ἐπίσης καί μερικά ἄλλα ἀπαραίτητα ἐξοδα: Θάπρεπε νά πηγαίνουν κάθε μέρα στοῦ γυμναστήριου γιὰ νά ἔξασκουντα: στὰ χορευτικά τους ἄλματα, πού ὅταν τὰ ἐκτελοῦσαν στοῦ δωματίου τους, προκαλοῦσαν τὶς θυελλώδεις διαμαρτυρίες τῶν ἐνοίκων τοῦ κάτω πατώματος. Καί ἡ μπουγάδα; Ἀχ, Θεέ μου! Αὐτὴ θά τὴν ταχτοποιοῦσαν μὲ λίγο σαποῦνι καί τὸ ζεστό νερὸ τοῦ μπάνιου.

Δὲν εἶχαν φανταστῇ ἀκριβῶς ἔτσι τὴ ζωὴ τους στὴ μεγάλη πόλι, ἀλλὰ τί νά γίνη;

—Λοιπὸν, πότε ἀρχίζουμε; ρώτησε μελαγχολικά ὁ Κάρλ.

—Αὔριο ἀπάντησε ἡ Ντόροθυ.

—Μὰ αὔριο εἶναι Χριστούγεννα!

—Αὐτὸ δὲν ἔχει καμμιά σημασία!

☆

Τὴν ἄλλη μέρα, ὅταν γύρισε κατὰ τὸ σούρουπο, ὁ Κάρλ ἔφε-

ρε κρυμμένη κάτω ἀπὸ τὸ κομψὸ του ἐπανωφόρι μιὰ φραντζόλα ψωμί καί ἕνα κομμάτι σαλάμι.

Καί μὲ τὴ μεγαλύτερη ἀκόμη αἰσιοδοξία, τὸ χρυστουγεννιάτικ, αὐτὸ δεῖπνο ἦταν πολὺ ἰσχνό. Ὁταν ἀνοιξαν τὸ πακέτο θυμώθηκαν ὅτι δὲν εἶχαν οὔτε τραπεζομάντηλο, οὔτε μαχαίρι, οὔτε πιρουνί, οὔτε λίγο φρέσκο θούτυρο, οὔτε ἀλάτι, οὔτε πιπέρι, οὔτε καν ἕνα πιάτο!

Τότε ἡ Ντόροθυ εἶχε μιὰ φανταστική ἰδέα: Γι' αὐτὴν μόνο τὴν ἡμέρα θά ζητοῦσαν νά τοὺς σερβίρουν κάτι στοῦ δωματίου τους, μιὰ σούπα, παραδείγματος χάριν. Θά μποροῦσαν νά ὑπολογίσουν στὴν περιεργὴ συνήθεια πού ἔχουν τὰ ξενοδοχεῖα νά στέλνουν ὁλόκληρο σερβίτσο, ὅποιαδήποτε κι' ἂν εἶναι ἡ παραγγελία. Ζητοῦσες μιὰ σούπα; Σοῦ ἔστελναν ἕνα τσουλιστὸ τραπεζάκι πλήρες, μὲ τραπεζομάντηλο καί πετσέτες τόσες πού θά ἔφθαναν γιὰ μιὰ οἰκογένεια μὲ πέντε ἄτομα καί ἀκόμη ἕνα πλήθος μαχαιροπήρουν, θούτυρο, ἀλάτι καί πιπέρι. Μὲ λίγα λόγια, ὅτιδήποτε θά μποροῦσε νά ἐπιθυμήσῃ ἕνα νεαρὸ ζευγάρι.

Τηλεφώνησαν λοιπὸν καί παραγγέιλανε μιὰ σούπα.

—Μιὰ σούπα;

—Μάλιστα.

—Τίποτε ἄλλο;

—Τίποτε, εὐχαριστῶ.

Σὲ λίγο ἕνα γκαρσόνι μᾶλλον ἐκπληκτο μπῆκε στοῦ δωματίου φέρνοντας τὸ φτωχικὸ αὐτὸ γεῦμα. Ἐφερνε ὅμως μαζὶ καί ὅλο τὸ βοηθητικὸ ὕλικό.

—Πλημμυρισμένοι ἀπὸ χαρὰ οἱ δυὸ ἡθοποιοὶ κύτταζαν τὸ γκαρσόνι πού διώρθωνε τὸ τραπεζάκι τους. Θά πλήρωναν τὸ λογαριασμὸ ἀργότερα, ὅταν θά ἐρχόταν νά τὸ πάρη.

Μόλις ἔκλεισε ἡ πόρτα, πετάχτηκαν καί οἱ δυὸ μ' ἕνα πήδημα, ξετρώπωναν τὸ ψωμί καί τὴ σαλάμι πού εἶχαν κρύψει κάτω ἀπὸ τὸ ντιβάνι, τὰ κόψανε ὠραῖα-ὠραῖα μὲ τὸ μαχαίρι πού τόσο ἐπιτήδεια εἶχαν προμηθευθῇ καί ρίχτηκαν στοῦ φαί, προπίνοντας γιὰ τὶς μελλοντικὲς ἐπιτυχίες τους τὸ...παγωμένο νερὸ πού τοὺς πρόσφερε ἡ Διεύθυνσις.

Βέβαια ἡ σούπα θά τοὺς κόστιζε σήμερα 50 σέντες· ἀλλὰ αὐριο κίδλας θά πήγαιναν σ' ἕνα μπακάλικο καί θά θυσίαζαν γενναῖο ψυχὰ ἕνα μικρὸ ποσὸ, μὲ τὸ ὁποῖο θά μεταμόρφωναν ἕνα συρτάρι τοῦ γραφείου σὲ κελάρι.

Τέλος ὅταν ρουφήχτηκε καί ἡ τελευταία κουταλιά τῆς σούπας καί φαγώθηκε καί ἡ τελευταία ψίχα τοῦ ψωμιοῦ καί ἡ τελευταία φέτα τὸ σαλάμι, ὁ Κάρλ κύτταξε τὴν Ντόροθυ. Τὴ φίλησε. Τὸν φίλησε κι' αὐτὴ. Ὑστερα ἔβγαλαν ἀπὸ τὸ ταμεῖο τους τὸ ἀντίτιμο τῆς σούπας—50 σέντες—συζητήσαν καί ἀποφάσισαν τί ποὺρμπουὰρ θά ἔδιναν γι' αὐτὴ τὴ φορά. Καί ἀφοῦ ὅλες οἱ προετοιμασίες τελείωσαν, τηλεφώνησαν νά ἔρθῃ τὸ γκαρσόνι νά πάρῃ τὸ τραπέζι.

Τὸ γκαρσόνι ἦρθε καί ὅταν μάζεψε τὰ ἀπομεινάρια τοῦ φτωχοῦ αὐτοῦ δειπνοῦ καί ἐτοιμαζόταν

νὰ φύγῃ, ὁ Χάϊσον τοῦ ζήτησὲ τὸν λογαριασμὸ.

Τὸ γκαρσόνι τὸν κύτταξε κατὰπληκτο.

—Τί λογαριασμὸ; εἶπε.

—Φυσικά, τὸν λογαριασμὸ. Θέλουμε νά κανονίσουμε τὸ λογαριασμὸ, ἀπάντησε ὁ Χάϊσον κάπως νευριασμένος.

—Δὲν ὑπάρχει λογαριασμὸς.

—Πῶς; Δὲν ὑπάρχει; Τί σημαίνει αὐτό;

—Κανεῖς δὲν πληρώνει ἀπόψε. Εἶναι Χριστούγεννα. Οἱ πελάτες μποροῦν νά παραγγεῖλουν ὅτι τοὺς ἀρέσει. Ἀπόψε προσφέρει τὸ δειπνοὶ ἡ Διεύθυνσις. Εἶστε οἱ μόνοι πού δὲν παραγγεῖλατε ὁλόκληρο τὸ γεῦμα. Ἀσφαλῶς θά κάνετε δαίματα. Πάντως, καλὰ Χριστούγεννα!

Τὸ γκαρσόνι ἀνοίξε τὴν πόρτα κι' ἔσπρωξε ἔξω τὸ τραπεζάκι μὲ τὶς ρόδες. Μέσα στὴ σιωπῇ, ἡ χαρούμενη χρυστουγεννιάτικη κωδωνοκρουσία μιᾶς γειτονικῆς ἐκκλησίας τῆς 5ης Λεωφόρου ἀντήχησε στοῦ δωματίου. Οἱ δυὸ νέοι κύτταξαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, καί ἐνῶ τὸ γκαρσόνι ἔκλεινε τὴν πόρτα, τοῦ εὐχήθηκαν μὲ τὴν πιὸ ἀσθενηκὴ φωνὴ πού προσφέρθηκαν ποτὲ οἱ δυὸ αὐτὲς λέξεις:

—Καλὰ Χριστούγεννα!...

Αὐτός: Φαίνεται πῶς μὲ περνᾷς γιὰ τέλειο ἡλίθιο.
Αὐτὴ: Ἐ! κανένας μας δὲν εἶναι τέλειος.

Pourquoi Pas?

Ποιὸς δὲ βρῆ ἰὰ αερισσόλερα;

Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι ἀπὸ τὶς ἑξὶ λέξεις μὲ γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἑξὶ ἄρτιες λέξεις.

Οἱ πιθανότητες σχηματισμοῦ λέξεων εἶναι σὲ κάθε λέξι πολλές. Ἐκεῖνο πού ἐπιδιώκει ἡ ἀσκήσις αὐτή, πού εἶναι συνάμα μιὰ διδασκτική διασκέδασις καὶ γιὰ πολλὰ ἀκόμη ἄτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων πού δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογία θὰ χρησιμοποιήσετε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν τόσοι βαθμοί, ὅσοι ἀναφέρονται στὸν παρακάτω πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνον τὰ γράμματα πού λείπουν ἀπὸ τὶς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ὅμως μόνο ἡ χρησιμοποίησις ἀρτίων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὄρων κ.τ.λ. Πασίγνωστοι λέξεις ξενικῶν ὄρων ἐπιτρέπονται ἐπίσης.

Μετοχές ὅμως, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κ.λ.π. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα βρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 250 βαθμούς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεων μας θὰ βρῆτε ἓνα παράδειγμα μὲ μιὰ ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία... εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑπερβῆ.

A B Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

N Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία :

1)	*	Π	Ε	*	*	*	Ο	Σ	=	
2)	Λ	*	*	*	Α	*	*	Ο	Σ	=
3)	Π	*	Ο	*	*	*	Σ	*	Σ	=
4)	*	Α	*	*	*	*	Μ	Ο	Σ	=
5)	*	*	Ο	*	*	Α	*	Ο	Σ	=
6)	*	Μ	*	*	*	*	Σ	Ο	Σ	=

Σύνολον βαθμολογίας

I. X.

(Λύσις στὴ σελίδα 125)

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Τῆς

ΕΛΕΝΗΣ ΚΟΛΜΑΝ

Στὴν μακρόχρονη ἱστορία του διὰ μέσου τῶν αἰώνων, τὸ Θέατρο παίζει καὶ αὐτὸ τὸν ρόλο του. Ἐνα ρόλο βαρὺ, κουραστικό καὶ συχνὰ ἀχάριστο, ἀλλὰ πάντα μεγάλο καὶ ἐνδιαφέροντα. Τὸν ἔπαιζε καὶ θὰ τὸν παίζη πάντα τὸν ρόλο αὐτό, τὸν τόσο πλούσιο καὶ μεστὸ σὲ συναισθήματα, γεμάτο ἐξάρσεις καὶ μεταπτώσεις, ἐπιτυχία καὶ ἀποτυχία, ἓνα ρόλο ζωντανὸ καὶ δυνατό σὰν τὴν ἴδια τὴν ζωὴ.

Πῶς τὸν παίζει ὅμως τὸν ρόλο αὐτόν; Πῶς τὸν κρατάει; Εἶναι στὸ ὕψος του; Πατάει γερὰ τὸ σανίδι τῆς σκηνῆς ἢ μήπως λυγίζει ὑπὸ τὸ βάρος του καὶ τὸν προδίδει; Νὰ τί θὰ θέλαμε νὰ ἐξετάσωμε αὐτὴ τὴν στιγμὴ παίροντας τὴν θέσι τοῦ κριτικοῦ καὶ κρίνοντας τὸ θέατρο στὸν πολὺμορφο ρόλο του.

Συνήθως ἔχομε μεγάλες ἀπαιτήσεις ἀπὸ αὐτὸ καὶ τοῦ ζητᾶμε νὰ ἀναλάβῃ ἔργο παιδαγωγοῦ γιὰ τὴν μόρφωσι καὶ τὴν ἀνύψωσι τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ. Τοῦ ζητᾶμε πολλὰ, γιατί ξέρομε πῶς μπορεῖ καὶ νὰ ἀποδώσῃ πολλὰ. Ἐρχεται σὲ ἄμεση

ἐπαφὴ μὲ τὸ πολὺ κοινὸ πού σὰν μεγάλο παιδί πάει σ' αὐτὸ μὲ ἐμπιστοσύνη καὶ ἀγάπη καὶ ἡ ἐπίδρασί του ἐπάνω του εἶναι τεράστια. Μὲ τὸν λόγο καὶ μὲ τὸ σχῆμα, δύο δυνατὰ ὅπλα στὰ χεῖρά του, εἶναι σὲ θέσι νὰ διοχετεύσῃ στὰ πνεύματα πού τὸ παρακολουθοῦν ἀνοιχτὰ καὶ διψασμένα γιὰ κάτι ἀνώτερο καὶ ὠραῖο, καινούργιες ιδέες καὶ νέους ρυθμούς, νὰ ἀνοίξῃ ἄλλους ὁρίζοντες, νὰ τοῦς γνωρίσῃ κόσμους πού δὲν ὑποπεύονται, νὰ συναρπάσῃ, νὰ παρασύρῃ. Τὰ μεγάλα πνευματικὰ κινήματα ὅλων τῶν ἐποχῶν, τὰ καινούργια ρεύματα, οἱ νέες ὁθήσεις, χρησιμοποίησαν πάντα τὸ Θέατρο, τὴν γοητεία καὶ τὴν δυνάμει του γιὰ νὰ δώσουν τὴ μάχη τους, νὰ κερδίσουν καὶ νὰ ἐπιβληθοῦν.

Μὲ τὶς πολλαπλὲς μορφές του, τὸ Θέατρο διαθέτει διάφορους τρόπους καὶ μέσα πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἀποστολῆς του, γιατί μπορεῖ νὰ ἀνταποκριθῇ, νὰ βρῇ ἀπὸ πᾶν καὶ νὰ ικανοποιήσῃ τὸν ποικίλο πνευματικὸ καὶ συναισθηματικὸ κόσμον τοῦ μεγάλου κοινοῦ. Κλασικὸ ἢ Πρωτοποριακὸ,

Μουσικό ή Πρόζα, με το κάθε είδος χωριστά και με όλα μαζί, το Θέατρο δίνει τη μάχη του με το κοινό, το πολύ ή το περιορισμένο, το διψασμένο ή το θαρυστημένο, το κοινό της καλής θελήσεως που δέχεται με χαρά το σπόρο και το κοινό το μεμφίμοιο της συνεχούς κριτικής.

Σ' αυτόν τον αιώσιο ρόλο του το Θέατρο δέχεται συνήθως τα πυρά και την καυστική ειρωνία της άτεγκτης κριτικής μας, που δεν του συγχωρεί όλίσθημα και παρεκτροπές. Κρίνοντας αντικειμενικά πρέπει να πούμε αμέσως ότι η κριτική αυτή δεν βρίσκεται πάντοτε εν δικαίω, γιατί και απόλυτη στην κρίση της είναι και πράγματα άδυνατα ζητά. Ναί μὲν το Θέατρο έχει το χάρισμα να έπηρεάζη, αλλά σαν ζωντανός οργανισμός που είναι, δέχεται και επιδράσεις. Συγκλονίζει, αλλά και συγκλονίζεται. Αυτό είναι το μεγαλείο και συγχρόνως ή άδυναμία του.

Τοῦτο φαίνεται καθαρά αν ανατρέξουμε στην Ιστορία του Θεάτρου. Τότε θα παρατηρήσουμε ότι σ' αυτήν αντικατοπτρίζεται ή εκάστοτε εποχή με τις ιδέες και τις ανησυχίες της, τα προβλήματα και τις επιδιώξεις της. Καί, πράγμα παράξενο, οι φωτεινές δάνοιες, τα μεγάλα πνεύματα, που κατά καιρούς έδωσαν νέα πνοή στην τέχνη και άνοιξαν καινούργιους δρόμους, συνταυτίζονται στις διάφορες χώρες με περιόδους άκμης, ευημερίας, και μιας κάποιας γαλήνης, ενώ σε χρόνους καταπτώσεως και συγχύσεως, τα πνεύματα είναι συνήθως ταραγμένα, προσπαθούν να ξεφύγουν από τα γύρω χαλάσματα, αναζητούν κάποια διέξοδο για μια ψυχική απόλύτρωσι. Ζητούν τα ίδια στήριγμα, αλλά δεν

στηρίζουν. Ο κανών δεν είναι βέβαια απόλυτος, μάς δείχνει όμως αρκετά την επίδρασι που έχουν στο Θέατρο διάφοροι αστάθμητοι παράγοντες.

☆

Συνεπώς δεν μπορούμε να είμαστε όλο αξιώσεις απέναντί του και να του ζητούμε να στέκεται πάντοτε ψηλά και να μάς ανυψώνει και μάς σε έποχές καταπτώσεως, παρακμής, πνευματικής και οικονομικής αναταραχής, όπως ή σημερινή. Ζητάμε από αυτό να ντύση την ψυχική και πνευματική μας γύμνια και μπροστά στην άδυναμία του θυμόμαστε και ακούγεται ή γενική κατακραυγή «το Θέατρο δεν έκτελεί τον προορισμό του». Ποιός όμως έκτελει τον προορισμό του; Μήπως εσύ, άνθρωπε της εποχής, που δεν κατώρθωσες ακόμα ούτε τον δικό σου προορισμό να καταλάβης; Βεβαίως, το Θέατρο δεν έκτελεί αυτή την στιγμή τον προορισμό του. Και σ' αυτό το σημείο θα αναφερθούμε ειδικώς στην θεατρική Ιστορία του τόπου μας. Αλλά ποιός φταίει γι' αυτό;

Όταν πρόκειται για κάτι το ελληνικό, συνηθίζουμε να αναφερόμεθα πάντοτε στους προγόνους μας. Έμεις όμως δεν θα ανατρέξουμε τόσο πίσω. Θα ασχοληθούμε μόνο με το Θέατρο στον 20ό αιώνα και μάλιστα από την εποχή της «Νέας Σκηνής» του Χρηστομάνου, ή οποία σημειώνει σταθμό και άπαοχή μιας νέας περιόδου για το Έλληνικό Θέατρο. Η προσπάθεια του Χρηστομάνου σ' αυτό κυρίως απέβλεπε. Να έξυψωση το Θέατρο, να τοβάλη στον ίδιο δρόμο και να το έμφυση νέα πνοή. Περιέπεσε βεβαίως σε σφάλματα και σε υπερβολές, όπως συμβαίνει συνήθως στους ό-

ραματιστάς που ζητάνε κάτι το απόλυτο. Ήταν όμως μια προσπάθεια, μια άπαρχή τίμια και ευγενική, ή οποία κατέληξε σε τραγική άποτυχία για τους λόγους που θα αναφέρουμε παρακάτω. Αργότερα ακολουθήσαν και άλλες προσπάθειες, πρωτοβουλίες, πρωτοποριακά κινήματα υπό διάφορα όνόματα και μορφές που ανέλαβαν άνθρωποι των γραμμάτων και της τέχνης που πονούσαν το Θέατρο. Όλες όμως αυτές οι προσπάθειες ή είχαν μια έπιτυχία έφήμερη ή απέτυχαν έξ αρχής και ή αίτία του ναυαγίου ήταν πάντοτε σχεδόν λόγοι οικονομικοί.

☆

Μ' όλο που θέλουμε να ομορφώσουμε τα πράγματα, πρέπει να παραδεχθούμε πως το Θέατρο είναι πρωτίστως οικονομική επιχείρηση και όχι πνευματικό ίδρυμα. Ο κάθε θιάσος έχει τεράστια έξοδα, αντιμετωπίζει υπέρογκες υποχρεώσεις. Πως να κάνει για να άντεπεξέλθη; Θα προσπαθήσει να άνεβάσει έργα ύψηλο περιεχομένου για να έκτελέσει χρέη πνευματικού οδηγού; Τα παραδείγματα του παρελθόντος θα τον έχουν διδάξει ότι ή ευγενική αυτή οὐτοπία πληρώνεται ακριβά. "Αν, πάλι, άδιαφορώντας τολμήσει το πείραμα, οι λίγοι θεαταί και τα κενά ταμεία θα τον κάνουν γρήγορα να προσγειωθεί σε χαμηλότερα επίπεδα, είτε το θέλει είτε όχι.

☆

Στην προσπάθειά του το Θέατρο πρέπει να έχη και την συμπαράστασι των συγγραφέων. Έχουν και αυτοί την υποχρέωσι να του παραδίδουν έργα που να συντελούν στον επιδιωκόμενο σκοπό. Έργα με νόημα, έργα που

να έχουν κάτι να διδάξουν, κάτι να προσφέρουν, με κάτι να πλουτίσουν το κοινό που τα παρακολουθεί. Τί βλέπομε όμως; Η ελληνική παραγωγή, το σοβαρό Θέατρο, έχει περιπέσει σχεδόν σε αφάνεια και το μόνο είδος που ευδοκιμεί είναι ή κωμωδία. Αλλά μια κωμωδία χωρίς έννοια, που προσπαθεί άπλως και μόνον να προκαλέσει το γέλιο, άδύνατο με τί μέσα, αποβλέποντας κυρίως στην εύκολη έπιτυχία.

☆

Φέρουν όμως και οι ήθοιοι αρκετή ευθύνη αν το Θέατρο δεν έκτελή τον προορισμό του. Με τον ατομικισμό, που δυστυχώς τους διακρίνει, μόλις αποκτήσουν κάποια καλλιτεχνική υπόστασι και έπιβληθούν στο κοινό, αρνούνται να συμμετάσχουν σε ένα καλά καταρτισμένο θιάσο, σε μια επιχείρησι που διαθέτει τα καλλιτεχνικά και υλικά μέσα για να άνεβάσει καλά έργα από όλες τις απόψεις. Και σχηματίζουν θιάσους δικούς τους. Αναγκαστικώς ο θιάσος αυτός θα είναι πλημμελής, δηλαδή θα διαθέτη ένα καλό πρωταγωνιστή ή μια καλή πρωταγωνίστρια, ένα δυο εύσυνεϊδητα δεύτερα στελέχη και πλέον ού. Η έκλογή των έργων θα προσαρμοληθή αναγκαστικώς στις δυνάμεις του θιάσου και το αποτέλεσμα δεν θα είναι προς όφελος κανενός.

Όταν ένας καλλιτεχνικός οργανισμός διαθέτη άφθονα τα οικονομικά μέσα, ώστε να μπορεί να αντιμετωπίσει ένδεχόμενη οικονομική άποτυχία της προσπάθειάς του (όπως το Έθνικό Θέατρο), τότε μόνον μπορεί να έτιδοθη άπερίσπαστος στο έργο του χωρίς συμβιβασμούς και υποχω-

ρήσεις ἀπέναντι στο κοινό και στους συγγραφείς.

“Αν όμως ή προϋπόθεσις αὐτὴ δὲν ὑπάρχει, τότε ἀναγκαστικῶς ὁ Θιασάρχης θὰ κἀνὴ ἀβαρίες καὶ θὰ δεχθῇ νὰ ἀνεβάσῃ ἔργα συγγραφέων ποὺ τραβοῦν τὸ κοινὸ, ἀνεξαρτήτως τοῦ περιεχομένου τους. Καὶ οἱ ἡθοποιοὶ θὰ παίζουν ρόλους ποὺ οὔτε ἀρμόζουν, οὔτε προσθέτουν τίποτε στὴν καλλιτεχνικὴ τους ὑπόστασι. «Primum vivere».

“Εἶτοι φθάνομε στὸ τελικὸ συμπέρασμα πῶς, ἂν τὸ θέατρο σήμερα δὲν ἀνταποκρίνεται ἀπολύτως στὸν προορισμὸ του (ὑπάρχουν εὐτυχῶς καὶ ἀρκετὲς ἐξαιρέσεις) πολλοὶ παράγοντες συνείτιναι στὸ ἀποτέλεσμα αὐτό, καὶ

Ἡ Ἑλένη Κόλμαν γεννήθηκε στὴν Ἀθήνα τὸ 1920 καὶ σπούδασε στὸ κολλέγιο Καλογραίων καθὼς καὶ στὸ Ἰνστιτούτο Ἀγγλικῶν Σπουδῶν (δίπλωμα Καίμπριτζ). Σήμερα ἐργάζεται στὴν τεχνικὴ ἐταιρεία Ζησιοπούλου ὡς ἀλληλογράφος.

ὁ καθένας μας ἔχει καὶ ποια εὐθύνη.

Μέσα σὲ ἓνα κόσμον ἠθικῶν καὶ ἠλικῶν ἐρειπίων, σὲ μιὰ σύγχυσι πνευμάτων καὶ ἀξιών, ὅπου τὸ καλὸ καὶ τὸ κακὸ ἔχουν χάσει τὴν ἐννοιά τους καὶ ὅπου κανεὶς πλέον δὲν καταλαβαίνει τὸν ἄλλο, ζητᾶμε ἀπὸ τὸ Θέατρο νὰ κἀνὴ θαύματα. “Οχι. Θαύματα δὲν γίνονται. Παιδὶ τῆς ἐποχῆς του, θὰ δέχεται τὴν ἐπίδρασί της καὶ θὰ παραπαίῃ καὶ αὐτὸ μέχρῃς ὅτου κατασταλάξῃ ἡ γενικὴ ἀναταραχὴ, ξεκαθαρίσει ἡ ἀτμόσφαιρα καὶ

ἡρεμήσουν τὰ πνεύματα. Τότε καὶ τὸ Θέατρο θὰ ξαναβρῇ τὸν προορισμὸ του καὶ θὰ ἱκανοποιήσῃ τοὺς πιστοὺς του.

(Ἡ ἀναγγελία τοῦ Ζ’ Δημοσιογραφικοῦ Διαγωνισμοῦ στὴ σελίδα 127).

ΙΔΕΕΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ἀπὸ τίς ἐνδιαφέρουσες συνεργασίες, ποὺ μᾶς ἔστειλαν οἱ ἀναγνώστες μας

«...”Αν ὀνομάσῃ κανεὶς τὸ Θέατρο μετασχολικὸ...σχολεῖο, δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Οἱ πρόγονοί μας οἱ ἀρχαῖοι “Ἕλληνες τὴν παράστασι ἐνὸς τραγικοῦ ἀκόμα καὶ κωμικοῦ ἔργου τὴν ἐκαλοῦσαν διδασκαλία, ὁρος ποὺ μᾶς ἔμεινε μέχρι σήμερα, ἀνεξαιρέτως κατηγορίας ἔργου. Ἀφοῦ παρομοιάζουμε τὸ Θέατρο μὲ σχολεῖο, πρέπει σὰν καλὸς δάσκαλος

νὰ ἔχῃ τὴν ἱκανότητα ἐκτὸς τοῦ νὰ μᾶς μεταδίδῃ γνώσεις, νὰ διαπλάτῃ καὶ τὸ ἦθος. Νὰ ἐκτελῇ τὸ ἔργο του ἀπὸ ἐσωτερικὴ ὁρμή καὶ ὄχι ἀπὸ ἐμπορικὸ ὑπολογισμό. Νὰ ἀποβλέπῃ σὰν καλὸς παιδαγωγὸς στὴ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀνύψωσι. Τότε θὰ μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι ἀποτελεῖ πραγματικὰ παράγοντα ἐξυψώσας ὡς τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ. Θὰ ἦταν παράλει-

ψις νὰ μὴν ἀναφέρουμε τίς ὑπηρεσίες ποὺ προσέφερε τὸ Θέατρο γιὰ τὴν ἀναπτέρωσι τοῦ φρονήματος τῶν ὑποδούλων “Ἑλλήνων, καθὼς ἀναφέρει ὁ Ν. Λάσκαρης. Προπαρασκεύασε τὸ ἔδαφος γιὰ τὸ μεγάλο ἀπλευρωτικὸ ἀγῶνα τοῦ 21. Οἱ πατριωτικὲς τραγωδίαι ποὺ παίζονταν στὴν “Ὀδησσὸ διοργανώθηκαν κυρίως ἀπὸ τοὺς Φιλικούς ποὺ δρίσκονταν στὴν πόλι αὐτή. Ὁ “Θεμιστοκλῆς” τὸν Μεταστασιῶ, ὁ “Φιλοκτήτης” τοῦ Σοφοκλέους, “Ὁ θάνατος τοῦ Δημοσθένους” τοῦ Πικκόλου, τὸ πατριωτικὸ δράματιο “Ἡ Ἑλλάς καὶ ὁ ξένος” προκάλεσαν μεγάλο ἐνθουσιασμό. Τὸν ἴδιο σχεδὸν καιρὸ ἄρχισε καὶ ἡ θεατρικὴ κίνησις στὸ Βουκουρέστι. Διδάχθηκε ἡ “Ἑκάθη” τοῦ Εὐριπίδου, τὸ ἰδύλλιο “Δάφνις καὶ Ἥλος” καὶ ἄλλα ἔργα. Ἡ ἐμπνευσις ἦταν τῆς Παλλοῦς Καρατζᾶ, ποὺ συνεχίστηκε ἐπὶ Ἀλεξάνδρου Σούτσου μὲ τὴν κατεύθυνσι τῆς Φιλικῆς “Εταιρείας. Τὸ κλασικὸ Θέατρο χάθηκε μέσα στὰ βάθη τῶν αἰώνων. Ἡ Τουρκοκρατία συνεπλήρωσε τὸ χαμὸ του. Στὴν ἐλεύθερὴ “Ἑλλάδα ἔγινε προσπάθεια νὰ δοθῇ πάλι ζωὴ στὸ κλασικὸ Θέατρο. Καὶ ἐμφανίστηκε μὲν ἡ μορφή του, ὄχι ὅμως καὶ ἡ ψυχὴ του. Ἀργότερα ὁ Δ. Βερναρδάκης, ὁ Σπ. Βασιλειάδης καὶ ὁ “Αγγ. Βλάχος, μὲ τὴν πρώτη “ἐθνικὴ κωμῶδια χαρακτηρισμένων, ἔδωκαν μιὰ κατεύθυνσι. “Ἄλλοι συγγραφεῖς ἐπιζητώντας ν’ ἀποφύγουν τὴ κοινοτοπία, καταφεύγουν στὴν παραδοξολογία, ποὺ δὲν ἔχει κανένα βάθος οὔτ’ καὶ ἐξήγησι. Ὁ συγγραφεὺς κολακεύεται ὅτι ἀπέφυγε τὴ “πεπατημένη”, ὁ θεατὴς ὅμως ρίχτηκε σ’ ἓνα φουρτουμισμένον πέλαγος. Νὰ κολυμπήσῃ γιὰ νὰ σωθῇ; Δὲν ξέρει κολυμπῆ, γιὰτὶ συγκαταλέγεται στὸ “μεγάλον κοινόν...”

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΟΜΝΗΝΟΣ

Ἀθήναι

«...Τὸ Θέατρο εἶναι τόσο παλιόν, ὅσο καὶ τὸ προπατορικὸ ἀμάρτημα. Ἡ πρώτη κομηντὶ παίχτηκε στὸν παράδεισον ἀπὸ τοὺς καλοὺς μας πρωτόπλαστον. Ἐχοντας γιὰ ἐμβλημα τὸν ὄφι καὶ γιὰ σκηνικὸ μνηλεῖς, φόρτωσαν τὰ δικά τους παραπτώματα στὸν ὄφι καὶ ἔπαιξαν τοὺς πρώτους ρόλους στὸν κόσμον. Ὁ ὑπομονετικὸς κι’ ὁ μόνος θεατὴς, ὁ Θεός, φαίνεται πῶς δὲν ἔμειν’ πολὺ εὐχарιστημένος ἀπὸ τὴν ὑποκριτικὴ τέχνη τῶν πλασμάτων του. Βλέπετε ἦταν...ἀρχὲς τῆς θεατρι-

κῆς τέχνης. Γι’ αὐτὸ καὶ τοὺς ἐδιώξε ἀπ’ τὸν φιλόξενον παράδεισον (ἀντὶ μαζιλαρώματος). Ἐκεῖνοι τότε ἔμαθαν στοὺς ἀπογόνους τῶν τὴν ὑποκριτικὴν κι’ ἄρχισαν νὰ λειτουργοῦν τὰ πρῶτα ὑπαίθρια θάματα. Τὸ Θέατρο εἶναι μιὰ ζωντανὴ πραγματικότητα. Κι’ ἓνα ἐλκυστικὸν σχολεῖο γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ τίς ἐποχές ὅλες. Καὶ σὰν τέτοιον, εἶναι πεπρωμένον νὰ ζῇ πάντα τὴν δικὴν του ὁμορφὴν ζωὴ καὶ νὰ κρατᾷ συντροφιά περιφρημὴ σὲ ὅποιον χρειάζεται κάποιο φῶς, κάποιο σύμβολον, ἓνα σύμβολον, κάποια λύτρωσι, ἓνα φίλον...”

ΑΚΗΣ ΤΣΟΠΑΝΑΚΗΣ

Πειραιεύς

«...Ὁ καθένας ἢ ἡ καθ’ ἑαυτοῦ πού θὰ κατεβῇ νὰ ἀγωνισθῇ στὸ στίβον τῆς σκηνῆς, ἂς ἀκούσῃ τὴ συμβουλὴν ποὺ ἔδινε ὁ Ρίλικε σ’ ἓνα νέο ποιητὴ: “Βυθίσου στὸν ἐαυτὸ σου, ἀναζήτησε τὴν αἰτία πού σὲ ἀναγκάζει νὰ γράφῃς, δοκίμασε ἂν οἱ ρίζες τῆς βγαίνουν ἀπὸ τίς πιὸ βαθιεῖς γωνιές τῆς καρδιάς σου. Ἐξομολογήσου στὸν ἐαυτὸ σου: Θὰ πέθαινες τάχα ἂν σοῦ ἀπαγόρευαν νὰ γράφῃς;” Τὸ ἴδιο ἂς κάνουν καὶ οἱ νέοι ἡθοποιοὶ “θὰ πέθαιναν ἂν τοὺς ἀπαγόρευαν νὰ παίξουν;” Ἀν πάρουν ὡς ἀπάντησι ἓνα στερρὸν καὶ ἀπλὸν “ναί”, ἂς μὴ ἐνδιαστούν καθόλου...”

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΟΣ

Ἀθήναι

«...Μήπως ὅμως ἔχουμε πρόζα; Μόνο ἓνα θλιβρὸν χαμόγελον θὰ εἶναι ἡ ἀπάντησί σας. Παίζονται βέβαια ἔργα, καλὰ ἔργα, ἀλλὰ λείπει τὸ Θέατρο τὸ δικό μας, τὸ ἑλληνικὸ Θέατρο! Καὶ τὸ θέατρο ἐνὸς τόπου καὶ ἡ θεατρικὴ συνείδησί του εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς σοβαροὺς δείχτες τοῦ πνευματικοῦ δυναμικοῦ του...”

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ

Πειραιεύς

«...Ἡ ἔλλειψις δημοσυντηρητῶν θεατρῶν βλάπτει καὶ τὴν θεατρικὴ παραγωγή. Ἡ ἔλλειψις θεατρικῆς στέγης στερεῖ ἀπὸ πολλοὺς νέους “Ἕλληνες συγγραφεῖς τὴν δυνατότητα ἐμφανίσσεως τους καὶ τοὺς γεμίζει ἀπογοήτευσιν. Εἰς τὰ ὀλίγα θεάτρα τῆς πρωτεύουσας εἶναι φυσικὸ νὰ προτιμῶνται παλαιοί, φτασμένοι συγγραφεῖς,

για τον κίνδυνο της οικονομικής αποτυχίας των νέων. Θά έπρεπε να ιδρυθή Κρατική Σκηνή αποκλειστικά για έργα νέων συγγραφέων, έστω και αν δεν γνωρίσει στην αρχή οικονομική επιτυχία. Οί θεατρικοί επιχειρηματίες δεν είναι φιλότεχνοι. Οί σημερινοί απόγονοί των 'Αθηναίων «Χορηγών» είναι μόνον έμποροι. Καί όχι μόνον οί άπλοί επιχειρηματίες, αλλά και ήθοποιοί με «φιρμαρισμένα» όνόματα και οικογενειακή παράδοση, κάνουν έμπόριο εις βάρος της τέχνης...

ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΥΛΟΥ

'Αθήναι

«...Καί όταν απελπιστήτε από ό,τι σας δίνουν; Υπάρχει μιá λύσι. Διαβάστε θεατρικά έργα στο σπίτι σας. Παραστήστε μέσα σας τó έργο. Κι' έτσι παίζετε οί ίδιοι τόν ρόλο του ήθοποιού, του σκηνοθέτη, του σκηνογράφου, του υποβολέα, του θεατή, του κριτικού. Παίρνει ή ψυχή σας τή θέσι του σανιδιού, κι' ανάβουν μέσα σας τά φώτα της ράμπας. Καί νά είστε σίγουροι, αυτή είναι ή καλύτερη παράστασις...»

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΤΣΑΝΤΣΑΝΟΓΛΟΥ

Θεσσαλονίκη

«...Θέατρο και Κοινό είναι δυό αντίπαλοι που νικούν, ήττώνται ή συμφιλιώνονται. Είναι δυό αντίπαλοι, αλλά κάπως ιδιαιτέρως μορφής. Στην 'Ελλάδα δεν υπάρχει εύρύ θεατρικό κοινό. 'Η έπαρχιακή 'Ελλάδα άγνοεί τó θέατρο. 'Εκτός σπανίων εξαιρέσεων, τή θεατρική συνείδησι του ανθρώπου της έπαρχίας τήν διεμόρφωσαν οί θεατρικές παραστάσεις του Δημοτικού Σχολείου και οί σπαραξικάρδιες παραστάσεις της «Γενοδέφας» από δυστυχείς περιοδεύοντες θιάσους...»

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΩΣΣΑΣ
Β.Σ.Τ. 903

«...»Αν έπιασε ποτέ κανείς να ύπολογισι με στατιστικές και αριθμούς τήν επίδρασι που έχει στη ζωή μας, θά πείστηκε χωρίς άλλο ότι ό ρόλος του θάτρου επάνω μας είναι καταπλη-

κτικός. Περιβάλλει τή ζωή μας σαν δεύτερη ατμόσφαιρα από τή στιγμή που θά γεννηθούμε ως τή στιγμή που θά κλείσουμε τά μάτια μας. Τί άλλο είναι τάχα οί φράσεις της καθημερινής ζωής, όπως: «Αυτός παίζει μεγάλο ρόλο στην υπόθεσί μου», «μου δημιουργεί σκηνές», «είναι μεγάλος ύποκριτης» και άλλα τέτοια, παρά φράσεις παρμένες άπ' τή θάτρικη φρασεολογία, για να θυμίζουν στον καθένα μας ότι είναι τέλειος ήθοποιός στο παλκοσένικο της ζωής, είτε πρωταγωνιστής είτε κομπάρσος. Έργα δεν έχει πολλά να επιδείξη ή νέα ελληνική παραγωγή. 'Αρκούμεθα σε μ ταφράσεις κυρίως ξένων λογοτεχνημάτων, κι' αυτά συνήθως βλέπουμε να παίζονται στα θέατρά μας...»

ΝΙΚ. ΦΙΛΙΠΠΑΣ

'Αθήναι

«...Δημιουργήθηκε όμως τó Θέατρο μόνο για να ψυχαγωγή; Ασφαλώς όχι! "Αν ανατρέξουμε στην αρχαιότητα και συγκεκριμένα στην ελληνική αρχαιότητα, αν εξετάσουμε τó αρχαίο θέατρο, θά διαπιστώσουμε ότι σκοπός του ήταν τó «τέρπειν άμα και διδάσκειν». Δεν θά ήταν υπερβολή να πούμε ότι τó μεγαλύτερο μέρος του θεατροφίλου κοινού σήμερα πηγαίνει στο θέατρο για πολλούς άλλους λόγους, όχι όμως και για να έπωφεληθή έποικοδομητικά...»

ΧΡ. ΚΟΥΛΗ
Πειραιεύς

Ένδιαφέρουσες συνεργασίες έλάβαμε από τους άναγνώστες μας: Παντελή Κυπαρίσση, 'Ιωάννη Μπιλαρική, 'Αθήνα, Έμμανουήλ Καραμανώλη Φάρσαλα, Έμμανουήλ Τζεζαίριδη Νίκαια, Εύαγγελο 'Ανδριανό Σπάρτη, Μαρία Μάττη Τρίκαλα, Λήδα Δέλση 'Αθήνα, Κώστα Δερνιτσιώτη 'Αθήνα, 'Ορφεία Ζέχο 'Αθήνα, Α. 'Αντωνίου Μυτιλήνη, Τάκη Δεβάρη Παγκράτι, Νανά 'Ησαΐα 'Αθήνα, Στ. Τραιφόρο Πειραιά, Α.Δ. Τατάκα 'Αθήνα.

Επίσης εύχαριστούμε όλους όσους μās έστειλαν τήν συνεργασία τους.

ΦΛΥΑΡΙΕΣ

Μια Βερολινέζα διηγείται τά βάσανά της:
—'Ο άντρας μου εργάζεται σ' ένα σοβιετικό εργοστάσιο του 'Ανατολικού Βερολίνου και ούτε τά τσιγάρα του δεν κερδίζει. 'Ο ένας μου γιός παίρνει ακόμη λιγότερα στο ίδιο εργοστάσιο. Εύτυχώς που τó άλλο παιδί μās τρέφει, και καλά μάλ.σα.
—Τί δουλειά κάνει;
—'Ανεργος στην 'Αμερικανική Ζώνη.

P. M.

Χωρίσαμε με τήν Τζήν.
—Τί λές; γιατί;
—Με ρώτησε αν χορεύω.
—'Ε, κ' έπειτα; τί τó προσβλητικό είχε αυτό;
—Μα τήν ώρα που με ρώτησε, χορεύαμε!

A. B.

Συχαρητήρια για τó καινούργιο σας κοστούμι, είπε κάποιος στον 'Αντονι 'Ηντεν.
Και ό κομψότερος κύριος του κόσμου τó επέστρεψε στον ράφτη του με τήν σημείωσι: «Δεν πέτυχε. Τό προσέχουν».

Up.

Γιατρέ, ρωτά μιá κυρία, θά φαίνεται τó σημάδι από τήν έγχειρήσι της σκληροκοιτίτιδος;
—Αυτό, κυρία μου, εξαρτάται μόνο από σας.

Pourquoi Pas?

Είμαι μέγας δημοκράτης, έλεγε ένας Γερμανός της Δυτικής Ζώνης. σε δυό συμπατριώτες του, γιατί ήμουν και πριν ακόμη έρθη στην έξουσία ό Χίτλερ.
—'Εγώ είμαι πολύ μεγαλύτερος, λέει ό δεύτερος, γιατί ήμουν δημοκράτης στα χρόνια του Χίτλερ και της Γκεσταπό.
—Αυτό δεν είναι τίποτε, συμπληρώνει ό τρίτος. 'Εγώ είμαι πιο δημοκράτης κι' από τους δυό σας. 'Επτά χρόνια μās δίνουν οί Σύμμαχοι μαθήματα δημοκρατισμού, και όμως εξακολουθώ να μένω δημοκράτης.

Up.

Δέκα ευχάριστα παιχνίδια

Διασκεδάστε την συντροφιά σας

Το σταυρόλεξο

Καθένας από τη συντροφιά εφοδιάζεται με ένα μολύβι και ένα χαρτί και ζωγραφίζει ένα τετράγωνο που το χωρίζει σε 25 τετραγωνάκια (5X5) σαν σταυρόλεξο.

Ένας από τους παίκτες αρχίζει το παιχνίδι λέγοντας ένα γράμμα του αλφαβήτου που αυτός και όλοι οι άλλοι το θάζουν σε όποιο τετραγωνάκι θέλουν. Και το παιχνίδι προχωρεί ενώ κάθε παίκτης με τη σειρά του λέει ένα γράμμα που το θάζουν όλοι σε ένα τετραγωνάκι. Αυτό γίνεται ώσπου να γεμίσουν τα σταυρόλεξά τους. Κερδισμένος βγαίνει όποιος κατορθώσει, με τα γράμματα που θα δοθούν, να σχηματίσει μέσα στο τετράγωνο όσο το δυνατόν περισσότερες λέξεις οριζοντίως ή καθέτως.

Υπάρχει μία παραλλαγή του ίδιου παιχνιδιού: κάθε παίκτης σημειώνει

στο περιθώριο τα γράμματα που λένε με τη σειρά όλοι της συντροφιάς και αφού ληφθούν τόσα γράμματα όσα και τα τετραγωνάκια, τότε προσπαθεί να φτιάξει ένα σταυρόλεξο χρησιμοποιώντας μόνο αυτά τα γράμματα.

Κερδισμένος είναι όποιος φτιάξει πιο γρήγορα το σταυρόλεξό του και έχει τις περισσότερες σωστές λέξεις.

Δέν είναι αυτός. Ποιός είναι;

Ένας από τη συντροφιά αρχίζει το παιχνίδι λέγοντας: «Έβαλα στο νομ μου ένα σπουδαίο πρόσωπο που το όνομά του αρχίζει από Α».

Τότε οι άλλοι καθένας με τη σειρά του αρχίζουν να τον ρω-

τάνε και εκείνος να απαντά. Οι ερωτήσεις αρχίζουν:

Έρ. Είναι περίφημος φιλόσοφος;
Απ. Δέν είναι ο Α.

ριστοτέλης.

Έρ. Είναι περίφημος μαθηματικός;

Απ. Δέν είναι ο Αϊνσταϊν.

Έρ. Είναι περίφημος τραγικός ποιητής;

Απ. Δέν είναι ο Αισχύλος.

Έτσι σιγά - σιγά ο κύκλος στενεύει. Οι ερωτήσεις αλλάζουν και περιορίζονται.

Έρ. Είναι γυναίκα; ή Έζησε πριν από το 1900; ή Είναι Εύρωπαίος; κλπ.

Καλύτερα να μπη ένα όριο 20 ερωτήσεων ή 10 λεπτών.

Αλυσίδα

Ένας από την παρέα λέει μια φράση ή κάνει μια ερώτηση και ο επόμενος παίκτης πρέπει να απαντήσει αρχίζοντας με μια λέξη που να ριμάει με την τελευταία λέξη που είπε ο προηγούμενος. Π. χ.

1ος —Που πήγε η Μαρία;

2ος —Είναι έδω ή κυρία.

3ος —Μαριγώ κοιμάσαι;

4ος —Θυμάσαι;... κλπ.

Οι υπόλοιποι συνεχίζουν κατά τον ίδιο τρόπο. Για να έχει όμως γούστο το παιχνίδι πρέπει οι ερωτήσεις να ανταλλάσσονται γρήγορα.

Όποιος κάνει λάθος βγαίνει απ' το παιχνίδι.

Ανταγωνισμός λέξεων

Η συντροφιά χωρίζεται σε δυο ομάδες και ο πρώτος παίκτης της μίας ομάδας αρχίζει το παιχνίδι λέγοντας το πρώτο γράμμα μίας λέξεως που έχει στο νομ του. Ο πρώτος παίκτης της αντίθετης ομάδας προσθέτει ένα άλλο γράμμα (το δεύτερο γράμμα μίας λέξεως που έχει βάσει αυτός στο νομ του, αλλά ή

δουσία πρέπει να αρχίζει με το ίδιο γράμμα που είπε προηγουμένως ο πρώτος παίκτης της πρώτης ομάδας). Έγερτα μπαίνουν στο παιχνίδι εναλλάξ οι παίκτες και των δύο ομάδων ώσπου να σχηματισθεί μία λέξη. Όλοι προσπαθούν να θάλουν στο νομ τους μία δύσκολη λέξη που να αρχίζει με το γράμμα που δόθηκε πρώτο. Ο παίκτης που συμπληρώνει τη λέξη βγαίνει και το παιχνίδι ξαναρχίζει. Η ομάδα που θα χάσει πρώτη όλους τους παίκτες της χάνει και το παιχνίδι. Γι' αυτό όλοι προσπαθούν να βρουν μία δύσκολη και μεγάλη λέξη.

Οι φακίρηδες

Δυο από τη συντροφιά κάθονται σταυροπόδι χάμω και αντικρουστά και κρατούν σε ισορροπία επάνω στο κεφάλι τους από ένα σαχάνι ή ένα τσίγκινο πιάτο. Και μέσα στα γέλια της συντροφιάς προσπαθούν να πιάσουν από χάμω 15 πέτρες ή φασόλια ή ό,τι άλλο και να το θάλουν μέσα στο σαχάνι χωρίς να το ρίξουν.

Τά αντίθετα

Οι παίκτες κάθονται γύρω γύρω και διαλέγουν ένα για διαίτητή που στέκεται στη μέση. Ο διαίτητής λέει διάφορα παραγγέλματα και οι παίκτες πρέπει να κάνουν ακριβώς το αντίθετο. «Κατεβάστε τα χέρια σας!» λέει ο διαίτητής και όλοι τα ανεβάζουν ψηλά. «Σηκωθείτε όρθιοι» και όλοι κάθονται στο πάτωμα. Όποιος ξεχάσει και κάνει λάθος βγαίνει απ' το παιχνίδι. Στο ίδιο παιχνίδι μπορεί οι παίκτες να στέκονται σε κύκλο τέσσερις - τέσσερις και να κρα-

Ένα ευχάριστο παιχνίδι είναι το καλύτερο πράγμα που μπορείτε να προσφέρετε στους φίλους σας.

τουῦ ἑνα μαντήλι ἀπὸ τὶς τέσσε-
ρεις ἄκρες. Ἕνας ἀπὸ τὴ συν-
τροφιά δίνει τὰ παραγγέλματα
καὶ οἱ ἄλλοι κάνουν τὸ ἀντίθετο:
«Τραβάτε!» καὶ ἐκείνοι χαλαρώ-
νουν κλπ. Ὅσοι χάνουν ὑφίσταν-
ται μιὰ ποινή. Ὑποχρεώνονται
π. χ., νὰ ἀπαγγεῖλουν κάτι, νὰ
τραγουδήσουν, νὰ περπατήσουν
μὲ τὰ τέσσερα κλπ.

Τὸ μαγικὸ πακέτο

Πάρτε οἰδιήποτε—μιὰ κατσαρο-
λίτσα, ἕνα ποτηράκι παράξενο,
ἀκόμη καὶ μιὰ κατσολδέα, μιὰ
λάμπα, ὅ,τι τέλος πάντων σὰς ἔρ-
θει στὸ νοῦ— καὶ κλείστε τα τὸ
καθένα χωριστά. Ἄν μπορεῖτε
νὰ ἐτοιμάσετε ἀπὸ ἕνα τέτοιο
«πακέτο» γιὰ κάθε μέλος τῆς
συντροφιάς, ἀκόμη καλύτερα. Οἱ
παίκτες νὰ ἀναγνωρίσουν τὸ ἀντι-
κείμενο μόνον διὰ τῆς ἀφῆς.

Μὲ τὴν εὐκαιρία μάλιστα τῆς
Πρωτοχρονιάς, ὅποιοι τὸ ἀνα-
γνωρίζη μπορεῖ νὰ τὸ παίρνη καὶ
γιὰ δῶρο!... χωρὶς τὴν πετσέτα
ὅμως.

Ποιὸς εἶμαι;

Οἱ οἰκοδεσπότες ἐτοιμάζουν
ἀπὸ πρὶν χαρτιά ἐπάνω στὰ ὁποῖα
γράφουν τὰ ὀνόματα διαφόρων
γνωστῶν προσώπων τῆς ἱστορίας
ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἀναλόγως
μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν προσκεκλημέ-
νων τους. Μόλις ἔρχεται καθένας
τοῦ καρφοτισώνουν στὴν πλάτη ἕ-
να χαρτί.

Καθένας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ
βλέπῃ τί γράφει τὸ χαρτάκι τῶν
ἄλλων, ἀλλὰ δὲν ξέρεῖ τί γράφει
τὸ δικό του. Κάνει λοιπὸν ἀπὸ μιὰ
ἐρώτησι στοὺς ἄλλους, π.χ. «Εἶ-
μαι στρατηγός;» ἢ «Εἶμαι ἀρ-
χαῖος;», καὶ ἀπὸ τὶς ἀπαντήσεις

τους πρέπει νὰ μαντέψῃ τί γράφει
τὸ χαρτί στὴν πλάτη του. Μπορεῖ
νὰ ρωτᾷ καὶ ἀπ' εὐθείας, π.χ.
«Εἶμαι ὁ Ναπολέων;» ἢ «Εἶμαι ἡ
Ἰουλιέττα;» ἀλλὰ οἱ ἀπαντήσεις
πρέπει νὰ εἶναι μόνο «Ναί» ἢ «Ὁ-
χι».

Τὸ παιχνίδι αὐτὸ συντελεῖ πο-
λὺ νὰ λυώσῃ ὁ πάγος μεταξὺ ἁ-
γνώστων καὶ νὰ δημιουργηθῇ μιὰ
ἐγκάρδια ἀτμόσφαιρα.

Δόγοι καὶ... ἔργα

Οἱ παίκτες στέκονται σὲ ἕνα
κύκλο. Ὁ πρῶτος κάνει μιὰ γκρι-
μάτσα. Ὁ δεύτερος κάνει τὴν ἱ-
δια γκριμάτσα καὶ προσθέτει
καὶ μιὰ χειρονομία. Ὁ τρίτος
ἐπαναλαμβάνει τὰ προηγούμε-
να καὶ προσθέτει π. χ. μιὰ φράσι.
Καὶ τὸ παιχνίδι συνεχίζεται ἐνῶ
κάθε παίκτης ἐπαναλαμβάνει ὁ-
σα ἔκαναν ἢ εἶπαν ὅλοι οἱ προη-
γούμενοι μὲ τὴ σειρά προσθέτον-
τας κ' αὐτὸς κάτι. Ὅποιος ξε-
χάσῃ κάτι ἢ ἀλλάξῃ τὴ σειρά
χάνει καὶ βγαίνει.

Δέξεις — λέξεις

Ἡ συντροφιά κάθετα σὲ κύ-
κλο καὶ ἕνας μένει στὴ μέση. Αὐ-
τὸς διαλέγει ἕναν ἀπὸ τὴ συντρο-
φιά καὶ συγχρόνως λέει ἕνα
γράμμα, π. χ. «Λ». Ἀμέσως ἀρ-
χίζει νὰ μετρᾷ γρήγορα ὡς τὸ
δέκα. Ὁ διαλεγμένος πρέπει, ὡ-
σπου νὰ μετρήσῃ ὁ ἄλλος δέκα,
νὰ πῇ τρεῖς λέξεις πού νὰ ἀρχί-
ζουν μὲ τὸ γράμμα πού ἔδωσε. Τὸ
παιχνίδι γίνεται πῶς ἐνδιαφέρον
καὶ λίγο πῶς δύσκολο ἂν καθορι-
σθῇ ἀπὸ πρὶν ὅτι οἱ λέξεις πρέ-
πει νὰ ἀνήκουν σὲ ὠρισμένο κύ-
κλο (ἱστορίας, φιλολογίας, γεω-
γραφίας).

Ἑξομολογήσεις

Ἀπὸ τὸ βιβλίο του «ΩΡΕΣ ΣΚΗΝΗΣ»

Ἡ ΑΡΧΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΓΙΝΕ

...Λοιπόν; Λοιπὸν πῶς ἔγινε ἡ ἀρ-
χή; Τώρα πού ἔχω φτάσει σὲ κάποιο
σταθμὸ τῆς θεατρικῆς μου προσπά-
θειας στοχάζομαι μὲ συγκίνησι καὶ
κάποιο δέος αὐτὴ τὴ μοiraία στιγ-
μὴ πού μπορεῖ νὰ σφραγίσῃ ὅλη
μας τὴ ζωὴ: τὴν ἀρχή! Σκέφτο-
μαι τὸ στίχο ἑνὸς Ἀραβα ποιητῆ:
«Ὁ, μεγάλη στιγμή πού τὸ πρῶτο μας
ἔγινε... Δὲ μᾶς ἀφήνεις ποτέ. Εἶσαι ἡ ὁ ὑπε-
ρή γέννησή μας!»

Ἡ δικιά μου «μεγάλὴ στιγμή» ἦ-
ταν στὴ Σμύρνη, τὸ 1911. Μόλις
τελείωσα τὸ γυμνάσιο. Οἱ ἐπιτυχίες
μου σὲ μαθητικὲς καὶ ἐρασιτεχνικὲς
ἐπιδείξεις κ' ἕνας σαξωνικὸς δά-
σκαλός μου μὲ εἶχαν σὲ ἀδιάκοπες
γκρίνιες μὲ τοὺς δικούς μου. Τοὺς
δασάνιζα νὰ βγῶ στὸ θέατρο. Τὰ
μπουλούκια τῆς Σμύρνης, πού σ' αὐ-
τὰ ξεπέφτανε καὶ δόξες σὰν τὴν Εὐ-
αγγελία Παρασκευοπούλου, οἱ περι-
πλανήσεις των, ἡ ἀγωνία των γιὰ
τὴν αὐρίο, μὰ καὶ ἡ φανατικὴ προσή-
λωσις σὲ ἀστρογὸ ἐπάγγελμά των,
ὁ Σαῖξπηρ, οἱ ἀπαγγελίες μου πού
ἀναστάτωναν τὸ σπῆτι μου καὶ τὴ
γειτονιά, ὅλ' αὐτὰ πού μέσα μου
σχημάτιζαν ἀκαθόριστα τὸ πρῶτο
μου θεατρικὸ ἰδανικόν, ἦταν κάτι πού
δὲ μπορούσαν οἱ δικοί μου νὰ κατα-
λάβουν. Αὐτὸ μ' ἔριχνε σὲ ἀπελπι-
σία καὶ μ' ἔκανε νὰ αἰσθάνομαι δύσ-
κολα μέσα στὸ σπῆτι.

Ὅσπου ἔφτασε ὁ περίφημος θία-
σος τῆς Κας Κυβέλης στὴ Σμύρνη.
Ἕνα βράδυ μὲ σύστησε στὴν Κυβέ-
λη ὁ μακαρίτης Ροδάς, πού ἦταν

τότε ἀκόμα ἡθοποιὸς καὶ προπομπὸς
τοῦ θιάσου τῆς. Μὲ καλεῖ γιὰ τὸ
ἄλλο πρῶτὸν στὸ θέατρο νὰ μ' ἐξε-
τάσουν ἂν κάνω γιὰ ἡθοποιὸς νὰ
μὲ προσλάβουν. Τοὺς περίμενα ἀπὸ
τὶς 8 τὸ πρῶτ. Οἱ ἡθοποιοὶ ἐφθασαν
στὸ θέατρο κατὰ τὶς 11. Ἡ Σοπ-
φὴ Ἀλκαίου μὲ τὸ πλεχτό της στὸ
χέρι, ὅπως καὶ ἴσαμε τὰ τελευταία
της. Ἡ ὠραία Ζηνοβία ὁ Σάββας,
ὁ γνωστὸς Φαλιέρος, δυὸ τρεῖς νεα-
ρὲς καὶ οἱ πρωταγωνιστὲς Βουασέρας
καὶ Παπαγεωργίου. Στὶς 12 ἔφτασε
ὁ δευτευντὴς τοῦ θιάσου κ. Κώστας
Θεοδωρίδης μὲ γεννάκι, κομπολογά-
κι στὸ χέρι, ἔξωχ ἄσκητικὴ, ἀγιο-
γοαφικὴ φιογούρα. Τέλος, νὰ καὶ ἡ
Κα Κυβέλη μὲ τὴν ἔντονη γοητεία
τῆς καὶ τὴν ἰσχυρὴ προσωπικότητά
της. Πέρασε μὲ χάρη τὶς ντινιὲς τοῦ
θιάσου κ' ἔοριξε σὲ μένα βλέμμα
εἰρωνικῆς ἐπιεικειᾶς.

—Καὶ τί θὰ μᾶς πεῖς, νεαρέ; μ'
ἐρώτησε.

—Τὸν «Πραματευτὴ» τοῦ Γρυπά-
ρη, ψιθύρισα.

Ὅλοι ἐτοιμάζονται γιὰ «καζού-
ρα». Ὁ κ. Θεοδωρίδης ἔβρισε τὸ γε-
νάκι του. Ἀρχισα καὶ τελείωσα χω-
ρὶς καζούρα, δόξα τῷ Θεῷ.

—Καὶ εἶδες καμμιά παράστασή
μας;

—Μάλιστα. Τὴν «Ἐνέδρα» τοῦ
Κίστεμακερς.

—Ποῖο ρόλο, λοιπόν, θάθελες νὰ
σοῦ δώσουμε; μὲ ξαναρωτᾷ ἡ Κυβέ-
λη.

—Τοῦ κ. Βουασέρ, ἀπαντῶ ἀ-
πλά, μὲ τὴν ἀναίδεια καὶ τὸ θάρρος
τῆς ἁγνότητος.

Ἡ «καζούρα» ἔξεσπασε. Εἶχα ζη-
τήσῃ τὸ ρόλο τοῦ πρωταγωνιστῆ
στὸ ἔργο καὶ ἔγινε καταγέλαστος.

Παρεμβαίνει άμέσως ο κ. Θεοδωρίδης:

—Μετὰ τρεῖς μέρες θὰ παίξεις μαζί μας στὴν κωμῳδία «Τὸ ἀεροπλάνο», τὸ ρόλο τοῦ κ. Σάββα.

Μοῦ δίνουν καὶ τὸ ρόλο· ἦταν δυὸ φρασοῦλες. Ἀνέλαβε μὲ μεγάλη του χαρὰ ὁ Σάββας νὰ μοῦ τὸν διδάξει γιὰτὶ θὰ τὸν ξεφορτωνῶταν. Πανέτοιμος σὲ λίγο περίμενα τὴ μεγάλη βραδυὰ τῆς πρεμιέρας. Μὰ οἱ ἐφημερίδες τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρόφτασαν στὰ φιλά των. Καὶ φυσικὰ τὸ ἔμαθαν καὶ οἱ δικοί μου. Ἡ μόρτα ξεσπάει. Οἰκογενειακὸ συμβούλιο. Μοῦ κλειδώσανε ροῦχα καὶ παπούτσι γιὰ νὰ μὴ μπορῶ νὰ δωῶ ἔξω καὶ μοῦ ἐπέβαλαν τὶς σχετικὲς ἀυστηρότητες. Δὲν ἐμφανίστηκα στὴν παράσταση. Ἡ πρώτη μου ἀπόπειρα ναυάγησε. Σὲ λίγες μέρες τολμῶ νὰ παρακολουθῶ πάλι μιὰ παράστασή των. Ἐνας φίλος μου δημοσιογράφος, ὁ γνωστὸς Σταῦρος Κουκουτσάκης, μὲ ἐβάζε... δωρεὰν στὸ θέατρο. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ θράδυ ὅταν πῆγα νὰ περάσω εἶδα στὴν πόρτα τὸν κ. Θεοδωρίδη νὰ μὲ κυριεύει ὁ θυμὸς. Καὶ ψιθυρίζει στὸ θυρωρὸ κι' ἀποτραβιέται. Κι' ἀκούω τὴν ἀπαίσια φωνὴ τοῦ θυρωροῦ νὰ μοῦ κραυγάζει:

—Ἐξω, ἔξω. Ἀπαγορεύεται, κύριος.

Τόβαλα στὰ πόδια.

Τὸ γενάκι τοῦ κ. Θεοδωρίδη, ὁ ρόλος τοῦ Βονασέρα, ἡ κραυγὴ τοῦ θυρωροῦ, ἡ πρόγνωση τοῦ σπιτιοῦ μου καὶ ὁ ἀποκλεισμός τῆς Σμύρνης ἀπὸ τὸν πόλεμο μὲ κυνηγοῦσαν ὡς τὸ 1917. Ἐπάτησα τὸ σανίδι μ' ἓνα τοπικὸ θῖασο. Ἐτσι παραβίασα — εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς — τὴ σκηνὴ τοῦ θεάτρου ὀριστικά.

Δυὸ χρόνια ἀργότερα εἶχα τὴν τύχη στὴν Ἀθῆνα νὰ ζυμωθῶ μὲ τὰ διδάγματα τῆς Μαρίκας Κοτοπούλη, τοῦ Σπύρου Μελά καὶ στὸ Ἐθνικὸ Θέατρο νὰ συνεργασθῶ μὲ τὸν ἀναγεννητὴ τῆς Δραματικῆς μας Τέχνης, τὸν ἐμπνευσμένον Φῶτο Πολίτη καὶ μαζί του ν' ἀποκτήσω τὸ πάθος τῆς μελέτης, τῆς ἐνκοσ-ἐρήσης καὶ τῆς θυσίας, σὲ μιὰ τέχνη πού πρέπει νὰ τὴν ὑπηρετεῖς φανατικά

ὡς τὴν τελευταία πνοή, χωρὶς ποτὲ νὰ μπορεῖς νὰ πεῖς πὼς γνώρισες κάτι, ἔστω κι' ἐλάχιστο, ἀπὸ τὰ μεγάλα τῆς μυστικῆς.

ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΙΔΑΝΙΚΟ

—ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΡΙΣΗ—

Τοῦ κόσμου ἡ καταφρόνια τοὺς θαθαίνει κι' αὐτοὶ περνοῦνε ἀλύγιστοι καὶ ὠχροὶ στὴν τραγικὴ ἀπάτη τοὺς δοσμένοι πὼς κάπου πέρα ἡ δόξα καρτερεῖ.

Καρωντάκης

Θεατρικὴ κρίση. Νὰ μιὰ φράση πού τὴν ἀκούω καὶ τὴν αἰσθάνομαι καὶ τὴ ζῶ, πού στριφογυρίζει στὸ μυαλό μου ἀπὸ τὰ μαθητικά μου ἀκόμη θρανία. Καὶ ἦταν ἡ ἐποχὴ πού σχηματίζοτανε μέσα μου τὸ θεατρικὸ μὸν ἰδανικό. Καὶ αὐτὸ γεννήθηκε ἀπὸ παιδικὲς φαντασιώσεις καὶ ὁραματισμοὺς μὲ ἀπίθανους ἡρώες, σὲ μιὰ ἡλικία πού τὴν περνοῦσα σκληρὰ μέσα σ' ἓνα σπῆτι βασανισμένο, πού ἀράδα, μὲ πλήθος ἀδελφάκια μου, καθόμαστε τὸ πρῶτὸ γύρω ἀπὸ ἓνα μεγάλο κυκλικὸ σοφρὰ καὶ πίνουμε τὸ πρῶτὸ μας, πού ἦταν πάντα κρασοψυχία, δηλαδὴ μαῦρο μπρούσικο βρασμένο κρασί μὲ καφαλισμένο σπιτίσιο ψωμί. Μ' αὐτὸ τὸ ρόφημα, κάποτε κάποτε, τύχαινε νὰ στήλωθουμε καὶ νὰ πορευθούμε γιὰ ὁλόκληρη μέρα.

Ἐσπούδαζα ὡστόσο χάρις στὸν πρωτότοκο ἀδελφὸ μου, στὸ καλλίτερο Λύκειο τῆς Σμύρνης, πού μοῦ δινε τὴν εὐκαιρία νὰ βλέπω στὶς ἐκδρομὲς του μαγευτικὰ τοπία. Κοιτοῦσα τὸν οὐρανὸ, πότε μπουρνιασμένο, πότε γελαστό, τὰ ποτάμια, τὰ ρυάκια πού κελάριζαν, τὰ στάχνα πού γέρνανε καὶ χόρευαν στὸ φύσημα τοῦ ἀγέρα, ἀκούγα τὰ ποῦλιά πού κελαιδοῦσαν, αἰσθανόμουν τὴ θαλπωρὴ ἢ τὴν κάψα τοῦ ἡλίου καὶ θωροῦσα σαστισμένος τὰ λουλούδια πού μιὰ μέρα καμάρωναν καὶ μοσκοβολοῦσαν καὶ τὴν ἄλλη σιγοπέθαιναν. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐνιωθα ἀπὸ ἐνστικτο πὼς ἐπαίξαν κι' ἀπὸ ἓνα ρόλο, ἄλλα μικρὰ ἄλλα μεγάλο, ἄλλα αἰώνιο. Καὶ σὰ νὰ μοῦ μιλοῦ-

σαν καὶ τοὺς ἀποκρινόμενον μὲ τὴν ἀπορία μου καὶ μὲ τὸν τρόπο μου. Ἐπαίξα κι' ἐγὼ τὸ ρόλο μου σὰν ἓνα ἀδύναμο πλάσμα τῆς δημιουργίας. Ἀκούγα ἓνα μοτεράκι πού δούλευε στὰ σωθικά μου χωρὶς σιγμῆς ἀνάπαυλα. Τὸ ἴδιο μοτεράκι πού 35 χρόνια τώρα στριφογυρίζει στὴν καρδιά μου ἀφ' ὅτου ἀνέδρακα στὴ σκηνή, ὡς τώρα. Ἐδᾶβαζα ἀπληστα στὸ σχολεῖο μεγάλους ποιη-

Ἐνας μεγάλος καὶ περιποιημένος τόμος εἶναι τὸ χρονικὸ τῶν τελευταίων σαράντα χρόνων τοῦ Ἑλληνικοῦ θεάτρου πού κυκλοφόρησε μὲ τὸν τίτλο «Ὁρές Σκη-λίχα». Στὸ συμπόσιο αὐτό, ὁ Γιώργος Γληνός — πού συμπλήρωσε 30 χρόνια θεατρικῆς ζωῆς — χάλωσε πολλοὺς Ἑλληνες καὶ ξένους εἰδικούς νὰ μιλήσουν. Τὸ ἀνέκδοτο, ἡ ιστορία, ἡ κριτικὴ, ἡ τεχνικὴ καὶ θεωρητικὴ παρουσία καὶ ἀντιμετώπιση προβλημάτων ἀπὸ τοὺς πρῶτους εἰδικούς χάνουν τὸ χρονικὸ αὐτὸ σύνταγμα εὐχάριστο καὶ συγχρόνως πολῦτιμο. Ἀναδημοσιεύουμε μερικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν «Ἐξολογῆσιν» τοῦ Γ. Γληνοῦ, τόσο ἀληθινὰ καὶ τόσο ἐλκρινῆς.

περιφρονοῦσαν τὴν κρίση τοῦ θεάτρου. Τὴν ἀντιμετώπιζαν χωρὶς φόβο καὶ χωρὶς πάθος, χωρὶς ἀδάρεις, χωρὶς προδοσία. Κι' ἐγὼ τοὺς ἐβλεπα νὰ μιλάνε μὲ τὸ Θεὸ καὶ νὰ σκορπᾶνε γύρω τοὺς ἐξαισίες μελωδίες.

Τότε ἦταν πού συνάντησα τὸ Δημήτριο Βερῶν μὲ τὴν ρεδιγκάτα του, τὸ ἡμίψηλό του καὶ τὰ λαριὸν γυαλῆς του στὴ μύτη καὶ τὸν παρακαλοῦσα νὰ μὲ δγάλει στὸ θέατρο.

— Ὅχι, παιδί μου, μοῦ ἀπαντοῦσε. Κρίση καὶ κακομοιριά μᾶς δέρνει. Ἡ κοινωνία μᾶς θεωρεῖ κακοὺς ἀνθρώπους...

Κι' ἐγὼ τρώμαζα, καὶ διαμαρτυροῦμαι καὶ ψέλ-λιζα: «Μὰ ὅχι, ἐσεῖς μιλάτε μὲ τὸ Θεὸ, ἐσεῖς μοιάζετε μὲ ἀγίους».

Τὰ ἴδια μοῦλεγε καὶ ὁ μεγάλος δάσκαλος τοῦ θεάτρου Θωμᾶς Οἰκονόμου, περαστικός ἀπὸ τὴ Σμύρνη, χλωμός, κουρασμένος, τὸ ἴδιο θανατερὰ ἀπογοητευμένος. Γύριζα σπῆτι μου κλαμμένος καὶ ἀπαρηγόρητος. Ἡ μάνα μου μὲ συμπονοῦσε καὶ ἀνησυχούσε. Ὁ πατέρας μου σὲ σκληρὴ θυμοσφία μὸ ἐπαναλάμβανε σὰν ἐπωδὸ: Ὁλέεις νὰ γίνης «ψειροσκοτώνης»; Ἐτσι ὀνομάτιζε τοὺς ἀγίους μου, τοὺς φτωχοὺς καλλιτέχνες, ὅχι ἀπὸ κακία καὶ καταφρόνια, μὰ ἀπὸ φόβο γιὰ τὸ μέλλον μου.

Ὅταν ἔφτασε στὰ 90 τοῦ χρόνια τότε ἔκλαιγε γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ μέλλον τοῦ πρώτου του γυιό, πού τὸν ἐβλεπε νὰ ταλαιπωρεῖται καὶ νὰ διώκεται καὶ δὲν τὸ χωροῦσε ὁ νοῦς του. Κι' ὅλο σταυροκοπιότανε, ἀναρωτιότανε κ' ἔλεγε: «Μὰ γιὰτὶ σὲ σπούδασε, γυιέ μου;»

Ὁ καημένος ὁ γέρος!

Αὐτὸ τὸ προσφιλέστατο γιὰ μένα πρόσωπο μοῦγραφε συχνὰ ἀπὸ τὴ Γερμανία κι' ὕστερα ἀπὸ τὴν Ἀ-

Τὸ σπῆτι μου καὶ τὸ σχολεῖο μ' ἔχαναν πολλὰς φορές. Ἐξημεροβραδυάζομουν στὰ καμαρίνια τους. Ζοῦσα τὶς παιδικὲς μου φαντασιώσεις. Ζοῦσα τοὺς ἥρωές μου μ' αὐτοὺς τοὺς μισοσβησμένους, σκελετωμένους, φτωχοὺς ἡθοποιοὺς πού

θήνα άπαντώντας στις γκρίνιες μου για να γίνω ήθοποιός και μου διεκτραγωδούσε την κρίση και την άθλιότητα της Έλληνικής Σκηνης στα 1910, πριν ακόμη τελειώσω το Λύκειο. Μούγραφε για σπουδαίους και ξεχωριστούς ήθοποιούς της εποχής εκείνης, για την Παρασκευοπούλου που με τα εισιτήρια στο χέρι γυρνούσε από μαγαζί σε μαγαζί, από γραφείο σε γραφείο, από πόρτα σε πόρτα κι' έκανε μια παράσταση για το ξεροκόμματο, αυτή που λίγα χρόνια πριν. της ξέζευσαν οι φοιτητές τ' άλογα του άμαξιού της και την περιέφεραν θριαμβευτικά. Και για το Μητσο Μυράτ που άναγκαζόταν να συνθλίβεται στις έπιθεωρήσεις και στο τέλος της χρονιάς έβαζε στο πρόγραμμα για τιμητική του τον «Ίσραήλ», που ήταν σπουδαίος σ' αυτό το έργο μαζί με τη Μαρίκα στο ρόλο της Δούκισσας ντε Κρουσσί.

Και μ' έπιζε να σπουδάσω πολιτικές έπιστήμες γιατί...υπήρχε ή κρίση του θεάτρου!

Κι' εγώ από τότε όρκίστηκα πίστη στο θέατρο, μαζί του και μαζί με την κρίση του.

Λοιπόν; Πρώτα από τη φύση! Έπειτα από την πνοή των μεγάλων ποιητών και ύστερα από όλα τα ταπεινά και τα δυστυχισμένα του θεάτρου ξεκίνησα και βρέθηκα με στα-

θερή πίστη κοντά του, μακριά από κάθε συναλλαγή, με μίσος γι' αυτήν, με ό,τι λέγεται έμπορική ήθοποιία, που είναι σήμερα άναγκαστικά, άλλοιμονο, ή τρέχουσα μονέδα του θεάτρου.

Και εγίνα ήθοποιός. Έφτασα στην Άθήνα τη Μεγάλη Παρασκευή του 1919. Άνήμερα Πάσχα τράβηξα ίσια στο θέατρο της Όμονοίας της Μαρίκας Κοτοπούλη. Τί σύμπτωση, Θεέ μου! Έπαιζαν «Ίσραήλ». Το θέατρο ούτε μισό. Κρίση! Τί μ' ένδιέφερε πιά; Ένα ρίγος με δονούσε. Άντίκρυza για πρώτη φορά τη μεγάλη Μαρίκα και το Μητσο Μυράτ. Άντίκρυza άμέσως το δρόμο που άνοιγότανε μπροστά μου, και μετά λίγους μήνες βρέθηκα άγκαλιασμένος μαζί τους, πολύ κοντά τους, στις δυστυχίες και τις εύτυχίες του θεάτρου των. Εύτυχίες καλλιτεχνικές, εύτυχίες κρίσης! Και ή Μαρίκα Κοτοπούλη αντιμετώπιζε με την ίδια πάντα άξιοπρέπεια και άφθαστο μεγαλείο Καπετανίσσας και τά δυό. Έδρυσαν με το Σπύρο Μελά την Έλευθερά Σκηνη, που ήταν ο πρόλογος της ίδρυσης του Έθνικού Θεάτρου. Έμεινα μαζί τους ως το 1930 και πλούτισα τον έσωτερικό μου κόσμο. Έορριξα θαθύ σπόρο για έσωτερική ζωή, τόσο όσο να άνθξω στé παρακάτω: Κι' ή μέθη συνεχίστηκε!...

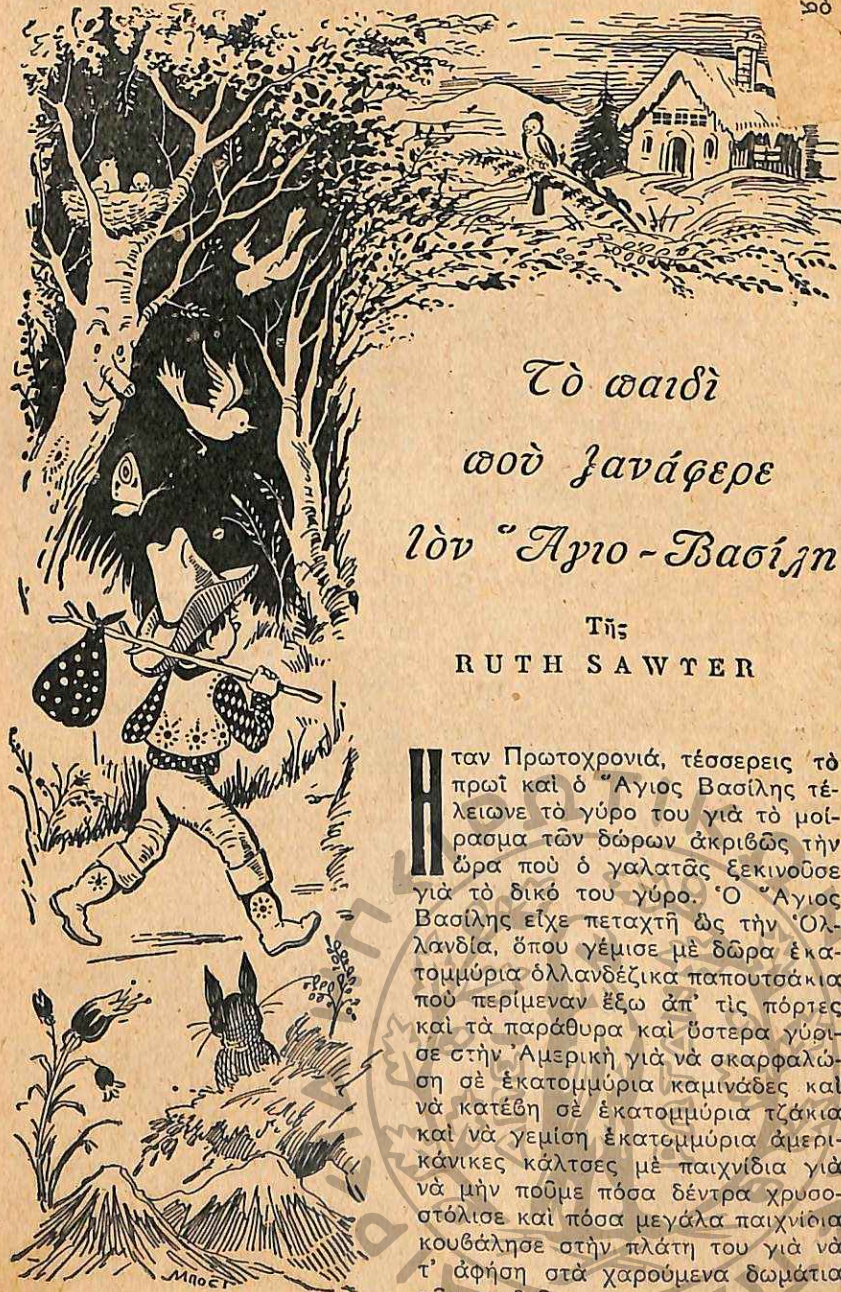
Σ το Πάρκο του Φρενοκομείου δυό τρελλοί βλέπουν επάνω σ' ένα δέντρο ένα κόκκινο κι' ένα πράσινο παπαγάλο.

—Θα τους κατεβάσω, λέει ο ένας.

Σκαρφαλώνει, πιάνει τον κόκκινο παπαγάλο και τον κατεβάζει.

—Γιατί άφησες τον πράσινο στο δέντρο; ρωτά ό άλλος.

—Τόν άφησα να ώριμάσει.

Τò παιδι που ζανάφερε τον Άγιο-Βασίλη

Της
RUTH SAWTER

Ηταν Πρωτοχρονιά, τέσσερεις το πρωί και ό Άγιος Βασίλης τέλειωνε το γύρο του για το μοίρασμα των δώρων άκριβώς την ώρα που ό γαλατās ξεκινούσε για το δικό του γύρο. Ό Άγιος Βασίλης είχε πεταχτή ως την Όλλανδία, όπου γέμισε με δώρα έκατομμύρια όλλανδέζικα παπουτσάκια που περίμεναν έξω απ' τις πόρτες και τα παράθυρα και ύστερα γύρισε στην Άμερική για να σκαρφαλώσει σε έκατομμύρια καμινάδες και να κατέβη σε έκατομμύρια τζάκια και να γεμίσει έκατομμύρια άμερικάνικες κάλτσες με παιχνίδια για να μην πούμε πόσα δέντρα χρυσόστολισε και πόσα μεγάλα παιχνίδια κουβάλησε στην πλάτη του για να τ' άφήση στα χαρούμενα δωμάτια των παιδιών.

50
...αυτού.
θάνει τώρα καθώς το ρολόι χτυπούσε τέσσερεις, είχε γεμίσει την τελευταία κάλτσα και σερνόταν έξω από την τελευταία καμινάδα για να βγῇ στη στέγη, όπου τον περίμενε το έλκυθρό του με τους όκτώ ταράνδους που χτυπούσαν ζωηρά τα πόδια τους στο χιόνι, ανυπόμονοι να ξεκινήσουν.
"Ο Άγιος Βασίλης άναστέναξε με άνακούφισι τινάζοντας τις σκόνες από τη μεγάλη μαγική του σακκούλα που χωρούσε πάντα όλα τα παιχνίδια όλων των παιδιών του κόσμου.

"Η σακκούλα ήταν άδεια τώρα. Δεν είχε άπομείνει ούτε μιὰ μπάλλα ούτε μιὰ σφυρίχτρα. Καί ο γέρο - "Αη Βασίλης την συγύρισε σέ μιὰ γωνιά και άνέβηκε να κάτση στη θέσι του κουρασμένος:

—Μά τό χλωμό φεγγάρι που έχω αντίκρυ μου, μουρμούρισε, έχω γεράσει για καλά και ευτυχώς που πέρασε ή Πρωτοχρονιά. Πάνε κάπου χίλια χρόνια που έχασα τὰ νιάτα μου και κάθε άλλος Άγιος θά είχε άποσυρθῇ στον ούρανό πολύ πιό πριν από μένα.

Καθώς έπιασε τὰ γκέμια και σφύριξε για τό ξεκίνημα δεν έμοιαζε καθόλου με τόν γέρο - "Άγιο που ξέρουν όλοι. Κι' άν τόν ψάχνανε από τό κεφάλι ως τὰ πόδια δεν θά βρίσκατε πουθενά ούτε γέλια, ούτε άστεία.

"Έτρεχαν οί όκτώ τάρανδοι διασχίζοντας τόν άέρα, όλο και πιό ψηλά, ώπου τὰ σπίτια φαινονταν πιά σαν σπιντόκουτα και οί λίμνες σαν μικρές κούπες με νερό. Χρειάστηκαν άκριβώς δέκα λεπτά και δέκα δευτερόλεπτα για να φθάσουν στον Βόρειο Πόλο. Συνήθως ό "Άγιος Βασίλης τραγουδάει στο δρόμο κανένα χαρούμενο τραγουδάκι, για παι-

διά και για παιχνίδια, για ταμπούρλα και γλυκά, για να έκφράση τη χαρά του. Μά έτούτη τη χρονιά όλο γκρινιάζε.

—Είναι κατάστασις αυτή να μη παίρνη κανείς μιὰ άδεια, να μη έχη διακοπές μέσα σέ 500 σχεδόν χρόνια! "Η Πρωτοχρονιά έρχεται κάθε 365 μέρες και πρέπει να δουλέψω 364 συνέχεια για να είμαι έτοιμος. Και κάθε χρόνο ή δουλειά πληθαίνει. Πρέπει να παρακολουθώ όλες τις έπιστημονικές έφευρέσεις και όλες τις καινούργιες άνακαλύψεις. Ποιός θά τόλεγε πριν από έκατό χρόνια πως θά είχα να φτιάχνω άεροπλανάκια και ήλεκτρικά τραίνα; Και όλα τὰ κορίτσια μου να θέλουν σπίτια για τις κούκλες τους με φως και τρεχούμενο νερό! Τις συχάθηκα πιά και τις κούκλες και τις τρουμπέτες και τούς παλιάτσους. Θάθελα να μη κάνω τίποτα ένα όλόκληρο χρόνο. Τίποτα! "Ας βουλευτή ό κόσμος χωρίς Πρωτοχρονιά μια φορά. Ποιός θά μ' έμποδίση να πάρω τις διακοπές μου σαν άνθρωπος κι' εγώ; "Αλήθεια, ποιός θά μ' έμποδίση;

Οί τάρανδοι σταμάτησαν έξω άπ' τό σπίτι του "Άγιου Βασίλη στον Βόρειο Πόλο και κείνος έβριξε κάτω τὰ γκέμια και έκανε ό,τι μπορούσε για να ξεκινετα θυμωμένος και κατσούφης.

—Κι' άν δοκιμάζα; Μά τό Βόρειο Σέλας, θά δοκιμάσω!

☆

Και από τη στιγμή εκείνη ό "Άγιος Βασίλης άρχισε τις διακοπές του. "Εκλεισε τό εργαστήρι του, κλείδωσε την πόρτα και κρέμασε τό κλειδί στη σοφίτα. "Άφησε έλεύθερους τούς ταράνδους του και τούς είπε να πάνε κατά τό Νοτιά για να θρουνε φρέσκο χόρτο, γιατί δεν θά τούς

χρειαζόταν για ένα χρόνο και μιὰ μέρα. Και ύστερα έγκαταστάθηκε άναπαυτικά στην πολυθρόνα του και έπιασε να διαβάξη τις έφημερίδες και τὰ περιοδικά που περίμεναν τόσα και τόσα χρόνια. Ούτε μιὰ στιγμή δεν σκέφτηκε τόν κόσμο, ούτε τι θάκαναν οί άνθρωποι χωρίς αυτόν. Και γι' αυτό δεν συλλογίστηκε καθόλου άν τό νέο θά τδζαζαν οί έφημερίδες.

"Εσείς και εγώ όμως ξέρουμε πως μιὰ μέρα τό κάθε τι μπαίνει στις έφημερίδες. Κι' έτσι ή είδησι έγινε γνωστή σ' όλο τόν κόσμο: "Ο "Άγιος Βασίλης είχε πάρει άδεια και δεν θά έρχόταν Πρωτοχρονιά για ένα χρόνο.

Και τί νομίζετε πως έγινε τότε;

Πρώτα άπ' όλα τὰ έλατα έπαψαν να μεγαλώνουν. «Για ποιό λόγο; ψιθύριζαν μεταξύ τους. Δεν θά μäs χρειαστούν έφέτος οί άνθρωποι; έπομένως δεν είναι ανάγκη να δουλέψουμε για να θγάλουμε καινούργια κλαδιά και να διατηρήσουμε την όμορφιά μας!» Τό ίδιο σκέφτηκαν και οί θάμνοι που δίνουν τις πρασινάδες για να στολίζονται τὰ σπίτια.

"Υστερα άρχισαν να γκρινιάζουν οί μαγαζάτορες: «"Αν είναι να μην έχουμε φέτος Πρωτοχρονιά, λέγανε, γιατί να ξεδέψουμε την ώρα μας ετοιμαζοντας τις βιτρίνες με τὰ δώρα;»

Την είδησι δεν άργησαν να τη μάθουν και τὰ παιδιά. Για πολύ καιρό δεν την πίστευαν, ώπου ξαναήρθαν οί μέρες τών Χριστούγέννων. Μά τότε σαν είδαν τὰ Πρωτοχρονιάτικα δέντρα μικρά και κακομοιριασμένα, τούς θάμνους χωρίς καινούργια κλαδιά και τούς δρόμους ήσυχους και σκοτεινούς και τις βιτρίνες χωρίς τις όμορφιές του, έγιναν και τὰ παιδιά σοβαρά και άνήσυχα.

"Ωστόσο, σέ ένα πολύ μικρό σπίτι, σέ μιὰ πολύ μικρή Πολιτεία, στα μισά του δρόμου, άνάμεσα στο Βόρειο Πόλο και στον "Ισημερινό και άνάμεσα στον "Ατλαντικό και στον Ειρηνικό, ζούσε ένα αγοράκι. "Ηταν γερό και καλοφτιαγμένο και είχε μάθει δυό σπουδαία πράγματα: Να μη φοβάται ποτέ και ποτέ να μην έγκαταλείπη μιὰ προσπάθεια. Σάν είδε τί γινόταν στον κόσμο, είπε μιὰ μέρα στην μητέρα του:

—Νομίζω πως άν ό "Άγιος Βασίλης ήξερε τί γίνεται έδώ, θά ξανάφερνε την Πρωτοχρονιά πίσω. "Αφησέ με να πάω να του τό πώ!

—Γιέ μου, πως θά βρῇς τό δρόμο; Δεν υπάρχουν σημάδια που να οδηγούν στο σπίτι του.

Μά τό αγόρι έβαλε άποφασιστικά τὰ χέρια στις τσέπες και είπε:

—Τό μόνο εύκολο! Θά ρωτώ ώπου να φθάσω.

Στό τέλος ή μητέρα του έδωσε τη συγκατάθεσί της. Περιπατώντας ρωτούσε παντού: Τά πουλιά, τὰ ζώα, τη χλόη, τόν άνεμο, τη βροχή, τὰ ποτάμια, τὰ δέντρα. Και όλα του έλεγαν ό,τι ήξεραν.

Τά πουλιά πετούσαν κατά τό Βοριά τραγουδώντας για να τὰ ακολουθήση, τὰ χορταράκια λυγούσαν και του άνοιγαν μονοπάτι, τό ποτάμι τόν ταξίδευε όμορφα σ' ένα θάρκάκι και οί άνεμοι φυσούσαν εδνοικά για να βοηθήσουν τό ταξίδι. Κάθε άλογο και κάθε γαϊδουράκι που συναντούσε τόν ταξίδευε όσο πιό γρήγορα μπορούσε και όλα τὰ σπίτια άνοιγαν διάπλατη την πόρτα τους γι' αυτόν. Και όπου πεο-νούσε, μικροί και μεγάλοι του φώναζαν:

—Νά το! μιλήσης από μέρους μας. Να τόν κάνης να ξανάρθῃ

καὶ νὰ μᾶς φέρῃ τὴν Πρωτοχρο-
νιά.

Τέλος, ἀκριβῶς τρεῖς μέρες
πρὶν ἀπὸ τὴν Πρωτοχρονιά, ἔφθα-
σε στὸν Βόρειο Πόλο καὶ χτύπη-
σε τὴν πόρτα τοῦ Ἁγίου Βασίλη.
Τοῦ ἀνοίξε ὁ ἴδιος ὁ γέρο - Ἁ-
γιος καὶ τὸν κύτταξε τρίβοντας
τὰ μάτια του:

—Κύριε ἐλέησον! Αὐτὸ εἶναι ἔ-
να ἀληθινὸ ἀγοράκι! Πῶς ἦρθες
ἐδῶ ἐπάνω;

Τὸ ἀγόρι τοῦ τὰ εἶπε μὲ δυὸ
λόγια καὶ ὑστερὰ τὸν παρακάλε-
σε νὰ ἀλλάξῃ γνώμη καὶ νὰ ξα-
ναπήνῃ στὰ παιδιὰ.

—Δὲν μπορῶ, ἀδύνατο! Κι' ἂν
ἤθελα, δὲν θὰ μπορούσα. Δὲν ἔ-
χω ἐτοιμάσει τίποτα. Καὶ δὲν γί-
νεται Πρωτοχρονιά χωρὶς παιχνί-
δια καὶ γλυκὰ. Πήγαινε ἐκεῖ στὸ
παράθυρο καὶ κύτταξε μόνος
σου.

Τὸ παιδί πῆγε στὸ παράθυρο
καὶ κύτταξε. Τὸ ἐργαστήρι ἦταν
ἄδειο. Οἱ ἀράχνες εἶχαν γεμίσει
τοὺς τοίχους καὶ στὸ πάτωμα ἔ-
τρεχαν ποντίκια. Τὸ ἀγοράκι γύ-
ρισε στὸν Ἅγιο Βασίλη καὶ τὸ
πρόσωπό του ἦταν καταλυπημέ-
νο:

—Ἀκουσε! τοῦ εἶπε καὶ ἔβγα-
λε ἓνα κοχύλι ἀπὸ τὴν τσέπη του
καὶ τῶβαλε κοντὰ στὸ αὐτί τοῦ
Ἁγίου. Ἀκοῦς τίποτα;

—Χμ! Μοιάζει σὰν νὰ κλαίῃ
κάποιος μακρὰ.

—Εἶναι τὰ παιδιὰ, εἶπε τὸ ἀγο-
ράκι, ὅπως τὰ ἀκούσα νὰ κλαί-
νε περνώντας ἀπ' τὸ δρόμο ποῦ
μ' ἔφερε ἐδῶ. Καὶ ξέρεις γιατί
ἐκλαιγαν; Γιατί δὲν ἔχουν δέν-
τρα νὰ στολίσουν, γιατί δὲν ἔχουν
κεράκια νὰ ἀνάψουν, γιατί δὲν
θὰ κρεμάσουν τίς κάλτσες τους
γιά νὰ γεμίσουν δῶρα, γιατί δὲν
θὰ τραγουδήσουν κάλαντα. Ἡ
χαρὰ ἔχει φύγει καὶ φοβοῦνται
γιατί ἔχασαν τὴν Πρωτοχρονιά.

Τότε ὁ Ἅγιος Βασίλης ἔκανε
τὸ πιὸ ἀστείον πρᾶγμα. Φύσηξε
τὴ μύτη του τόσο δυνατὰ, ὥστε τὰ
μάτια του γέμισαν δάκρυα καὶ
ἄρχισαν νὰ τρέχουν στὰ μάγου-
λά του.

—Εἶμαι ἓνας ἀνόητος γέρος!
εἶπε. Εἶναι ἀργὰ πιά γιά νὰ ἐτοι-
μάσω τὴν Πρωτοχρονιά μόνος
μου φέτος. Μὰ μπορῶ νὰ θρῶ βο-
ήθεια. Ὁ κόσμος εἶναι γεμάτος
ἀπὸ καλὰ πνεύματα ποὺ ἀγαποῦν
τὰ παιδιὰ ὅπως καὶ ἐγώ. Ἄν μὲ
βοηθήσουν ἐτοῦτη τὴ φορά, θὰ
τὰ καταφέρουμε.

Πῆρε τὴ μαγικὴ του σφιρί-
χτρα ποὺ φωνάζει τοὺς ταράν-
δους καὶ σφύριξε τρεῖς φορές καὶ
ἀμέσως φάνηκαν καὶ οἱ ὀκτῶ νὰ
τρέχουν πρὸς τὸ μέρος του πάνω
στὸ χιόνι.

—Πηγαίνετε, τοὺς διέταξε, ὅ-
σο πιὸ γρήγορα μπορείτε στὰ
πνεύματα τῆς Γῆς, τοῦ Νεροῦ καὶ
τοῦ Ἀέρος καὶ πέστε τους πῶς
ὁ Ἅγιος Βασίλης χρειάζεται φέ-
τος τὴ βοήθειά τους γιά νὰ ξα-
ναφέρῃ τὴν Πρωτοχρονιά στὰ
παιδιὰ.

Ἐφυγαν καλπάζοντας οἱ τάρ-
ανδοι καὶ γρήγορα γύρισαν καὶ
μαζί τους ἦρθαν τὰ πιὸ θαυμα-
στὰ πλάσματα τοῦ κόσμου. Ἦ-
ταν γίγαντες ἀπὸ τὴ Νορβηγία
καὶ πνεύματα ἀπὸ τὰ ὄρυχά τῆς
Κορνουάλης καὶ Νεράιδες ἀπὸ τὰ
βουνὰ τῆς Ἰρλανδίας καὶ ξωτικά
ἀπὸ τὴ Γερμανία καὶ Νάνοι ἀπὸ
τὴ Δανία. Ἦταν καὶ Νύμφες καὶ
ξωθιές ἀπὸ θάλασσες καὶ ποτά-
μια, καὶ ὅλοι ἤθελαν νὰ βοηθή-
σουν.

Ὁ Ἅγιος Βασίλης ἔφερε τὸ
κλειδί ἀπὸ τὴ σοφίτα καὶ ἀνοίξε
τὸ ἐργαστήρι. Σὲ λίγο ὅλοι δού-
λευαν ἀκούραστα. Οὔτε λέξι δὲν
ἔλεγαν καὶ γιά τρεῖς μέρες· κα-
νεὶς δὲν ἀναπαύτηκε· κανεὶς δὲν
κοιμήθηκε.

Οἱ Νάνοι καὶ τὰ ξωτικά ἔφτια-
χναν σφυριά καὶ πριόνια, ἀερο-
πλάνα καὶ μαχαίρια, τρουμπέτες
καὶ ταμποῦρλα, δαχτυλίδια καὶ
θραχιόλια, γιατί αὐτοὶ εἶναι οἱ
παλιότεροι μεταλλουργοὶ κάτω
ἀπ' τὸν ἥλιο. Καὶ οἱ Νεράιδες
σὰν καλύτερες ὑφάντρες ἔφτια-
ξαν μεταξωτὰ καὶ κορδέλλες καὶ
δαντέλλες γιά τίς κοῦκλες.

Οἱ γίγαντες ἔκοψαν δέντρα καὶ
ἔφτιαξαν σπιτάκια καὶ καράβια.
κρεββάτια καὶ ἀμάξια καὶ ἔλκη-
θρα καὶ οἱ ξωτικὲς μάζεψαν ὁ-
μορφα πετράδια καὶ ἔντυσαν καὶ
στολίσαν τίς κοῦκλες ποὺ ἔφτια-
ξε μόνος του ὁ ἴδιος ὁ Ἅγιος
Βασίλης.

Καὶ τὴν παραμονὴ τῆς Πρωτο-
χρονιάς ὅλα ἦταν ἔτοιμα. Ποτὲ
ἀπὸ τότε ποὺ ἦταν παιδί ὁ ἴδιος
ὁ Ἅγιος Βασίλης δὲν εἶχε μα-
ζέψει τόσο ὁμορφα παιχνίδια. Ἦ-
ταν τόσο ὠραῖα καὶ ἑλαμπαν τό-
σο πολύ, ποὺ τὰ παιδιὰ
πλαγιάζοντας νὰ κοιμη-
θοῦν ἐκεῖνο τὸ θράδυ ἔ-
λεγαν μεταξύ τους:

—Κύτταξε πόσο λάμ-
πει ὁ οὐρανὸς κατὰ τὸ
Βοριά!

Φόρτωσαν τὰ παιχνί-
δια στὸ ἔλκηθρο, τὸ ἄ-

γοράκι κάθησε κοντὰ στὸν Ἅ-
γιο Βασίλη καὶ τὴν ὥρα ποὺ
θὰ ξεκινούσαν μιὰ Νεράίδα
ἔφερε τρέχοντας ἓνα μάτσο
κάλτσες:

—Εἶναι γιά τὰ παιχνίδια τῶν
παιδιῶν. Ἦξερα πῶς δὲν θὰ σὲ
περίμεναν σήμερο καὶ δὲν θὰ ἔ-
βαζαν τίς κάλτσες τους στὸ τζά-
κι γιά νὰ τίς γεμίσης.

Κι' ἔτσι ἡ χαμένη Πρωτοχρονιά
ξαναβρέθηκε καὶ ὅταν τὰ παιδιὰ
ξύπνησαν τὸ πρωὶ εἶδαν μπρο-
στὰ στὸ τζάκι τὰ παιχνίδια νὰ
περιμένουν καὶ τὰ δέντρα νὰ
λάμπουν καμαρωτὰ. Καὶ ὅταν ὁ
Ἅγιος Βασίλης ξαναγύρισε πάλι
στὸ Βόρειο Πόλο, κουρασμέ-
νος καὶ νυσταγμένος, μὰ καθό-
λου γκρινιάρης, ἄκουσε ἓνα θό-
ρυβο ποὺ ἔμοιαζε μὲ τὸ κελάρυ-
σμα τοῦ νεροῦ καὶ τὸ τραγούδι
τῶν πουλιῶν καὶ τὸ θρόνοςμα τῶν
φύλλων καὶ τὸ φύσημα
τῆς αὔρας. Καὶ εἶπε μό-
νος του:

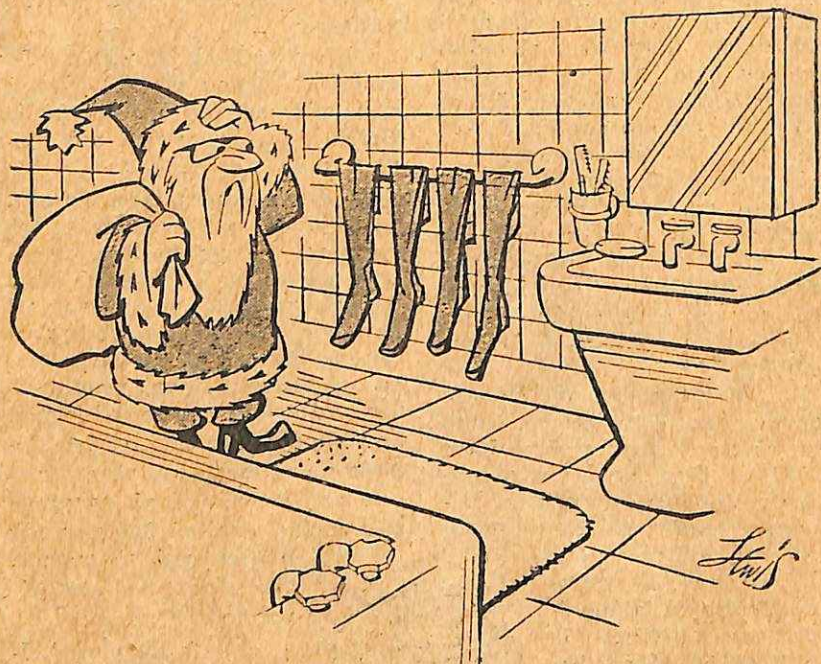
—Τί νὰ εἶναι αὐτὸ ἄ-
ραγε; Αὐτὸ μοιάζει σὰν
τὸ γέλιο τῶν παιδιῶν.

Καὶ πραγματικὰ αὐτὸ
ἦταν.

Σ τὸν ψυχίατρο φθάνει μιὰ κυρία σέρνοντας μιὰ καμηλοπάρδαλι.
—Τί ἔχετε, κυρία μου;
—Ἐγώ, τίποτε. Ὁ ἄντρας μου ὁμῶς νομίζει πῶς εἶναι καμηλοπάρδαλις.
Constellation

Μ ἔσα στὸ δωμάτιο τοῦ Φρενοκομείου ἀκούγεται ἓνας ἐλαφρὸς βόμβος.
—Εἶδες τὸν μύγο ποὺ πετάει; Λέει ὁ τρελλός.
—Δὲν εἶναι ὁ μύγος; εἶναι ἡ μύγα, ἀπαντᾷ ὁ νοσοκόμος.
—Ξέρεις, εἶμαι μύωψ καὶ δὲν διακρίνω καλά, δικαιολογεῖται ὁ τρελλός.
Tatler

—Σάν πολλές δέν είναι; Ποιά νά πρωτογεμίσω;

ΑΝ ΤΟ ΒΡΗΤΕ...

Τί είναι εκείνο πού ἔχει τὸ κεφάλι γάτας, καὶ τὴν οὐρὰ τῆς γάτας, καὶ τοὺς τρόπους τῆς γάτας, καὶ ὁμῶς δέν εἶναι ἀκόμη γάτα;
—Εἶναι ἡ γῆ ἡ Ἑλληνίς!

★

Τί εἶναι ἐκεῖνο πού εἶναι ἐλαφρότερο κι' ἀπὸ τὸ πούμπουλο καὶ ὁμῶς δέν μπορεῖτε νά τὸ κρατήσετε περισσότερο ἀπὸ πέντε λεπτά;

—Μουσαλὺ Η, —

G. C.

Τριαύσια Ἀσμάτια

Παῖτα' παιδιὰ,

πονηδὺνὰ νὰ ἀγγεῖα Βράχου,

(1838 - 1920)

Τὰ ποιήματα αὐτὰ πού συντράφεψαν πολλὲς γενεὲς στὰ παιδικὰ τους χρόνια δὲν ἰσχύουν συγκεντρωμένα σὲ συλλογὴ. Ὁ Ἀγγεῖος Βλάχος ἐχάρισε τὸ 1882 γραμμένα μὲ τὸ ἴδιο του τὸ χέρι τὰ «Παιδικὰ Ἀσμάτια» στὴν Βασίλισσα Ὀλγα. Ἀπὸ τὴν χειρόγραφη αὐτὴ συλλογὴ ἀναδημοσιεύουμε μερικὰ ἀσμάτια.

Ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος

Ξεύρεις τὴν χώραν πού ἀνθεῖ
φαιδρὰ πορτοκαλλέα;
πού κοκκινίς' ἡ σταφυλὴ
καὶ θάλλει ἡ ἐλαία;
—ὦ! δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανεὶς
Εἶνε ἡ γῆ ἡ Ἑλληνίς!

Ξεύρεις τὴν γῆν, ἥτις παντοῦ
μὲ αἵματα ἐβάφει;
ὅπου κοιλάδες καὶ βουνά
εἶνε ἡρώων τάφοι;
—ὦ! δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανεὶς.
Εἶνε ἡ γῆ ἡ Ἑλληνίς.

Γῆ, μήτηρ παλαιῶν θεῶν
καὶ νέων ἡμιθέων,
γῆ ἀναμνήσεων κλεινῶν
καὶ γῆ ἐλπίδων νέων
Εἶναι ἡ γῆ ἡ Ἑλληνίς
Ἄς μὴ τὸ λησμονεῖ κανεὶς.

Ἡ Ζωὴ

Τὸν βίον χαρῆτε,
ἐνόσω ὁ βίος ἀνθεῖ
θὰ ἔλθ' ἡ ἐσπέρα
καὶ θὰ μαρανθῇ.

Ἔχει ἡ ζωὴ στιγμὰς πικράς,
ἀλλ' ἔχει καὶ στιγμὰς χαρᾶς.
Ὅστις λυπεῖται καὶ πονεῖ
ἀς μὴ τὸ λησμονῇ.

Τὸν βίον χαρῆτε
ἐνόσω ὁ βίος ἀνθεῖ
θὰ ἔλθ' ἡ ἐσπέρα
καὶ θὰ μαρανθῇ.

Τὸν βίον χαρῆτε,
ἐνόσω ὁ βίος ἀνθεῖ
θὰ ἔλθ' ἡ ἐσπέρα
καὶ θὰ μαρανθῇ.

Ἄν μαῦρον σύννεφον περνᾷ
καὶ βάπτει ὅλα μελανά,
θὰ ἔλθῃ πάλιν ἡ αὐγὴ,
καὶ θὰ χαρῇ ἡ γῆ.

Τὸν βίον χαρῆτε,
ἐνόσω ὁ βίος ἀνθεῖ
θὰ ἔλθ' ἡ ἐσπέρα
καὶ θὰ μαρανθῇ.

Τὴν νύκτα ἔξω φωτεινὸς
ἡ πίστις μας φανός,
καὶ τῆς ἡμέρας δυστυχεῖς
ἡ ἀρετὴ ἰσχύς.

Ἑωθινὴ Προσευχὴ

Δός μου χεῖλη νὰ σὲ ψάλλω,
δός μου ἄσμα νὰ σ' ὑμνήσω,
δός πνοὴν νὰ σ' εὐλογῶ
τοῦ παντός, Δημιουργέ!

Σέ εἰς οὗ ἐν μόνον νεῦμα
διελύθη ἡ σκοτία,
καὶ ἦλθε πάλιν ἡ πρωΐα,
καὶ ἔλαμψαν χρυσαῖ αὐγαί.

Εἰς ζωὴν τὸν κόσμον πάλιν
ἀφυπνίζει ἡ πνοὴ σου
καὶ ἐγείρονται ἐξίσου
ἄνθ' ἡ, χλόη καὶ πτηνά.

Κι' εἰν' ἡ ἔγερσις τῶν ὕμνος
εἰς τὸν Θεῖον τῶν πατέρων,
καὶ εἰν' ἡ νέα τῶν ἡμέρων
νέον, πλάσμα, ὡσαννά!

Ἄς φανῇ, Θεέ, τὸ φῶς σου
καὶ εἰς τὰ μικρὰ παιδία
ἀς ἐγείρει ἡ πρωΐα
τὸν κοιμώμενόν τῶν νοῦν

Καὶ ἡ ἔγερσις τῶν ἄσμων
διαρκῶς πρὸς σὲ θὰ ψάλλῃ,
καὶ τὰ νεαρά τῶν χεῖλη
αἰωνίως θὰ σ' ὑμνοῦν.

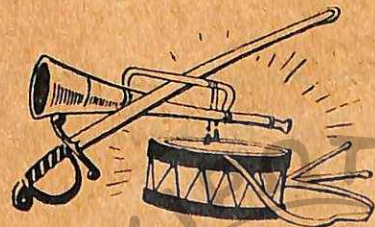
Ὁ νεαρὸς στρατιώτης

Δός μου, μητέρα, μιὰ εὐχή,
καὶ ἔλα νὰ σὲ φιλήσω,
μισεῖω αὖριο ταχύ,
καὶ πάω νὰ πολεμήσω.

Θὰ παίμε ὅλα τὰ παιδία
ὅλα μὲ μιὰ ἐλπίδα,
γιατ' ἔχου' ὅλα μιὰ καρδιά
καὶ ὅλα μιὰ πατρίδα.

Φέρο' τοῦ πατέρα τὸ σπαθί,
ποῦ κρέμετ' ἐκεῖ πάνω,
ἡ μέση μου νὰ τὸ ζωσθῇ,
μαζὶ του νὰ πεθάνω.

Μὴν κλαῖς καὶ μὲ κρατᾷς σφιχτὸ
εἰς τὴν γλυκεῖά σου ἀγκάλη,
εἰν' ἡ εὐχή σου φυλαχτὸ
καὶ θάρρω πίσω πάλι.

Ἡ ἐξοχή

Μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλιν
καὶ ἀπὸ τὴν ταραχὴν
ἐδῶ ἐλάτε ὅλοι,
ἐδῶ 'ς τὴν ἐξοχήν.

Ἐδῶ εἰν' εὐτυχία,
ἐδῶ εἶναι χαρά,
εἰς τὰ νεὰ τὰ κρούα,
'ς τὰ χόρτα τὰ γλωρά.

Ἐδῶ εἶναι λουλούδια,
γαλάσιος οὐρανός,
πουλάκια καὶ τραγούδια
καὶ ἰσκιος παντοτεινός.

Μακριὰ, μακριὰ ἡ λύπη,
οἱ πόνοι, τὰ δεινά,
εἰν' ἀνθισμένοι οἱ κῆποι
καὶ τ' ἄνθος τῶν περὶ νᾶ.

Περὶ καὶ μαρομένο
θὰ ταῦρη ἡ αὐγὴ,
Χαρῆτε τὸ ἀνοιγμένο,
πρὶν πέσῃ εἰς τὴ γῆ.

Ἐλάτε, ἐλάτε ὅλοι,
πλούσιοι καὶ πτωχοὶ
δὲν βρίσκετε 'ς τὴν πόλιν
μὲ πλοῦτη ἐξοχή.

ἡμερὰ ἐκκλησία.

Ὡς τὸ θανάτο φησὶ ἐν
 εἰς ἐκκλησίαν ἐκκλησίαν
 τὸ σήμερον ἐν τῇ ἀγορᾷ...
 — δὲν ἔχῃ βίβλον αὐτὸς πᾶσα!

Ἦν καὶ δὲ, λαοσεύς,
 καὶ Ἦν πύρινο σταυρὸς
 ἔχῃ ζογίῃ μοναχὸς
 τὸ ἐκκλησίαει τὸ φέχῃ.

Ὡς ὁ θάνατος δὲν περὶ
 στέλλεται καὶ τὸ προσκυτᾷ,
 καὶ μετ' ὧσα ἔθρα πορρᾷ
 τὴν ἀσπέρην τὴν ἀντὶ φησὶ.

Ἦν αὖτε τὸ θανάτο ἐν
 εἰς ἐκκλησίαν ἐκκλησίαν
 Μ' αἶμα τὴν ἔγραψ' ὁ δὲς,
 καὶ τὴν γαρενὴν δὲ γὰρ.

Μία σελὶς ἀπὸ τὴν χειρόγραφη συλλογὴ τοῦ Ἀγγέλου Βλάχου

Εἰς τὸν Μάϊον

Ὁ Μάϊός μας ἔφθασε
 ἔμπρὸς! βῆμα ταχύ!
 νὰ τὸν προῦπαντήσωμεν
 παιδιά 'ς τὴν ἔξοχή.

Φέρνει τραγούδια καὶ χαρὰς
 λουλούδια καὶ δροσιά,
 καὶ μυρωδάτη φόρεσε
 ὥραία φορεσιά.

Δώρα 'ς τὰ χέρια του πολλὰ
 καὶ εὐμορφα κρατεῖ
 καὶ τὰ μοιράζει γελαστός
 εἰς ὅποιον τὰ ζητεῖ.

Πάμε κ' ἐμεῖς νὰ πάρωμε,
 μὴ χάνωμε καιρό.
 Μᾶς φθάνει ἓνα τριαντάφυλλο,
 ἓνα κλαδί χλωρό.

Τὸ ἀνδρόνι

Μέσα 'ς τὸ δάσος περπατῶ κ' ἀκούω τὰ πουλάκια
 κάθε κλωνί
 καὶ μιὰ φωνή.

καὶ κάθε δέντρο μουσική, χαρὰς καὶ τραγουδάκια.

Μὰ κεῖ ποὺ ἄλλα τραγουδοῦν, κ' ἄλλα κρατοῦν τὸ ἴσο,
 ἓνα πουλί
 μικρὸ λαλεῖ

Σὰν νὰ τοὺς λέη: Σωπάστε σεῖς, ἐγὼ θὰ τραγουδήσω.

Σωπάσαν ὅλα. Τὸ μικρὸ πουλί τ' ἀποστομαίνει.
 εἶχαν λαλιά
 τ' ἄλλα πουλιά,

Μὰ ἓνα ἦταν μοναχὰ ἀπ' ὅλα τοὺς ἀνδρόνι.

Αυτάρκεια

Τὴν ζωὴν σου ἂν ποθεῖς
εὐτυχὴς νὰ ζήσης,
μὴ ζητᾷς νὰ δοξασθῇς
μῆτε νὰ πλουτίσῃς.

Ἄς σοῦ εἶναι ἀρκετὰ
ὅσα εἶχες κ' ἔχεις,
μὴ ζητᾷς τὰ περιττὰ
μὴ κατόπιν τρέχῃς.

Κύτταξε πῶς τὰ πτηνὰ
τρέχουν εἰς τὰ νέφη.
Δι' αὐτὰ τίς μεριμνᾷ;
Ὁ Θεὸς τὰ τρέφει.

Ὁ Θεὸς καὶ δι' ἡμᾶς
μεριμνᾷ, «ἡσυχεῖ»!
Δίχως πλούτη καὶ τιμὰς
ζῆσε καὶ εὐτύχει.

Ὁ Χειμὼν

Παρηλθὼν τοῦ ἔαρος τ' ἄνθη,
πενθοῦσιν οἱ κῆποι γυμνοί,
ἡ χλόη τῆς γῆς ἐμαράνθη,
σιγᾷ τῶν πτηνῶν ἡ φωνή.

Ψυχρὸς ὁ βορρᾶς σφυρίζει
ψυχρὰ καταπίπτ' ἡ βροχή,
τὸ πῦρ πανταχοῦ σπινθηρίζει,...
πλὴν τρέμουν γυμνοὶ οἱ πτωχοί.

ὦ! δότε υἱοὶ τῶν πλουσίων,
ὦ! δότε τοῖς ἄρτου καὶ πῦρ·
ἀρκεῖ ἔν σας μόνον ψυχρὸν,
καὶ εἰς τοῦ πυρὸς σας σπινθήρ.

Ἡ τύχη πολλὰ μεταβάλλει
τίς οἶδε, μὴ ἔλθῃ χειμὼν,
καθ' ὃν νὰ σᾶς δίδῃ χεῖρ ἄλλη,
ὥς τώρα ἡ χεῖρ δίδ' ὑμῶν.

Καὶ ἂν προκόβῃ στὸ σύνολό του ὁ κόσμος, οἱ νέοι ὥστόσο εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ ξεκινοῦν πάντα ἀπὸ τὴν ἀρχή, καὶ νὰ ξαναζοῦν ὡς ἄτομα τοὺς σταθμοὺς τοῦ παγκόσμιου πολιτισμοῦ.

Γκαίτε

Εἴμαστε δυὸ ἐντελῶς ἀνόμοιοι
χαρακτήρες. Ἐκεῖνος τραπε-
ζίτης—ἦταν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους
ἐκείνους ποὺ δὲν θὰ φτάσουν πο-
τὲ ἀργὰ γιὰ νὰ πάρουν ἕνα τραί-
νο, ποὺ ἔχουν στὸ πορτοφόλι τους
τὰ χιλιάρικά ἐπιμελῶς χωριστὰ
ἀπὸ τὰ πεντακοσάρικα, γιὰ νὰ
μὴ ὑπόκεινται σ' ἕνα λάθος πλη-
ρωμῆς, ποὺ κάθε τους γνώμη τὴ
βασίζουσιν σ' ἕνα παράδειγμα, ποὺ

μετὰ τὸ πρό-
γευμα καπνί-
ζουν πάντα ἔ-
να ἀκριβὸ ποῦ
ρο, ποὺ ἔχουν
μεγάλῃ ιδέα
γιὰ τὸν ἑαυτὸ
τους καὶ πολὺ
μικρὴ γιὰ τοὺς
ἄλλους —ένας
ἄνθρωπος τυ-
πικός, μεθοδι-
κός, πρακτικός
ποὺ δὲ θ' ἀφη-
νόταν ποτὲ σὲ
μιὰ ἔκρηξι ἐν-

θουσιασμοῦ, γιὰτὶ θὰ τὴ θεωροῦσε
ἐλλειψὶ σοβαρότητας καὶ πού, ἂν
τυχὸν μιὰ ὠραία ἐπισκέπτρια τοῦ
ζητοῦσε, στὸ γραφεῖο του, ἕνα
φιλί, θάταν ἱκανὸς νὰ τῆς πῇ:
«Περιμένετε, σᾶς παρακαλῶ, μιὰ
στιγμὴ νὰ ὑπογράψω αὐτὰ τὰ ἐ-
πιγόντα ἔγγραφα...» Κοντὰ σ' ὅ-
λα αὐτὰ, ἕνας ἄνθρωπος κοντό-
χοντρος, μὲ φαλάκρα πάνω στὴν
ὁποία δέκα ἢ δώδεκα τρίχες, γυα-
λιστερές ἀπὸ τὴν μπριλαντίνα,
σχεδιάζαν κανονικώτατες εὐθει-
ες, μὲ γυαλιά ποὺ εἶχαν σκελετὸ
ἀπὸ ἀληθινὴ ταρταροῦγα κι' ὁ ὁ-
ποῖος, ἂν ἦταν συνήθεια νὰ κρε-
μᾷ κανεὶς καὶ στὴ μπουτουνιέ-
ρα του τὰ σήματα τῶν αὐτοκινη-
τιστικῶν λεσχῶν ποὺ τοποθετοῦν-
ται στὸ ψυγεῖο τῶν αὐτοκινήτων
θὰ τὰ κρεμοῦσε, γιὰ νὰ φαίνε-
ται, κι' ὅταν ἀκόμα πάη πεζός,

ὅτι ἀνήκει στὶς μεγαλύτερες αὐ-
τοκινητιστικὲς λέσχες τῆς Εὐρώ-
πης...

Ἐγὼ —ἀλλὰ τί νὰ σᾶς περι-
γράψω τὸν ἑαυτὸ μου, ἀφοῦ σᾶς
εἶπα εἶμαι ἡ ἄκρα τοῦ ἀντίθεσι.

Εἴχαμε γνωριστῇ στὴν Ἀθη-
ναϊκὴ Λέσχῃ κι' ὅ,τι μᾶς εἶχε
συνδέσει (ἐφ' ὅσο εἶναι δυνατό
νὰ συνδεθοῦν δυὸ ἐντελῶς ἀνό-
μοιοι μετὰξὺ τους ἀνθρώποι), ἦ-

ταν ἡ κοινὴ ἀ-
γάπη, τὸ κοινὸ
πάθος τοῦ κυ-
νηγιοῦ.

Κάναμε τα-
κτικὰ μαζί πο-
λυήμερες κυνη-
γετικὲς ἐκδρο-
μές, κι' ἀπὸ μιὰ
τέτοια ἐκδρο-
μή, ἡ παραμο-
νὴ τῆς Πρωτο-
χρονιάς μᾶς
βρήκε, πέρσι,
στὴ Θεσσαλονί-
κη. Κυρίζαμε ἀ-

πὸ τὰ ὑψώματα τοῦ Καμπιρ-
λί, ἀντίκρου στὸ Μπέλες, ὅ-
που εἴχαμε μείνει μιὰ ὀλόκληρη
βδομάδα, κυνηγώντας ἀγριοχόι-
ρους. Ἡμᾶστε κι' οἱ δυὸ ἐνθου-
σιασμένοι ἀπὸ τὴν ἐκδρομὴ αὐ-
τῇ, ἐκεῖνος γιὰτὶ εἶχε σκοτώσει
τὸν πρῶτο τοῦ ἀγριοχόιρο, (με-
ταξὺ μας τώρα! ἦταν ἕνα ἀγρι-
ογουρουνακί εἴκοσι ὀκάδων), ἐ-
γὼ δέ, γιὰτὶ ἐπὶ μιὰ βδομάδα
εἶχα ζήσει σὰν ἐλεύθερος, ἀφρόν-
τιδος καὶ πρωτόγονος ἄνθρωπος,
χωρὶς ἐφημερίδες, χωρὶς κοινωνι-
κὲς ὑποχρεώσεις, ἀναπνέοντας
τὸν ἀμόλυντο ἀέρα, ποὺ ἐρχόταν
φιλτραρισμένος ἀπὸ τὰ χιόνια
τοῦ Μπέλες καὶ κυρίζοντας μέ-
σα στὶς ἐρημιὲς καὶ τὴν ὁμορφιά
τῶν δασόσκεπων πλαγιῶν τοῦ
Καμπιρλί. Προσθέσατε, τώρα,
στὸν ἐνθουσιασμό αὐτὸν καὶ τὴν

Ἕνα κασελάκι

λούστρον

Διήγημα

Τοῦ

ΚΩΣΤΑ ΟΤΡΑΝΗ

ἀπόλαυσι τοῦ μπάνιου πού εἶχαμε πάρει —μετά μιὰ ὁδομάδα ἀπλυσιάς!— στο «Μεντιτεράνεαν», ὅπου εἶχαμε καταλύσει, καθὼς καὶ τὴν εὐχαρίστησι ἀπὸ ἓνα καλὸ πρόγευμα, πού μόλις εἶχαμε ἀποτελειώσει στο ἐστιατόριό του, καὶ θὰ δικαιολογήσετε, εἰμαι βέβαιος, τὸ μακρόν, τὸ εὐτυχημένο ὕψος, πού εἶχαμε καὶ οἱ δύο μας, πίνοντας τὸν καφέ μας καὶ καπνίζοντας δυὸ ἐκλεκτὰ πούρα, μολοντί ἔξω ἀπὸ τὸ τζαματό, κοντὰ στο ὅποιο ἦταν τὸ τραπέζι μας, ἔβρεχε δυνατὰ καὶ ἡ ἔρημη παραλία παρουσίαζε, ἀπὸ τὴ θροχή, μιὰ εἰκόνα θανατερὰ μελαγχολική.

Βρισκόμαστε σ' αὐτὴ τὴ διάθεσι ὅταν μιὰ στιγμή πού ὁ φίλος μου, ἡ γιὰ νὰ εἰμαι ἀκριβέστερος, ὁ σύντροφός μου μὲ ρωτοῦσε πού θὰ μπορούσε νὰ δώσῃ τὸ κεφάλι τοῦ ἀγριόχοιρου, γιὰ νὰ τοῦ ταριχεύουν, εἶδα ἔξω στο δρόμο νὰ πλησιάζῃ πρὸς τὸ τζαματό τοῦ ἐστιατορίου μας ἓνα παιδάκι καὶ ἓνα σταθὴ νὰ μᾶς κυττάζῃ μὲ ἀκίνητο βλέμμα.

Ἦταν ἓνα παιδάκι ἴσαμε δέκα χρονῶν, ἓνα φτωχὸ παιδάκι τοῦ δρόμου, μὲ ροῦχα σχισμένα, μὲ πόδια ξυπόλητα. Φοροῦσε στραβά στο κεφάλι ἓνα παμπάλαιο σκουφὸν κι' εἶχε τὰ χέρια στίς τσέπες. Ὡς τότε, δὲ φαινόνταν μορτάκος. Ἀπ' ἐναντίας, τὸ πρόσωπό του εἶχε κάτι τὸ πολὺ λεπτὸ, τὸ εὐγενικὸ σχεδὸν καὶ στὰ γαλανὰ μάτια του ὑπῆρχε μιὰ ἀθωότητα καὶ μιὰ μελαγχολία μαζὶ πού μὲ συγκίνησαν.

—Κύττα, τί συμπαθητικὸς πού εἶναι αὐτὸς ὁ μικρός! εἶπα στο σύντροφό μου.

Ὁ μικρός, ὅταν μᾶς εἶδε καὶ τοὺς δύο νὰ τὸν κυτᾶμε μ' ἐνδιαφέρο, ἔχαμονόλασε —καὶ τὸ χαμόγελο αὐτό, ἀντὶ νὰ φωτίσῃ

τὸ πρόσωπό του τόκανε ἀκόμα πιὸ πονεμένο.

Ἰσως, μιὰν ἄλλη στιγμή, νὰ μὴν ἔδινε περισσότερὴ προσοχὴ στον μικρὸ αὐτὸν ἢ, τὸ πολὺ —πολύ, νὰ τὸν φώναζα νὰ τοῦ δώσω κανένα δίδραχμο. Ἀλλά, σὰς εἶπα: ἤμαστε σὲ μιὰ ἐυτυχισμένη κατάστασι. Ἐπειτα ἦταν παραμονὴ Πρωτοχρονιάς. Τὰ δυὸ αὐτὰ μαζὶ μ' ἔκαναν αἰσθηματικώτερο ἂφ' ὅτι μπορεῖ νὰ εἰμαι: μοῦ ἦρθε ἡ ἄξαφνη κι' ἀκατανίκητη διάθεσι νὰ δώσω στο παιδάκι αὐτὸ τοῦ δρόμου, μιὰ χαρὰ — μιὰ δυνατὴ χαρὰ. Τοῦ ἔκανα ἓνα φιλικὸ νεῦμα νάρθη μὲ σα...

—Τί τὸν θέλεις; μὲ ρώτησε ἔκπληκτος ὁ τραπεζίτης. Ἐχεις νὰ τὸν στείλῃς σὲ καμμιὰ κοῦρσα;

—Θέλω νὰ τοῦ κάνω ἓνα δῶρο, τοῦ εἶπα. Ἐνα δῶρο, πού νὰ τοῦ δώσῃ μιὰ μεγάλη χαρὰ. Αὐριο εἶναι Πρωτοχρονιά...

Ὁ τραπεζίτης μὲ κύτταξε πρὸς στιγμή σάν νὰ εἶχα τρελλαθῇ, ἀλλ' εὐθὺς ἀμέσως, σὰ νὰ εἶχε φοβηθῇ, μήπως μοῦ ἔκανε τὴν ἐντύπωσι ἀνθρώπου ἀναίσθητου ἢ τὸ χειρότερο, φιλάργου, ἐπρόσθεσε — χωρὶς καμμιὰ ὅμως θερμότητα στὴ φωνή του:

—Ὁραῖα ἰδέα. Νὰ τοῦ τὸ κάνουμε μαζὶ.

Ὁμολογῶ ὅτι ἡ πρότασί του μοῦ ἔκοψε τὴ μισὴ εὐχαρίστησι, ἀλλὰ δὲν μπορούσα, βέβαια, νὰ τοῦ τὸ πῶ κι' οὔτε καὶ νὰ τοῦ ἀρνηθῶ.

—Καὶ τί δῶρο, λές, νὰ τοῦ κάνουμε; μὲ ρώτησε, ἐνῶ ὁ μικρός πού εἶχε ὑπακούσει στο νεῦμα μου, μᾶς πλησίαζε.

—Ἀς τοῦ δώσουμε πρῶτα νὰ φάῃ, εἶπα, γιατί, ἀσφαλῶς, θὰ πεινάῃ — καὶ στο μεταξὺ σκεφτόμαστε.

Τὸν θάλαμε νὰ καθίσῃ σ' ἓνα

ἄλλο τραπέζι (πρὸς μεγάλο σκανδαλισμὸ τοῦ γκαρσονιού, πού θρικόταν ὑποχρεωμένος νὰ ὑπηρετήσῃ ἓνα παιδί τοῦ δρόμου), κι' ἀρχίσαμε νὰ συζητοῦμε γιὰ τὸ δῶρο.

Ἡ ἰδέα, ἡ δική μου, ἦταν νὰ περιεργασθοῦμε μαζὶ τίς βιτρίνες τῶν καταστημάτων καὶ νὰ τ' ἀφίσουμε νὰ διαλέξῃ μόνος του τὸ δῶρο πού θὰ τοῦ ἔκανε τὴ μεγαλύτερη εὐχαρίστησι, ἢ νὰ τοῦ δώσουμε χρήματα νὰ τὰ ἐξοδέψῃ ὅπως ἤθελε. Ὁ σύντροφός μου θρῆκε τὴν ἰδέα μου παιδική. Μάταια τοῦ παρετήρησα ὅτι τέτοια ἀκριβῶς ἔπρεπε νὰναι γιὰ νὰ εὐχαριστήσουμε ἓνα παιδί. Θᾶπρεπε νὰ σκεφθοῦμε κι' ἐμεῖς σάν παιδιὰ. Αὐτὸς εἶχε τὴ δική του ἰδέα. Κι' ἡ δική του ἦταν ὅτι σ' ἓνα φτωχὸ παιδί ἔπρεπε νὰ κάνουμε ἓνα χρήσιμο δῶρο, κάτι «πού νᾶπιανε τόπο».

—Ἐκεῖνο, ἐπομένως, πού πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ, ἀρχισε νὰ λήῃ, ἀργὰ καὶ ἐπίσημα, σάν νὰ προΐστατο τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Τράπεζάς του, καὶ νὰ ἐπρόκειτο νὰ ληφθοῦν ἀποφάσεις γιὰ τὴν οἰκονομική της κατεύθυνσι, εἶναι τί μπορεῖ νὰ πιᾶσῃ περισσότερο τόπο. Σκέφθηκα, μιὰ στιγμή, νὰ τοῦ ἀγοράσουμε ἓνα λεπτὸ πανωφόρι ἢ ἓνα ζευγάρι παπούτσια, ἀλλὰ, καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο, εἶναι κάτι πού φθείρεται, κάτι πού δὲ θὰ τὸ ἔξῃ καὶ σῆρια. Θᾶθελα, γιὰ τὸν μικρὸν αὐτόν, κάτι πιὸ πρακτικὸ ἀκόμα, κάτι πού νὰ ἔξῃ ἐπιδρασι στο μέλλον του...

Στὸ σημεῖο αὐτό, ὁ Τραπεζίτης, τίναξε μὲ τὸ μικρὸ του δάχτυλο τὴ στάχτη τοῦ πούρου του κι' ἔπεσε σὲ βαθειὰ συγκέντρωσι. Στάθηκα μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτὸ — περιμένοντας, ἀνυπόμονα, νὰ συνεχίσῃ. Ἦμουν βέβαιος, ἀπὸ τὸν

ἐπίσημο τόνο μὲ τὸν ὁποῖο εἶχε μιλήσει, ἀπὸ τὴν συγκέντρωσι στὴν ὁποία εἶχε πέσει, πὼς θὰ μοῦ ἔλεγε, ὅτι ἡ ἰδέα του ἦταν νὰ τὸν υιοθετήσουμε — τοῦλάχιστον.

—Λοιπὸν; ἔκανα συγκινημένος.

—Νομίζω ὅτι θρῆκα, ἔκανε ὕστερα ἀπὸ λίγο, μὲ μιὰ ἔκφρασι ἱκανοποίησεως. Τὸ καλύτερο δῶρο πού θὰ μπορούσαμε νὰ τοῦ κάνουμε, καὶ ὁ Σωκράτης λέει, ὅτι τὸ καλὸν εἶναι καὶ τὸ ὠραῖον, εἶναι νὰ τοῦ ἀγοράζαμε ἓνα κασελάκι λούστρου!

—Ἐνα κασελάκι λούστρου; ἐπανελάθα κατάπληκτος.

—Ναί, ἓνα ὠραῖο κασελάκι μὲ τίς μογιές του, μὲ τίς βουρτσες του, μὲ ὅλα. Ὁ μικρός, μὲ τὸ δῶρο μας αὐτό, θὰ ἔξῃ μιὰ ἐργασία γιὰ νὰ θγάξῃ τὸ ψωμί του καὶ μπορεῖ μὲ μιὰ τέτοια ἀφειτηρία νὰ πάῃ ἐμπρὸς στὴ ζωή... Ἐταὶ ἀρχισαν ὁ Φραγκλῖνος, ὁ Ροκφέλλερ, ὁ Ἐδισσων. Ἀφῆσέ με ἔμένα νὰ κανονίσω τὸ πρᾶγμα.

Τὸν ἄφησα. Ὁχι, βέβαια, γιατί εἶχα θρῆ θαυμάσια τὴν ἰδέα τοῦ συντρόφου μου, ἀλλὰ ἀκριβῶς γιατί ἡ ἰδέα αὐτὴ εἶχε παγώσει μέσα μου κάθε ἐνθουσιασμὸ, κάθε διάθεσι γιὰ δῶρο. Τὸν ἄφησα ἐπίσης γιατί ἐνοιώθα ὅτι ὅποια ἀντίρρησι καὶ νὰ τοῦ ἔφερνα θὰ τὴν ἀπόρριπτε ἢ, τὸ χειρότερο, δὲν θὰ τὴν καταλάβαινε. Καὶ ὁ τραπεζίτης κανόνισε πράγματι τὸ πρᾶγμα. Φώναξε τὸ θυρωρὸ τοῦ ξενοδοχείου καὶ τὸν ἔστειλε ν' ἀγοράσῃ τὸ κασελάκι, μὲ τὴ σύστασι νὰ εἶναι τὸ καλύτερο στο εἶδος του.

Κι' ὅταν ὁ θυρωρὸς μᾶς τὸ ἔφερε, ὁ τραπεζίτης φώναζε τὸ μικρὸ, πού μᾶς κύτταζε ὅλη αὐτὴ τὴν ὥρα περίεργα ἀπὸ τὸ

τραπέζι του, τοῦ ἔκανε μιὰ διεξοδική εισαγωγή, γιὰ τὴ σπουδαιότητα τοῦ δώρου ποὺ εἶχαμε ἀποφασίσει νὰ τοῦ δώσουμε, τοῦ ἔκανε τὸν ὕμνο τῆς Ἐργασίας καὶ τῆς Ἀποταμιεύσεως, τοῦ ἀνέφερε τὰ παραδείγματα τοῦ Φραγκλίνου, τοῦ Ροκφέλλερ καὶ τοῦ Ἐδισῶν καὶ τέλος τοῦ ἐνεχείρισε μ' ἐπισημότητα τὸ κασελάκι, ρωτώντας τον γιὰ τὸν τύπο, ἀλλὰ καὶ βέβαιος γιὰ τὴν ἀπάντησι:

—Εἶσαι εὐχαριστημένος;

—Ναί, ἔκανε ὁ μικρὸς — χωρὶς πεποίθησι...

—Καὶ τώρα, συνεπλήρωσε ὁ Τραπεζίτης, γυάλισέ μου τὰ παπούτσι, γιὰ νὰ κερδίσῃς τὰ πρῶτα χρήματα...

Ὁ μικρὸς, ἀφοῦ ταλαιπωρήθηκε ἐπὶ κάμποση ὥρα, γιὰ νὰ κάνη κάτι ποὺ δὲν εἶχε κάνει ποτέ, κι' ἀφοῦ λέρωσε μὲ μπογιὰ τὶς κάλτσες τοῦ τραπεζίτη, πήρε τὸ κασελάκι του, μᾶς εὐχαρίστησε κι' ἔφυγε.

☆

Τὸ βράδυ γιὰ νὰ σκοτώσουμε τὴν ὥρα, πήγαμε στὸν κινηματογράφο. Παιζόταν ἓνα κωμικὸ ἔργο μὲ ἥρωες τὸ Χοντρὸ καὶ τὸ Λιγνὸ, καὶ ἡ αἴθουσα εἶχε ἄρκετὸ παιδόκοσμο, ποὺ ὑποδεχόταν κάθε πάθημα τῶν δυὸ κωμικῶν μὲ διάφορα γέλια. Στὸ διάλειμμα, ἐνῶ κυττάζαμε τὸν κόσμο τῆς αἰθούσης (τί ἄλλο κάνει κανεὶς στὸ διάλειμμα;) ὁ σύντροφός μου μοῦ κούνησε ἀξαφνὰ καὶ δυνατὰ τὸν ἀγκῶνα.

—Γιὰ κύτταξε ἐκεῖ! μοῦ εἶπε ἐκπληκτός.

—Ποῦ, τί συμβαίνει; ρώτησα.

—Νά, ἀριστερά μας, μπροστὰ ἀπὸ τὴ σειρά μας. Δὲν εἶναι ὁ μικρὸς ποὺ τοῦ χάρισαμε τὸ κασελάκι;

Κύτταξα. Ναί ἦταν ὁ μικρὸς—

ὀλόκληρος. Καθόταν στὸ μέσο δυὸ ἄλλων παιδιῶν, ἐπίσης κακοντυμένων, γελοῦσε μαζί τους καὶ κάθε λίγο τρῶγαν καὶ οἱ τρεῖς τσοκολάτες.

—Ποῦ θρῆκε τὰ λεφτὰ γιὰ τὸν κινηματογράφο, γιὰ τὶς τσοκολάτες; διερωτήθηκε μεγαλόφωνα ὁ τραπεζίτης. Εἶναι δυνατό νὰ κέρδισε μέσα σ' ἓνα ἀπόγευμα τόσα λεφτὰ; Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ ἐξακριβώσουμε στὴν ἐξοδο, συνεπλήρωσε ἀνήσυχος. Φοβοῦμαι μήπως αὐτὸ τὸ παλιόπαιδο πούλησε τὸ κασελάκι του!

☆

Εἶχε πράγματι συμβῇ αὐτὸ ποὺ φοβόταν. Ὁ μικρὸς, ταραγμένος ἀπὸ τὴν ἀπροσδόκητη μπροστὰ του παρουσία μας στὴν ἐξοδο, τραύλισε στὴν ἀρχή, κάποιον ψέμα, ἀλλὰ κατόπι ὠμολόγησε. Εἶχε πούλῃσιν τὸ κασελάκι. Καὶ τὸ εἶχε, μάλιστα, πούλῃσιν σὲ μισὴ τιμῇ.

Δὲν ξέρω τί ἀγανάκτησε περισσότερο τὸν Τραπεζίτη! Ἄν δηλαδή ἦταν τὸ γεγονός ὅτι εἶχε πούλῃσιν τὸ κασελάκι ἢ ποῦ τὸ εἶχε πούλῃσιν σὲ μισὴ τιμῇ! Ὁ πωσοῦς ποτε, περιέλουσε τὸν μικρὸ μας μὲ ὅλα τὰ ἐπίθετα ποὺ τοῦ ἤρθαν πρόχειρα, ἀπειλῇσιν νὰ τὸν σκαμπιλήσῃ, κι' ἐκινήθηκε μάλιστα πρὸς στιγμῇ, νὰ φωνάξῃ ἓνα ἀστυφύλακα. Μὲ πολλὴ δυσκολία κατάρθωσα νὰ τὸν συγκρατήσω — ἐνῶ συγχρόνως ἔκλεισα τὸ μάτι στὸν μικρὸ νὰ τὸ σκάσῃ στὰ πόδια.

Ὁ Τραπεζίτης ἄργησε νὰ συνέλθῃ ἀπὸ τὸ κακό του. Ἐπὶ ὥρα πολλή δὲν ἔκανε ἄλλο, παρὰ νὰ μοῦ μιλήσῃ γιὰ τὴν «μαύρη ἀχαριστία» καὶ γιὰ τὴν «ψυχικὴ πώρωσι» τοῦ μικροῦ καὶ νὰ προφητεῦσιν γιὰ τὸ μέλλον του τὴ φυλακὴ—ἐν ὅχι τὴν κρεμάλῃ.

Χαμογέλασα.

—Γιατί γελάς; ἔκανε θυμωμένα.

—Γιατὶ εἶμαι εὐχαριστημένος, ἀπάντησα. Εἶχα τὴν ἰδέα ὅτι ἔνα κασελάκι λούστρου δὲν ἦταν δῶρο ποὺ νὰ δώσῃ χαρὰ σ' ἓνα παιδί. Ἀπατήθηκα. Ἐδῶσε καὶ πολλὰς χαρὰς μάλιστα: χαρὰ στὸν μικρὸ, ὅταν...θρῆκε καὶ τὸ πούλησε, χαρὰ ποὺ πήρε δυὸ φίλους τους καὶ πήγαν —γιὰ πρώτη ἱσὺς φορὰ— στὸν κινηματογράφο, χαρὰ ποὺ μπουκώθηκαν μὲ

σκολάτες, χαρὰ γιὰ τὸ παίγνιδι ποὺ μᾶς ἔπαιξε, χαρὰ τέλος γιὰ κάθε φορὰ ποὺ θὰ θυμᾶται τὰ μούτρα ποὺ τοῦ ἔκανε. Μὲ τὰ λεπτὰ ποὺ δώσαμε, δὲν μπορούσαμε ν' ἀπαιτήσουμε περισσότερα...

—Ἀφῆσε, σὲ παρακαλῶ, τὴν εἰρωνεῖ! ἔκανε ξερά.

—Μὰ δὲν εἰρωνεύομαι! διαμαρτυρήθηκα.

Καὶ πραγματικά, δὲν εἰρωνεύομαι.

Ενας νέος τηλεγραφεῖ στὴν ἀδελφή του: «Ἀπέτυχα ἐξετάσεις. Προετοιμάσε πατέρα».

Ἡ ἀδελφὴ ἀπάντησε: «Πατὴρ προετοιμάσθη. Προετοιμάσου καὶ σύ».

Up

Εἶμαι πολὺ στενοχωρημένος γιατί ἡ κόρη μου παντρεύτηκε ἓνα ἄνθρωπο ποὺ δὲν ξέρει οὔτε χαρτιά νὰ παίξῃ, οὔτε κρασί νὰ πίνῃ.

—Μὰ θὰ ἔπρεπε νὰ χαίρεσαι.

—Δυστυχῶς ὄχι, γιατί ἐπιμένει καὶ νὰ παίξῃ καὶ νὰ πίνῃ.

Constellation

Ο Ἅγιος Πέτρος δέχεται τὴν καινούργια ἐσοδεία τῆς γῆς:

—Ὄνομα; Ἡλικία; Ἐπάγγελμα;

—Νίκος, 54, ἱατρός.

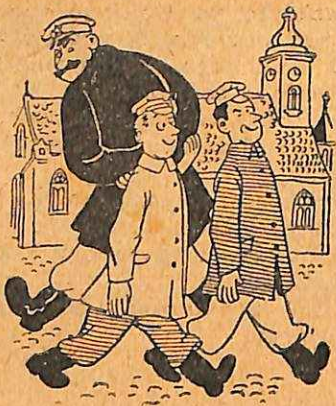
—Ἱατρός; Περάστε ἀπὸ τὴν εἴσοδο τῶν προμηθευτῶν.

Δο Μοντόρ

Αὐτὸ τὸ λεωφορεῖο, παρακαλῶ, κάνει στάσι στὴν ὁδὸ Μακόμπερ;

—Μάλιστα. Θὰ κατεβήτε μιὰ στάσι πρὶν ἀπὸ μένα.

Up

ΡΩΓΜΕΣ ΣΤΟ ΠΑΡΑΠΕΤΑΣΜΑ

Τού

RICHARD HANSER

Σ' ένα σχολείο της Βουδαπέστης ο δάσκαλος λέει στον μικρό Γιάννο να του πη ένα παράδειγμα εξηρημένης προτάσεως.

—Η γάτα μας γέννησε δέκα γατάκια, άπαντ' α μικρός, που όλα τους είναι καλοί Κομμουνιστές.

Ο δάσκαλος ενθουσιασμένος που η άπάντησι του μικρού έξυπρετούσε τὸ μάθημα τῆς γραμματικῆς, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν κομματικὴ καθοδήγησι, τὸν ἐπαινεί καὶ τοῦ λέει νὰ δώσῃ τὴν ἴδια καλὴ ἀπάντησι καὶ στὸν κυβερνητικὸ ἐπιθεωρητὴ ὅταν θὰ ἔρθῃ γιὰ τὴν ἐτήσια ἐπίσκεψί του.

Ὅταν ἔρχεται ὁ ἐπιθεωρητὴς ὁ δάσκαλος φωνάζει τὸν Γιάννο καὶ τοῦ κάνει τὴν ἴδια ἐρώτησι, βέβαιος πὼς θὰ ἔχῃ καὶ τὴν ἴδια θαυμασία ἀπάντησι.

—Ἡ γάτα μας, άπαντ' α μικρός, γέννησε δέκα γατάκια πὺ όλα τους εἶναι καλοὶ Δυτικοὶ Δημοκράτες.

Ὁ δάσκαλος ἔγινε ἔξω φρενῶν.

—Μά, Γιάννο, παιδί μου, αὐτὸ δὲν εἶναι ἐκεῖνο πὺ μοῦ εἶπες πρὶν ἀπὸ δέκα μέρες. Τὰ γατάκια σας, ἂν θυμᾶσαι, ἦταν ὅλα τους καλοὶ Κομμουνιστές.

—Ναί, λέει ὁ Γιάννος, ἀλλὰ τώρα τὰ μάτια τους ἀνοίξανε.

Πίσω ἀπὸ τὸ Σιδηροὺν Παραπέτασμα τέτοιες ἱστορίες κυκλοφοροῦν κρυφὰ μὲ κίνδυνο νὰ στείλουν ἀνθρώπους στὰ καταναγκαστικὰ ἔργα ἢ στὸ στρατόπεδο συγκεντρώσεως. Μὰ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐγκαταλείπουν αὐτὸ τὸ ὄπλο —τὸ πολιτικὸ ἀνέκδοτο— ἐναντίον τῆς τυραννίας πὺ τοὺς καταπιέζει.

Στὴν Πράγα ὁ ἕνας ρωτᾷ τὸν ἄλλον:

—Ἀκουσες γιὰ κείνους τοὺς δυὸ πὺ ἦταν στελέχη τοῦ Κόμματος;

Φαίνεται πὼς τὰ «δυὸ ἀνώτερα στελέχη», ἀφοῦ ξεθεώθηκαν ὅλη τὴν ἡμέρα ἐκτελώνοντας διαταγὰς τῆς Μόσχας, γῆγκαν θράδυ - θράδυ ἔξω καὶ κυττοῦσαν μελαγχολικὰ τὰ μεγάλῃ πλατεῖα τῆς Πράγας.

—Τί σκέπτεσαι γιὰ τὸ μέλλον τῆς ἀγαπημένης μας πατρίδας τώρα πὺ τὴν κυθερνᾷ ὁ Κομμουνισμός; ρώτησε ὁ ἕνας.

—Αὐτὸ πὺ σκέπτεσαι καὶ σύ, ἀπάντησε ὁ ἄλλος.

—Ὡ, ἀλήθεια; εἶπε ὁ πρῶτος. Τότε, σύντροφε, θὰ πρέπει νὰ σέ

καταγγεῖλω ἀμέσως στὴν ἀστυνομία.

Ἄν ἕνα ἀνέκδοτο εἶναι ἀρκετὰ δηκτικὸ καὶ χτυπᾷ τὸ καθεστῶς, ἀπλῶνεται γρήγορα ἀπὸ χώρα σὲ χώρα; χωρὶς νὰ ἐμποδιστῇ οὔτε στιγμή ἀπὸ τὴ διαφορά τῆς γλώσσας καὶ πέρνει τὴν σάτυρα καὶ τὴν κοροϊδίαν. Καμμιά μυστικὴ ἀστυνομία, ὅσο πανίσχυρη κι' ἂν εἶναι, δὲν μπορεῖ νὰ τὸ καταπολεμήσῃ.

Ἡ ἴδια ἢ μυστικὴ ἀστυνομία γίνεται πολλὰς φορὲς στόχος τοῦ λαθραίου αὐτοῦ χιουμορ. Κυκλοφορεῖ ἡ ἱστορία ἑνὸς δυστυχισμένου Ρουμάνου πὺ πῆγαινε στὸ δρόμο μωρμουρίζοντας μόνος του: «Αὐτοὶ οἱ σιχαμένοι παλιάνθρωποι, οἱ ἀνίκανοι, οἱ...». Ἐκεῖνη τὴν ὥρα ἕνα βαρὺ χέρι πέφτει στὸν ὄμο του:

—Πᾶμε, τοῦ λέει ὁ ἀστυνομικός. Σὲ συλλαμβάνω γιὰτὶ μίλησες ἐναντίον τῶν ἀρχῶν.

Ὁ διαβάτης διαμαρτύρεται:

—Τῶν ἀρχῶν! Μὰ ἐγὼ οὔτε τίς ἀνέφερα.

—Ὅχι, λέει ὁ ἀστυνομικός. Κί' αὐτὰ ὅλα πὺ ἔλεγες σὲ ποῖον ἄλλον ταιριάζουν τόσο καλά;

Ὅταν οἱ ἀνθρωπολόγοι θρῆκαν στὴν Οὐγγαρία ἕναν ἀρχαῖο σκελετὸ, ἔφθασε ἀπὸ τὸ Κρεμλῖνο μιά ἐπείγουσα διαταγή: «Κάντε ὅ,τι μπορεῖτε γιὰ ν' ἀποδείξετε πὼς εἶναι τοῦ Τσένγκις Χάν. Μιά τέτοια ἀνακάλυψι θὰ συντελέσῃ πολὺ στὴν αὔξησι τοῦ κύρους τῆς Σοβιετικῆς ἐπιστήμης».

—Πῶς τὸ ἀποδείξετε; ρώτησαν οἱ ἀρμόδιοι.

—Δὲν ἦταν δύσκολο. Παραπέμψαμε τὴν ὑπόθεσι στὴν μυστικὴ ἀστυνομία καὶ ὁ σκελετὸς ὡμολόγησε!

Ἡ τάσι πὺ ἔχουν οἱ καινούρ-

γοὶ ἀρχόντες νὰ ἐκμεταλλεύωνται τὴν ἐξουσία πὺ τοὺς ἔδωσε τὸ Κρεμλῖνο, δίνει ἀφορμὴ νὰ ἀκονίζεται τὸ πνεῦμα τῶν ἀνθρώπων στὶς δορυφόρες χώρες. Λένε πὼς ὁ Βοῦλκο Τσερβένκωφ, πὺ εἶχε ἐκπαιδευθῇ στὴ Μόσχα, ἔκανε δριμύτατες παρατηρήσεις στὴ Διευθύντρια τοῦ Ταχυδρομείου τῆς Βουλγαρίας, γιὰτὶ μιά σειρά γραμματοσήμων μὲ τὴ φωτογραφία του δὲν κυκλοφοροῦσε κανονικά. Ἡ Διευθύντρια ἐξήγησε πὼς τὰ γραμματόσημα δὲν κολλοῦσαν. Ὁ Τσερβένκωφ ἀρπάξε ἕνα γραμματόσημο, τὸ ἔβρεξε καὶ τὸ κόλλησε σὲ ἕνα φάκελλο:

—Ὅριστε! Κολλᾶνε θαυμάσια. Γιὰτὶ δὲν κυκλοφοροῦν;

—Λοιπόν, σύντροφε, καλύτερα νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, εἶπε ἡ Διευθύντρια. Ὅλοι ἐπιμένουν νὰ φτύνουν στὴν ἄλλη πλευρά!

Πολλὰ ἀνέκδοτα πάλι ἀντανάκουν τίς ἐλπίδες χιλιάδων ἀνθρώπων πὼς κάποια μέρα μὲ κάποιο τρόπο οἱ Δυτικοὶ θὰ τοὺς ἀπαλλάξουν ἀπὸ τὸν κομμουνιστικὸ ζυγὸ. Ἕνας ἀπελπισμένος Ρουμάνος ἀποφάσισε νὰ τερματίσῃ τὴ ζωὴ του. Στὸ σπῖτι ὅμως δὲν ὑπῆρχε σχοινί γιὰ νὰ κρεμαστῇ, οὔτε εἶχε ἀρκετὰ χρήματα γιὰ νὰ ἀγοράσῃ δηλητήριο, οὔτε κοφτερὸ μαχαίρι γιὰ νὰ τελειώσῃ τὴν ὑπόθεσι. Σκέφθηκε λοιπόν ἕνα τρόπο γιὰ νὰ κἀνῃ τοὺς ἄλλους νὰ τὸν ἐξυπηρετήσουν.

Πῆγε καὶ στάθηκε μπροστὰ στὸ σπῖτι τῆς Ἄννας Πάουκερ καὶ ἀρχισε νὰ φωνάζῃ:

—Κάτω ἡ Ἄννα Πάουκερ! Σκοτώστε τὴ βασανίστρια τοῦ λαοῦ!

Καὶ ἐξακολούθησε νὰ φωνάζῃ, βέβαιος πὼς ἀμέσως θὰ ἔτρε-

χαν οἱ φύλακες νὰ τὸν σκοτώσουν ἐπὶ τόπου. Οἱ φύλακες ἤρθαν πράγματι τρέχοντας, ἀλλὰ ἀντὶ νὰ τὸν χτυπήσουν, τὸν ἀγκάλιασαν λέγοντας χαρούμενοι:

—Σύντροφε! Ὡστε ἤρθαν κιόλας οἱ Ἀμερικάνοι;

Τὸ λαθραῖο χιοῦμορ δὲν σέβεται οὔτε τὸ ἱερὸ πρόσωπο τοῦ μακαρίτη Στάλιν. Μάρτυς, ἡ ἀκόλουθη ἱστορία:

“Ενας Ρώσος δώρησε στὸν Στάλιν γιὰ τὰ γενέθλιά του ἓνα τόπι ὕφασμα. Ὁ ράφτης τοῦ Στάλιν ὅμως τὸν εἰδοποίησε ὅτι τὸ ὕφασμα δὲν ἔφθανε σχεδὸν οὔτε γιὰ ἓνα παντελόνι. Ὁ Στάλιν τότε ἔστειλε τὸ ὕφασμα σ’ ἓνα ράφτη τῆς Βαρσοβίας πού εἶπε ὅτι μπορούσε νὰ τοῦ βγάλῃ ἓνα ὁλόκληρο κοστούμι. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν εὐχαριστήθηκε οὔτε μ’ αὐτόν, ἔστειλε τὸ ὕφασμα στὸ Λονδίνο. Ἐκεῖ ἓνας ράφτης θρῆκε πὼς τὸ ὕφασμα ἔφθανε γιὰ ἓνα ἐπανωφόρι, ἓνα σακκάκι καὶ δυὸ παντελόνια. Ὁ Στάλιν τότε ρώτησε γιατί ὑπῆρχε τόση διαφορά στὶς γνώμες τῶν ραφτῶν.

—Εἶναι πολὺ ἀπλό, σέρ, ἀπάντησε ὁ ράφτης. Ὅσο πιὸ πολὺ ἀπομακρύνεστε ἀπὸ τὴ Μόσχα, τόσο μικρότερος γίνεστε.

“Ενα ἀκόμη παράδειγμα:

“Ενας Ἀμερικανὸς καὶ ἓνας Ρώσος σκοπὸς φρουροῦν στὰ σύνορα τῆς Γερμανικῆς ζώνης. Ὁ Ἀμερικανὸς κοιτάζει τὸ ρολοῖ του καὶ λέει:

—Σὲ ἓνα τέταρτο ἀλλάζει ἡ φρουρά καὶ θὰ ξεκουρασθῶ. Δόξα νὰ ἔχη ὁ Θεός.

“Ὁ Ρώσος λέει:

—Σὲ ἓνα τέταρτο τῆς ὥρας θὰ με ἀντικαταστήσουν καὶ μένα. Δόξα νὰ ἔχη ὁ Στάλιν!

“Ὁ Ἀμερικανὸς τὸν κυττάζει ἔκπληκτος.

—Αὐτὸ εἶναι πολὺ ἀστεῖο. Καὶ ὅταν πεθάνῃ ὁ Στάλιν, τί θὰ λές;

—Δόξα νὰ ἔχη ὁ Θεός, ἀπαντᾷ ὁ Ρώσος.

Καὶ μέσα στὴ Ρωσία κυκλοφοροῦν ἀνέκδοτα πού ἔρχονται σὲ ἀντίθεσι μὲ τὴν εἰκόνα τῆς Ρωσίας ὅπως τὴ δημιουργεῖ ἡ προπαγάνδα. Στὴ Μόσχα οἱ ἄνθρωποι συχνὰ ὅταν συναντοῦνται λένε:

—Πῶς πᾶνε τὰ πράγματα;

Καὶ πολὺ συχνὰ ἡ ἀπάντησι εἶναι:

—Πολὺ καλύτερα. Χειρότερα βέβαια ἀπὸ χθές, ἀλλὰ πολὺ καλύτερα ἀπὸ αὐριο.

Μιά ἄλλη ἱστορία μιλάει γιὰ ἓναν ὑπάλληλο τῆς κομμουνιστικῆς ἀπογραφῆς πού ρωτᾷ ἓνα χωρικὸ πόσων ἐτῶν εἶναι.

—Τριάντα πέντε, ἀπαντᾷ.

“Ὁ ὑπάλληλος ἀμφιβόλλει.

—Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, σύντροφε, λέει ὁ χωριάτης, εἶμαι ἐξήντα πέντε, ἀλλὰ τὰ τελευταῖα τριάντα χρόνια, δὲν εἶναι ζωὴ αὐτῇ... ἔ;

“Ἡ διάδοσι τῶν ἀνεκδότων αὐτῶν δὲν σημαίνει πὼς ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη θὰ ἐκραγῇ ἐπανάστασι στὶς χώρες τοῦ Παραιπετάσματος. Ἀποτελεῖ ὅμως μιὰ σαφὴ ἔνδειξι γιὰ τὰ πραγματικά αἰσθήματα ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, πού ζοῦν σιωπηλοὶ πίσω ἀπὸ τὴν πρόσοψι τῆς συναδελφώσεως πού δημιουργήσε ὁ ἐλεγχόμενος τύπος, τὸ αἰχμάλωτο ραδιόφωνο καὶ οἱ ὀργανωμένες ἐκδηλώσεις. Παρ’ ὅλη τὴν ἐλαφρότητά τους τὰ ἀνέκδοτα ἐκφράζουν τὴ βαθιὰ ριζωμένη ἐπιθυμία τοῦ λαοῦ πού δὲν ἔχει ἄλλον τρόπο νὰ ἐκδηλωθῇ.

«Σοφία Σολομώντος» (κεφ. 18, 14 ἐξ.): «Ἡσυχου γὰρ σιγῆς περιεχοῦσης τὰ πάντα καὶ νυκτὸς ἐν ἰδίῳ τάχει μεσαζούσης, ὁ παντοδύναμός σου Λόγος ἀπ’ οὐρανοῦ ἐκ θρόνων βασιλείων εἰς μέσον τῆς ὁλεθρίας ἤλατο γῆς».

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

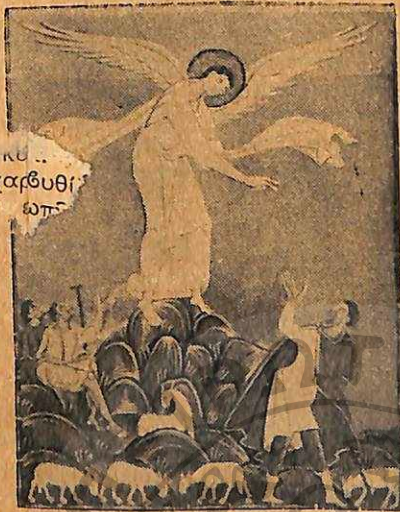
Τοῦ

HEINRICH LUTZELER

Ἀπὸ τὴν σειρά «Κύκλος Ἔργων Τέχνης». Ἑλληνικὴ ἔκδοσις Κ. Κακουλίδου.

Ὅτι τὸ εὐαγγέλιο εἶναι τὸ χαρούμενο μήνυμα, πουθενὰ δὲν τὸ ἐκφράζει ἡ Τέχνη ἐντονώτερα παρὰ στὰ εἰκόνες τῆς «Γεῖ χαρῆς τοῦ νησέως». Τὸ μυστήριον τῶν Χριστουγέννων στὴν Τέχνη γίνεται πηγὴ συναρπαστικῆς χαρᾶς — μιᾶς χαρᾶς πού διαποτίζει τοὺς ἀγγέλους, τοὺς ἀνθρώπους, ἀκόμα κι’ αὐτὰ τὰ ζῶα.

Ἡ θάσι γιὰ τίς εἰκόνες τῆς «Γεννήσεως» εἶναι τὸ δεύτερο κεφάλαιο τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου. Ἀπ’ αὐτὸ πήραν οἱ καλλιτέχνες τὴν πληροφορία γιὰ τὴ γέννησι μέσα στὸ σταῦλο, τὸν ὕμνο τῶν ἀγγέλων καὶ τὴν προσκύνησι τῶν ποιμένων. Ἐχομε ἀκόμη καὶ τὸ δεύτερο κεφάλαιο τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου μὲ τὴ διήγησι γιὰ τὴν προσκύνη-

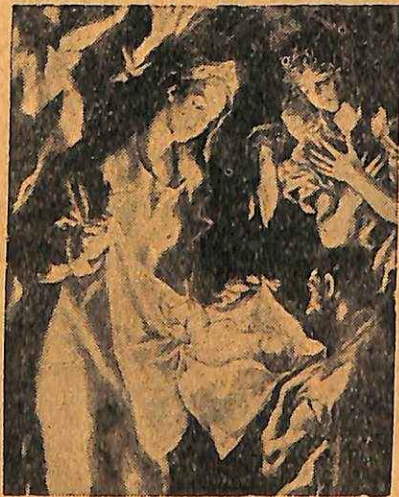
«Τὸ μήνυμα στοὺς Ποιμένες» Εὐαγγ. Λιστάσιο Ἐρρίκου Β' (1002—1024)

αὐτὸς εἶναι ὁ νόμος τῆς δημιουργικῆς φαντασίας: νὰ ριζώσῃ στὴν ἰδιαίτερη προσωπικότητα τοῦ καλλιτέχνη τὸ γεγονός τῆς «Γεννήσεως», καὶ νὰ οδηγήσῃ τὴν καρδιά κοντὰ στὴ Φάνη τοῦ Θεοῦ Βρέφους. Ἡ τέχνη τὰ ἀπομακρυσμένα γεγονότα τῆς «Γεννήσεως» τὰ φέρνει κοντὰ, ἔτσι πού ἡ θερμὴ

σι τῶν Μάγων ἀπ’ τὴν Ἀνατολή. Ἡ τέχνη ἀκολούθησε πιστὰ τὴν ἀφήγησι τοῦ εὐαγγελίου. Ἀλλ’ ἐνῶ αὐτὴ ζωντανεύει ἐκεῖνο πού ἐκεῖ λέγεται μ’ ἀπλότητα καὶ προσπάθεισε νὰ τὸ παραστήσῃ μὲ σαφήνεια, τὸ ἐπλοῦτισε μὲ πολλὰ ἀνθρώπινα χαρακτηριστικά, πού στὸ σύνολό τους δὲν μεταβάλλουν οὔτε μειώνουν, ἀλλὰ μόνο συμπληρώνουν τὸ νόημα τοῦ εὐαγγελίου. Ἀλλῶς τε

κι ευεργετική δύναμι τους γίνεται πιό έντονη: Καί σέ σένα τόν Ίδιο πρέπει νά γίνουν Χριστούγεννα, λένε οί καλλιτέχνες. Ἡ αὐλή σου, ἡ κόμαρά σου εἶναι Βηθλεέμ, παντοῦ ἀντιλαλεῖ τὸ μήνυμα τοῦ ἀγγέλου, παντοῦ πρέπει ποιμένες καί Μάγοι νά σπεύσουν στό Βρέφος.

Ἡ Τέχνη λοιπόν δὲν ἀφηγεῖται τὰ ἐξωτερικά ἐπεισόδια. Ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ ἐσωτερικὸ νόημα τοῦ μυστηρίου τῆς «Γεννήσεως»: γιὰ τὸ ὅτι ὁ Θεὸς ἐγίνε ἀνθρώπος, καί οὐρανὸς καί γῆ, χρόνος καί αἰωνιότητα συγχωνεύτηκαν. Πότε τονίζει ἡ εἰκόνα τὸ θεϊκό, πότε τ' ἀνθρώπινο στοιχείο. Πότε ὁ ἄγγελος εἶναι σὲ μέγεθος ὑπερφυσικὸ κι' ἔχει ἓνα πρόσωπο πού εἶναι σάν ἱερὸ μήνυμα, πότε φανερώνεται στὸ γινώριμο λειβάδι καὶ κοντὰ στῆς πολιτείας τὸν πύργο, ὅπως τὸ εἶχε κάθε μέρα ἔμπρὸς στὰ μάτια τοῦ ὁ ἀνθρώπος τοῦ Μεσαίωνα. Καί με τὴν πελώρια φω-

«Ἡ Προσκύνησις τῶν Ποιμένων», Δ. Θεοτοκοπούλου. (Ἀπόσπασμα)

τεινὴ μορφή του ὁ ἄγγελος, ἐμπρὸς σὲ τόσα γινώστικὰ καὶ συνθησιμένα πράγματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, μᾶς φαίνεται ἀκόμη πιό ξεχωριστός. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας δὲν παύουν νὰ τονίζουν τὴν ἔνωση τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς, πού γίνεται μὲ τὴ «Γέννησι»: Τὸ Βρέφος γεννήθηκε ὅπως καί μεῖς, πείνασε καί δίψασε ὅπως καί μεῖς, καί μ' ὅλα ταῦτα εἶναι ὁ ἕνας καί μοναδικὸς Θεός: σ' ἓνα πρόσωπο ἐνώθηκαν μεγαλεῖο καί ταπεινώσεις, δύναμις καί ἀδυναμία.

Μπρὸς σὲ τέτοιο ὑπέροχο γεγονός σταματοῦν τὰ λόγια, σταματᾷ κι' ὁ νοῦς. Ἐκφράσις αὐτῆς τῆς ἀνθρώπινης ἀνεπάρκειας εἶναι ἡ θαυμάσια γαλήνη, πού ἀπλώνεται πάνω σὲ τόσες πολλές εἰκόνες τῆς «Γεννήσεως». Ἡ Παναγία καί ὁ Ἰωσήφ εἶναι ὁλότελα εἰρηνικοί. Μαζεμένοι στὸν ἑαυτὸ τους, ὡς ζοῦναι στὴν ἀβυσσο τῆς σιγῆς. Ἀπ' αὐτὴ τὴ γεμάτη σεβασμὸ σιγῆ τῆς Πλάσεως χαρακτηρίζονται πολλές εἰκόνες τῆς ἁγίας Νύχτας τῶν Χριστουγέννων.

Καί τί εἶναι αὐτὸ πού κάνει τοὺς ἀνθρώπους καί τὸν κόσμον νὰ σωπαίνουν; Ἐνα παιδί, ἓνα φτωχὸ παιδί, πού κοιτάει χάμω, στὴ φάτνη. Μὲ τὴ γύμνια τοῦ καί τῆς μικρότητά του μᾶς κάνει νὰ καταλάβουμε ὅτι ὁ Θεὸς πραγματικά «σάρξ ἐγένετο». Ἀλλὰ δὲν βρίσκεται ἐκεῖ δὴ τὸ Βρέφος ἀμήχανο. Ξεχωρίζοντας ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη τάξι, τὸ παιδί ἔχει κι' ὅλας γινῶσι καί ἡ πρώτη του κίνησι εἶναι μιὰ χειρονομία εὐλογίας καί ἀγάπης. Ἐτοί οἱ πρῶτες του στιγμὲς φανερώνουν τὸ νόμο ὅλης τῆς κατοπινῆς ζωῆς του. Φῶς ἐρχόμαστε ἀπὸ πάνω του καί μεταμορφώνει τὸ ψυχρὸ χῶμα, πού ἔχει γιὰ κρεββάτι. Ἐ-

τσι τὸ ἀνθρώπινο καί τὸ θεϊκό φῶς γίνονται ἓνα.

Μὲ τὸ μυστήριον ὅμως τοῦ Βρέφους φθάνει στὸ τέρμα τοῦ καί τὸ μυστήριον τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐγίνε ἀνθρώπος, λᾶει μὲ συγκίνησι κι' εὐγνωμοσύνη ὁ Μ. Ἀθανάσιος, γιὰ νὰ μπόρουν οἱ ἄθρωποι νὰ λάθουν μέρος στὴ ζωὴ τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐκστατικὴ ἀγαλλίασι τῶν ἀγγέλων πού δοξολογοῦν τὸ Θεῖο Βρέφος μεταδίδεται καί στοὺς ἀνθρώπους. Οἱ ἄγγελοι, πού πάνω ἀπὸ τὸ σταυλὸ ἔχουν δοθῇ μακάρια σὲ αἰθέριο χορὸ, κρατοῦν στὰ χέρια κλαδιὰ ἐλαῖας, σύμβολα τῆς εὐρύνης, πού ξανά σάν ἓνα πολυχρῶμο κύρηνιο τόξο, ἀπλώνεται πάνω ἀπὸ τὴ γῆ, γέφυρα πού τίποτε δὲν μπορεῖ πιά νὰ τὴ γκρεμίσει. Σὲ τέτοια εὐρήνη ἀγκαλιάζονται μπρὸς ἀπὸ τὸ σταυλὸ τῆς Βηθλεέμ ἄγγελοι καί ἀνθρώποι, μὲ νέα ἀνέπνοη χαρά. Ἡ κοινὴ τους ἰδιότητα, ὅτι εἶναι παιδιά τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἔχει ἐνώσει.

Μιὰ πολὺ τυχερὴ σκηνὴ ἐτυλίγεται μπρὸς στὴ Φάτνη. Πρῶτα - πρῶτα οἱ γονεῖς πού ἦσαν οἱ πρῶτοι πού τὸ μυστήριον τοὺς φανερώθηκε. Τὸ βλέμμα τους ἰκετεύει γιὰ δυνατώτερη ἀπόδειξι τῆς δύναμης τοῦ Θεοῦ, γιὰ μεγαλύτερη ἐμπιστοσύνη σ' Αὐτόν. Ἰσως τὴν ὥρα ἐκείνη αἰσθάνονταν ὁλότελα ἐρηνοί καί κουρασμένοι καί γιὰ τὰ μάτια τους ἴσως νὰ εἴπαι κρυμμένη τῶν ἀγγέλων ἡ λά' ψι, πού θὰ μπορούσε νὰ τοὺς ἀφορέσει κάθε τους στενοχώρια. Κι' ὅμως πέρα τους ὑ-ἦρχε μιὰ λά' ψι, σάν αὐτὴν τῶν ἀγγέλων πού, πετώντας ἀπὸ τὸν κύρον ποδὸς τῆς γῆς καί γύρω ἀπὸ τὸ Βρέφος, ὑφαίναν στὸν ἄστρο φωτιστράτια εὐλαδικά. Καί βέβαια εἶναι μιὰ λειτουργία, ἡ πρώτη μεγάλη λατρεία

πού γίνεται γύρω ἀπὸ τὴ Φάτνη: τὰ μακάρια πνεύματα μαζεύτηκαν γύρω ἀπὸ τὸ Θεῖο Βρέφος νὰ τὸ δοξολογήσουν ὅλα μαζί.

Μετὰ ἀπὸ τὸ ὑπερφυσικὸ μεγάλο ἀκολουθεῖ κάτι ταπεινὸ, χαριτωμένο. Μετὰ ἀπὸ τὴν προσκύνησι τῶν ἀγγέλων καί τῶν ἁγίων ἐρχεται ἡ ἐγκαρδιότητα τῶν ζώων. Στὴν παγωμένη νύχτα, ἔτσι τὸ φαντάζεται ἡ εὐλαδικὴ φαντασία, τὸ βῶδι καί τὸ πουλάρι ζέσταναν τὸ Βρέφος μὲ τὴν ἀνάσα τους. Σχεδὸν σάν λογικὰ πλάσματα, σάν μὲ ἀνθρώπινη ἐκφρασί, βλέπουν τὸ Παιδί. Ἡ καλοσύνη αὐτῆς τῆς ἀλογικῆς πλάσεως πρέπει ν' ἀνταμειφθῇ ξεχωριστά: ὁ Θεὸς στέλνει ἓναν ἄγγελο γιὰ νὰ ταῖσῃ τὰ ζῶα.

Ἡ νυχτιάτικὴ μοναξιὰ γύρω ἀπὸ τὸ Παιδί, ἐξέλειξε ἀπὸ τὴ σιωπὴ τῶν γονέων κι' ἀπὸ τὸ φτερούγισμα τῶν ἀγγέλων κι' ἀπὸ τὴν ἀλαφριά ἀνάσα καί τὸ ἀναμά-

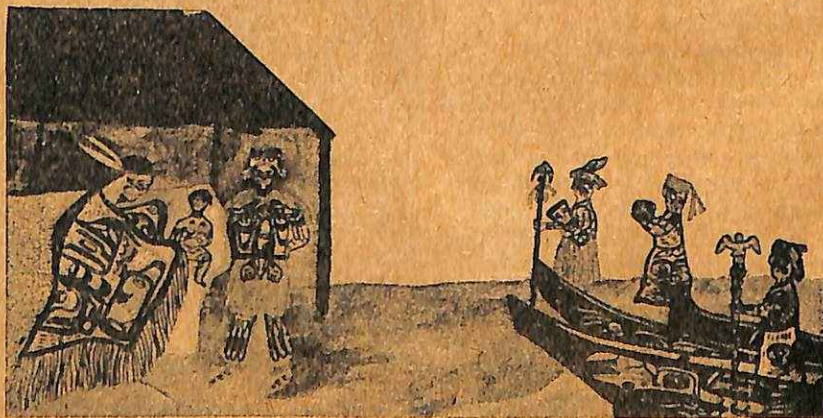
Ἐνας ἀπὸ τοὺς Μάγους φιλεῖ τὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ. Hans Memling. (1433-1494). Ἀπόσπασμα ἀπὸ βιβλίου

Ένας Άφρικανός ζωγράφος ζωτανεύει τη «Γέννησι» μ' αυτό το θαυμάσιο σχέδιο: 'Ο Ίωσήφ, δυσανάλογα μεγάλος, όπως και η Παρθένος με τὸ Βρέφος, υποδέχονται τοὺς Μάγους.

σημα τῶν ζώων, υποχωρεῖ τὸ πρῶτὸ μπρὸς στὸν ἀνθρώπινο θόρυβο, τὸν χαρούμενο συνωστισμό καὶ τὴν φωτεινὴ ἐκπληξὶ τῶν ποιμένων. Τὸ στεφάνι τῆς ἀγάπης

ὅλο καὶ γίνεται πιὸ σφιχτὸ γύρω ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ. Μὲ ποῖο τρόπο μπορεῖ ἡ ἀνθρώπινη ἀνεπάρκεια νὰ δείξῃ ὅ,τι ἔγινε; Ἀγάπη καὶ λατρεία... ὁ ζωγράφος τὰ ἐκ-

Ἡ «Γέννησι» ὅπως τὴν βλέπει ἓνας Ἰνδιάνος τῆς Ἀμερικῆς: Οἱ Μάγοι φθάνουν μὲ ἓνα κανὼ καὶ τὰ δῶρα τους γιὰ τὸν μικρὸ Χριστὸ εἶναι τοτέμ.

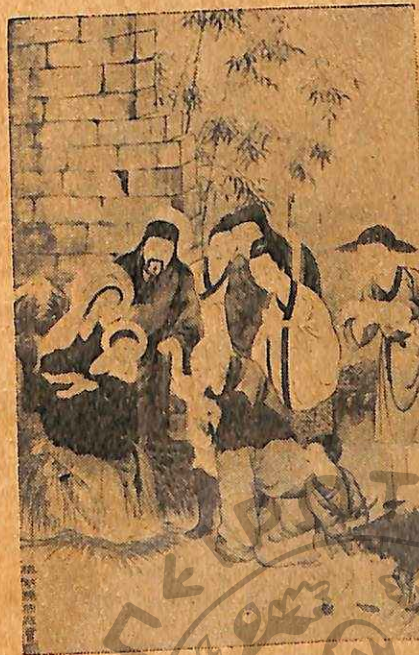
φράζει μὲ ταραγμένες γραμμὲς καὶ χρώματα, ποὺ γονεῖς, ἀγγέλους καὶ ποιμένες, ὅλους μαζί τοὺς μεταβάλλουν σὲ φλόγες. Ἡ ρεμώτερη, ὄχι ὅμως καὶ λιγώτερο ἀπεριόριστη, εἶναι ἡ ἀφοσίωσι στὶς εἰκόνες τῶν Βορείων, ὅπου οἱ ποιμένες μὲ ἀργὸ θάρρος βῆμα περπατοῦν μέσ' στὰ χιόνια. Οἱ ἀπλοὶ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, καὶ οἱ σοφοὶ Μάγοι, οἱ πλούσιοι καὶ οἱ φτωχοὶ πιστεύουν στὸ Βρέφος — ἔτσι τὸ παριστάνει ἡ Τέχνη.

Πρῶτοι ποὺ προσκλήθηκα νὰ δοῦν τὸ Βρέφος ἦταν οἱ ἀπλοὶ ἄνθρωποι. Δὲν εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ σοφία, δύναμι καὶ πλοῦτη. Γιὰ τὸν Ἰησοῦ ἡ προσκύνῃσι τῶν ποιμένων ἦταν ἰσάξια μὲ τὴν δοξολογία τῶν ἀγγέλων. Μὲ τὴ ρωμαλέα καὶ ἀπλή τους φύσι τοῦ προσφέρουν οἱ ποιμένες τὰ δῶρα τους: ἀγνὴ πίστι, ποὺ ὑψώνεται σὲ προσευχή.

Μὲ τὴν προσκύνῃσι τῶν ποιμένων ἐνώνεται ἡ προσκύνῃσι τῶν Μάγων. Ἔρχονται ἀπὸ μεγάλες καὶ πλούσιες πολιτείες. Πείρα καὶ σοφία φανερώνουν τὰ καλοφτιαγμένα τους πρόσωπα: πλούτος καὶ δόξα σὰ φωτεινὸ πέπλο περιβάλλει αὐτοὺς καὶ τὴ συνοδεύει τους. Τώρα γονατίζουν

καὶ τὸ κύτταγμά τους εἶναι σάν σιγαλὴ ἀπήχησι ἀπὸ ἀμέτρητες μέρες καὶ νύχτες νοσταλγίας καὶ πόνου, ποὺ ἦταν ἀναζήτησι τοῦ Θεοῦ, ποὺ χαρίζει τὴν εἰρήνη. Τώρα νά! ἡ εἰρήνη θρίσκειται ἔκεῖ — φανερώνεται πάλι στὴν ἡρεμία, ποὺ μπροστά της καὶ οἱ ἐπιπόλαια περιέργοι συνοδοὶ τῶν Μάγων συγκρατοῦνται, ξαφνιασμένοι ἀπὸ τὸ μεγαλεῖο τῆς γα-

λήνης. Ἀπὸ τῆς θαθεῖας σιγῆς ξετυλίγεται σχεδὸν βουθὰ μιὰ ντροπαλὴ χειρονομία ἀγάπης: ἓνας ἀπὸ τοὺς Μάγους ἀπαλὰ - ἀπαλὰ ἀνακουμπᾷ τὸ μάγουλό του στὰ ποδαράκια τοῦ Χριστοῦ, σ' αὐτὴν ἱκεσίᾳ. Μπρὸς στὸν Ἰησοῦ δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἓνα τίποτε κάθε σύμβολο ἀνθρώπινης δύναμης καὶ ἐξουσίας; Ἡ χειρονομία αὕτη ἔχει περιλάβει κάθε θυσία τῶν αἰώνων: ἔτσι ὁ εὐλαβικὸς ἄνθρωπος δίνει στὸν Ἰησοῦ ὅ,τι

Ἡ προσκύνῃσι τῶν Μάγων ἀπὸ Κινέζο Χριστιανὸ ζωγράφου

ἔχει πολῦτιμο καὶ ἀγαπημένο—ὄχι γιὰ νὰ στερηθῇ τίποτε, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀπόλυτὴ ἀφιέρωσί του στὸ Θεό, γιὰ νὰ γίνῃ πλουσιώτερος.

Ὅταν τέτοιο ἐξυλίσμα τῆς ἀγάπης τραντάζει τὰ στήθη, δὲν εἶναι δύσκολο ἓνας θαυμάσιος καὶ ἔσχατος πόθος νὰ γεννηθῇ στὸν καλλιτέχνη ἢ στὸν δωρητὴ

τῆς εἰκόνας· νὰ θρίσκειται κι' αὐ-
τὸς δίπλα στὸν Ἰησοῦ γιὰ νὰ τοῦ
ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνη του.
"Ἐτσι τὰ πρόσωπα τῶν μάγων
παίρνουν τὰ χαρακτηριστικὰ ἀν-
θρώπων τῆς ἐποχῆς ὅπου ἔγινε ἡ
εἰκόνα καὶ εὐλαβικὰ γονατίζουν
δίπλα στὴ Θεοτόκο καὶ στοὺς
ἁγγέλους, ἄνδρες καὶ γυναῖκες.

"Ὅλες αὐτὲς τίς σημασίες ἔ-
χουν τὰ Χριστοῦγεννα: ἐξιλέωσι
παμπάλαιας ἐνοχῆς, πλησίασμα

οὐρανοῦ καὶ γῆς, πρόσκλησι ὁ-
λῶν τῶν ἀνθρώπων στὴν εὐ-
χία τοῦ Ἰησοῦ, δεσμός ἀγάπης
ἀνάμεσα στὸ Θεὸ καὶ στὸν ἄν-
θρωπο. "Ἐτσι τὸ φωνάζει ἡ Τέ-
χνη σὲ καινούργια χρώματα, μὲ
καινούργιες μορφές, ξεκινώντας
ἀπὸ μιὰ ἀντίληψι γιὰ τὸν ἄνθρω-
πο ποὺ δὲν ὑπῆρχε στὴν κλασσικὴ
ἀρχαιότητα· γιατί καὶ ἡ ἀντίλη-
ψι αὐτὴ ἔλλαξε μὲ τὸ μυστήριο
τῆς Γεννήσεως.

Ενας Ρώσος συζητοῦσε μὲ ἕνα Γάλλο περὶ ἐλευθερίας:
—Γιὰ μένα, εἶπε ὁ Παρισινός, ἐλευθερία σημαίνει νὰ μοῦ χτυποῦν τὰ
μεσάνυχτα τὴν πόρτα μου καὶ νὰ ξέρω ὅτι ἡ τηλεγράφημα ἔρχεται ἢ κανέ-
νας φίλος φθάνει γιὰ νὰ πιούμε ἕνα κρασί.

—Τελευταίως, εἶπε ὁ Μοσχολίτης, ὁ θυρωρὸς μας χτύπησε τὴν πόρτα τοῦ
διαμερίσματός μας μετὰ τὰ μεσάνυχτα φωνάζοντας: Μὴν ἀνησυχῆτε, σύν-
τροφοι. Δὲν συμβαίνει τίποτε κακό. Τὸ σπῆτι ἔπιασε φωτιά!

Tatler

Εὰν καὶ τὸ Λοῦβρο, ποῖόν πίνακα θὰ θέλατε νὰ σώσετε;
Καὶ ὁ Τριστὰν Μπερνὰρ ἀπάντησε:

—Τὸν πλησιέστερο πρὸς τὴν πόρτα.

Up.

Κάποτε ρώτησαν τὸν σὲρ Οὐίνστον Τσώρτσιλ ἂν θὰ γίνῃ πόλεμος.
—Νὰ σὰς πῶ. Ὁ κ. Σίνγουελ ἦταν ὑπουργὸς τῶν Καυσίμων καὶ καύ-
σιμα δὲν εἶχαμε. Τώρα ὁ κ. Σίνγουελ εἶναι στὸ ὑπουργεῖο Πολέμου. Ἐπο-
μένως...

Constellation

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κόσμου διεσώθησαν μιὰ μαίμου καὶ ἕνας πίθηκος.
Κυττάχτηκαν μὲ ἐγκαρτέρησι καὶ εἶπαν:
—Ξαναρχίζουμε;

Up.

ΣΕΡ ΦΡΑΝΣΙΣ ΝΤΡΑΙΗΚ

Ὁ δημιουργὸς μιᾶς Αὐτοκρατορίας

Τοῦ

DONALD CULROSS PEATTIE

Ο μικρὸς κόλπος κάπου 30 μί-
λια στὰ βορρεῖνα τοῦ Ἁγίου
Φραγκίσκου εἶναι ἕνας τόπος ἐ-
ρημικὸς καὶ δὲν ἔχει σχεδὸν ἄλ-
λάξει ἀπὸ τὴ μέρα ἐκείνη ποὺ
πάτησε τὴν ἀκτὴ τοῦ ὁ Σέρ
Φράνσις Ντραίηκ, πρὶν ἀπὸ 400
χρόνια περίπου. Ἀνάμεσα στὰ
ἀνθισμένα λούπινα ἔστησε μὲ
τόλμη τὸ σημάδι τῆς κυριαρχίας
τοῦ σ' αὐτὴ τὴ μακρινὴ ἐρημιά,
χαράζοντας τὰ ἀκόλουθα λόγια
σὲ μιὰ μπρούτζινη πλάκα:

«Γιὰ νὰ γίνῃ γνωστὸ σὲ ὅλους τοὺς
ἀνθρώπους
ἀπὸ τοὺς παρόντες ἐδῶ

17, Ἰουνίου 1579

Μὲ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν ὀνό-
ματι τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος τῆς
Βασιλίσσης Ἐλισάβετ τῆς Ἀγγλίας
καὶ τῶν διαδόχων της, κατακτῶ τὸ

βασίλειο αὐτὸ, ποὺ ὁ μονάρχης του
καὶ ὁ λαὸς του παραιτοῦνται ἐλεύ-
θερα ἀπὸ τὰ δικαιώματα καὶ τοὺς
τίτλους τοὺς σὲ ὅλη τὴ χώρα καὶ
τὴν παραχωροῦν στὴν Μεγαλειότη-
τά της γιὰ διαφύλαξι καὶ ἐγὼ τὴν
ὀνομάζω τώρα γιὰ νὰ εἶναι γνωστὴ
σὲ ὅλους ὡς Νέα Ἀλβιδών.

Φράνσις Ντραίηκ

Αἰῶνες ὁλόκληρους ἡ πλάκα
ἔμεινε ἐκεῖ ποὺ τὴν ἔβαλε ὁ
Ντραίηκ, ἄγνωστη καὶ μαυρισμέ-
νη ἀπὸ τὰ χρόνια. Καὶ τὸ 1933
ἕνας σωφὲρ περιμένοντας τὸν πε-
λάτη του ποὺ εἶχε θῆγ γιὰ κυνή-
γι τὴν βρῆκε. Οὔτε ὁ σωφὲρ,
οὔτε ὁ κυνηγὸς κατάλαβαν τί
εἶχαν βρῆ. Ἡ ἐπιγραφή διαβα-
ζόταν δύσκολα. Φόρτωσαν τὴν
πλάκα στὸ αὐτοκίνητο καὶ ἀρ-
γότερα τὴν παράτησαν στὴν ἄ-
κρη τοῦ δρόμου. Ὑστερα ἀπὸ

τρία χρόνια την θρήκε ένας έκδρομεύς. Τοῦ κίνησε τὴν περιέργεια καὶ τὴν μετέφερε στὸν δόκτορα Χέρμπερτ Μπόλτον, κοσμήτορα τῆς Σχολῆς τῆς Ἱστορίας στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Καλιφόρνιας.

Κανένας δὲν ἀμφέβαλε ποτὲ πῶς ὁ πρῶτος Εὐρωπαῖος ποὺ πάτησε στὶς ἀκτὲς τῆς θόρειας Καλιφόρνιας ἦταν ὁ μέγας θαλασσοπόρος Ντραίηκ. Οἱ πρῶτες διηγήσεις γιὰ τὰ ταξίδια του ἀναφέρουν πῶς ὑστερα ἀπὸ ἑβδομάδες θύελλας καὶ παγωνιᾶς θρήκε καταφύγιο σ' ἕνα μικρὸ λιμανάκι, ἴσως ἐκεῖνο ποὺ λέγεται ὡς σήμερα Κόλπος τοῦ Ντραίηκ. Ἐκεῖ ἔπιασε φιλία μὲ τὸν Ἰνδιάνο Βασιλιά καὶ προτοῦ φύγει ἔστησε τὴν μπρούντζινη πλάκα του.

Τὸ 1936 διάφοροι εἰδικοί ἐξέτασαν τὴν πλάκα στὸ μικροσκόπιο καὶ στὸ φασματοσκόπιο καὶ διαπίστωσαν πῶς εἶναι πράγματι ἀπὸ παλιὸ μπρούντζο. Καὶ σὲ μιὰ τρύπα τῆς πλάκας, ὅπου ὁ Ντραίηκ εἶχε θάλει ἕνα νόμισμα τῶν 6 πενῶν γιὰ νὰ θεβαιώσῃ τὴν κατάκτησί του μὲ τὸ ἔμβλημα τῆς Βασίλισσας Ἐλισάβετ, ἔβαλαν πάλι ἕνα τέτοιο παλιὸ νόμισμα καὶ εἶδαν ὅτι ταίριαζε. Ἔτσι ἡ πλάκα θεωρήθηκε αὐθεντική, πρὸς μεγάλη ἱκανοποίησι τοῦ δόκτορος Μπόλτον καὶ τῆς Ἱστορικῆς Ἑταιρείας τῆς Καλιφόρνιας.

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ εἶχε διασχίσει μὲ τὸ καράβι του τὴ μισὴ ὁδὸ γιὰ νὰ στήσῃ τὸ σῆμα τῶν ἀπατήσεων τῆς Βασίλισσας τοῦ σὲ κείνη τὴν ἐρημιά, εἶχε τὴ θάλασσα στὸ αἶμα του. Γεννήθηκε τὸ 1540 στὸ Ντέβον, πρωτότοκος μέσα σὲ 12 παιδιά. Ὅταν ἦταν ἀκόμη μικρός, ὁ πα-

τέρας του, ἕνας πρῶην ναυτικός καὶ φτωχὸς προτεστάντης ἱεροκήρυκας, ἐκδιώχθηκε ἀπὸ τὸν τόπο του ἐξ αἰτίας τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ καὶ ἡ μόνη στέγη ποὺ μπόρεσε νὰ ἐξασφαλίσῃ γιὰ τὴν οἰκογένειά του ἦταν ἡ καρίνα ἐνὸς παλιοῦ καραβιοῦ, τραβηγμένου στὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ Μέντγουαι.

Μέσα ἀπὸ τοὺς αἰῶνες ποὺ πέρασαν, βλέπουμε τὸ ἀνήσυχο παιδί μὲ τὰ λαμπερά μάτια νὰ θεματίζει πάνω στὴ γέφυρα τοῦ γέρικου καραβιοῦ καὶ νὰ φωνάζῃ στὰ πλοῖα ποὺ περνοῦσαν. Ἐνας ναυτικός συγγενὴς του πλήρωσε γιὰ νὰ μόρφωθῇ ὁ Φράνσις καὶ γύρω στὰ 15 τοῦ χρόνια μπήκε μοῦτσος σ' ἕνα ἐμπορικὸ ποῦ ταξίδευε στὴ Γαλλία καὶ στὴν Ὀλλανδία. Ὁ νεαρὸς ναυτικός μάθαινε τόσο εὐκολὰ τὴ δουλειὰ τοῦ καραβιοῦ, ὥστε ὁ καπετάνιος τὸν δέχτηκε στὸ κανονικὸ πλήρωμα. Ἔτσι μόλις 20 ἐτῶν θρίσκουμε τὸν Ντραίηκ πλοίαρχο πιά νὰ ταξιδεύῃ στὴν Καραϊβικὴ θάλασσα. Ἐκεῖ γλύσטרησε στὶς φλέβες του ὁ πυρετὸς τῆς περιπέτειας καὶ δὲν τὸν ἄφησε παρὰ μόνον ὅταν ὑστερα ἀπὸ 30 χρόνια περίπου τὰ ἴδια νερά δέχτηκαν τὸ φέρετρό του.

Ἰσως ὁ Φράνσις Ντραίηκ νὰ ἔμενε γιὰ ὅλη του τὴ ζωὴ ἕνας τυχοδιώκτης ἂν δὲν ἐρχόταν ἡ μοίρα μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ δόλου νὰ τὸν ἀναγκάσῃ πάνω στὸ θυμὸ του νὰ δράσῃ πειρατικὰ γιὰ τὴν Ἀγγλία.

Τὸ 1568 ἀρκετὰ καράβια μαζί μὲ τοῦ Ντραίηκ εἶχαν ἀράξει σ' ἕνα Μεξικάνικο λιμάνι γιὰ νὰ πάρουν νερό, ἀφοῦ τὰ διαβεβαίωσαν ὅτι ἦταν ἀσφαλισμένα ἀπὸ τὸν Ντὸν Μαρκ-Ἦνρική, τὸν Ἰσπανὸ Ἀντιβασιλέα τοῦ Μεξί-

κοῦ. Ξαφνικὰ 13 ἰσπανικὰ καράβια, ἐκτελώντας διαταγὲς τοῦ Ἀντιβασιλέα, ἀνοίξαν πῦρ ἐναντίον τῶν ἀγγλικῶν. Μόνον ὁ Ντραίηκ καὶ ὁ Χῶκινς κατῶρθωσαν νὰ γυρίσουν στὴν Ἀγγλία μὲ τὰ καράβια τους. Τὰ πληρώματα τῶν ἄλλων αἰχμαλωτίστηκαν ἢ σκοτώθηκαν. Ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα ὁ Ντραίηκ κήρυξε ἕνα ἰδιωτικὸ πόλεμο ἐναντίον τοῦ Φιλίππου Β' τῆς Ἰσπανίας.

Γιὰ πολὺν καιρὸ ἡ Βασίλισσα Ἐλισάβετ τῆς Ἀγγλίας καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφός της Φίλιππος (σύζυγος τῆς πεθαμένης μεγαλύτερης ἀδελφῆς της Μαίρης), ἐρωτοτροποῦσαν καὶ μὲ τίς δυὸ ἰδέες: τοῦ γάμου καὶ τοῦ πολέμου. Ὁ ἰδιαιτέρως Γραμματεὺς τῆς Ἐλισάβετ ἦταν πληρωμένος κατὰσκοπος τοῦ Φιλίππου, ἀλλὰ καὶ τοῦ Φιλίππου ἀρκετοὶ ὑπῆκοι ἦταν πρόθυμοι νὰ μεταδώσουν στὴν «Βασίλισσα Μπές» τὰ μυστικὰ σχέδιά του. Ἐνὰ ἀπὸ τὰ σχέδια αὐτὰ ἦταν νὰ πάρῃ τὸ θρόνο τῆς γιὰ τὸν ἑαυτοῦ καὶ νὰ κερδίσῃ τὸ πολῦτιμο θαλάσσιο ἐμπόριο τῆς Ἀγγλίας. Πρῶτῃ του ἐνέργεια ἦταν νὰ κλείσῃ στὰ ἀγγλικά καράβια ὅλα τὰ λιμάνια ποὺ βρίσκονταν στὴν κατοχὴ του καὶ αὐτὸ ἐσήμαινε Ἰσπανία, Πορτογαλία, μέρος τῆς Ἰταλίας, Κάτω Χῶρες, τὸ μεγαλύτερο τμήμα τῆς Κεντρικῆς καὶ Νότιας Ἀμερικῆς, Δυτικὲς Ἰνδίες καὶ Φιλιππίνες. Γιατί ἡ Ἰσπανία τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν ἕνας γίγας ἀπλωμένος σ' ὅλο τὸν κόσμο.

Τὸ αἶμα ποὺ κυλοῦσε στὶς φλέβες αὐτοῦ τοῦ γίγαντα ἦταν τὸ χρυσάφι τῶν Ἰνκας ποὺ ἐβγαίνε ἀπὸ τὰ ὄρυχεία τοῦ Περού, διέσχισε τίς θάλασσες καὶ ἔφθανε στὸ πολεμικὸ ταμεῖο τοῦ Φιλίππου. Ἡ ἀπειλὴ ποὺ σκίαζε

τὴν ἴδια τὴ ζωὴ τῆς Ἀγγλίας δὲν μπορούσε νὰ λείψῃ ἂν δὲν κοβόταν ἡ φλέβα αὐτῆς. Ὁ Ντραίηκ κατάλαβε πῶς ἔπρεπε νὰ τὴν κόψῃ. Πῆρε ἀπὸ τὴν Ἐλισάβετ μιὰ κανονικὴ ἐντολὴ καὶ γύρισε στὴν Κεντρικὴ Ἀμερικὴ. Περιπολώντας στὶς ἀκτὲς τοῦ Παναμᾶ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸ, ἔμαθε ἀπὸ τοὺς Ἰνδιάνους ποιοὶ δρόμο ἀκολουθοῦσε τὸ ἰσπανικὸ χρυσάφι. Τὸ ἔφερναν ἀπ' τίς Ἀνδεις καὶ τὸ φόρτωναν στὴν ἀκτὴ τοῦ Εἰρηνικοῦ γιὰ τὴν πόλι τοῦ Παναμᾶ. Ὑστερα τὸ περνοῦσαν μὲ ἕνα τραῖνο ποὺ τὸ ἔσερναν μουλάρια ἀπὸ τὸν ἰσθμὸ ὡς τὸν Ἀτλαντικὸ καὶ ἐκεῖ τὸ φόρτωναν στὸ Νόμπρε ντέ Ντίος στὰ βαριά καράβια καὶ ταξίδευε μὲ ἰσχυρὴ συνοδεία ὡς τὴ Σεβίλλη.

Τὸ 1572 ὁ Ντραίηκ ἐπάνδρωσε δυὸ γρήγορα καράβια μὲ πιστὰ παιδιά ἀπὸ τὸ Ντέβον καὶ ἔγινε ὁ τρόμος τῶν ἀκτῶν τοῦ Παναμᾶ. Κατέλαβε καὶ λεηλάτησε τὸ Νόμπρε ντέ Ντίος. Γλύστρησε σὲ ἄλλα λιμάνια, καίνοντας ἀποθήκες, ἀρπάζοντας ὅ,τι πολῦτιμο ἔβρισκε καὶ παίρνοντας γιὰ λεία τίς ἰσπανικὲς γαλέρες. Καὶ ὕστερα, ἐνῶ οἱ καμπάνες τοῦ λιμανιοῦ χτυποῦσαν συναγερμὸ καὶ οἱ ἀγγελιοφόροι ἔτρεχαν νὰ ζητήσουν βοήθεια κυττάζοντας φοβισμένοι κατὰ τὴ θάλασσα, τὰ παιδιά τοῦ Ντραίηκ μαζί μὲ φίλους ἰθαγενεῖς σέρνονταν μέσα ἀπὸ τὴ ζούγκλα τοῦ ἰσθοῦ ὡς τὸ δρόμο ποὺ περνοῦσε τὸ τραῖνο μὲ τὸ πολῦτιμο φορτίο. Ξαφνικὰ ἀντήχησε ἡ σφυρίχτρα τοῦ Ντραίηκ. Καὶ μέσα στὴν ὁρμὴ μιᾶς στιγμῆς ὅλα τελείωσαν γρήγορα.

Ὁ Ντραίηκ ἔφυγε μέσα στὶς τροπικὲς θροχές, στὶς παγίδες τῶν κοραλιῶν, παίρνοντας μαζί του τὴ λεία. Ἐκείνη τὴ χρονιά

ὁ Φίλιππος τῆς Ἰσπανίας ἦταν κατὰ πολὺ φτωχότερος.

Μόλις ὑπονομεύτηκε ἡ χρυσὴ φλέβα ἀπὸ ὅπου ἔρρεε ὁ θησαυρός, ὁ Ντραΐηκ σκέφθηκε νὰ βρεθῇ στὸν Εἰρηνικό καὶ νὰ αἰφνιδιάσῃ τοὺς ἐχθρούς του ἀπὸ κεῖ. Κανένας Ἀγγλος δὲν εἶχε ἐπιχειρήσει ἀκόμη τὸ ταξίδι γύρω στὸ Ἀκρωτήριο Χόρν. Ἡ καλὴ Βασίλισσα Μπέξ τὸν χτύπησε φιλικὰ στὴν πλάτη καὶ τοῦ εἶπε πὼς αὐτὸς ἦταν ὁ ἀνθρώπος ποὺ θὰ μπορούσε νὰ τὸ κάνῃ. Μὰ τὴν ἴδια στιγμή τὸν προειδοποίησε πὼς δὲν ἔπρεπε νὰ ἀγγίξῃ οὔτε μὲ τὸ δαχτυλάκι του τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ «ἀγαπητοῦ τῆς ἀδέλφου». Στὸ παιχνίδι αὐτὸ ἀνάμεσα στοὺς δυὸ μονάρχες ἐπικρατοῦσε ἡ διπλοπροσώπια καὶ γι' αὐτὸ ὁ Ντραΐηκ ἔπρεπε νὰ δρᾷ μόνος του.

Τὸ 1577 ξεκίνησε ἀπὸ τὸ Πλύμουθ μὲ πέντε καράβια. Ἀλλὰ μὲ τὶς κακοτυχίες καὶ τὶς ἀνταρσίες, ἄλλα ἀπὸ τὰ καράβια τοῦ γύρισαν πίσω καὶ ἄλλα χάθηκαν. Μόνο τρῖα πέρασαν τὰ στενὰ τοῦ Μαγγελάνου στὴ ἄκρῃ τῆς Νότιας Ἀμερικῆς. Ἀπ' αὐτὰ τὸ ἓνα βυθίστηκε ἀργότερα καὶ τὸ ἄλλο γύρισε στὴν Ἀγγλία. Ἀλλὰ, ἂν καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ οὐρανοῦ συνεργάζονταν γιὰ νὰ τὸν γυρίσουν πίσω, ὁ Ντραΐηκ, μὲ τὸ «Γκόλντεν Χιντ» κράτησε στὸν ἄνεμο 16 μέρες. Καὶ στὸ τέλος, μοναχὸς του μέσα στὸν τεράστιο Εἰρηνικό, προχώρησε μὲ ὁλάνοιχα πανιά κατὰ τὸ βορρᾶ.

Ὁ Ντραΐηκ χτύπησε πλοῖα στὸ Βαλπαράϊζο καὶ στὸ Καλλάο. Ὅταν ἄκουσε πὼς μιὰ ἰσπανικὴ γαλέρα τὸν προσπερνοῦσε κατὰ 14 μέρες πηγαίνοντας γιὰ τὸν Παναμᾶ, ὁ Ντραΐηκ τὴν πρόφτασε στὸν ἰσημερινό. Μέσα σὲ λίγη ὥρα τὴν ἀχρήστευσε καὶ τὴν κα-

τέλαβε. Χρειάστηκαν ὅμως τέσσερες μέρες γιὰ νὰ μεταφερθῇ τὸ φορτίο τῆς, χρυσάφι καὶ ἀσήμι, μαργαριτάρια καὶ ἄλλα πετράδια.

Ὁ Ντραΐηκ φοβόταν—καὶ πολὺ σωστά—πὼς στὰ στενὰ τοῦ Μαγγελάνου θὰ τὸν περίμενε ὁ Ἰσπανικὸς στόλος. Προσπάθησε νὰ γυρίσῃ στὴν Ἀγγλία ἀπὸ τὸν Ἀρκτικό Ὠκεανὸ ἀλλὰ οἱ μανιασμένες τρικυμίες τὸν γύρισαν πίσω. Τότε κατέφυγε στὸ λιμάνι τῆς Καλλιφόρνιας καὶ ἄφησε τὴν μπρούντζινὴ πλάκα του. Ἐκεῖ ἀποφάσισε νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα κάνοντας τὸν γύρο τοῦ κόσμου.

Ἐφτασε σὲ νησιά ἐξωτικά καὶ γέμισε τὸ καράβι του μὲ μπαχαρικά καὶ ἄλλα περίεργα πράγματα. Τὸ ἀμπάρι τοῦ «Γκόλντεν Χιντ» ἦταν γεμάτο πολυτίμη λεία ὅταν ἔπλεε στὸν ἔρημο Ἰνδικὸ Ὠκεανό, περνοῦσε τὸ ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἐλπίδος καὶ ἔβαζε πλώρη γιὰ τὴν Ἀγγλία. Στις 26 Σεπτεμβρίου 1580 ἔρριξε ἄγκυρα στὸ Πλύμουθ. Τὰ κέρδη τῆς Βασίλισσας Ἐλισάβετ ἦταν πάνω ἀπὸ 4.000%. Καὶ ἀργότερα, ἐπάνω στὸ κατὰστρωμα τοῦ πλοίου, ἔχρισε ἱππότη τὸν πρῶτο Ἀγγλο ποὺ εἶχε κάνει τὸν γύρο τοῦ κόσμου.

Στὰ ἀνάκτορά του, τοῦ Ἐσκοριάλ, ὁ Φίλιππος ἦταν ἔξω φρενῶν: Εἴκοσι χιλιάδες δουκάτα ἔταζε σὲ ὅποιον θὰ τοῦ ἔφερνε αὐτὸν τὸν πειρατὴ, νεκρὸ ἢ ζωντανό!

Οἱ διαφορὲς τῆς Ἰσπανίας μὲ τὴν Ἀγγλία σκοτείνιαζαν τὸν ὀρίζοντα. Προοίμιο τῆς θύελλας ποὺ πλησ' ἄζε ἦταν ὁ ἀφορισμὸς τῆς Ἐλισάβετ ἀπὸ τὸ Βατικανό. Τώρα ὁ Πάπας ὑποσχόταν στὸν Φίλιππο 1.000.000 κορώνες μόλις

οἱ ἰσπανικὲς δυνάμεις ἀποθιβάζονταν στὴν Ἀγγλία.

Ἡ ἀρμάδα ἐτοιμαζόταν στὸ Κάδιξ. Ὡς τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1587 60 καράβια ἦταν ἀγκυροβολημένα στὸ λιμάνι. Τότε ὤρμησαν ἐκεῖ 23 ἀγγλικά καράβια μὲ ἀρχηγὸ τὸν Ντραΐηκ. Ἐκαψαν καράβια 10.000 τόννων καὶ ἄφθονο ὕλικό. Στὴν ἀκτὴ τεράστιες ἐκρήξεις κατέστρεψαν τὶς ἀποθήκες. «Ἐτοῦτες οἱ φλόγες θὰ καψάλισουν λίγο τὰ γένια τοῦ Βασιλιά» εἶπε γελώντας ὁ Ντραΐηκ καὶ χάθηκε στὴ θάλασσα.

Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1588 ἡ Ἰσπανικὴ Ἀρμάδα εἶχε ξαναγίνει δυὸ φορὲς μάλιστα πιο δυνατὴ. Τὸ σχέδιο ἦταν νὰ φθάσῃ στὴ Μάγχη καὶ νὰ μεταφέρῃ ἰσπανικὸ στρατὸ ἀπὸ τὴ Φλάνδρα μὲ μαοῦνες. Ὁ στρατὸς αὐτὸς θὰ βιάζε ἐναντίον τοῦ Λονδίνου καὶ θὰ ὑπαγόρευε τοὺς ὅρους τῆς εἰρήνης, τῆς εἰρήνης ποὺ θὰ ἔφερνε τὸ τέλος τῆς ἀγγλικῆς ἐλευθερίας. Ἡ Ἀρμάδα εἶχε ἀρκετὸ χρυσάφι μαζί της γιὰ νὰ ἐξαγοράσῃ προδότες καὶ συνεργούς. Ἐνα πρᾶγμα μόνον δὲν μπορούσε νὰ ἀγοράσῃ ὁ Φίλιππος. Τὸ θάρρος τοῦ λαοῦ τοῦ νησιοῦ ποὺ περίμενε μὲ πείσμα ξέροντας καλά πὼς οἱ Ἰσπανοὶ ἦταν πιο δυνατοὶ σὲ πλοῖα καὶ σὲ στρατό.

Στις 19 Ἰουλίου τοῦ 1588 τὰ ἰσπανικά καράβια ἀνέηκαν ἀπὸ τὸ ἀκρωτήρι Λάντ. Δὲν εἶχαν νὰ χάσουν οὔτε λεπτό, ἂν ἤθελαν νὰ ἀποτελειώσουν τοὺς Ἀγγλοὺς στὸ Πλύμουθ καὶ νὰ τοὺς στείλουν μπουρλοτιέρικα. Ὁ Ντραΐηκ ἔτρεχε στὸ λιμάνι, φωνάζοντας διαταγὰς καὶ τραβώντας ὁ ἴδιος κουπὶ στὴ βάρκα ποὺ τραβοῦσε τὴ ναυαρχίδα του ἔξω, στὴ Μάγχη.

Μόλις βγήκαν οἱ Ἀγγλοὶ ἀπὸ

τὸ λιμάνι, εἶδαν τὴν Ἀρμάδα—130 μεγάλα καράβια, σὲ γραμμὴ ἀνοικτῆς ἡμισελήνου— νὰ προχωρῇ. Τὰ ἐλαφρὰ γρήγορα ἀνοικτὰ ἀγγλικά σκάφη κύκλωσαν ἀμέσως τὴν Ἀρμάδα, ἀποκόβοντας ἓνα-ἓνα τὰ ἰσπανικά καράβια σὲ μιὰ ναυμαχία ποὺ κράτησε δέκα μέρες. Ὅταν ἡ Ἀρμάδα προσπάθησε νὰ καταφύγῃ στὸ Καλαί, οἱ Ἀγγλοὶ ἔστειλαν τὰ μικρὰ μπουρλοτιέρικα καὶ τὴν ἀνάγκασαν νὰ βγῇ πάλι στὰ ἀνοιχτά.

Ἀπὸ τὰ στενὰ τοῦ Ντόβερ ἡ Ἀρμάδα ἔφυγε ὀλοταχῶς γιὰ τὴ Βόρειο Θάλασσα. Προβλέποντας τὸν καιρὸ οἱ συνετοὶ Ἀγγλοὶ ἐγκατέλειψαν τὴν καταδίωξι γιὰτι οἱ θεοὶ τῆς τρικυμίας εἶχαν ἔρθει νὰ τοὺς βοηθήσουν.

Ἡ Ἀρμάδα προχώρησε στὴ Σκωτία, πέρασε τὶς Ἐβρίδες γιὰ νὰ τσακίστῃ ἀπὸ τὴν τρικυμία στὶς δυτικὲς ἀκτὲς τῆς Ἰρλανδίας. Ὅλοι ἔπεσαν στὴ θάλασσα ἀφοῦ, μερικοὶ, γέμισαν πρῶτα τὶς τσέπες τοὺς χρυσάφι.

Μόνο κάτι ὑπολείμματα τῆς Ἀρμάδας ἔφθασαν πάλι στὴν ἡλιόλουστη Ἰσπανία, ὅπου λίγες οἰκογένειες δὲν εἶχαν νὰ κλάψουν κάποιον ἀπὸ τὴ μεγάλη καταστροφὴ.

Ἐτοί ὁ Ντραΐηκ, χωρὶς νὰ χάσῃ οὔτε ἓνα ἀγγλικὸ καράβι, ἔσωσε τὴν Ἀγγλία ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς ὅπως ἡ ΡΑΦ τὴν ἔσωσε ἀπὸ τὸν Χίτλερ.

Ὅπως ἦταν φυσικό, καὶ τὶς τελευταῖες στιγμὲς τῆς ζωῆς του ὁ μεγάλος ναυτικός τὶς πέρασε στὴ θάλασσα. Σὲ μιὰ ἄλλῃ ἐκστρατεία ἐναντίον τῶν Ἰσπανῶν, τὸ 1596, στὶς Δυτικὲς Ἰνδίες, ἀρρώστησε. Πέθανε ἀντικρύζοντας τὸν τόπο τοῦ πρώτου θριάμβου, τὸ Νόμπρε ντὲ Ντίος.

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Ενας Κάου Μπού έξηγουσε σ' ένα φίλο του, πού τόν θαύμαζε γιατί επί πενήντα χρόνια ή γυναίκα του δέν του άντέλεγε ποτέ.

—Μόλις παντρευτήκαμε πήρα την γυναίκα μου πάνω στο άλλογο και ξεκινήσαμε για τὸ ράντσο. Στὸ δρόμο τὸ άλλογο σκουντούφλησε σὲ μιὰ πέτρα. Εἶπα «ΕΝΑ». Παρακάτω κάποιο κλαρί τὸ ἔκανε νὰ παραπατήση. Εἶπα «ΔΥΟ». Προχωρώντας τὸ άλλογο γλύστρησε σὲ κάτι λάσπες. Εἶπα «ΤΡΙΑ», ξεπέζεψα ἀπὸ τὸ ἄλογο, κατέβασα καὶ τὴν γυναίκα μου καὶ μὲ μιὰ πιστολιά τὸ σκότωσα.

—Ἀνοησία ἔκανες νὰ τὸ σκοτώσης, μοῦ εἶπε ἡ γυναίκα μου. Καὶ τότε ἄρχισα: «ΕΝΑ»...

☆

Tatler

Ογιατρός ἦταν πολὺ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν κατάστασι τοῦ ἀρρώστου του.

—Σήμερα δήχετε μὲ περισσότερὴν εὐκολία, τοῦ λέει.

—Μά, γιατρέ μου, ὅλη τὴν νύχτα ἔκανα ἐξάσκηση!

☆

Tatler

Ερεῖς, οἱ γονεῖς τῆς Ντόροθυ εἶναι ἀμπλουτοί. Κι' αὐτὴ τὸ καυχιέται πὼς γεννήθηκε μὲ χρυσὸ κουτάλι στὸ στόμα.

—Δὲν ἔχω ἀντίρρηση, μὰ τὸ κουτάλι θὰ εἶχε ὀπωσδήποτε ξένο μονόγραμμα.

Pourquoi Pas?

☆

Ημαμά στὸ γιό της:

—Γιαννάκη, δὲν πρέπει νὰ χτυπᾷς τὸν φίλο σου ὅταν θρίσκεται χᾶμω.

—Καὶ γιατί νομίζεις πὼς τὸν ἔρριξα χᾶμω, μαμά;

☆

Constellation

Οδάσκαλος:

—Μπορεῖς νὰ μοῦ πῆς τίποτε γιὰ τοὺς μεγάλους χημικοὺς τοῦ 17ου αἰῶνος;

Ὁ μαθητής:

—Εἶναι ὅλοι νεκροί.

Up

ΤΟ ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟ ΜΑΝΤΗΛΙ

Τοῦ

ΝΕΣΤΟΡΑ Π. ΜΑΤΣΑ

Σὰν πᾶς στὴν Καλαμάτα καὶ ρθῆς μὲ τὸ καλὸ, φέρε μου ἓνα μαντήλι νὰ δέσω στὸ λαιμό.

Ολοι θέβαια ἔχουμε ἀκούσει τὸ πασίγνωστο αὐτὸ λαϊκὸ δί-στιχο πού κυκλοφορεῖ ἀπὸ γενιὰ σὲ γενιὰ κι' ἀπὸ στόμα σὲ στόμα. Τὸ ἔχουμε ἀκούσει μὲ συγκίνησι, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἀπὸ μᾶς μὲ ἀπορία. Τί εἶναι αὐτὸ τὸ καλαματιανὸ μαντήλι πού τὸ ζητοῦν ἀπὸ ἐκεῖνον πού φεύγει γιὰ τὴν πρωτεύουσα τῆς Μεσσηνίας; Μήπως ἔχει καμμιά μυστικὴ κι' ἀξεδιάλυτη δύναμι σὰν τὰ μαγικά ὑφάσματα τοῦ Μεσαίωνα πού ὁποῖος τὰ φοροῦσε «δὲν πάθαινε ἀπὸ χολέρα καὶ δὲ φοβόταν ἀπὸ τίς...εὐλογίες τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως;» Ἡ μήπως εἶναι σὰν αὐτὰ τὰ παράξενα καὶ ποικιλόμορφα ὑφαντὰ πού πουλοῦν οἱ γρηῆς τσιγγάνες σ' ἐκείνους πού θέλουν νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τίς γητεῖες τῆς Ἀγάπης; Ὁχι! Ἀσφαλῶς ὄχι. Τὸ μυστικὸ τῶν μαντηλίων τῆς Καλαμάτας πού ἔχουν μιὰν ὀλόκληρη παράδοσι εἶναι πολὺ πιὸ ἀπλό, ἀλλὰ καὶ πολὺ πιὸ βαθύ: Τὸ μυστικὸ τους εἶναι ἡ σπάνια, ἡ μοναδικὴ ὁμορφιά τους... Φτιαγμένα ἀπὸ ἀκούραστα κι' εἰδικευμένα χέρια πού παίρνουν ἀπλὴ κλωστή καὶ τὴν κάνουν ἔργο τέχνης ἔχουν γίνει πιά ἓνας θρύλος. Ἐνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς

θρύλους πού τυλίγουν μὲ τὴν λυρική ἀχλὺ τους τὴν Καλαμάτα μὲ τὸ Καστέλλο τῆς, τὸ ποτάμι τῆς καὶ τὴν ἀδρὴ σιλουέττα τοῦ Ταύγετου...

☆

Στὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνα ἔφτασε στὴν Καλαμάτα ἓνας σοφὸς καὶ θεοσεβούμενος Καλόγερος, ὁ Γεράσιμος Παπαδόπουλος. Ξεκινούσε μὲ πολλὴ δύναμι καὶ πίστι κι' ἤθελε στὰ σκληρὰ ἐκεῖνα χρόνια τῆς σκλαβιάς, πού μέρα μὲ τὴ μέρα ὁ Ἑλληνισμὸς κινδύνευε νὰ χαθῇ, νὰ σταθῇ κοντὰ στὰ παιδιὰ τῆς Καλαμάτας καὶ νὰ τοὺς μάθῃ τὰ πρῶτα Γράμματα — ἀνάγνωσι καὶ γραφή, ὅπως λέει ἡ παράδοσι. Δὲν ἦταν ὅμως καὶ τόσο εὐκολοκατόρθωτο τὸ σχέδιό του. Ἐταί ἀντὶ γιὰ σχολεῖο ὁ σοφὸς Καλόγερος ἔκτισε μοναστήρι. Τῆς ἰδίας ὑπηρεσίας θὰ πρόσφερε κι' αὐτό, ἴσως καὶ περισσότερες, γιὰτὶ δὲ θὰ κινούσε τὴν προσοχὴ τῶν Τούρκων. Ἐκτίσε μερικά κελλιά μὲ τὴν ὑλικὴ βοήθεια ἑνὸς Καλαματιανοῦ προκρίτου, ἤρθαν καὶ δυὸ Καλόγρεις ἀπὸ ἄλλες μονές κι' ἔτσι μπήκαν οἱ πρῶτες βάσεις τοῦ Μοναστηριοῦ τῶν Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης

που σήμερα έχει αποκτήσει φήμη όχι μόνο στην Καλαμάτα και στη Μεσσηνία, αλλά και σ' όλη την Ελλάδα, ακόμη και στο εξωτερικό...

Με τον καιρό το μοναστήρι έγινε ένας πυρήνας θρησκευτικός κι' έθνικός που έδινε στα παιδιά μαζί με τις πρώτες γνώσεις και την πίστη στην πατρίδα και στην ύψηλη μοίρα της... "Υστερα ήρθαν από άλλες μονές κι' άλλες Καλόγριες κι' όταν ή κατάρα του 'Ιμπραήμ ξεχύθηκε στην Πελοπόννησο, το μοναστήρι είχε πολλές μοναχές, που τις περισσότερες τις έπιασαν αϊχμαλώτες οι Τούρκοι και τις ώδηγησαν στην Πόλη...

Ακολούθησε μια πικρή περίοδο σιωπής ώσπου η πατρίδα λευτερώθηκε και γύρισαν πίσω στο Μοναστήρι τους οι καλόγριες. Είχαν πολύ υποφέρει, πολύ δοκιμαστή στην αϊχμαλωσία, αλλά έφερναν μαζί τους ένα θησαυρό που κανένας δεν μπορούσε να τους πάρη... Τα μυστικά της ύφαντικής των μεταξωτών που τ'άΐξεραν θέβαια, μά που στην Πόλη — πηγή των μεταξωτών εκείνη την εποχή — τ'άΐμαθαν καλύτερα κι' ως τις τελευταίες των λεπτομέρειες.

"Ετσι άρχισε η παράδοσι που έχει σήμερα δεθ' με λογής - λογής θρύλους. Από τότε τ'ά κορίτσια τής Καλαμάτας μάθαιναν την ώραία τέχνη τής μεταξοφαντικής που συνεχίζεται ως σήμερα ύστερα από τόσα κρίσιμα χρόνια, με την ίδια προθυμία και πρό πάντων με την ίδια καλλιτεχνία!

☆

Στα πόδια του επιβλητικού Καστέλλου που στέκεται στο ψηλότερο σχεδόν σημείο τής πόλεως βρίσκεται το μοναστήρι των Αγ. Κωνσταντίνου και Ελένης.

Για ν'ά πάη κανένας ως εκεί θ'ά περάση πολλά άνήλια στενοσόκακα που τ'ά κλείνουν δεξιά κι' άριστερά παλιά ρημαγμένα σπίτια με μικρά παράθυρα και γκρεμισμένους σοβάδες. Κάτω στο δρόμο κυλάνε νερά που θγάνουν απ' τις φυλακές που θρίσκονται εκεί κοντά και κάνουν πιό αισθητή τη φυσική ύγρασία του τόπου.

Σ' ένα τέτοιο στενοσόκακο βρίσκεται το Μοναστήρι. Μιά ξύλινη πόρτα που τρίζει υποβλητικά τ'ά χωρίζει απ' τον άλλο κόσμο τής φτωχογειτονιάς. Μόλις δραςκελίση κανείς την έξωπορτα βρίσκεται άμέσως σ'ε μια άλλην άπόσφαιρα. "Όλα του δημιουργούν μια υποβολή που την υπογραμμίζει ο μαρμάρινος τάφος του ίδρυτοϋ τής Μονής με τ'ά εϊκόνισμά του και τ'ά άναμμένο καντήλι...

Μια γρηά μοναχή στην ξύλινη βεραντούλα ενός παλιού κελλιού κάθεται ακίνητη σ' ένα σκαμνιό σάν κάποια καλή μοίρα που προσδοκ'ά τους κουρασμένους ανθρώπους.

— Καλησπέρα, ψιθυρίζουμε.

— Καλώς ώρισε, παιδί μου, άπαντ'ά με μια σιγανή, τρεμάμενη φωνή.

Δέν γυρίζει όμως ν'ά μ'ας δη. Μένει ασάλευτη, έχοντας όριστικά νικήσει κάθε ανθρώπινο αϊσθημα, ακόμη και την περιέργεια. Μένει εκεί, μέσ' στο ήμίφως, ψιθυρίζοντας ίσως προσευχές για τ'ά σωτηρία του κόσμου που χάνεται — ενός κόσμου που σχεδόν ποτέ της δ'ε γνώρισε και που ασφαλώς δέν ύπάρχει ή προοπτική ν'ά γνωρίση...

☆

Στα γραφεία του Μοναστηριού συλλαμβάνουμε την "Ηγουμένη, Εϊ-

ναι μια άβρη, θαθιά μορφωμένη γυναίκα, που διατηρεί μέσα της άκέραιη την πίστι στον "Ανθρωπο και στον προορισμό του.

Μιλ'άει σιγά, σ'ά ν'ά προσέχεται, και ο λόγος της είναι στοχαστικός κι' επιγραμματικός. "Από τ'ά πολύ μικρή, παιδί σχεδόν, άφιερώθηκε στη λατρεία του Θεοϋ, όχι από πάθος στην άρνητική μόνωσι, όπως μ'ας εξομολογείται, αλλά από έφεσι πρ'ος την αυτοσυγκέντρωσι. "Εκεί στο ήσυχο και γαλήνιο περιβάλλον του παλιού μοναστηριού με τις μαυροντυμένες καλόγριες που περιδιαβάζουν σιωπηλά κι' άθόρυβα στο προαύλιο ή στα φτωχικά κελλία των, βρήκε ό,τι με πάθος ζητούσε: Την άπόλυτη, την άδιατάρακτη γαλήνη που τίποτα δέν μπορεί ν'ά την σπάση, που τίποτα δέν μπορεί ν'ά την αλλοιώση... Βρήκε κι' έναν ακόμη σκοπό: Ν'ά συνεχίση την παράδοσι τής μεταξοϋφαντικής, που έδωσε φήμη στο Μοναστήρι και τ'ά έδεσε με θρύλους κι' ιστορίες...

☆

"Εμεινα πολλήν ώρα στα έργαστήρια του Μοναστηριού κι' είδα τί θ'ά π'η ν'ά αγαπ'ας τ'ά έργο που κάνεις και ν'ά πιστεύης σ' αυτό.

Οι νέες μοναχές που εργάζονται στους άργαλειούς κι' ύφάνουν τ'ά περίφημο καλαματιανό μεταξωτό δίνουν την έντύπωσι, καθώς με κάποιον έσωτερικό ρυθμό κινούν τ'ά χέρια των, ό,τι έπιτελούν μια άνώτερη άποστολή που άι'ό την έπιτυχία της εξαρτ'άται ή μοίρα του κόσμου...

Βέβαια ο σκοπός του καλαματιανού μαντηλιού δέν είναι τόσο μεγάλος, αλλά δέν είναι λιγώτερο σεβαστός: «Τ'ά ν'ά συνεχίσης μια παράδοσι, είναι σάν ν'ά προσφέρης μυστική ζωή σ'ε όντα που θ'ά έπρεπε από χρόνια πολλά ν'ά έχουν πεθάνει!», έσημείωσε σ'ε να δοκίμιό του ο Π'ώλ Κλωντέλ.

Μήπως αυτό δέν κάνουν οι νέες μοναχές με τ'ά δροσερά ακόμη πρόσωπα που άκάματες και σοβαρές κάθονται στον άργαλειό και ύφάνουν, ύφάνουν ώρες άτέλειωτες, χωρίς ν'ά σηκώσουν κεφάλι από τη δουλειά και χαρίζουν στον κόσμο όλόκληρο τ'ά θρύλικά πιά Καλαματιανά μεταξωτά;

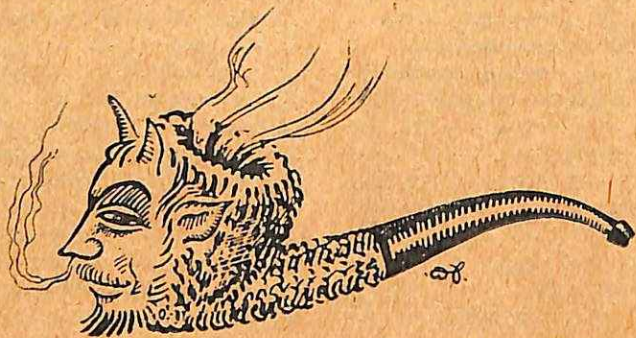
☆

"Εφυγα όταν ένύχτωσε από τ'ά Μοναστήρι. Τ'ά καμπανάκι ξεωχτυπούσε σιγά και μονότονα τ'ά απόδειπνο, έν'ω οι μοναχές τυλιγμένες στα ράσα των και στο σκοτάδι άνέβαιναν στα κελλιά για ν'ά συνεχίσουν τις άτέλειωτες δεήσεις των...

Θ'ά ξυπνήσουν την άλλη μέρα πολύ πρωί, πρ'ιν ακόμη καλά ξεμερώση, και θ'ά άρχίσουν πάλι τη δουλειά των, όπως έκαναν την προηγούμενη, όπως θ'ά κάνουν όλες τις μέρες που θ'ά ακολουθήσουν. Τίποτα δ'ε θ'ά αλλάξη τ'ον κανονισμένο ρυθμό τής ζωής των, ένα ρυθμό που μοιάζει σάν τις ώρες που χτυπ'ά μονότονα κι' ύποβλητικά τ'ά παλιό μαύρο ρολόι του Μοναστηριού...

Ἐχθρός; Ἰσως. Πάντως ἐπικίνδυνος φίλος

ΒΛΑΠΤΕΙ ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ;

Τοῦ

ROGER WILLIAM RIIIS

Στὴ μακρὰ ἱστορία τῶν συνηθειῶν τοῦ ἀνθρώπου λίγες μεταβολὲς στάθηκαν τόσο ἀξιοσημείωτες, ὅσο ἡ ἐξάπλωσι καὶ ἡ ἐπικράτησι τῆς συνήθειας τοῦ καπνίσματος. Μέσα σὲ μιὰ καὶ μόνη γενεὰ μιὰ καινούργια συνήθεια κυρίευσε λαοὺς δολόκληρους καὶ δὲν ξέρουμε ἀκόμη ποιά θὰ εἶναι ἡ ἐπίδρασί της.

Μέσα σὲ ἕνα χρόνο 60 ἑκατομμύρια Ἀμερικανοὶ καπνίζουν κάπου 400 δισεκατομμύρια τσιγάρα καὶ κάθε χρόνο 800.000 περίπου καινούριοι πιστοὶ προσέρχονται στὶς τάξεις τῶν καπνιστῶν. Στὴν Ἀμερική δυὸ ἄνδρες στοὺς τρεῖς, δυὸ γυναῖκες στὶς πέντε, ἕνα στὰ ἑπτὰ ἀγόρια 14 ἐτῶν καπνίζουν καὶ ξοδεύονται τέσσερα δισεκατομμύρια δολλάρια κάθε χρόνο σὲ προϊόντα τοῦ καπνοῦ, δηλαδὴ τὰ διπλά ἀπ' ὅσα χρειάζονται γιὰ νὰ πληρωθοῦν οἱ δημοδιδάσκαλοι τῶν Ἡ-

νωμένων Πολιτειῶν. Οἱ δείκτες τῶν στατιστικῶν ὅλο καὶ ἀνεβαίνουν.

Τί εἶναι ὅμως αὕτη ἡ οὐσία πού τὴν εἰσπνέουμε σὲ τόσο μεγάλες ποσότητες καὶ μὲ τόση εὐχαρίστησι; Περιέχει διαφορὲς χημικὲς οὐσίες. Οἱ γιατροὶ δὲν μπόρεσαν ὥστόσο νὰ βροῦν θετικὰ στοιχεῖα ἐναντίον τους. Δυὸ ὅμως ἀπὸ τίς οὐσίες αὐτὲς εἶναι πολὺ ὑποπτες: ἡ βενζοπυρίνη, πού ἐπηρεάζει κυρίως τὸ ἀναπνευστικὸ σύστημα, καὶ ἡ νικοτίνη.

Ἡ νικοτίνη εἶναι τὸ βασικὸ συστατικὸ τοῦ καπνοῦ. Αὕτη κάνε τὸν καπνὸ νὰ εἶναι καπνὸς καὶ ὄχι ἕνα χόρτο.

Ὅταν καπνίζῃ κανεὶς, τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς νικοτίνης φεύγει στὸν ἀέρα. Τὸ ἕνα τρίτο ὅμως μένει στὸ στόμα καὶ λίγο ἀπ' αὐτὸ εἰσχωρεῖ στὸν ὁργανισμό. Ἀπὸ τὴν ποσότητα πού πηγαίνει στοὺς πνεύμονες, τὸ ἕνα

πέμπτο ἴσως ἀπορροφᾶται. Ἐνα πούρο ἰσοδυναμεῖ μὲ τέσσερα ἢ πέντε τσιγάρα. Τὸ τσιμποῦκι δίνει λίγο περισσότερη νικοτίνη ἀπὸ τὸ πούρο. Ὅσο θερμότερη εἶναι ἡ ἀναμμένη ἐπιφάνεια, τόσο περισσότερη νικοτίνη εἰσέρχεται στὸν ὁργανισμό. Ἔτσι ὅσο πιὸ γρήγορα καπνίζει κανεὶς, τόσο περισσότερη νικοτίνη παίρνει. Καὶ ὅσο πιὸ κοντὰ βρίσκεται στὸ τέλος τοῦ τσιγάρου, τόσο μεγαλύτερη δόσι νικοτίνης παίρνει, γιατί ἡ ἄκρη τοῦ τσιγάρου περιέχει καὶ τὴ δική της νικοτίνη καὶ ἐκείνη πού κράτησε φιλτράροντας τὸ ὑπόλοιπο τσιγάρο.

Στὴν καθαρὴ τῆς μορφῇ ἡ νικοτίνη εἶναι ἰσχυρὸ δηλητήριο. Ἄν εἰσαχθῇ στὸ αἷμα λίγο περισσότερη ἀπὸ ὅση περιέχουν δυὸ τσιγάρα, ὁ ἄνθρωπος πεθαίνει γρήγορα. Ἄν καπνίζῃ κανεὶς ἕνα πακέτο τσιγάρα τὴν ἡμέρα εἰσπνέει 400 χιλιοστά τοῦ γραμμαρίου νικοτίνης τὴν ἑβδομάδα, ποσότητα πού ἂν τὴν ἔπαιρνε σὲ μιὰ μόνο ἡμέρα θὰ τὸν σκότωνε ἀμέσως σὰν σφαῖρα.

Σὲ ἐργοστάσια ὅπου φτιάχνουν ἐντομοκτόνα μὲ νικοτίνη παρουσιάζονται πότε - πότε περιπτώσεις ὀξείας δηλητηρίασεως. Ξέροντας πὼς ἡ νικοτίνη εἶναι δηλητήριο, οἱ ἄνθρωποι προσπαθοῦν ἀπὸ χρόνια νὰ βροῦν ἕνα τρόπο νὰ τὴν κρατοῦν μακριὰ ἀπὸ τὸν ὁργανισμό τους καὶ συγχρόνως νὰ ἀπολαμβάνουν τὸ κάπνισμα. Ὑπάρχουν πολλῶν εἰδῶν τεχνητὰ φίλτρα πού συγκρατοῦν ἕνα μέρος τῆς νικοτίνης. Ὅταν γιὰ τὸ φιλτράρισμα χρησιμοποιῆται ἄλλο τσιγάρο συγκρατεῖ τὸ 70% τῆς νικοτίνης. Ἀλλὰ καπνίζοντας κανεὶς μὲ τὸ φίλτρο, καπνίζει τὸ τσιγάρο σχεδὸν ὡς τὸ τέλος καὶ τοῦτο σημαίνει πὼς κα-

πνίζει καὶ τὴν γεμάτη νικοτίνη ἄκρη του.

Εἶναι πολὺ φυσικὸ βέβαια νὰ γεννηθῇ τὸ ἐρώτημα, ἀφοῦ ἡ νικοτίνη εἶναι τόσο ἰσχυρὸ δηλητήριο, τότε γιατί τὸ κάπνισμα δὲν μᾶς σκοτώνει; Ὡς ἕνα σημεῖο δὲν τὸ κατορθώνει, γιατί τὸ ἀνθρώπινο σῶμα μὲ τὴν ἐξαιρετὴ ἱκανότητα τοῦ ἐθισμού πού ἔχει ἀποκτᾷ σιγὰ - σιγὰ τὴν δυνατότητα νὰ δέχεται ὅλο καὶ μεγαλύτερες ποσότητες δηλητηρίου.

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ἐρεθίζει τὸν λαϊμό; Ναι, λένε μερικοὶ γιατροί. Ἡ ἔλλειψι συμφωνίας στὶς γνώμες τῶν ἐιδικῶν ἐπηρεάζει πολὺ τοὺς καπνιστὰς. Πάντως κανένας γιατρός δὲν ἰσχυρίζεται πὼς τὸ κάπνισμα μαλακώνει τὸ λαϊμό. Ἄν καπνίζετε ἕνα πακέτο τσιγάρα τὴν ἡμέρα, παίρνετε 840 κυβικά ἑκατοστὰ καμμένο καπνὸ τὸ χρόνο. Αὐτὸ σημαίνει πὼς διαποτίσατε τὸν λαϊμό καὶ τὰ πνευμόνια σας μὲ 27 οὐγγιὲς ὑγρὸ καμμένου καπνοῦ πού περιέχει βενζοπυρίνη.

Τὸ σκοῦρο χρῶμα πού βλέπετε στὸ φίλτρο ἢ στὸ μαντήλι σας καμμιά φορὰ δὲν εἶναι νικοτίνη, γιατί ἡ νικοτίνη εἶναι ἀχρωμ. Εἶναι τὰ ὑπολείμματα τοῦ καπνοῦ πού δὲν ἔχει καὶ καλὰ, ὅπως ἡ καπνία τοῦ τζακιοῦ σας. Πολλοὶ γιατροὶ ὑποπευθύνονται πὼς τὸ βασικὸ συστατικὸ, ἡ βενζοπυρίνη, παρ' ὅλο πού εἶναι πιὸ πολὺ οὐσία ἐρεθιστικῇ καὶ ὄχι δηλητηριώδῃ, εἶναι πιὸ ἐπικίνδυνη ἀπὸ τὴν νικοτίνη.

Ἀπὸ διαφορὲς ἐρευνες καὶ στατιστικὲς βγαίνουν μερικά ἐνδιαφέροντα συμπεράσματα. Ἀπὸ 100 καπνιστὰς πού καπνίζουν περίπου 28 τσιγάρα τὴν ἡμέρα, οἱ 73 εἶχαν συμφορῇ τοῦ λάρυγγος, οἱ 66 ὑπέφεραν ἀπὸ βήχα.

οί 7 από έρεθισμό της γλώσσας. Από άλλους 100 καπνιστές, οί 30 υπέφεραν από έρεθισμό της γλώσσας και οί άλλοι 30 από θήχα.

Για την επίδρασι του καπνού στον οργανισμό σημασία έχει και ο τρόπος του καπνίσματος: αν καπνίζει κανείς γρήγορα ή άργά αν άφίνη μεγάλο ή μικρό άπο- τσίγαρο, αν κρατά πολύ τον κα- πνό στο στόμα και στα πνευμό- νια κ.λ.π. Παρ' όλες τις αντιφά- σεις των γιατρών, κανένας τά- κτικός καπνιστής δεν άμφισβάλ- λει πως το κάπνισμα έρεθίζει τον λαιμό. Απόδειξι ότι όλοι οί κα- πνιστάι αλλάζουν συχνά μάρκα τσιγάρων αναζητώντας καπνό που νά έρεθίζει λιγώτερο τον λαι- μό τους.

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ έπηρεάζει άραγε το στομάχι και την πέψι; Κάθε καπνιστής έχει παρατηρήσει πως ένα τσιγάρο μπορεί νά μετριάσει για λίγο το αίσθημα της πείνας. Η πείνα προκαλείται από συ- σπάσεις των τοιχωμάτων του στο- μάχου και το κάπνισμα μπορεί νά σταματήσει τις συσπάσεις αυ- τές. Κατά τον ίδιο τρόπο το κά- πνισμα έπηρεάζει την όρεξι και κατά συνέπεια και την καλή δια- τροφή. Το υπερβολικό κάπνισμα μπορεί νά προκαλέσει γαστρίτι- δα. Έπειδή ευνοεί την συγκέν- τρωσι όξέων, φέρνει συμπτώματα γαστρίτιδος που παύουν όταν σταματήσει το κάπνισμα. Η πα- ρουσία πολλών όξέων στο στομά- χι δημιουργεί κατάλληλο κλίμα για το έλκος. Έρευνες που έγι- ναν σε νοσοκομεία της Νέας Ύ- όρκης έδειξαν πως οί άσθενείς εκείνοι που έξακολουθούσαν νά καπνίζουν, ένω έκαναν θεραπεία έλκους του στομάχου, είχαν πε- ρισσότερες ύποτροπές από κεί-

νους που είχαν σταματήσει το κά- πνισμα ή από κείνους που δεν κά- πνισαν ποτέ.

Οί έναντίον του καπνίσματος σταυροφόροι είναι άμειλικοί στην άποψί τους πως οί έπίτοκες δεν πρέπει νά καπνίζουν. Οί για- τροί μελέτησαν το θέμα αυτό πολλά χρόνια και έφθασαν σε πο- λύ θετικά συμπεράσματα: Το κά- πνισμα δεν θλάπτει την έγκυο γυναίκα περισσότερο από όποι- ονδήποτε άλλο άνθρωπο. Δυό παιδίατροι της Φιλαδέλφειας ά- νέλυσαν το γάλα μητέρων που κάπνιζαν για νά βρούν την πε- ριεκτικότητα του σε νικοτίνη. Και βρήκαν σε 10.000.000 μέρη 1.4 νικοτίνη σε μητέρες που κάπνι- ζαν λίγο και 4.7 μέρη σε κείνες που κάπνιζαν πολύ. Δεν μπόρεσαν πάντως νά βρούν κανένα ίχνος, ούτε άλλη επίδρασι στα παιδιά.

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ έπηρεάζει άρκετά τους άθλητάς. Οί προγυμναστάι των πανεπιστημιακών Κολλεγίων συμφωνούν πως οί άθλητάι που καπνίζουν χάνουν γρήγορα την μυϊκή τους δύναμι και παρουσιά- ζουν σημεία κοπώσεως. Είναι θέ- ταιο ότι το κάπνισμα έπιβραδύ- νει με τις άντανακλαστικές αντι- δράσεις του οργανισμού, όσα και αν λένε οί διαφημίσεις.

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ έπιδρά στην καρ- δια; Για τις έπιδράσεις που έχει στο άπώτερο μέλλον οί γιατροί διαφωνούν. Για την άμεση όμως έπίδρασί του στην καρδιά, στις άρτηριες και στις φλέβες όλοι συμφωνούν ότι είναι εύκολο νά παρατηρηθούν και νά μετρηθούν. Το κάπνισμα αύξάνει τον άρι- θμό των σφυγμών κατά 28 στο λεπτό. Ο άριθμός αυτός ποικίλ- λει και από άνθρωπο σε άνθρω- πο, και στον ίδιο άνθρωπο σε

διαφορετικές ώρες. Πάντως ό μέ- σος όρος της αύξήσεως είναι 10 σφυγμοί στο λεπτό.

Το κάπνισμα μπορεί νά προκα- λήσει άρρυθμία της καρδιάς. Οί σφυγμοί του άγέννητου παιδιού αύξάνονται όταν ή μητέρα καπνί- ζη. Και όσοι καπνίζουν τακτικά παρουσιάζουν κατά 50% περισ- σότερες περιπτώσεις ταχυπαλμί- ας από τους άλλους.

Το κάπνισμα άνεβάξει την πίε- σι του αίματος. Όσο μεγαλύτε- ρη πίεσι έχει κανείς, τόσο πιό γρήγορα μπορεί νά την άνεβάσει το κάπνισμα. Φαίνεται πως ή πί- εσι δεν συμβιβάζεται με το κά- πνισμα, όπως γίνεται με το πε- πτικό σύστημα. Όστόσο το κά- πνισμα δεν άνεβάξει μόνιμως την πίεσι. Όταν σταματήσει τότε ή πίεσι κατεβαίνει βαθμιαία στο κα- νονικό επίπεδο.

Το κάπνισμα συσφίγγει τά αι- μοφόρα άγγεία, ιδίως των ποδι- ών και των χερών. Όσο πιό μι- κρό είναι το άγγείο, τόσο πιό πο- λύ συσφίγγεται. Συχνά το κά- πνισμα κλείνει έντελώς τά μικρά άγγεία που βρίσκονται κάτω ά- πό τά νύχια. Μόλις άρχίσει κανείς νά καπνίζει ένα τσιγάρο, ό ρυ- θμός της κυκλοφορίας του αίμα- τος στα χέρια μειώνεται στο ή- μισο του κανονικού και μένει χα- μηλός για μία ώρα περίπου.

Τά άποτελέσματα της συσφίγγε- ως αυτής των άγγείων είναι πε- ριεργά. Η θερμοκρασία των χε- ριών και των ποδιών κατεβαίνει άρκετά.

Δεν υπάρχει καμιά άπόδειξι ότι το κάπνισμα προκαλεί καρ- διακές παθήσεις. Έχει παρατη- ρηθή ώστόσο ότι οί καρδιακές παθήσεις παρουσιάζονται συχνό- τερα ανάμεσα στους καπνιστές και ότι το κάπνισμα μπορεί νά

έπιδεινώση μία υπάρχουσα καρ- διακή πάθησι.

Σε μία μεγάλη έρευνα οί για- τροί διάλεξαν 1.000 άνδρες πά- νω από τά 40 που κάπνιζαν και 1.000 που δεν κάπνιζαν. Απ' αυ- τούς που δεν κάπνιζαν και ήταν κάτω από τά 50, 1% μόνο παρου- σίασε πάθησι της στεφανιαίας άρτηρίας, ένω από τους καπνι- στές 4.8%. Από τους μη καπνι- στές των 50—60 έτών, μόνον 2. 6% είχαν πάθησι της στεφανιαίας και από τους καπνιστές 6.2%.

Από τις παρατηρήσεις και τά πορίσματα των κορυφαίων καρ- διολόγων φαίνεται πως ή διαφω- νία τους περριρίζεται στην έκτα- σι της ζημίας που προκαλεί το κάπνισμα στην καρδιά. Όλοι οί γιατροί συμφωνούν πως μπορεί νά θλάψη μία καρδιά που έχει κάποια πάθησι. Με άλλα λόγια τó κάπνισμα στις περιπτώσεις αυ- τές δεν βοηθεί ποτέ, ένω συχνά θλάπτει.

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ μπορεί νά προκα- λήσει καρκίνο; «Για κάθε έπιστή- μονα που κατηγορεί το κάπνισμα για την επέκτασι του καρκίνου των πνευμόνων, λέει ό Δρ Τσάρλς Κάμερον, Διευθυντής της Αμερι- κανικής Αντικαρκινικής Έται- ρείας, υπάρχει ένας άλλος που ύποστηρίζει πως το κάπνισμα εί- ναι άθώο». Η αλήθεια είναι πως δεν υπάρχει δετική άπάντησι στο έρώτημα. Το θέμα βρίσκεται ά- κόμη στο στάδιο της μελέτης.

Ο καρκίνος των πνευμόνων σημείωσε μία έκπληκτική αύξη- σι τά τελευταία 35 χρόνια και οί έπιστήμονες ζητούν νά βρούν μή- πως υπάρχει κάποιο αίτιο στον τρόπο της ζωής μας. Πολλοί δια- κεκρμένοι καρκινολόγοι ύποστη- ρίζουν πως υπάρχει κάποια άμε- σι σχέση ανάμεσα στο κάπνισμα

MONON LIA KYPIOYS :

Κάποτε, όταν Βασιλεύς ήταν ὁ
 Γεώργιος δ' Α', σὲ ἕνα ἀπομα-
 κρυσμὲνο χωρίο ὁ δόσκαλος τοῦ
 σχολείου γνώμησε τὰ παιδιὰ πιάσ

[illegible]

ἄν θέατε νὰ σὰς ἀπανησῶ,
 —“ὦ φίλοι, νὰ ποὺ μὴ γέρετε δύναται
 τὰς, γιὰ τὴν ἐλπίδα...
 Μ. Κ. Κωνσταντίνου

ἡ ἀσκήνη στο Βόλο. Μία κυρία
ἠπταεὶς εἰσακτικὴ σ' ἕνα ἡρα-
κτορεῖο λεωφορείων, ἀφίκει τὴ βα-
λῖστα τῆς στο γκισε καὶ παρὰ τὸ
«γκροσσὸν» τοῦ Ἰταλιόπου.
— Μήπως ἐχάστε ἐδὼ τουαλέτα,
τὸ γκαρσὸν τὴν κυρίαζετὶ πιά
στὴν ἡμετέραν καὶ ὑστερα τῆς

3 H U Z 3 H L O K I V 3 U M

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Τὰ Χριστούγεννα τοῦ Ἀμερικάνου

Διήγημα

Τοῦ

ΑΝ. ΤΡΑΤΛΑΝΤΩΝΗ

Εκεῖ πού μέ κόπου ἀνεβαίναμε στό λόφο τοῦ Ἀγίου Ἰσαύρου, ρώτησα τὸν ὁδηγό μου τὸν Παξιινό:

—Γιατί αὐτὸν τὸν ἀδύνατο πού μάς χαιρέτησε στὴ Φουντάνα τὸν εἶπες Ἀμερικάνο;

Καὶ ὁ Παξιῖνος ὁδηγός μου ἔτυχε φλύαρος καὶ μοῦ διηγήθηκε ὁλόκληρη ἱστορία.

—Νά, ἔτσι τὸν λέν' Ἀμερικάνο, ἐπειδή τ'ς καὶ πῆγε στὴν Ἀμερική ἔμεινε δέκα - δέκα πέντε χρόνια σ' ἓνα μέρος, Πασιόν, Μπασιτόν, κάπως ἔτσι τὸ λένε.

—Πηγαίνουν λοιπὸν καὶ οἱ Παξινοὶ στὴν Ἀμερική;

—Κάπου - κάπου κανένας. Αὐτός, νὰ σ' ὀρίσει, ἔβρισκε ἕξ αἰτίες ἀπὸ μιὰ κοπέλλα π' ἀγαποῦσε, τζᾶ, τὴν ξέρεις καὶ τοῦ λόγου σου, ἐκεῖνη τὴν Ζαχαρένια πού φωνάζαμε στὴν Ὑπαπανή. Εἶδες πού εἶπες τοῦ λόγου σου γιὰ τὴν καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ, ἡγουν πού σάρεσε πολὺ,

καὶ γῆκε ἐκεῖνη καὶ μάς φίλεψε κοπελίτσια, πού λέμε μεῖς ἐδῶ αὐτὰ τὰ λουλούδια τοῦ λόγου σου τάπες κυλάμια, κυκλάμια κάπως ἔτσι.

—Ὁμορφὴ κοπέλλα, ἀλήθεια.

—Τώρα ὁμορφὴ μ' ἔξη παῖδ' αὐτὴ καὶ μέ φτώχεια χειρότερη ἀπ' τὴ δική μου! νὰ τὴν ἔβλεπες αὐτὴ τότε, ἐδῶ καὶ δεκά-ξη χρόνια καὶ νάλεγε Ζαχαρένια ἀλήθεια ἡ ἀνε- κόρη τοῦ παπᾶ - Σίμου, εἶδες ἐκείνου τοῦ παπᾶ πού μάς πῆγε στὴν Ὑπαπαντή, πόσες τοῦ λόγου σου αὐτὸς εἶναι σωτὴς παπᾶ-Φλέσσας.

—Καὶ τώρα ποῖόν ἔχει ἄνδρα ἡ Ζαχαρένια;

—Ἐχει ἓνα καλὸ παιδί, τὸ Παρεδρίτσι, πού λέμε ἐμεῖς ἔτσι τὸ παρναυμάζομε γιὰ τὸ πατέρα του ἦτανε μιὰ φορὰ πάρεδρος τ'νοῦά του εἶναι Τζῳρτζης Μισάλης, συγγενὴς τοῦ Δημάρχου.

—Καὶ γιατί δὲν ἐπῆρε τὸν Ἀμερικάνο;

—Ἔτσι δὲν τὸν ἤθελε ὁ παπᾶς τοῦ φαίνονταν ἀκαμάτης καὶ φαντασμένος. ἤθελε καλύτερα τὸ Παρεδρίτσι ἦτανε φρόνιμο παιδί, εἶχε καὶ κάμποσα δένδρα τότε εἶχαμε καὶ σοδεῖες ταχτικές σου λέει τὸ καθημερινό του δὲ θὰ τοῦ λείψῃ ἡ κοπέλλα ὅμως κι' ἡ μάννα τῆς, ἡ παπαδιά, ἦθελαν τοῦτον τὸν Ἀμερικάνο, νὰ ποῦμε καὶ τοῦτος πάλε ζουρλαίνονταν γιὰ τὴν Ζαχαρένια ἀπὸ μικρὸ παιδί τὴν ἀγαποῦσε. Τὴ ζήτησε δυὸ - τρεῖς φορές, δὲν τοῦ τὴν ἔδωκαν.

Ὑστερὰ τὴ ζήτησε τὸ Παρεδρίτσι, τοῦ τὴν ἔδωκαν. Ἡ παπαδιά κατὶ ἤθελε νὰ πῇ, μὰ ὁ παπᾶ - Σίμος δὲ χωρατεύει, εἶναι Παργινός ἐπίασε τὴν πρεσβυτέρα, τῆς ἔδωσε ἓνα χέρι ξύλο, κι' ἓνα γερό φοβέρισμα τῆς Ζαχαρένιας γίνηκαν οἱ ἀρραβῶνες ἀνήμερα τῶν Χριστουγέννων ἦτανε. Καὶ τότε ὁ ἄλλος, τοῦτος νὰ ποῦμε ὁ Ἀμερικάνος — Ἀργυρὸς εἶναι ἡ γενιά του — γίνηκε ἀφαντος μπηκε σ' ἓνα καίκι πού πῆγαινε στ' Ἀλεῦκι, καὶ τὸν ἐχάσαμε. Δυὸ χρόνια ἔκαμαν οἱ γονεῖς του νὰ μάθουν ἀνζή. Ἀπάνω στὰ δυὸ χρόνια ἦρθε ἓνα γράμμα ἀπὸ τὴν Ἀμερική σὸ γιὰ τὸν Ἀνεμογιάννη, καὶ ἦρθε κι' ἓνα χαρτί νὰ λάβῃ ὁ Βασίλης ὁ Ἀργυρὸς δέκα λίρες, πού τὴν ἔστειλε ὁ γιὸς του ἀπ' τὴν Ἀμερική, τοῦτος νὰ ποῦμε ὁ Ἀμερικάνος. Καὶ ἤλεγε τὸ γράμμα στὸν πατέρα του νὰ τὸνε συγχωρῇ πού ἔφυγε χωρὶς νὰ τοὺς ἀποχαιρέτησῃ, καὶ τώρα εἶναι καλά, καὶ ἔχει καλὴ δουλειὰ καὶ μέ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ θὰ τοὺς συνδράμῃ. Καὶ εἰς τὸ τέλος ἤλεγε «ἀς ὁμειπῇ ὁ παπᾶ - Σίμος, καὶ βῆρθῃ μέρα νὰ βαρέσῃ τὸ κεφάλι του» σὰν νὰ ποῦμε γιὰ τὸν πλοῦτο.

Τὸ πῆρε τὸ γράμμα ὁ Ἀργυρὸς καὶ γύρισε Γάι καὶ Λογγό, πού λέει ὁ λόγος, καὶ τῶδε ἔχινε πῆγε στὴ Λάκκα, στὰ Μαγαζεῖα, στὴ Φουντάνα καὶ τῶδε ἔχινε, κῆδε ἔχινε καὶ τὴς λίρες καὶ ὁ καθένας ἔλεγε τὰ διτὰ καὶ τοῦ. Πῆγε καὶ στὴν Ὑπαπαντή καὶ τῶδε ἔχινε τῆς παπαδιάς φύλαξε καὶ τῶδε ἔχινε ὁ παπᾶς καὶ τὸ μιὰ ὡς πῶδε ἔχινε ὁ παπᾶς καὶ τὸ Παρεδρίτσι. Ἡ παπαδιά τῶδε ἔχινε κατὰ πῶδε ἔχινε τέτοιο γαμβρό

καὶ τῶδε ἔχινε τὸν παπᾶ. Ἀπὸ τότε ἔπεσε ἡ γκρίνια στὸ σπιτί τοῦ παπᾶ - Σίμου, ἦρθανε καὶ κακιὲς χρονίες, οἱ ἐλῆες δὲν ἔδιναν τίποτε, τὸ ἐπλάκωσαν καὶ τὰ παιδιὰ, κάθε χρόνο καὶ γέννα — ἡ φτώχεια, ἀφέντη μου, φέρνει πολλὰ κακά. Καὶ μόνον τοῦτο ὁ Ἀμερικάνος κάθε μῆνα, κάθε δυὸ μῆνες κι' ἓνα γράμμα, κι' ἓνα πακέτο λίρες. Ὁ Βασίλης ὁ Ἀργυρὸς κατάντησε ἄρχοντας μεγάλος, ἔρριχνε δεκάρα στὸ δίσκο καὶ κάθε χρόνο καὶ καινούργιο πλατοβράκι ὅλοι τῶδε ἔχινε τὸ καπέλλο «καλήμερα», κύρ Βασίλη.

Τὸ Παρεδρίτσι τὸ καὶ μὲν δούλευε ὅσο μπορούσε, μὰ τί νὰ σοῦ κάμῃ! Ἄμα δὲ θέλει ὁ Θεός! Κατάνταγε μὲ τὴν δίκωπη νὰ ψιλῶνι ξένες ἐλῆες. Καταλάβαινε καὶ τὴ γκρίνια πού ἦταν στὸ σπιτί ἐξ αἰτίας του, καὶ τῆς Ζαχαρένιας τὰ μούτρα, καὶ τῆς παπαδιάς τὰ λόγια τὰ φαρμακερά, ὅταν ἤδλεπε τὴ γυναῖκα τοῦ Ἀργυροῦ μὲ καινούργιο φουστάνι, κάθε λίγο καὶ πολὺ. Κι' ὅλο τὸ χειρότερο πῆγαινε ἐτοῦτοι, κι' ὅλο ἐπερίσσειε ἡ γκρίνια. Τοῦ τῶδε ἔχινε φανερά τὸ γαμβροῦ πῶς ἦτανε μετανοιωμένοι πού δὲν ἐπῆραν τὸν Ἀμερικάνο. Ὡς καὶ ὁ παπᾶ - Σίμος τᾶριζε καὶ δὲν εἶχε ἐκεῖνα τὰ ὄφρυδα ποῦχε πρὶν. Περνοῦσανε μῆνες, χωρὶς νὰ δεῖρῃ τὴν παπαδιά.

Κοντὰ στὸ Πάσχα τὸ Παρεδρίτσι στενοχωρήθηκε πολὺ πού δὲν εἶχε νὰ πάρῃ οὔτε ἓνα μανδῆλι τῆς γυναικὸς του, κι ἀποφάσισε νὰ δανεισθῇ μὰ ἀπὸ ποῖόν; οἱ ἀρχόντοι μὲς παίρνουν χίλια τὰ ἑκατὸ, καὶ τᾶνι καὶ τὸ τομάρι. Ἐζέτεσε στὸν Ἀργυρὸ, τὸν πατέρα τοῦ Ἀμερικάνου πῆγε τρέμοντας ὁ θλιμμένος — δανείσθηκες ποτὲ σου, ἀφέντη; ἀν δανείσθηκες, ξέρεις τί πάει νὰ πῇ χρέος; μὰ ἀνάθεμα τὴς περιστάσεις πῆς.

Μολοντοῦτο, ὁ Βασίλης ὁ Ἀργυρὸς δὲν τοῦ φέρθηκε κακὰ τοῦ τῶδε ἔχινε μὲ δυὸ τὰ ἑκατὸ (τὸ μῆνα πᾶ νὰ πῇ) καὶ δυὸ ἑξῆς λάδι. Χαμογέλασε μονάχα μ' ἓναν τρόπο, πού τῶδε ἔχινε τὸ Παρεδρίτσι καὶ φεύγοντας ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ περιμένῃ ὡς τὸν Αὐγουστο, κι' ἀν ἡ σοδεῖα πᾶει κακὰ, νὰ τὸ σκάσῃ κι' αὐτὸς γιὰ τὴν Ἀμερική ἢ νὰ χάσῃ ἢ νὰ ζή-

ση μιὰ μέρα σὰν ἄνθρωπος κι' αὐτός.

Ἀλλὰ τί τὰ θέλεις, ἀφέντη μου, οἱ ἄνθρωποι ἀπελπίζουν, ὁ Θεὸς δὲν ἀπελπίζει. Ἄς ἔρθει ἐκεῖνον τὸ χρόνο μιὰ σοδειά, εὐλογία Θεοῦ· οἱ γεροντότεροι δὲν θυμολογῶνταν ποτέ· ἄλλο νὰ σοὺ λέω, κι' ἄλλο νὰ τώβλεπες· φύλλα δὲν ἔβλεπες, ὅλο καρπός· καὶ τί καρπός! λὲς καὶ τὸν εἶχανε στὸ γιαιλί τεφαρίκι· χαίρονταν ἡ ψυχὴ σου.

Οἱ φτωχοὶ δὲν πίστευαν τὰ μάτια του· τὸ Παρεδρίτσι ἔκανε τὸ σταυρό του, καὶ —ὅπως ἦταν τὸ θλιμμένο μαθημένο στὴ διπλοτυχία— ἀπὸ μέρα σὲ μέρα πάντεχε πὼς θὰ πέσουν. Μὰ νὰ σοὺ κάμῃ ὁ Θεὸς ἕναν Αὐγουστο βροχερό κι' ἕναν Θερινὴ χιονάτο, ἀλήθεια, κι' ἄς ἔρθῃ νὰ δώσῃ κάθε δένδρο κι' ἄλεσις! καὶ τί ἄλεσις! μιὰμιση ξέστα, δυὸ ξέστες, δυὸ καὶ γαλόνη! Ἀκούς ἐκεῖ δυὸ καὶ γαλόνη.

Πιάσ' τους πάλι τοὺς Παξινοὺς καὶ τὸ Παρεδρίτσι τὸ θλιμμένο. Ἀλέθοντας καὶ πουλώντας, καὶ οἰκοιομούντανε ἀπ' ὅλα· πήραν γέννημα, ντύθηκαν, ἔφκιασε ράσο ὁ παπᾶς, βελέσι ἡ παπαδιά, ἄλλο βελέσι ἡ Ζαχαρένια, ἔνδυσαν τὰ παιδιὰ τους —χαρὰ Θεοῦ, ἀλήθεια. Ἐβλεπες τὴ Ζαχαρένια καὶ γύριζε μὲ τὸ καλαθάκι γελαστή, γελαστή· γελοῦσε κι' ἡ παπαδιά, κι' ὁ παπᾶ-Σίμος πήρε ὄφρυδα πάλε. Καὶ τὸ Παρεδρίτσι καλοκάρισε τὸ μαῦρο· εἶπε κι' αὐτὸ νὰ κάμῃ μιὰ φορεσιὰ ρούχα καλὰ, κι' ἔβαλε στὴν πάντα ἑκατὸ δραχμές· μὰ ἄλλο εἶχε στὸ νοῦ του· ἤθελε νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος τοῦ Ἀργυροῦ, ποὺ τῶχε κρυφὰ ἀπὸ τὴ γυναῖκα του καὶ τὴν πεθερά του· ὁ παπᾶς μοναχὰ τῶξερε.

Ἐπῆρε τὸ λοιπὸν μιὰ φθινὴ φορεσιὰ, ἔβαλε τὰ ἄλλα στὴν τσέπη, καὶ πήγε στὸ Γαί, ποὺ κατοικοῦσε τώρα ὁ Βασίλης ὁ Ἀργυρός· εἶχε ψηλώσει, βλέπεις, κι' αὐτὸς καὶ κατοικοῦσε στὸ Γαί· εἶχε σὰν νὰ ποῦμε γραφεῖο· ποιός; ὁ Βασίλης ποὺ δὲν ἤξερε δυὸ ἄλλες· μὰ τί κάνει ἡ λίρα, ἀφέντη!

Πάει τὸ λοιπὸν τὸ Παρεδρίτσι καὶ βρίσκει τὸν κύρ Βασίλη, νὰ κάθεται σὰν τραπέζι στὸ τραπέζι καὶ νὰ φουμάρῃ μὰ καὶ τὸ Παρεδρίτσι δὲν τῶρριχνε κάτω· ξέρεις τί πᾶ νὰ πῇ,

νὰ πληρώνης χρέος καὶ πρὶν λήξῃ μάλιστα ἡ προθεσμία; εἶναι μεγάλη χαρὰ, ἀφέντη, μεγαλύτερη παρὰ ἂν δὲν εἶχες διόλου χρεωθῇ.

Νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, ὁ Βασίλης δὲν ἦτανε κακὸς ἄνθρωπος· τὸ δέχτηκε καλὰ τὸ Παρεδρίτσι.

—Ἦρθα, λέει, κύρ Βασίλη, νὰ σοὺ γυρίσω ἐκεῖνα τὰ ὀβολα· ἔκαμε ὁ Θεὸς κι' εὐκολύνθηκα.

—Μὰ γιατί νὰ διαστής ἀδερφέ, τοῦ λέει ὁ Βασίλης· τί ἀνάγκη ἦτανε;

—Αἱ! εἶπα, λέει τὸ Παρεδρίτσι, καλύτερα νὰ τὰ φέρω, μὴν ἔχεις κι' ἡ ἀφεντιά σου καμμὴν ἀνάγκη.

Σ' αὐτὸ ἔσφαλε τὸ Παρεδρίτσι.

—Ἀνάγκη! λέει ὁ κύρ Βασίλης, κύριε ἐλέησον· ἀκούς ἀνάγκη! ἄς εἶναι καλὰ ὁ Ἀμερικάνος· (ἔτσι τὸν ἔλεγε κι' αὐτὸς τὸ γιό του, ἀπὸ καμάρου). Καὶ τώρα δά, ποὺ θάρῃ κι' ὅλα, μὲ τὸ ἐλεύθερο νὰ ζητᾶτε ὅ,τι θέλετε.

—Θάρῃ! εἶπε τὸ Παρεδρίτσι, καὶ τὸ τσάκισε κρύος ἰδρώτας.

—Θάρῃ δά· δὲν τὸ ξέρεις; εἶναι τώρα μιὰ βδομάδα ποὺ μοῦ τῶγραψε θετικὰ· πρὶν τὰ Χριστούγεννα θὰ τὸν ἔχωμε στοὺς Παξούς· καὶ πορὰ ἤσαστε φίλοι· νὰ ἰδοῦμε τώρα θὰ σὲ γνωρίσῃ. Αὐτὸς τώρα, γιέ μου, ἄλλαξε· μὰς ἔστειλε τὴ φωτογραφία του ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια, μὰ δὲν τῶμοιαζε, γιατί ἦταν κάπως ἀνήμπορος, ὅταν τὴν ἔβγαλε. Ἀφῆσε δὰ ἀπὸ γλώσσες καὶ ἀπὸ κόσμο! Αὐτὸς τῶρε ὅλο μὲ ὑπουργοὺς ἐκεῖ στὴν Ἀμερική ποὺ εἶναι. Τοῦχανε καὶ μιὰ προξενεῖα —μὰ νὰ μείνουν ἐδεπὰ ποὺ τὰ λέμε— ἀπὸ ἕνα καλὸ πρόσωπο —ὁ πατέρας της εἶναι, σὰ νὰ ποῦμε, κολουέλλος— μὰ ξέρεις αὐτός... ἄς εἶναι δά, ἄς ἔρθῃ μὲ τὸ καλὸ...

Ὁ κύρ Βασίλης εἶχε ὀρεξί νὰ πῇ ἀκόμα, ὅπως κάνουνε οἱ γονεῖς, ἅμα καμαρώνουνε τὰ παιδιὰ τους· μὰ τὸ Παρεδρίτσι δὲν εἶχε δύναμη νὰκούσῃ ἄλλα· πλήρως γλήγορα τὸ χρέος· ὁ κύρ Βασίλης ἀνοίξε μιὰ κασσαφόρτε γεμάτη λίρες καὶ χαρτιά καὶ τῶδωκε πίσω τὸ χαρτί· τὸ Παρεδρίτσι τὸ πήρε κι' ἔφυγε σὰ χαμένο, χωρὶς νὰ χαιρετήσῃ μῆτε. «Θάρῃ, σοὺ λέει, ὁ Ἀμερικάνος στοὺς Παξούς! καὶ πότε; τώρα ποὺ

εἶδαν στὸ σπῆτι κάποιον ἡσυχία, τώρα ποὺ ἡ παπαδιά καὶ ἡ Ζαχαρένια κόντευαν νὰ τὸν λησμονήσουν! Ἄ! τελείωσε· δὲν τῶθελε ὁ Θεὸς νὰ πάρῃ αὐτὸς τὴ Ζαχαρένια· ἁμαρτία ἔκαμε, ποὺ τὴν ἀφαίσεσε ἀπὸ τὸν Ἀμερικάνο, καὶ νὰ τὸν ἔχη καὶ φίλο! καὶ νὰ ξέρῃ τὴν ἀγάπη ποὺ εἶχανε! κι' αὐτὸς νὰ μπῇ στὴν μέση σὰν πειρασμός, νὰ τοὺς χωρίσῃ! κρίμα μεγάλου τοῦ φαίνονταν πὼς εἶχε κάμει καὶ πεπρωμένο δὲν ἦταν νὰ τὴν χαρὴ ἡσυχος· γυναῖκα του τὴν ἔκαμε, παιδιὰ ἔκαμε μὲ δαύτη, μὰ —τῶνιθε καλὰ τὸ Παρεδρίτσι— τὸ νοῦ της, τὴν καρδιά της, δὲν τὴν εἶχε κάμει δική του. Αὐτὸς ἦταν σὰν τύραννος ἐκεῖ μέσα, καὶ ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ τὸν παιδέψῃ γι' αὐτό· καὶ νὰ σοὺ! τὴ στιγμή ποὺ τοῦ φάνηκε πὼς θὰ ζήσει τέλος εὐτυχῆς, αὐτὴ τὴ στιγμή διδάλεξε ὁ Θεὸς νὰ τὸν βασανίσῃ· ἀκριβὰ θὰ πληρώσῃ τὴ λίγη χαρὰ τῆς τελευταίας χρονιάς· ὁ Ἀμερικάνος θὰ νάρῃ στοὺς Παξούς· ὁμορφος, καλοντυμένος, σπουδασμένος, κοσμογυρισμένος καὶ τὸ μεγαλύτερο πλούσιος, γεμάτος λίρες· θὰ πάῃ στὴν Ὑπαπαντὴ νὰ λειτουργηθῇ· θὰ ρίξῃ στὸ δίσκο λίρα· ὅλος ὁ κόσμος θὰ παραμερίζῃ καὶ θὰ τὸν χαιρετᾶ, ποίος ξέρει ἂν δὲν τὸν βγάλουν καὶ βουλευτή! Καὶ ἡ Ζαχαρένια θὰ τὰ ἰδῇ ὅλα αὐτά. Καὶ ποίος θὰ κρατᾷ τότε τὴν παπαδιά. Καὶ τί θάναυ αὐτός, τὸ Παρεδρίτσι, μπροστά του, μὲ λίγες ψωροελιές, ποὺ τοῦ φάνηκε πὼς κάτι εἶναι!

Καὶ τί μισόλογα ἦτανε ἐκεῖνα τοῦ Ἀργυροῦ; πὼς τάχα ὁ γιός του δὲν παντρεύεται, γιατί ἔχει στὸ νοῦ του τὴ Ζαχαρένια; Ἀχ! ἄς ἔρθῃ καὶ ἡρθε λοιπόν! θὰ ἰδῇς τί σκυλί εἶναι κι' αὐτός· χρόνια τώρα τὰ βαστάει σὰ γαῖδαρος ὅλα, μὰ ἄς ἔρθῃ καὶ ἡρθε· ἄς ρίξῃ μιὰ ματιά στὴ Ζαχαρένια, ἄς πῇ ἕνα λόγος ἡ στρίγγλα ἡ παπαδιά, καὶ τότε βλέπουνε τί θὰ πῇ Παρεδρίτσι, ἀπελπισμένο!»

Ἔτσι τοῦ φαίνονταν τοῦ κακομοῦρη, πὼς μπορούσε νὰ κάμῃ κακούρη. Μὰ ἐγώ, ἀφέντη, σ' αὐτὸν τὸν κόσμο ἕνα πράγμα ἔχω καταλάβει· πὼς ἄλλοι γεννιῶνται φοβίμια, καὶ ἄλλοι γεννιῶνται ὄρνια καὶ τῶνε τὰ φοβίμια· καὶ τὸ Παρεδρίτσι, κα-

τῶς φαίνεται, δὲν μπορούσε νὰ γίνῃ ἀπὸ πρόβατο λύκος· μὰ κι' ὁ Θεὸς εἰς τὸ τέλος στένει τὰ λυκοσίδερά του. Ὅσο νὰ φθάσῃ στὴν Ὑπαπαντὴ τὸ Παρεδρίτσι, εἶχανε κάπως ἀλλάξει τὰ μυαλά του, σὰν νὰ τὸν ἡσύχασεν ὁ δρόμος, κι' ἔλαβε μιὰν ἀπόφασιν πῆλο λογική· «Τώρα, σκέφθηκε, δὲ θὰ πῶ τίποτα γιὰ τὸν Ἀμερικάνο, εἴτε ἔρχεται, εἴτε δὲν ἔρχεται· καὶ ἅμα ἔρθῃ καὶ ἰδῶ πὼς δὲν μπορούμε νὰ ζήσουμε καὶ οἱ δυὸ στὸν ἴδιον τόπο, τὸ σκάζω καὶ πάω στὴν Ἀμερική· ἂν ἔκαμε λίρες αὐτὸς ὁ ἀκαμάτης κι' ὁ ξεμυαλισμένος, δὲ θὰ κάμω ἐγώ!»

Καὶ ἤθελε στὴν ἀπόφασιν αὐτὴ νὰ ἡσυχάσῃ· μὰ εἶχε ἀκόμα νὰ τραδήξῃ πολλά.

Σὲ δυὸ τρεῖς μέρες ὁ ἐρχομὸς τοῦ Ἀμερικάνου διαδόθηκε σ' ὅλο τὸ νησί· ὁ κύρ Βασίλης ἔβαλε τρουμπέττα, ποὺ λένε· κι' ἀπὸ Γαί ὡς Λάκκα ἄλλη κουβέντα δὲν ἐγίνονταν, μπορᾷ νὰ σοὺ πῶ, πὼς θάρῃ ὁ Ἀμερικάνος, πὼς θὰ φέρῃ μιλλιούνια, πὼς τῶρε μὲ ὑπουργοὺς, πὼς θὰ θέλῃ νὰ παντρευτῇ στὴν Ἀμερική, γιατί εἶχε τὸ νοῦ του στοὺς Παξούς· καὶ ὅλα ὅσα ἔλεγε ὁ πατέρας του παίρνανε δρόμο καὶ μεγαλώνανε ἀπὸ στόμα σὲ στόμα· γιατί ὁ λόγος, ἀφέντη, εἶναι σὰν αὐτὸ τὸ ρέμμα, βλέπεις· στὴν πηγὴ του εἶναι καὶ ἡσυχὴ ὅσο πάει μεγαλώνει, πλαταίνει, βροντάει, ἀκούεται μακριὰ. καὶ παύει νὰκούεται, παρὰ ὅταν ξεθυμᾶνῃ στὴ θάλασσα, σὰν νὰ ποῦμε μὲ τὸν καιρὸ. Ἔτσι καὶ τότε, ὁ κόσμος δὲν εἶχε κρατημὸ. Ἄλλοι λέγανε νὰ τὸν κάμουν δῆμαρχο, ἄλλοι βουλευτή, καὶ οἱ γονεῖς ποὺ εἶχανε κοπέλλες κι' εἶχανε κι' εἶχανε κάποια χάρι, εἴτε προίκα, λέγει ὁ λόγος, εἴτε ὁμορφιά, εἴτε τίποτε ἐξυπνάδα, ἀμέσως ἔβαλαν στὸ νοῦ τους νὰ τὸν κάμουνε γαμπρό· καὶ δὸς τοῦ λιβάνα, καὶ δὸς τοῦ παρακάλια τοῦ Βασίλη καὶ τῆς Βασίλεινας, κι' αὐτοὶ καμάρωναν σὰν γύφτικα σκεπάρνια.

Ἡ παπαδιά καὶ ἡ Ζαχαρένια ἔπεσαν νὰ πεθάνουν· ὁ παπᾶ-Σίμος δὲν ἤξερε τί νὰ κάμῃ· καμμὴ φορὰ ἔλεγε στὴν πρεσβυτέρα του.

—Μωρὴ ζουρλή, τί εἶσαι ζουρλή, κακομοῖρα; ἂν τὸν ἐπαίρνε τότε ἡ

[illegible]

κομμάτι ζαλισμένος από το ταξίδι και θα πάνε σπίτι και αύριο με το καλό τόν χαιρετάτε».

Και κίνησαν, μπροστά το λείψανο —σαν να πούμε— και πίσω η συνοδία βωδή, όσο που έφθασαν στη θύρα του κύρ Βασιλή και τόν ανέβασαν άπάνω οι γονείς του. Τότε διαλυθήκαμε και τότε λύθηκε και η γλώσσα μας· αϊ! και νάζουνα τότε νάκουγες και να καταλάβαινες τί είναι ο άνθρωπος! μηδὲ κοιμήθηκε κανείς εκείνο το θράδυ! Ός το πρωί ο καφενὲς του Σγόμπου γεμάτος· και τί να σου πώ αφέντη! ο άνθρωπος είναι κακός· όση χαρά έφαινόνταν, όταν τόν καρτερούσαν, διπλή έζωγραφίζονταν τώρα σε όλους, και θαρρώ πώς τούτη ή δεύτερη χαρά ήτανε ή άλληθινή.

Και ποιὸς να πρωτοπή τώρα και ποιὸς να πρωτογελάσει με τις λίρες και με την προκοπή της Αμερικής! θαρρούσες πώς ο καθένας απαλλάχτηκε από φοβερό βάρος, που είχε στην καρδιά του, και πώς τώρα όλοι ένοιωθαν τόν έαυτό τους εύτυχη.

Και ο καθένας ρώταγε τί άρρώστια νάχη· και ο καθένας έλεγε ό,τι του κατέβαιναν εις βάρος του δυστυχισμένου.

Δέν είδαμε την ώρα να ξημερώσει και να ρωτήσουμε τους γιατρούς: —Τί έχει, γιατρέ; θα πεθάνη;

Και οι γιατροί άπαντούσαν με ά-διαφορία:

—Φθίσις φαίνεται πώς είναι· από καταχρήσεις ίσως, από μεγάλους κόπους, από κακή ζωή· ίσως αν είχε έρθη προτίτερα, θα ώφελείτο από το κλίμα· και πάλι μπορεί να αναλάβη κάπως και να ζήση λίγον καιρόν άκόμα.

Το πρωί βγήκε ο πατέρας του ν' αγοράση κόττες και αύγά.

—Τί κάνει, κύρ Βασιλή; τόν έρωτούσαν.

—Καλά είναι, έλεγε ο κύρ Βασιλής· έτσι ήτανε λίγο ζαλισμένος από τη θάλασσα· τώρα είναι καλά, —λύ καλά· αύριο νάχουμε υγεία θάρρη στην Έκκλησία.

Μά που έκκλησία, που Χριστούγεννα! Στην έκκλησία πήγε που πήγε το Παρεδρίτσι το καυμένο, γερό —γερό και ζωηρό. Πήγε και ή Ζαχαρένια, και ή παπαδιά· και —παράξενο πράμα! — ήταν χαρούμενες κι αυτές.

Το μεσημέρι γίνθηκε στού παπα-Σίμου του Κουτρούλη ο γάμος. Ο παπα Σίμος ως τότε δέν είχε πη τίποτε, γιατί έμελλε να λειτουργήση· όταν όμως έκατσαν στο τραπέζι κι' έφαγαν και έπινε και δυό-τρία καρτούτσα Άντιπαξιώτικο, τότε του ξανακάηκε για τη γκρίνια της παπαδιάς· και μπροστά στο γαμπρό λέει:

—Σ' άρεσε, μω-

ρή, λέει ο Άμερικάνος τώρα; ήθελες να τόν έχης γαμπρό; αϊ;

Η παπαδιά δέν έλεγε λέξι, μά ο παπάς θυμωνε από τα ίδια του τα λόγια, κι' όσο έβριζε, τόσο άναφτε, όσο που σηκώθηκε από το τραπέζι κι' άρπαξε έναν πλάστη, από κείνον που πλάθουν τα φύλλα για τις πητες, και που την πονεί και που τήνε σφάζει την καλή σου την πρεσβυτέρα· όσο φαρμάκι είχε ποτισθή τόσον καιρό, τώβγαλε εκείνην την ώρα.

Η παπαδιά άλλο δέν έλεγε παρά — «κάτσε, εύλογημένε, τούλεγε· ποιός τόν ήθελε άρρωστον, και ποιός είπε για γαμπρό! άς είναι καλά το παλληκάρι, πώχουμε, να μάς ζήσει· σύχασε, παπα μου, κι' είναι χρονιά· ρα μέρα· μπά! ξορκισμένος νάναι κι' αυτός και οι λίρες του, μάς ήφερε σε σύγχυση τέτοια μέρα».

Και όλο με το καλό τόν έπαρνε τόν παπα-Σίμο γιατί καταλάβαινε το άδικό της

Έκαμε και ή Ζαχαρένια να μη

στη μέση, έφαγε και κίνηη το μερ-δικο της· και τότε μονάχα ήσύχασε ο παπάς. Κάτσανε πάλι στο τραπέζι, τούς μέθυσε όλους ο παπα-Σίμος, μέθυσε και το Παρεδρίτσι, και το βάλανε στο τραγούδι· αϊ! λέγανε:

Γάι και Λογγό,
Παρίσια δεκοχτώ,
Παξι κι' Άντιπαξι,
Λόνδρες δεκάξι·

Μπορώ να σου πώ, πώς ο άλληθινός

γάμος της Ζαχαρένιας έγινε εκείνο το θράδυ. Και το πρωί τόσο ήτανε εύχαριστημένοι, όπου λυπήθηκαν στ' άλληθινά και τόν κακομοίρη τόν Άμερικάνο.

Το διήγημα «Τα Χριστούγεννα του Άμερικάνου» μάς το ζήτησε ο άναγνώστης μας Πέτρος Νικολαΐδης.

Τι ακριβώς έννοειλε όλαν γέλε

Γιά κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις διαλέξτε ανάμεσα στους 3 όρ σμούς εκεί ον που νομίζετε ότι αποδίδει την ακριβή σημασία της.

1) ΑΓΟΣ.— Α: Φορτίο. Β: Μιαρό έργο. Γ: Άσέβεια.

2) ΑΚΡΙΤΟΜΥΘΙΑ.— Α: Άπερισκέψια. Β: Άστόχαστη φλυαρία. Γ: Μυστικότητα.

3) ΑΣΥΣΤΟΛΟΣ.— Α: Άναιδής. Β: Ψεύτικος. Γ: Άβάσιμος.

4) ΔΙΑΧΥΣΕΙΣ.— Α: Τρυφερότητες. Β: Διαδόσεις. Γ: Έκμυστηρεύσεις.

5) ΕΙΚΑΣΙΑ.— Α: Ύπαινιγμός. Β: Συμπερασμός. Γ: Φαντασία.

6) ΕΚΠΑΓΛΟΣ.— Α: Θανάσιμος. Β: Έκθαμβωτικός. Γ: Έξωτικός.

7) ΕΚΤΡΩΜΑ.— Α: Αίσχος. Β: Τέρας. Γ: Κακός.

8) ΕΠΑΡΑΤΟΣ.— Α: Καταραμένος. Β: Άνιάτος. Γ: Μεταδοτικός.

9) ΘΑΛΠΩΡΗ.— Α: Άνεσις. Β: Συντροφιά. Γ: Ζεστασιά.

10) ΙΑΧΗ.— Α: Κραυγή. Β: Νίκη. Γ: Έπαθλον.

11) ΜΕΝΟΣ.— Α: Άναστροφή. Β: Όργη. Γ: Άπειλή.

12) ΣΤΡΕΨΟΔΙΚΟΣ.— Α: Σοφιστικός. Β: Ψεύτης. Γ: Ίσχυρογνώμων.

13) ΤΙΜΑΛΦΗ.— Α: Περιουσία. Β: Πολύτιμα κοσμήματα. Γ: Πατρογονικά κειμήλια.

14) ΦΡΕΝΙΤΙΣ.— Α: Μεγάλη χαρά. Β: Ένθουσιασμός. Γ: Τρέλλα.

(Άπαντήσεις στη σελίδα 125)

“Ολα άνωδ τον Νέο Κόσμο

Του

FERNANDO MANNO

()ταν ο Κολόμβος, στις 12 'Οκτωβρίου 1492, προσωρμίσθηκε με την «Άγία Μαρία» στο νησάκι Γκουαναχάνι, δέν φαντάσθηκε ίσως ότι αυτό το γεγονός ήταν προωρισμένο να προκαλέσει μια επανάσταση γαστρονομική και άγροτική, σπουδαιότερη από την έπιστημονικογεωγραφική.

Πραγματικά, από το Νέο Κόσμο μās ήρθε το καλαμπόκι, ή πατάτα, ή γαλλοπούλα, το κακάο, ο καπνός, ή ντομάτα, που χωρίς αυτά θα μās ήταν άδύνατο σήμερα να φαντασθούμε τη ζωή μās.

Στον Μπερνάλ Ντιάθ ντέ Κασιλλο πού, αναλφάβητος, είχε ακολουθήσει νεώτατος τον Κολόμβο και ύστερα τον Κορτέζ στην κατάκτηση του Μεξικού και σε ήλικία πάνω από 80 έτών υπαγόρευσε τις αναμνήσεις του, όφείλουμε τις πιο υποβλητικές έντυπώσεις από την πρώτη επαφή του λευκού ανθρώπου με τα νέα προϊόντα.

Στην περιγραφή της τραπεζαρίας του Μοντεζούμα —που φιλοξένησε τον παρατηρητικό χρονικογράφο— προβάλλει, ανάμεσα σε ανάριθμητα φυτά, πουλιά και ζώα, και ή γαλλοπούλα. Η άκολουθία του Κορτέζ είχε κιόλας κατακτηθή από τα εύγευστα «ταμάλες», μπουρεκάκια από καλαμπόκι και κρέας γαλλοπούλας.

Η γαλλοπούλα διέσχισε γρή-

γορα τον Άτλαντικό, άφησε το άzteκικό όνομά της στον τόπο της καταγωγής της και πήρε ένα άλλο όνομα που διατηρούσε την ανάμνησι της έξωτικής της προελεύσεως: «dindon» στη γαλλική, «dindio» σε πολλές Ιταλικές διαλέκτους. Στο όνομα αυτό υπάρχουν οι 'Ινδίες, γιατί ύπήρχε τότε ή αντίληψη πως ή χώρα όπου έφθασε ο Κολόμβος ήταν οι 'Ινδίες. Οι Πορτογάλοι ώνομάσανε τη γαλλοπούλα «περού», με σαφή αναφορά στο Περού από όπου φαίνεται να κατάγεται το πουλί αυτό.

Οι Άγγλοι τη βαφτίσανε «turkeys», από την Τουρκία, που τότε είχε τη φήμη έξωτικής χώρας. Αντίθετα, οι 'Ιταλοι βρήκαν το όνομά της στις κηλίδες που έχει το φτέρωμά της. Τη βαφτίσανε «tacchino», από τη λέξι «tacca», που σημαίνει κηλίδα.

Η ΠΑΤΑΤΑ

Μακρά και δραματική είναι ή ιστορία της διαδόσεως της πατάτας στην Εύρώπη. Προτού γίνει γενικώς δεκτή, στην κουζίνα του παλαιού κόσμου, ή πατάτα πέρασε από καραντίνα δυσπιστίας και περιφρονήσεως. Μεταφέρθηκε από την Άμερική στην Εύρώπη και εκεί έμεινε για πολλών καιρό σαν βοτανικό άξιοπε-

ρίεργο. Άρέσανε τα άνθη της και είναι γνωστό πως ο Λουδοβίκος 16ος στόλιζε μ' αυτά τη μπουτονιέρα του. Για πρώτη φορά χρησιμοποιήθηκε ως τροφή στην 'Ισπανία, αλλά μόνο για το φτωχόκοσμο και για ώρισμένα λαϊκά νοσοκομεία της Άνδαλουσίας. Ο Ντραίηκ, ανάμεσα στις επιδρομές και στις ένέδρες του έναντιόν των Ισπανικών καραβιών, βρήκε τον καιρό να την εισαγάγει στην Άγγλία στο δεύτερο ήμισυ του 16ου αιώνας. Άλλά και εκεί ή πατάτα δέν είχε καλύτερη τυχη. Οι άνδρες του Πιζάρρο, που την γνώρισαν στο Περού, πίστεψαν στην άρχή πως οι 'Ινκας την καλλιεργούσαν για να θγάσουν από τα φύλλα της το δηλητήριο και να δηλητηριάσουν τα θέλη τους.

Οι πρώτοι που τη δέχθηκαν στην τραπεζαρία τους ήταν οι 'Ιρλανδοί. Αυτοί έγιναν οι μεγαλύτεροι καταναλωταί της. Στην 'Ιταλία πρωτοχρησιμοποιήθηκε από τα μοναστήρια. Αυτό έγινε στο δεύτερο ήμισυ του 16ου αιώνας. Τον επόμενο αιώνα στη Γαλλία δόθηκε σκληρή μάχη ανάμεσα στους φίλους και τους έχθρους της πατάτας, ή οποία νίκησε χάρις στον περίφημο Παρμαντιέ, που απέδειξε τη θρεπτική της αξία. Ύστερα απ' αυτό ή διάδοσί της προχώρησε με γοργότατο ρυθμό. Η πατάτα είχε νικήσει όπως μπορεί να νικήση μια ιδέα. Οι γαστρονομικές συνήθειες επηρεάσθηκαν από αυτήν και πολλές φορές βοήθησε σε εποχές πείνας.

Και όταν πολλοί 'Ιρλανδοί άφησαν το νησί τους για τη Βύρειο Άμερική, την εποχή του Πήλ, αίτια ήταν μια επιδημία που χάλασε τις πατατοφυτείες.

ΤΟ ΚΑΛΑΜΠΟΚΙ

Όσο για το καλαμπόκι, φαίνεται πως το φυτό αυτό δέν κατάγεται από την Άμερική, αλλά εισήχθη εκεί πριν από την εποχή του Κολόμβου. Ο Κολόμβος γνώρισε για πρώτη φορά το καλαμπόκι στην Αϊτή, με το τοπικό του όνομα «μαχίζ». Οι άποικοι που εγκαταστάθηκαν στις νέες χώρες ένθουσιάσθηκαν μ' αυτό και το έκαμαν μια από τις βασικές τροφές τους, όπως οι ιθαγενείς. Η Ισπανική Κυβέρνησι, άφοδ δέν ήξερε το γεγονός, έστελνε σιτάρι. Άλλά το καλαμπόκι μεγάλωνε πιο εύκολα και ήταν πιο οικονομικό από το σιτάρι.

Ύστερα από διάφορες μικροπροσπάθειες ή Γαληνότατη Δημοκρατία της Βενετίας άρχισε πρώτη να καλλιεργή καλαμπόκι στην 'Ιταλία. Ύστερα διέδωσε την καλλιέργειά του στην Κρήτη κι έτσι το καλαμπόκι έγινε γνωστό σε όλη τη Μεσόγειο. Το πουλούσε ακόμα και στους προαιώνιους έχθρους της, τους Τούρκους, που το διέδωσαν τόσο γρήγορα ώστε οι Εύρωπαίοι έμποροι του έδωσαν το όνομα «σιτάρι τουρκικό». Με την πάροδο του χρόνου το καλαμπόκι νίκησε όλα τ' άλλα δημητριακά και μόνο από το ρύζι, την προϊστορική αυτή τροφή του ανθρώπου, νικήθηκε. Οι προσπάθειες των Πορτογάλων να το εισαγάγουν στην Ασία απέτυχαν. Οι κίτρινοι λαοί έμειναν πιστοί στο ρύζι τους.

ΝΤΟΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΟΚΟΛΑΤΑ

()ι καλοφαγάδες του Μεσαίωνα, όπως και οι συνάδελφοί τους της Άναγεννήσεως, ποτέ δέν χάρηκαν στο τραπέζι τους να πιάτο μακαρόνια με σάλτσα. Η ντομάτα τους ήταν άγνωστη

καί μόνο στὸν 17ο αἰῶνα ἄρχισαν νὰ τὴν καλλιεργοῦν στὴν Ἰταλία.

Τὸ ὄνομα «ντομάτα», ποὺ τὸ εἶχαν ἐφεύρει οἱ ἰθαγενεῖς τῆς προκολομβιανῆς Ἀμερικῆς, ἔμεινε γέφυρα σχεδὸν τὶς εὐρωπαϊκὲς γλῶσσες.

Ἀκόμα καὶ τὴν ἐποχὴ τῆς Ἀναγεννήσεως ἢ σοκολάτα, ὁ καπνὸς καὶ ὁ καφὲς θρίσκονταν στὴν ἀντίπερα ὄχθη τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Μόνο στὸν 17ο αἰῶνα τὰ βενετσιάνικα καράβια ἔφεραν καφέ στὴν Εὐρώπῃ ἀπὸ τὴν Ἑγγύς Ἀνατολή.

Περιγράφοντας τὴν τελετὴ στὴν τραπεζαρία τοῦ Μοντεζούμα, ὁ Μπερνάλ Ντιάζ ντε Καστίλλο μᾶς λέει ὅτι οἱ θαλαμηπόλοι μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι τοῦ σέρβιραν μέσα σὲ χρυσὰ φλυτζάνια «κακάο ποὺ ἄφριζε». Τὸ κακάο ἦταν τότε πολυτιμότερο προϊόν, ἀφοῦ οἱ Ἀζτέκοι χρησιμοποιοῦσαν τοὺς σπόρους τοῦ γιὰ νόμισμα. Ἀφοῦ ἔφαγε, στέκοντας πάντα ὄρθιος καὶ μόνος, ὁ Μοντεζούμα κάπνισε στὸ τέλος λίγο καὶ πῆρε τὸν συνηθισμένο του μεσημερινὸ ὑπνάκο.

Ὁ Κορτέζ ἦταν ἐκεῖνος ποὺ γνῶρισε στὸν Κάρολο Ε' τὸ κακάο ποὺ ὕστερα ἀπὸ τὴν πρώτη αὐτοκρατορικὴ ρουφηξιὰ κατέκτησε ὁλόκληρὴ τὴν Εὐρώπῃ.

Τέλος, οἱ Εὐρωπαῖοι ἔμαθαν νὰ κάπνιζον καπνὸ στὴν Ἀμερικῇ, μολονότι ἡ συνήθεια τοῦ καπνίσματος ἀνάγεται σὲ πολὺ μακρινὲς ἐποχὲς καὶ εἶχε ἴσως χαρακτηριστὴν ἱεροτελεστικὴ. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ κιόλας τοῦ Χαλκοῦ κατασκευάζονταν πίπες. Τὶ πράγμα ἐκάπνιζαν ἐκεῖ μέσα στὶς χώρες ποὺ δὲν ἐγνώριζαν τὸν καπνὸ, δὲν ξέρουμε. Ἀξίζει ὅμως νὰ σημειώσουμε ὅτι τὸ κάπνισμα τῆς

πίπας ἀποτελοῦσε μέρος τῆς τελετουργίας στοὺς ναοὺς τῶν Μάγυα, ὅπου οἱ ἱερεῖς τὶς γέμιζαν μὲ καπνὸ. Τὸ θέαμα τῶν Ἐρυθροδέρμων ποὺ κάπνιζαν ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ παράδοξα θεάματα ποὺ κατέπληξαν ἰδιαίτερα τοὺς Ἰσπανοὺς. Ὁ ἴδιος ὁ Κολόμβος μιλά γιὰ «ἄνδρες καὶ γυναῖκες ποὺ περπατοῦσαν στοὺς δρόμους μὲ ἕνα μικρὸ δαυλὸ ἀναμμένο στὸ στόμα».

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΙΠΑ ΣΤΟ ΠΟΥΡΟ

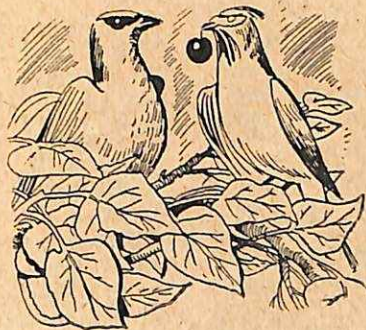
Ἀλλὰ οἱ ἰθαγενεῖς δὲν ἐκάπνιζαν ὅλοι μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Οἱ Ἀζτέκοι καὶ οἱ Μάγυα τύλιγαν τὸν καπνὸ σ' ἕνα φύλλο καλαμποκιοῦ καὶ ἔτσι ἔφτιαχναν τὸ «σικάρ», τὸν δαυλὸ τοῦ Κολόμβου. Οἱ Ἰνκας, ἀντίθετα, προτιμοῦσαν νὰ μασᾶνε τὸν καπνὸ καὶ μόνο στὸ βορρᾶ, οἱ Ἐρυθρόδερμοι, χρησιμοποιοῦσαν τὴν πίπα. Οἱ τρεῖς τρόποι καπνίσματος διαδόθηκαν στὴ γηραιὰ ἡπειρο, μολονότι κι' ἐκεῖ ὑπῆρχε ἡ παλιὰ συνήθεια νὰ καπνίζουν στὴν πίπα ὠρισμένα φυτὰ. Μὰ ὁ καπνὸς κατέκλυσε τὴν Εὐρώπῃ μόνον ὅταν ὁ Φίλιππος ὁ Β' διέταξε νὰ τοῦ φέρουν ἀπὸ τὶς ὑπερατλαντικὲς τοὺ ἀποικίες τὸ σπόρο τοῦ φυτοῦ.

Οἱ Πορτογάλοι, ποὺ εἶχαν ἐπιχειρήσει χωρὶς ἐπιτυχία νὰ εἰσαγάγουν τὸ καλαμπόκι, κατώρθωσαν νὰ εἰσαγάγουν τὸν καπνὸ πρῶτα στὴν μυθικὴ Ἰαπωνία.

Ὅταν ἀργότερα, παρὰ τὶς ἀπαγορεύσεις καὶ τὴν προπαγάνδα τῶν «ὕγιεινολόγων», ἡ χρῆσι τοῦ καπνοῦ γενικεύτηκε, ὁ Κάρολος ὁ Α' τῆς Ἀγγλίας καθιέρωσε πρῶτος αὐτὸς τὸ κρατικὸ μονοπώλιο τοῦ καπνοῦ.

Ο Π Ω Σ Κ Α Ι Ο Ι Α Ν Θ Ρ Ω Π Ο Ι

κό νὰ
μὴ
χ

ΖΩΑ ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΑ

Τοῦ

ALAN DEVOE

Εἶναι παράξενο ποὺ χρησιμοποιοῦμε συχνὰ τὴ λέξι «ζῶδες» γιὰ νὰ χαρακτηρίσουμε κάτι σιχαμερὸ, θρώμικο, ἀηδιαστικό. Γιὰ ἕνα φυσιοδίφη ἡ ἔκφρασι αὐτὴ φαίνεται περίεργη. Ἡ ἀγάπη ἀνάμεσα στὰ πλάσματα τῆς φύσεως δὲν εἶναι κάτι τυχαῖο. Ἀντίθετα, εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ χαριτωμένα πράγματα. Ἐκφράζεται μὲ χίλιες δυὸ εὐγενικὲς χειρονομίες, μὲ θαυμάτια ἀφροσώσι, μὲ τρυφερότητες ποὺ μᾶς ἀφίνουν ἐκπληκτοὺς.

Ἀκόμη καὶ τὰ κατώτερα ζῶα ἐρωτοτροποῦν, κάποτε μάλιστα φέρνουν καὶ δῶρα στὸ ἀγαπημένο τους ταῖρι. Ἀς πάρουμε γιὰ παράδειγμα τὰ κοινὰ μυγάκια ποὺ τὰ βλέπουμε νὰ χοροπηδοῦν σὲ μικρὰ συννεφάκια στὸν θαρὺ καλοκαιριάτικο ἀέρα. Ὅταν τὸ

ἀρσενικὸ ἐρωτοτροπῇ, διαλέγει μερικὲς λιχουδιές, τὶς τυλίγει σὲ μιὰ γυαλιστερὴ ἀραχνένια οὐσία καὶ τὶς προσφέρει στὴ διαλεχτὴ του μὲ τὴν αἰώνια χειρονομία ποὺ κάνουν οἱ ὁμοιοπαθεῖς τοῦ ἀνθρώπου ὅταν προσφέρουν ἕνα κουτί σοκολάτες. Μερικὰ ἀρσενικὰ μυγάκια καταφεύγουν σὲ πιὸ πολυτίμητα δῶρα: προσφέρουν «κοσμήματα», ἕνα κόκκο γυαλιστερῆς ἄμμου, ἕνα ζωηρόχρωμο πουπουλάκι, ἕνα πέταλο λουλουδιοῦ.

Οἱ εὐγενικὲς αὐτὲς χειρονομίες συνεχίζονται σὲ ὅλη τὴ σκάλα τοῦ ζωικοῦ βασιλείου. Ὁ κάβουρας κουνᾷ τὶς λαμπερὲς δαγκάνες του καὶ χορεύει γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν ἀγαπημένη του. Πολλὲς ἀρσενικὲς ἀράχνες ἐκδηλώνουν τὴν ἀγάπη τους μὲ περίπλοκες χορευτικὲς κινήσεις καὶ

στροβιλίσματα. Ὁ σκόρπιος ἀπλώνει τὰ «χέρια» του, παίρνει τὰ μικρότερα «χέρια» τῆς καλῆς του καὶ περπατώντας πρὸς τὰ πίσω, τὴν πηγαίνει περίπατο. Τὰ ἐρωτικά τραγούδια δὲν τὰ λένε μόνο οἱ ἄνθρωποι. Ὅταν εἶναι ἐρωτευμένος ὁ ἀστακός, χτυπᾷ τὰ κροτάλια του γιὰ νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν χαρὰ του.

Ὅσο ἀνεβαίνουμε στὸ ζωϊκὸ βασίλειο, θρίσκουμε τὰ ζῶα νὰ ἐρωτοτροποῦν ὄλο καὶ τελειότερα. Καὶ δὲν ὑπάρχουν βέβαια ὠραιότερες καὶ λεπτότερες ἐρωτικές ἐκδηλώσεις ἀπὸ τῶν πουλιῶν. Οἱ πιγκουῖνοι τῆς Ἀδελαΐδος, στὸν Ἀνταρκτικὸ, δὲν ἔχουν καὶ μεγάλο πεδίο ἐκλογῆς στὰ δῶρα τους, γιὰτὶ ὁ πάγος σκεπάζει τὰ πάντα. Ὡστόσο ὁ ἐρωτευμένος πιγκουῖνος ψάχνει ἀνάμεσα στὶς πέτρες καὶ τὰ θόσσαλα ὥσπου νὰ βρῇ τὸ πιὸ ὁμορφο τὸ πιὸ γυαλιστερό, γιὰ νὰ τὸ ἀφήσῃ στὰ πόδια τῆς ἀγαπημένης του.

Ἐνα πουλὶ ἐκδηλώνει τὸν ἐρωτὰ του μὲ κεράσια ἢ ἄλλα παρόμοια φρούτα. Βάζει μὲ τὸ ράμφος του ἕνα κεράσι στὸ ράμφος τοῦ θηλυκοῦ καὶ καμμιὰ φορά καὶ δεύτερο καὶ τρίτο. Ἄν τὴν κατακτήσῃ, ἐκείνη δέχεται τὸ φρούτο, ἀλλὰ δὲν τὸ τρώει. Τὸ δίνει πίσω στὸ ράμφος τοῦ ἐραστοῦ τῆς καὶ τὰ δυὸ πουλάκια συνεχίζουν τὸ παιχνίδι αὐτὸ περνώντας τὸ κεράσι ἀπὸ τὸ ἕνα ράμφος στὸ ἄλλο καθ' ἑμμένα κοντὰ - κοντὰ στὸ κλαδί ἐνὸς δέντρου. Ἄλλα πουλιά πάλι κάνουν τὰ πιὸ καταπληκτικὰ δῶρα. Τὰ ἀρσενικὰ χτίζουν περίπλοκα σπιτάκια, ἀρκετὰ ψηλά, καὶ τὰ στολίζουν θαυμάσια μὲ τὰ πιὸ ζωηρόχρωμα λουλούδια καὶ φρούτα, καὶ ὕστερα καλοῦν τὴν ἐκλεκτὴ τους νὰ κατοικήσῃ ἐκεῖ. Ἄν ἕνα θηλυκὸ πουλὶ ἔχει γαλανὰ μά-

τια, τὸ ἐρωτευμένο ἀρσενικὸ τοῦ πηγαίνει μικρὰ δῶρα, φρούτα, λουλουδάκια, χαλίκια, ὅλα γαλάζια.

Ἄλλες φορές τὰ ἀρσενικὰ δὲν μποροῦν νὰ ἐκφράσουν καλύτερα τὴν ἀγάπη τους παρὰ κάνοντας κάποια παράστασι. Ἡ ἀέρινη ἐπίδειξι πού κάνει ἕνα ἀρσενικὸ πουλὶ τῆς Αὐστραλίας γιὰ τὴν ἐκλεκτὴ του εἶναι πραγματικὰ ἐξοχη.

Μὲ τρεμάμενα φτερά αἰωρεῖται μπροστὰ τῆς σὲ ἕνα τόξο, σὰν ἐκκρεμές. Ἐμπρός, πίσω, ἐπάνω, κάτω, ἐνῶ τὰ φτερά του κάνουν 75 δονήσεις στὸ λεπτό. Καὶ τὸ ἄφωνο ἐρωτικὸ του ποίημα πᾶει ὄλο καὶ ψηλότερα, ὥσπου ξαφνικὰ πετάγεται κάπου τριάντα μέτρα ψηλὰ στὸν οὐρανό. Γιὰ μιὰ στιγμὴ ζυγιάζεται ἐκεῖ καὶ ὕστερα ὁρμᾷ πρὸς τὰ κάτω καὶ σταματᾷ ἀπτότομα ἀκριβῶς μπροστὰ στὴν καλὴ του τοῦ παρακολουθεῖ ἀπὸ κάποιο κλαδί καὶ τὴν ἀντικρίζει τρεμουλιάζοντας καὶ λάμποντας σὰν πολυτίμο πετράδι.

Τὰ ζῶα ὅμως δὲν ἐκφράζουν τὴν τρυφερὴ τους ἀφοσίωσι μόνο ὅταν ἐρωτοτροποῦν μὲ τὸ ταίρι τους. Καὶ στὴ δική τους ζωὴ ὅπως καὶ στὴ δική μας ὑπάρχει ἡ ἡσυχία σταθερὴ χαρὰ τῆς συντροφικῆς ζωῆς. Ὑπάρχει στοργή, ἀφοσίωσι καὶ πίστι ὡς τὸ θάνατο.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους φυσιοδίφες τῶν θόρεινων δασῶν τοῦ Καναδᾶ εἶναι ἕνας πρῶην κυνηγός, ὁ Λόνγκ Τζό, πού ἔπιασε μιὰ θηλυκὴ ἀρκούδα. Ὅταν πλησίασε στὴν παγίδα, εἶδε ἐκεῖ καὶ τὸν σύντροφό τῆς. Τὸ μεγάλο ἄχαρο ζῶο εἶχε ἀγκαλιασμένη τὴν αἰχμάλωτη συντρόφισσά του, τὴν χάιδευε καὶ ἔκλαιγε μὲ λυγμούς. Οἱ κυνηγοὶ δὲν εἶναι αἰσθηματίες, ἀλλὰ ἡ ἀγάπη ἔχει τὸ χάρισμα νὰ ἀγγίξῃ τὴν καρδιά

τοῦ σύμπαντος. Ἦταν ἀργὰ πιά γιὰ νὰ σωθῇ ἡ ἀρκούδα, ἀλλὰ ὁ Λόνγκ Τζό δὲν ξανάστησε ἄλλη παγίδα.

Οἱ ἀγριόλυκοι καὶ οἱ ἄλεποῦδες ζευγαρώνουν γιὰ ὅλη τους τὴ ζωὴ καὶ εἶναι γνωστὸ πὼς τὴν ἴδια ἱκανότητα ἀφοσίωσης μπορεῖ νὰ δείξῃ καὶ ἕνας σκύλος. Μιὰ φορά ἕνα ἄγριο θηλυκὸ κυνηγόσκυλο ἔπεσε σὲ μιὰ χαράδρα τοῦ Τέννισον. Ὡσπου νὰ τὴν βγάλουν ἀπὸ τὴν χαράδρα τὴν ἔσωσε ἀπὸ τὴν πείνα ὁ σύντροφός τῆς. Ἐτρωγε ἐλάχιστο ἀπὸ τὸ φαί του καὶ τὸ ἄλλο τὸ πηγαινε στὸ χεῖλος τῆς χαράδρας καὶ ἀπὸ κεῖ τῆς τὸ ἔρριχνε.

Στὴν οἰκογένεια τῶν σκύλων θρίσκουμε ἄπειρες ἐκδηλώσεις ἀγάπης. Ὁ Ντάρμπυ καὶ ἡ Τζόαν ἦταν δυὸ βελγικὰ τσοπανόσκυλα πού πέρασαν μαζί τοὺς θομβαρδισμοὺς τοῦ Λονδίνου. Ὅταν χτυποῦσε ἡ σειρήνα ἡ Τζόαν ἔτρεχε στὸ σπιτάκι τῆς καὶ μαζεῦσταν ἐκεῖ. Κι' ὁ Ντάρμπυ ὅπου κι' ἂν θριασκόταν ἔτρεχε ὀλοταχῶς γιὰ νὰ κουλουριαστῇ προστατευτικὰ κοντὰ τῆς. Τὰ δυὸ σκυλιὰ βρέθηκαν ἔτσι κοντὰ - κοντὰ κάτω ἀπὸ ἕνα πεσμένο τοῖχο ὕστερ ἀπὸ ἕνα θομβαρδισμό. Ἡ Τζόαν εἶχε σωθῇ. Τὸ ἀκίνητο νεκρὸ πιά σῶμα τοῦ Ντάρμπυ εἶχε δεχθῇ ὅλο τὸ χτύπημα.

Εἶναι πολλὸ εὐκόλο καὶ ἐπικίνδυνο νὰ πέφτῃ κανεὶς σὲ ὑπερβολικὸ αἰσθηματισμὸ γιὰ τὰ ζῶα, νὰ νομίζῃ στὸ τέλος πὼς διαβάζει ἀνθρώπινες σκέψεις καὶ αἰσθημάτων στὶς πράξεις τους. Εἶναι ὅμως τὸ ἴδιο εὐκόλο νὰ πέσῃ στὴν ἄλλη ἄκρῃ καὶ νὰ ξεχάσῃ πὼς ὀλόκληρη ἡ πλάση εἶναι μιὰ οἰκογένεια καὶ πὼς κάτι ἀπὸ τὸν ἴδιο νοῦ καὶ τὴν ἴδια καρδιά ὑπάρχει μέσα σὲ ὅλα τὰ πλάσματα τῆς.

Εἶναι ἴσως πολὺ ρωμαντικὸ νὰ χρησιμοποιοῦμε τὸν ὄρο «μὴνας τοῦ μέλιτος» μιλώντας γιὰ πουλιά. Ὡστόσο ἀκόμη καὶ οἱ πιὸ σοβαροὶ ἐπιστήμονες μελετώντας τὴ ζωὴ τοῦ ἐρωδιοῦ συμπήνησαν πὼς αὐτὸς ὁ ὄρος ταιριάζει. Ὅταν οἱ ἐρωδιοὶ θβάνουν στὰ ξεκαλοκαιριά τους τὸ κοπάδι χωρίζεται σὲ ζευγάρια. Κάθε ζευγάρι διαλέγει ἕνα μέρος γιὰ νὰ φωλιάσῃ καὶ ἀποτραβιέται ἐκεῖ. Ἀλλὰ τὰ ζευγάρια δὲν ἀρχίζουν ἀμέσως νὰ δημιουργοῦν οἰκογένεια. Πρῶτα περνοῦν τὸν μῆνα τοῦ μέλιτος. Καὶ δείχνουν τόσο πάθος καὶ τόση ἀφοσίωσι μεταξύ τους, ὥστε ὅταν ὁ ἄγγελος ἐπιστήμονας Δρ Τζούλιαν Χάξλεϋ παρατήρησε τὸ φαινόμενο, δὲν μποροῦσε νὰ πιστέψῃ στὰ μάτια του.

Γιὰ πολλὰς μέρες οἱ δυὸ ἐρωδιοὶ θρίσκονταν συνεχῶς μαζί. Στέκονταν ἀκίνητοι ὥρες ὀλόκληρες, τὸ θηλυκὸ σὲ ἕνα κλαδί πιὸ χαμηλὰ ἀπὸ τὸ ἀρσενικὸ μὲ τὸ κεφάλι του ἀκουμπισμένο στὸ πλευρὸ τοῦ συντρόφου του. Καὶ κάθε τόσο, ἐνῶ ἡ ἡρεμὴ χαρὰ ἔφθανε στὰ ὅρια τῆς ἐκστάσεως, τὰ δυὸ πουλιά ἀνοίγαν τὰ φτερά τους, τέντωναν τὸ μακρὸ τοὺς λαιμοὺς καὶ μὲ ἕνα ἐξόπασμα ἀπὸ φωνοῦλες ἀγάπης ἀγκαλιάζονταν συμπλέκοντας τοὺς λαιμούς τους. Ὁ λαιμὸς τοῦ ἐρωδιοῦ εἶναι τόσο μακρὺς καὶ εὐλύγιστος, ὥστε μπορεῖ νὰ τυλίξῃ τὸ λαιμὸ τοῦ ἄλλου.

Ὑστερὰ κάθε πουλὶ ἔπαιρνε ἕνα - ἕνα τὰ φτερά τοῦ ἄλλου (τὶς περιφίμες «αἰγκρέττες») στὸ ράμφος του καὶ τὸ δάγκανε ἀπλὰ καὶ τρυφερά, δίνοντας ἕνα φιλὶ σὲ κάθε φτερό σὲ ὅλο τοῦ τὸ μακρὸς. Ἀργότερα ἔλυναν τοὺς λαιμούς τους καὶ ξανάθρισκαν τὴν ἡρεμὴ εὐτυχία τους κον-

τά - κοντά ο ένας στον άλλο. Ο μήνας αυτός του μέλιτος κρατάει καμμιά φορά και τέσσερεις και πέντε μέρες.

Ο έρωτας στους ανθρώπους δεν θασίζειται μόνο στην ομορφιά ή στη φυσική έλξη. Το ειδύλλιο έχει τα περίεργα και τα μυστήριά του. Το ίδιο συμβαίνει και με τα ζώα.

Η Μπού Μπού, ένας χιμπατζής του Ζωολογικού Κήπου του Λονδίνου, ήταν ένα ζωηρό θηλυκό και οι αρχές του Κήπου ήθελαν να της βρούν σύντροφο. Της παρουνισιάσανε όλους τους άρσενικούς χιμπατζήδες που είχαν, αλλά η Μπού Μπού δεν ήθελε κανένα. Τότε της έφεραν υποψήφιους γαμπρούς από άλλους Ζωολογι-

κούς Κήπους της Αγγλίας και από το έξωτετικό. Η Μπού Μπού τους κύτταζε όλους ψυχρά. Για τελευταία προσπάθεια ο Ζωολογικός Κήπος του Μπρίστολ αποφάσισε να στείλη έναν κακομοιρισμένο χιμπατζή, τον Κοκό. Ο Κοκό ήταν γέρος και κοιλάρας και είχε σκληρές τρίχες που πετούσαν στο κεφάλι του σαν θούρτσας. Μόλις όμως τον είδε η Μπού Μπού τα μάτια της έλαμψαν. Και πριν περάσει πολλή ώρα οι δυο χιμπατζήδες θρίσκονταν άγκαλιασμένοι. Τον επόμενο χρόνο η Μπού Μπού γέννησε ένα μωρό, το Τζούμπιλη, τον πρώτο χιμπατζή που γεννήθηκε στο Λονδίνο.

Μια δλόκληρη ώρα η δασκάλα τους έκανε ζωολογία. Όταν τελείωσε την παράδοσι, ρώτησε τον Τόμμου:

—Τώρα, Τόμμου, πές μας που βρίσκουμε τους έλέφαντες;

—Οί έλέφαντες, κυρία, είναι τόσο μεγάλα και άγαρμπα ζώα, που σχεδόν ποτέ δεν χάνονται.

☆

Σ' ένα κοσμηματοπωλείο:

—Πόσο κάνει αυτό το δαχτυλίδι;

—Έκατό χιλιάδες φράγκα.

—Διάβολε. Κι' αυτό το βραχιόλι;

—Δυο φορές διάβολε...

☆

Η μεγαλύτερη χώρα του κόσμου είναι η Ούκρανία, αφού περιβρέχεται από την Μαύρη Θάλασσα, έχει την Κυβέρνησή της στην Μόσχα και τον πληθυσμό της στη Σιβηρία.

A. B.

Tatler

Το κολλιέ με τις γαλάζιες χάντρες

Του

FULTON OURSLER

Ο Πήτη Ρίτσαρντς ήταν ο πιό μοναχικός άνθρωπος του τόπου ως την ημέρα που η Τζην Γκρέης άνοιξε την πόρτα του. Ίσως να είχε δη κανείς κάτι στις έφημερίδες για το περιστατικό την εποχή που έγινε, παρ' όλο που δεν δημοσιεύτηκε ούτε το δικό του, ούτε το δικό της όνομα. ούτε κοινολογήθηκε δλόκληρη ή ιστορία, όπως θα την διηγηθώ εδώ.

Ο Πήτη είχε κληρονομήσει το μαγαζί από τον παππού του. Η μικρή βιτρίνα του ήταν γεμάτη από ένα σωρό πράγματα παλιάς μόδας: Βραχιόλια και μενταγιόν που τα φορούσαν στην Αμερική πριν από τον Έμφύλιο Πόλεμο, χρυσά δαχτυλίδια και ασημένια κουτιά, αγαλματάκια από έλεκουτί, άγαλματάκια από μιμιπελώ από πορσελάνη, όλα ανακατεμένα.

Το χειμωνιάτικο εκείνο απόγευμα ένα παιδάκι στεκόταν εμπρός στη βιτρίνα με το μέτωπο κολλημένο στο τζάμι με τα πελώρια, φλογερά του μάτια να περιεργάζονται τους σκορπισμένους αυτούς θησαυρούς, σαν να ζητούσαν να βρούν κάτι ξεχωριστό. Στο τέλος το κοριτσάκι σή-

κωσε το κορμί του ικανοποιημένο και μπήκε στο μαγαζί.

Το μισοσκότεινο έσωτετικό του μαγαζιού ήταν άκμα πιό άκατάστατο από την βιτρίνα του. Τα ράφια ήταν φορτωμένα με κοσμήματα, πιστόλια, ρολόγια και λάμπες και στο πάτωμα ήταν σιθαγμένες κιθάρες και μαντολίνα και ένα σωρό πράγματα που δύσκολα μπορεί να βρή κανείς το όνομά τους. Πίσω από τον πάγκο στεκόταν ο ίδιος ο Πήτη, ένας άνθρωπος μόλις 30 ετών, αλλά με μαλλιά που άρχιζαν ήδη να άσπρίζουν. Το ύψος του ήταν παγερό καθώς κυττούσε τη μικρή πελάτισσα να άκουμπά τα γυμνά χεράκια της πάνω στον πάγκο.

—Κύριε, είπε η μικρή, μου δίνετε, σας παρακαλώ, να δω εκείνες τις γαλάζιες χάντρες που είναι στη βιτρίνα;

Ο Πήτη άνασέκωσε την κουρτίνα της βιτρίνας και τράβηξε ένα κολλιέ. Οί γαλαζοπράσινες χάντρες έλαμπαν ζωηρά πάνω στο χλωμό του χέρι καθώς άπλω-

σε τὸ στολίδι μπροστά της.

—“Αχ! τί ὠραῖο πού εἶναι! εἶπε τὸ κοριτσάκι σάν νὰ μιλοῦσε μόνο του. Μπορεῖτε, σὰς παρακαλῶ, νὰ μοῦ τὸ τυλίξετε ὁμορφα;

“Ὁ Πήτη τὴν παρατηροῦσε ψυχρά.

—Τίς θέλεις γιὰ κανέναν;

—Ναί! γιὰ τὴ μεγάλη μου ἀδελφή. Αὐτὴ μὲ φροντίζει. Βλέπετε φέτος εἶναι τὰ πρῶτα Χριστούγεννα ἀπὸ τότε πού πέθανε ἡ μητέρα. Γύρευα τὸ πιὸ ὠραῖο χριστουγεννιάτικο δῶρο γιὰ τὴν ἀδελφή μου.

—Πόσα λεπτὰ ἔχεις; ρώτησε ὁ Πήτη σκεπτικός.

“Ἡ μικρὴ ἔλυσε βιαστικά τὸν κόμπο τοῦ μαντηλιοῦ της καὶ ἀπλώσε πάνω στὸν πάγκο μιὰ φούχτα δεκάρες.

—“Αδειασα τὸν κουμπαρά μου, τοῦ ἐξήγησε ἀπλά.

“Ὁ Πήτη Ρίτσαρντς τὴν κύτταξε. “Υστερα πῆρε προσεκτικά τὸ κολλιέ. Τὸ καρτελάκι μὲ τὴν τιμὴ ἦταν γυρισμένο πρὸς τὸ μέρος του καὶ τὸ κοριτσάκι δὲν τὸ ἔβλεπε. Πῶς νὰ τῆς τὸ πῇ; Τὸ γεμάτο ἐμπιστοσύνη βλέμμα τῶν γαλάζιων ματιῶν της τὸν διαπερνοῦσε σάν πόνος παλιάς πληγῆς.

—Μιὰ στιγμή, τῆς εἶπε καὶ πῆγε στὸ θάθος τοῦ μαγαζιοῦ. Καὶ χωρὶς νὰ γυρίσῃ ρώτησε:

—Πῶς σὲ λένε;

—Τζήν Γκρέης.

“Ὅταν ὁ Πήτη γύρισε, κρατοῦσε στὸ χέρι του ἓνα πακέτο τυλιγμένο σὲ κόκκινο χαρτί καὶ δεμένο μὲ πράσινη κορδέλλα.

—“Ορίστε, τῆς εἶπε κοφτά. Καὶ νὰ μὴν τὸ χάσεις στὸ δρόμο.

Καθὼς ἔδωαινε τρεχάτη, μισογύρισε τὸ κεφάλι καὶ τοῦ χαμογέλασε εὐτυχισμένα. Τὴν παρακολούθησε πού ἔφευγε μέσα ἀπὸ τὸ τζάμι καὶ ἡ ἀπελπισία πλημ-

μύρισε τὴ σκέψι του. Κάτι ἀπὸ τὴν Τζήν Γκρέης καὶ τίς γαλάζιες χάντρες της τοῦ εἶχε ταραξεῖ κατάβαθα μιὰ θλίψη πού δὲν μπορούσε νὰ μένῃ θαμμένη. Τὰ μαλλιά τοῦ παιδιοῦ ἦταν χρυσὰ σάν στάχτα, τὰ μάτια του γαλάζια σάν τὴ θάλασσα καὶ ἦταν κάποτε μιὰ ἐποχὴ ὅχι πολὺ μακριά, πού ὁ Πήτη ἀγαποῦσε ἓνα κορίτσι μὲ μαλλιά τὸ ἴδιο χρυσὰ καὶ μάτια τὸ ἴδιο γαλανά. Καὶ τὸ γαλάζιο κολλιέ προωριζόταν γιὰ κείνην.

“Ἦρθε ὁμως μιὰ θροχερὴ νύχτα —ἓνα ἀμάξι πού ἔτρεχε ὅταν ὁ δρόμος γλυστροῦσε— καὶ ἡ ζωὴ πέταξε ἀπὸ τὸ ὄνειρό του.

“Απὸ τότε ὁ Πήτη Ρίτσαρντς ζοῦσε μὲ τὸν πόνο του στὴ μοναξιά του. “Ἦτον εὐγενικός μὲ τοὺς πελάτες, ἀλλὰ ὅσπερα ἀπὸ τίς ὥρες τῆς δουλειᾶς ὁ κόσμος τοῦ φαινόταν ἀνεπανόρθωτα ἄδειος. Προσπαθοῦσε νὰ ξεχάσῃ μέσα στὴ νάρκη τοῦ οἴκτου γιὰ τὸν ἑαυτὸ του πού θάβαινε μέρα μὲ τὴν ἡμέρα.

Τὰ γαλανὰ μάτια τῆς Τζήν Γκρέης τοῦ θύμισαν ὀλοζώντανά τί εἶχε χάσει. “Ὁ πόνος τὸν τράβηξε μακριὰ ἀπὸ τὴν εὐθυμία τῆς χαρούμενης πελατείας. Δέκα μέρες οἱ δουλειές πῆγαν καλὰ. Οἱ γυναῖκες ἔμπαιναν φλυαρώντας στὸ μαγαζί, δοκίμαζαν τὰ στολίδια, προσπαθοῦσαν νὰ παζαρέψουν. Ἀργὰ τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων, ὅταν καὶ ὁ τελευταῖος πελάτης εἶχε φύγει, ἀναστένανε μὲ ἀνακούφισι. “Ἡ φασαρία τέλειωσε γιὰ ἓνα χρόνο. Μὰ γιὰ τὸν Πήτη Ρίτσαρντς τὸ θράδυ δὲν εἶχε τελειώσει.

“Ἡ πόρτα ἀνοιξε καὶ μπῆκε μέσα βιαστικὴ μιὰ νέα κοπέλλα. Μὲ κάποια ἔκπληξι ἐκεῖνος παρατήρησε πῶς τοῦ φαινόταν γνω-

στὴ, μὰ δὲν μπορούσε νὰ θυμηθῇ οὔτε πότε, οὔτε πού τὴν εἶχε δῇ. Τὰ μαλλιά της ἦταν χρυσὰ καὶ τὰ μεγάλα της μάτια γαλανά. Χωρὶς νὰ μιλήσῃ ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσάντα της ἓνα πακέτο τυλιγμένο ἀκατάστατα μὲ ἓνα κόκκινο χαρτί καὶ μιὰ πράσινη κορδέλλα. Τὸ κομπολόι μὲ τίς γαλάζιες χάντρες ἔλαμπε πάλι μπροστά του.

—“Εσεῖς τὸ πουλήσατε αὐτό; τὸν ρώτησε.

“Ὁ Πήτη τὴν κύτταξε καὶ ἀπάντησε μαλακά:

—Ναί, ἐγώ.

—Εἶναι ἀληθινὲς οἱ πέτρες;

—Ναί. Δηλαδή ὅχι ἡ καλύτερη ποιότητα θέβαια, ἀλλὰ ἀληθινές.

—Θυμᾶστε σὲ ποιὸν τὸ πουλήσατε;

—“Ἦταν ἓνα μικρὸ κοριτσάκι. Τὴν ἔλεγαν Τζήν. Τὸ πῆρε γιὰ χριστουγεννιάτικο δῶρο γιὰ τὴν μεγάλη της ἀδελφή.

—Πόσο κάνει αὐτὸ τὸ κολλιέ;

—Πόσο κάνει; τῆς ἀπάντησε σοβαρά. “Ἡ τιμὴ εἶναι πάντα κάτι ἐμπιστευτικό μεταξὺ πελάτου καὶ καταστήματος.

—Ναί, ἀλλὰ ἡ Τζήν δὲν εἶχε ποτὲ περισσότερα ἀπὸ μερικά σέντες. Πῶς μπόρεσε νὰ τὸ πληρώσῃ;

“Ὁ Πήτη ξαναδίπλωσε τὸ χαρούμενο χαρτί καὶ ξανατύλιξε

τὸ πακετάκι μὲ τὴν ἴδια φιλία ὅπως τὴν πρώτη φορά.

—Πλήρωσε τὴν μεγαλύτερη τιμὴ πού μπορεῖ κανεὶς νὰ πληρώσῃ, εἶπε. “Εδῶσε ὅτι εἶχε.

Σιωπὴ ἀπλώθηκε στὸ μικρὸ μαγαζάκι. Κάπου μακριὰ μιὰ καμπάνα ἄρχισε νὰ χτυπᾷ. “Ὁ ἡχος τῆς καμπάνας, τὸ μικρὸ πακέτο πάνω στὸν πάγκο, τὸ ἐρωτηματικὸ βλέμμα τῆς κοπέλλας καὶ τὸ παράξενο αἶσθημα πῶς κατὶ ξαναγεννιόταν στὴ ζωὴ του, ἀγωνίζονταν παράλογα στὴν καρδιά τοῦ Πήτη. “Ὅλα εἶχαν πάρει ἓνα νόημα ἀπὸ τὴν ἀγάπη ἐνὸς παιδιοῦ.

—Μὰ γιατί τὸ κάνατε αὐτό;

Τῆς ἔδωσε πίσω τὸ πακέτο:

—“Εφθασάν κιόλας τὰ Χριστούγεννα. Καὶ δυστυχῶς γιὰ μένα δὲν ἔχω κανένα νὰ τοῦ εὐχηθῶ. Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ σὰς συνοδεύσω ὡς τὴν πόρτα σας καὶ νὰ σὰς εὐχηθῶ Καλὰ Χριστούγεννα;

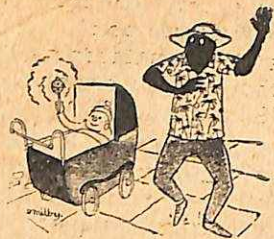
“Ετσι, κάτω ἀπὸ τοὺς ἤχους τῆς καμπάνας, ἀνάμεσα σὲ χαρούμενους ἀνθρώπους, ὁ Πήτη Ρίτσαρντς καὶ μιὰ κοπέλλα πού τὸ ὄνομά της τοῦ ἦταν ἀγνωστο ἀκόμη, προχωροῦσαν μαζί καθὼς χάραζε ἡ μεγάλη μέρα πού φέρνει στὸν κόσμο μας καινούργια ἐλπίδα.

Σ ἓ μιὰ πνευματιστικὴ συγκέντρωσι, ἡ χήρα καλεῖ τὸν μακαρίτη. “Εκεῖνη: Εἶσαι πιὸ εὐτυχὴς τώρα ἢ προτιμοῦσες ὅταν ἦσουν κοντά μου;

“Εκεῖνος: Εἶμαι πολὺ πιὸ εὐτυχὴς τώρα.

“Εκεῖνη: Καὶ πῶς τὰ περνᾷς στὸν Παράδεισο;

“Εκεῖνος: Καὶ ποιὸς σοῦ εἶπε πῶς εἶμαι στὸν Παράδεισο;...

Ἔτσι σὰς βλέπουν τὰ παιδιά

«Τί δὲν σὰς ἀρέσει στοὺς μεγάλους;»

Αὐτὴ ἡ ἐρώτησι ὑποβλήθηκε στοὺς μαθητὰς ἡλικίας 10 ἐτῶν ἐνὸς σχολείου τοῦ Μηρούκοσι, τ. στὸ Ν οὐ Τζέρσεϋ. Καὶ οἱ νεαροί, μὲ πολλὴ σοφιστικότητα, ἔδωσαν τὶς παρακάτω ἀπαντήσεις:

1. Οἱ μεγάλοι δίνουν ὑποσχέσεις καὶ ὕστερα τὶς ξεχνοῦν, ἢ λένε ὅτι δὲν ἐπρόκειτο γιὰ πραγματικὴ ὑπόσχεσι, ἀλλὰ μόνον γιὰ ἓνα «ἴσως».
2. Οἱ μεγάλοι δὲν κάνουν αὐτὰ ποὺ διαρκῶς λένε στὰ παιδιά τους νὰ κάνουν. Ποτὲ δὲν μαζεύουν τὰ πράγματά τους, ποτὲ δὲν εἶναι τακτικοὶ καὶ ποτὲ δὲν λένε πάντα τὴν ἀλήθεια.
3. Οἱ μεγάλοι δὲν ἀφίνουν τὰ παιδιά τους νὰ ντύνωνται ὅπως θέλουν. Ποτέ ὥστόσο δὲν τὰ ρωτοῦν πῶς πρέπει νὰ ντυθοῦν αὐτοί. Καὶ ὅταν πᾶνε σὲ καμμιὰ γιορτὴ φοροῦν ὅ,τι τοὺς ἔρθη, ἀκόμη κι' ἂν εἶναι τὸ χειρότερό τους, ἢ ἀκόμη κι' ἂν μ' αὐτὸ εἶναι βέβαιο πῶς θὰ κρυώσουν.
4. Οἱ μεγάλοι ποτὲ δὲν κάθονται ν' ἀκούσουν τί τοὺς λένε τὰ παιδιά. Καὶ παρ' ὅλα αὐτά, ἔχουν πάντα ἔτοιμὴ τὴν ἀπάντησι.
5. Οἱ μεγάλοι κάνουν λάθη, μὰ ποτὲ δὲν τὰ παραδέχονται. Ἡ τὸ λάθος τους δὲν εἶναι λάθος, ἢ κάποιος ἄλλος φταίει ποὺ τοὺς ἔκανε νὰ κάνουν λάθος.
6. Οἱ μεγάλοι διακόπτουν συνεχῶς καὶ ἐντελῶς φυσικὰ τὰ παιδιά. Ἄν ὅμως ἓνα παιδί διακόψῃ ἓναν μεγάλο, ἀρχίζουν ἀμέσως οἱ παρατηρήσεις, ἂν ὅχι τίποτε χειρότερο.
7. Οἱ μεγάλοι δὲν μποροῦν νὰ καταλάβουν ὅτι ἓνα παιδί μπορεῖ νὰ ἐπιθυμῇ ἓνα πράγμα γιὰ τὸ χρῶμα του, τὸ σχῆμα του, ἢ τὸ μέγεθός του. Ἀκόμη καὶ ὅταν τὸ παιδί τὸ ἔχη ἀγοράσει μὲ δικὰ του χρήματα, ἂν εἶναι κάτι ποὺ δὲν τοὺς ἀρέσει, λένε πάντα: «Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω τί τὸ ὠραῖο βρίσκεις σ' αὐτὴ τὴν ἀηδία!»
8. Μερικὲς φορὲς οἱ μεγάλοι τιμωροῦν ἄδικα τὰ παιδιά. Δὲν εἶναι σωστὸ ὅταν ἔχῃς κάνει μιὰ μικρὴ ἀταξία νὰ σοῦ πᾶρουν οἱ μεγάλοι κάτι ποὺ τὸ ἀγαπᾷς πολὺ καὶ ὅταν κάνῃς κάτι πραγματικὰ κακὸ νὰ σοῦ λένε ὅτι θὰ σὲ τιμωρήσουν καὶ στὸ τέλος νὰ μὴ σὲ τιμωροῦν. Ποτὲ δὲν ξέρεις τί μπορεῖ νὰ σοῦ συμβῇ, παρ' ὅλο ποὺ θάπρεπε νὰ τὸ ξέρῃς.
9. Οἱ μεγάλοι μιλοῦν πολὺ γιὰ λεπτά, γιὰ λογαριασμοὺς καὶ γιὰ κάτι ἄλλα πράγματα, ποὺ σὲ τρομάζουν. Λένε πῶς τὰ λεπτά δὲν εἶναι τὸ πᾶν, ἀλλὰ κατὰ πῶς μιλάνε γι' αὐτά, φαίνεται πῶς εἶναι τὸ πιὸ σπουδαῖο πράγμα στὸν κόσμῳ.
10. Οἱ μεγάλοι κάνουν πάντοτε κουτσομπολιό. Ἄν ὅμως τὰ παιδιά κάνουν τὸ ἴδιο καὶ ποῦν τὰ ἴδια πράγματα γὰ τὰ ἴδια πρόσωπα, τότε οἱ μεγάλοι τοὺς λένε πῶς τοὺς λείπει ὁ σεβασμός.
11. Οἱ μεγάλοι ἔχουν τὴν μανίαν νὰ χώνουν τὴ μύτη τους στὰ μυστικὰ τῶν παιδιῶν. Νομίζουν πάντοτε ὅτι πρόκειται γὰ κάτι κακὸ. Ποτὲ δὲν σκέπτονται ὅτι πρόκειται ἴσως γιὰ μιὰ ὠραία ἐκπληξ.
12. Οἱ μεγάλοι μιλοῦν πάντα γιὰ ὅ,τι τοὺς ἔκαναν ὅταν ἦταν δέκα χρόνων. Καὶ ὅμως συχνά, ὅταν τοὺς ἀκούς, ἔχεις τὴν ἐντύπωσιν πῶς τὰ πράγματα δὲν γίνονταν ὅπως θέλουν νὰ τὰ παραστήσουν. Ἀλλὰ οἱ μεγάλοι ποτὲ δὲν φροντίζουν νὰ καταλάβουν τί σημαίνει νὰ εἶσαι δέκα ἐτῶν σήμερᾶ.

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΩΝ "ΚΑΛΩΝ ΤΡΟΠΩΝ"

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΞΕΝΑ

Στὴν Ἑλλάδα περισσότερες πα-
ραδόσεις συνδέονται μὲ τὸν
Καινούργιο Χρόνο παρὰ μὲ τὰ
Χριστούγεννα. Καὶ τὸ Χριστου-
γεννιατικὸ δένδρο, τὸ ὁποῖο δι-
καίως ἔχει γίνῃ τόσο δημοφιλές,
μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὸν Βορρᾶ, ἀπὸ
τοὺς τόπους μὲ τὰ πλούσια δάση,
ὅπου ἀφθονοῦν μικρὰ καὶ μεγά-
λα ἔλατα. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι
τὸ Χριστουγεννιατικὸ δένδρο δι-
νει ἀφορμὴν σὲ μιὰ τόσο χαριτω-
μένη ἑορτὴ καὶ γιὰ μικροὺς καὶ
γιὰ μεγάλους, ὥστε ἔχει κατα-
κτῆσει ἀκόμη καὶ τοὺς τόπους
τοὺς μὴ Χριστιανικοὺς. Συνδυά-
ζει τὴν ὁμορφίαν μὲ τὴν πρακτικό-
τητα, προσφέρει ἓνα εὐκόλο τρό-
πο νὰ δίνονται δῶρα στὰ παιδιά,
ὁμορφαίνει τὸ σπίτι καὶ εἶτε στο-
λισμένο μὲ πλούσια παιχνίδια εἴ-
τε μὲ λίγα ἐπίχρυσα καρύδια καὶ
τρία κεράκια, εἶναι πάντοτε ἓνα
μοναδικὰ διακοσμητικὸ στοιχεῖο.

Συγχρόνως μὲ τὸ Χριστουγεν-
νιατικὸ δένδρο μιὰ ἄλλη ξένη συ-
νήθεια ἔχει ἀρχίσει νὰ εἰσδύη
στοὺς δικούς μας τόπους: Εἶναι
τὸ «γκι» καὶ τὸ κρέμασμά του
κάτω ἀπὸ λάμπες καὶ ἐπάνω ἀ-
πὸ πόρτες. Ὑποτίθεται ὅτι χρησι-
μεύει καὶ αὐτὸ στὴν ἀτμόσφαιρα
φιλίας καὶ ἀγάπης ποὺ πρέπει νὰ
βασιλεύῃ τὶς ἡμέρες τῶν ἑορτῶν
καὶ καὶ ὑποτίθεται ὅτι ἂν δυὸ
ἄνθρωποι βρεθοῦν κάτω ἀπὸ τὸ
«γκι», πρέπει, κατὰ τὰ ξένα ἔθι-

μα, νὰ φιληθοῦν. Ἐδῶ ἔχει φθά-
σει τὸ «γκι» χωρὶς νὰ συνοδεύε-
ται ἀπαραίτητα ἀπὸ τὸ δεύτερο
ἔθιμο. Ἀλλὰ καὶ σὰν διακόσμη-
σι αὐτὸ τὸ καλοσχεδιασμένο πρά-
σινο φυτὸ μὲ τὰ μικρὰ στρογγυ-
λὰ λευκὰ μαργαριταρένια ἀνθά-
κια προσθέτει στὸ σπίτι μιὰ γι-
ορτινὴ ἀτμόσφαιρα.

Ἀναγκαστικὲς ἐπισκέψεις καὶ
δῶρα τὴν ἐβδομάδα τῶν Χριστου-
γέννων δὲν ἔχουμε ἐμεῖς. Εἶναι
οἰκογενειακὴ ἑορτὴ, συνδέεται μὲ
τὰ γνωστὰ γιορτινὰ φαγητὰ καὶ
κυρίως γλυκὰ, τὸ γαλατομπού-
ρεκο, τὶς δίπλες, τὰ μελομα-
κάρονα καὶ ὑποφέρει ἀρκετὰ ἀ-
πὸ τὴν γειννιάσι της μὲ τὴν Πρω-
τοχρονιά, τὴν ὁποία θαρραίνουν
πολλὲς ὑποχρεώσεις. Γιατί, ἂν οἱ
ξένοι δίνουν τὰ δῶρα τους τὰ
Χριστούγεννα καὶ κάνουν τὶς ἐ-
πισκέψεις τους τὰ Χριστούγεννα
καὶ ἀφίνουν τὴν Πρωτοχρονιά μόν-
ον μὲ γλέντια καὶ χοροὺς, ἐμεῖς
ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, κακῶς ἢ κα-
λῶς, ἔχομε ἀντίθετη συνήθεια.
Τὴν τελευταία ἐβδομάδα, τῶν
Χριστουγέννων, περισσότερο τα-
λαίπωροῦμεθα μὲ αὐτὴν τὴν ὑπό-
θεσιν τῆς προετοιμασίας τῶν δώ-
ρων ποὺ ἐξαντλεῖ καὶ τὴ φαντα-
σία μας καὶ τὴν τσέπη μας. Τί
πρέπει νὰ γίνῃ; Ποιὰ εἶναι ἡ σω-
στὴ ἀντιμετώπισις τοῦ ζητήμα-
τος; Εἶναι βέβαια δύσκολο νὰ πῇ

κάνεις ότι θρήκε τη λύσι. Πάντως ώρισμένα πράγματα μπορούν όπωσδήποτε να βοηθήσουν. Πρωτ' από όλα, να πάρη την απόφασι ότι, είτε το θεωρεί λογικό είτε όχι, είτε αντέχει οικονομικά είτε όχι, υπάρχουν ώρισμένοι άνθρωποι στους οποίους όταν έρθη ή Πρωτοχρονιά θά πρέπει να στείλη κάποιο δώρο. "Όσο ένωρίτερα —πολύ πριν φθάση ή παραμονή του Νέου Έτους— τό αποφασίση αυτό, τόσες περισσότερες πιθανότητες θά έχη να προετοιμάση τά πράγματα τά όποια θά εύχαριστήσουν τόν παραλήπτη τους, χωρίς να καταστρέψουν τόν δωρητή οικονομικώς. Φυσικά ή οικονομική κατάστασις του καθενός τελικώς ρυθμίζει την ποιότητα αυτών των δώρων. Άλλα άσχετα από αυτήν, κάτι που βοηθεί, έστω και τό μικρότερο αντικείμενο, να αποκτά χάρι και αξία, είναι ό τρόπος με τόν όποιο θά έμφανιστή: τό χαρτί του περιτυλγματος, ή κορδέλλα, τό γράμμα με τό όποιο θά συνοδεύεται, τά δυο χαρούμενα λόγια τά όποια θά διαβάση ό φίλος ή ό συγγενής, κάθε τι τέλος πάντων που θά συνδέη τό μικρό αντικείμενο με την προσωπική σκέψι αυτού που τό στέλνει. Φυσικά για τίς τυπικές υποχρεώσεις έχουν θεσπισθή τά άνθη, τά όποια όμορφαίνουσι και πλουτίζουν τά σπιτία τίς ημέρες των έορτών και συγχρόνως βοηθοῦν και αυτούς που τά πουλοῦν να περάσουν καλύτερα τίς άγιες ημέρες.

Τό πρόβλημα του τί θά κάνη κανείς όταν λάβη ένα δώρο από κάποιον που δέν τό περίμενε και στόν όποιο δέν είχε καν σκοπό να δωρήση τίποτε, λύεται εύκολότερα με την άμεση και ά-

ποφασιστική αποστολή κάποιου έστω και άσήμαντου αντικειμένου, άν όχι τίποτε άλλο, για να τελειώνη ή συζήτησις γύρω από τό θέμα. Άμέσως ένα βιβλίο, δυο πλάκες γραμμοφώνου, ένα κουτί γλυκά, γρήγορα χωρίς δεύτερη σκέψι και χωρίς περιττές άμνηχανίες, έκτός φυσικά άν στόν άνθρωπο αυτό θέλετε να δείξετε κάποια ψυχρότητα και άδιαφορία.

"Άλλοτε τό Νέον Έτος άφιναν κάρτες περίπου όλοι σε όλους. Τώρα, όσο περνά ό καιρός, ή κάρτα έξαφανίζεται και παραμένει μόνον σάν έκδήλωσις πραγματικής βίζιτας μεταξύ φίλων τό τηλεφώνημα για «χρόνια πολλά».

"Όπως είπαμε τόν περασμένο μήνα, τό θέμα μας θά ήταν οί έλληνικές και οί ξένες συνήθειες των Χριστουγέννων και του Νέου Έτους. Γράφοντας όμως αντίλαμβάνομαι ότι τά τελευταία κυρίως χρόνια έχουν εισχωρήσει πολλά ξένα έθιμα κ' έχουν δημιουργήσει μιá νέα κατάσταση, που ούτε καθαρά ελληνική είναι, ούτε καθαρά ξένη. Τό ρεβεγιόν, για παράδειγμα, τό όποιο κάθε χρόνο κερδίζει και νέο έδαφος. Άλλοτε τό έώρταζε μόνον τό Ξενοδοχείο της «Μεγάλης Βρεταννίας». Σήμερα τό έορτάζει και ή τελευταία ταβερνίτσα. Έχει μεταφερθή αυτούσιο από την Βόρειο Εύρώπη και έχει γίνει δικό μας.

Τόν καινούργιο χρόνο τόν υποδεχόμαστε κλείνοντας τά φώτα και άνοίγοντας τά παράθυρα για να φύγη ό ένας και να έλθη ό άλλος, όπως λένε οί ξένοι, και τόν γιορτάζουμε μετά πίνοντας

στην ύγεια του και κάνοντας όσο τό δυνατόν περισσότερο θόρυθο με ό,τι έχουμε στη διάθεσί μας, σφυρίχτρες, ροκάνες, καραμούζες. Έπειτα ξενύχτι, χορός και χαρτοπαίξια και αυτό είναι εκείνο που συνήθως λέμε Πρωτοχρονιά. Δέν έχει τίποτε αυτή ή έορτή από τό δροσερό άεράκι της έορτής του Πάσχα που μένει πιστή στην παράδοσι την καθαρά ελληνική.

Άκόμη μιá άλλη συνήθεια, που κερδίζει κάθε χρόνο έδαφος, είναι ή ανταλλαγή της Χριστουγεννιάτικης κάρτας. Δέν υπάρχει άμφιβολία ότι αυτή ή συνήθεια, ή όποια έχει άρχισει να κοστίζη και κόπο και χρήμα, έχει ώρισμένες πλευρές που την κάνουν έξαιρετικά χρήσιμη. Σε βοηθεί να κρατήσης κάποια έπαφή με ανθρώπους ξένους και μακρινούς με τούς όποιους κάποτε γνωρίστηκες και στούς όποιους δέν σκεπτόσουν θεβαίως ποτέ να στείλεις γράμμα. Είναι ένας τρόπος να έκφράσης ένα εύκολο εύχαριστώ σε ανθρώπους που σε έχουν περιποιηθή στο έξωτερικό, να θυμίσης την ύπαρξί σου σε πολλούς φίλους. Είναι επίσης και ένας τρόπος να διαφημίσης την εργασία σου εύγενικά και δια-

κριτικά, αν είσαι έμπορος. Είναι άκόμη μιá πολύτιμη πηγή εργασίας για χιλιάδες νέους ζωγράφους, φωτογράφους, οί όποιοι, χάρις σ' αυτήν την Christmas Card, περνούν καλύτερες γιορτές. Οί ξένοι όλες τίς κάρτες που παίρνουν τίς τοποθετοῦν πάντοτε επάνω στα τζάκια, διακοσμοῦν τό σπίτι με αὐτές επί δέκα ημέρες περίπου μέχρι τά Θεοφάνια, όποτε σύμφωνα με τό έθιμο τίς καίνε όλες μαζί πάλι μέσα στο τζάκι, και με αυτή την συμβολική πράξι τελειώνει ή περίοδος των έορτών.

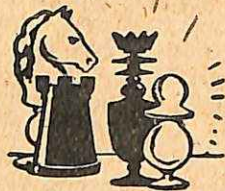
Τώρα φυσικά όλα αυτά είναι έξωτερικές έκδηλώσεις που δέν έχουν καμμιá πραγματική συγγένεια με την έννοια της μεγάλης Χριστουγεννιάτικης έορτής, που, σάν μεγάλο δώρο, ζητεί από τούς ανθρώπους να προσφέρουν ό ένας στόν άλλο την άγάπη τους. Άλλά τό θέμα αυτό ξεπερνά τά όρια αυτής της μικρής στήλης και σās άφίνει με τίς καλύτερες εύχές γι' αυτόν τόν πολύτιμο καινούργιο χρόνο που έρχεται με κέφι, με χαρά, με έλπίδα, να αναλάβη τά βαριά καθήκοντα, που του άφίνει τό 1953.

MAPINA

Ο άρχηγός των Έργατικών Άτλων έλεγε στόν αντίπαλό του άρχηγό των Συντηρητικών Τσώρτσιλ ότι είχε αποφασίσει να διώξη τόν σωφέρ του. —Δυο φορές παρ' όλίγο να με σκοτώση, είπε άγανακτημένος. —Μην άπελπίζεσαι, άπάντησε ό σέρ Ούίνστον. Ή τρίτη θά είναι ή τυχερή.

Constellation

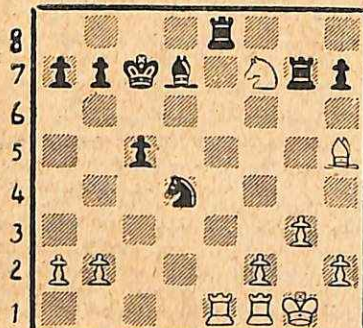
ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

“Ασκήσις άρ. 225

ΜΑΥΡΑ (9)

α β γ δ ε ζ η θ

ΛΕΥΚΑ (10)

Λευκά: Ρη1. Πε1. ζ1. ΑΘ5. Ιζ7. Σα2. Θ2. ζ2. η3. Θ2.

Μαύρα: Ργ7. Πε8. η7. Αδ7. Ιδ4. Σα7. β7. γ5. Θ7.

Είς αυτήν την θέσιν είναι ή σειρά των Μαύρων νά παίζουν.

Ποία είναι ή καλύτερα συνέχεια και διατί;

“Ασκήσις άρ. 226. “Από μιάν παρτίδα.

Λευκά (11): Ργ2. Βδ3. Πη2. Θ1. Ιε6. Σθ3. β5. γ4. β5. ε4. ζ3.

Μαύρα (11): Ρζ7. ΒΘ5. Πδ7. ΑΘ4. η8. Σα5. γ5. β6. ε5. ζ4. η5.

Είς αυτήν την θέσιν είναι ή σειρά των Λευκών νά παίξουν.

Με σωστό παίξιμο πρέπει τά Λευκά νά κερδίσουν ένα πιόνι.

Ποία είναι ή σωστή συνέχεια;

“Ασκήσις άρ. 227. “Από μιάν παρτίδα.

Λευκά (14): Ρε1. Βδ1. Πα1. Θ1. Αγ1. ζ3. Ιε4. Σα2. Θ2. γ4. β5. ζ4. η3. Θ2.

Μαύρα (15): Ρη8. ΒΘ6. Πα8. ζ8. Αζ5. ζ6. Ιδ4. Σα5. α6. β7. δ6. ε7. ζ7. η6. Θ7.

Είς αυτήν την θέσιν είναι ή σειρά των Μαύρων νά παίζουν.

Με σωστό παίξιμο μπορούν τά Μαύρα νά κερδίσουν ένα πιόνι.

Ποιός θάλέπει με ποίο τρόπο;

“Ασκήσις άρ. 228. “Από μιάν παρτίδα.

Λευκά (8): Ρε2. Βε3. ΠΘ3. Ιε6. Σα2. Θ2. ζ2. Θ2.

Μαύρα (6): Ρη8. Βδ5. Πα8. Ιζ6. Σα7. η6.

Είς αυτήν την θέσιν είναι ή σειρά των Λευκών νά παίξουν.

Τά Λευκά πρέπει νά κερδίσουν την παρτίδα.

Με ποιές κινήσεις;

“Ασκήσις άρ. 229. “Από μιάν παρτίδα.

Λευκά (10): Ρη1. Βγ5. Πζ1. Αγ3. Σα5. Θ2. δ6. ζ5. η2. Θ2.

Μαύρα (10): Ρη8. Βε4. Πδ4. Ιδ8. Σα6. β4. ε6. ζ7. η6. Θ7.

Είς αυτήν την θέσιν ητο ή σειρά των Μαύρων νά παίζουν.

Τά Μαύρα έπαιξαν λοιπόν 1)...Πδ4—γ4;

“Η κίνησης αυτή δίδει εις τά Λευκά την εύκαιρία νά κερδίσουν την παρτίδα.

Ποία είναι ή συνέχεια της παρτίδας;

Πρόβλημα άρ. 230.

H. B. TUGEN

Λευκά (6): Ρζ1. Πδ2. Αα1. Ιε5. ζ5. Σδ4.

Μαύρα (7): Ργ3. Πδ6. ε3. Αε1. Σβ7. ε4. ζ2.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

“Ενα πρόβλημα με ωραιότατο κλειδί και έξυπνες θარიάντες.

Πρόβλημα άρ. 231

A. URSIC

Λευκά (8): Ρδ8. Βζ5. Πη6. Αδ4. Ια3. Σα5. β7. ζ2.

Μαύρα (5): Ρδ5. Ιζ6. Σε4. ε5. η7. Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 232

F. SCHRUEFER

Λευκά (7): Ρα5. Πδ4. Θ5. Ιγ3. Αη3. Σβ3. η4.

Μαύρα (3): Ργ5. Σγ6. ε5.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

“Ενα ώραιον πρόβλημα «έξαναγκα» μου κινήσεως».

Πρόβλημα άρ. 233

R. L'HERMET

Λευκά (8): Ργ7. ΒΘ1. Πε4. Ια4. ε2. Σγ2. δ2. ζ4.

Μαύρα (4): Ρδ5. Πδ3. Σγ3. ζ5.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Μία πολύ άπροσδόκητος κινήσεις είναι ή λύσις του ωραιου αυτού προβλήματος.

Πρόβλημα άρ. 234

F. GEIJERSTAM

Λευκά (10): Ρδ2. Βδ7. Πδ1. ζ8. Αα3. Θ7. Ιζ5. η4. Σα6. ε7.

Μαύρα (10): Ρε6. Βζ7. Πα8. η8. Αδ5. Ιε2. Θ8. Σα7. η2. η5.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

«ΦΙΝΑΛΕ»

Μία ώραία σύνθεσις του F. HEALEY είναι ή παρακάτω, όπου παίζουν τά Λευκά και κερδίζουν.

Λευκά (7): ΡΘ6. Αα2. γ1. Σγ5. δ3. ζ7. η4.

Μαύρα (4): Ρε5. Βδ7. Σγ2. δ4.

Είς την θέσιν αυτήν είναι ή σειρά των Λευκών νά παίζουν. “Εκ πρώτης

όψεως θά ύποθέση κάθε παίκτης ότι με την κίνησην 1) ζ7—ζ8 (Β) πρέπει νά

κερδίσουν τά Λευκά. “Εν τούτοις, δέν είναι έτσι, διότι τότε ακολουθεί 1)...

Βδ7—Θ7+ ΡΧΒ και τά Μαύρα είναι Πάτ! “Εάν πάλι ό Ρ δέν πάρη την Β.

όλλά τά Λευκά παίζουν ΡΘ6—η5, τότε ΒΘ7—η8+, ΒΧΒ (άναγκαστικώς!) και

πάλι έχομε πάτ! “Όστε βλέπομε ότι ή μετατροπή σε Βασίλισσα δέν μπορεί νά

είναι ή λύσις. “Εάν θά ήπτε μετατρέψουν όμας σε “Ιππο, τότε ακολουθεί 1) Βδ7

—η7+ και πάτ! “Εάν πάλι δοκιμάσουν τά Λευκά νά παίζουν 1) ΡΘ6—η6, τότε

ακολουθεί Βδ7Χζ7+, “Αλλά ούτε 1) Αγ1—ζ4+ Ρε5Χζ4 2) ζ7—ζ8+Β. Ρζ4—

ε3 άρκει για νά κερδίσουν τά Λευκά. “Εάν δέν έρρητε τής λύσι, άφού δοκιμάσετε πάντως κάτι άλλο, σάς την δίνουμε παρακάτω:

1) ζ7—ζ8 γίνεται “Αξιωματικός! 1)

Βδ7—Θ1+ (ή καλύτερα κινήσις). “Απειλείται Αζ8—η7+ μάτ. Σε Βδ7—γ6+ (άντι ΒΘ1+) κερδίζει Αζ8—δ6+. 2) ΡΘ6—ηδ1 και τά Λευκά κερδίζουν.

ΠΩΣ ΑΝΟΙΓΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΜΙΑ ΠΑΡΤΙΔΑ

(9η συνέχεια)

“Η άπ’ εούθειας έπίθεσις έναντίον του έχθρικού Βασιλέως είναι από όλους τούς άπωτέρους σκοπούς ό καλύτερος, διότι με καλή προετοιμασία και καλό παίξιμο κρινεται σχεδόν άμέσως ή έκβασις μιάς παρτίδας. “Εάν όμως άποτύχη, δημιουργεί σχεδόν πάντοτε μιά άντεπίθεσις, ή όποία είναι συνήθως ή πιό δυνατή και δύσκολα άναγκάζεται. “Ο άλλότε πρωταθλητής του κόσμου “Εμμανουήλ Λάσκερ θεωρεί σ’ ένα από τά έγχειρίδιά του για την εκμάθησι του σκακιού ως έναν από τούς καλύτερους άπωτέρους σκοπούς, στην αρχή του παιχνιδιού, την προσπάθεια του νά κερδίση κανείς έναν Πύργο του αντίπαλου, διότι αυτό και μόνον άρκει στο φινάλε νά εξασφαλίση τή νίκη. Στά φινάλε χωρίς πιόνια, τό νά έχη κανείς έστω και μιά έλαφρά φιγούρα επί πλέον από τον αντίπαλό του, καταλήγει συνήθως σε Ρεμί και ως γνωστόν άκόμη και τά δύο “Αλογα και μόνον δέν μπορούν νά κάνουν μάτ έναντίον μόνου του Βασιλιά. “Αλλά δέν είναι δυνατόν νά δώση κανείς μιά μέθοδο για τέτοιους άπωτέρους σκοπούς στην αρχή του παιχνιδιού. “Ο καλύτερος σκοπός είναι πάντοτε ή ταχεία εκμετάλλευσις των κομματιών, δηλαδή τό γρήγορο θύλασιμο των πεσών σε επικαίρους θέσεις. Πολλοί παίκται «καρφώνουν» σε μιά παρτίδα προώρως ένα κομμάτι. “Ιδού ένα παράδειγμα: Μετά από τις κινήσεις 1) ε2—ε4, ε7—ε5 2) Ιη1—ζ3, β7—δ6 3) δ2—δ4, Αγ8—η4. Τό «καρφώμα» αυτό είναι μιά δοκιμή προσπάσις του πιονιού ε5 πού προσβάλλεται δυο φορές. Μετά όμως 4) δ4Χε5 βλέπουν τά Μαύρα ότι μετά δδΧε5 και άλλαγήν τής Ντάτας, ότι τό πιόνι ε5 πηγαίνει χαμένο, γι’ αυτό λοιπόν παίζουν όχι 4)...δδΧε5, αλλά 4)...ΑΧΙζ3 5) ΒΧΑ και τότε δδΧε5. Σ’ αυτήν τή θέσι όμως έκμεταλλεύονται τά Λευκά την καλύτερα άναπτύξι των κομματιών και παίζουν 6) Αζ1—γ4 συνεχίζοντά την άνάπτυξ των και έπιτιθέμενα στο άσθενές σημείον ζ7. Με κάτι τέτοιες κινήσεις προπαθούν συχνά οι άρχάριοι νά αιφνιδιάσουν τον αντίπαλό τους. Τό πώς, θά δούμε στο προσεχές.

I. X.

(Λύσεις στη σελίδα 125)

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΟΠΟΙΟΝ ΤΗ ΖΗΤΑ

ΔΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή»,

Πρώτα ἀπ' ὅλα θεωρῶ ὑποχρεώσι μου νὰ σ' ὑπαραστήσω γιὰ τὴ συντροφιά πού μου κρατεῖς στίς ὥρες τῆς μοναξιάς μου. Δέξου ἀπὸ μιὰ μικρὴ σου φίλη ἕνα μεγάλο εὐχαριστῶ.

Ὁ μέγας πόθος μου εἶναι νὰ γίνω δημοσιογράφος. Νομίζω πὼς ἂν ἤθελες θὰ μπορούσες νὰ με βοηθήσεις.

Σ' εὐχαριστῶ
MARIA I. MATH
Τρίκαλα Κορινθίας

Μὲ νὰ σ' ἡ «Ἐκλογή» προσπαθεῖ νὰ βοηθῇ ὅλους τοὺς φίλους της. Ἐδικὰ στὴν περὶ πτωσί σας εἶναι πολὺ εὐκόλο, γιατί ἡ βοήθεια σας ἔχει ἤδη δοθῇ. Αὐτὸ τὸ σκοπὸ ἐκπληροῦν ὁ Δημοσιογραφικὸς Διαγωνισμός, πού δίνει σὲ νέους ἀνθρώπους τὴν δυνατότητα μιᾶς δοκιμῆς. Εἰδικὰ γιὰ ὅποιον ἔχει τὴ δική σας φλόγα, δὲν ὑπάρχει εὐκολώτερη καὶ καλύτερη ἀσκή. Θάρρος λοιπόν, καὶ λίγη προσπάθεια. Μὲ νὰ σ' ἡ θὰ λάβουμε τὴ συνεργασία σας.

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑ 365 ΗΜΕΡΑΣ

Ἐν Πενταλόφῳ Κοζάνης τῇ 1ῃ Ἰανουαρίου 1954

Πρὸς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΛΟΓΗ», Ἀθήνας

Εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε δυνάμει τῆς παρούσης συναλλαγματικής μας εἰς διαταγὴν καὶ ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ Νέου Ἑτους 1954 ΤΡΙΑΚΟΣΙΑΣ ΕΞΗΚΟΝΤΑ ΠΕΝΤΕ (ἀριθ. 365) ἡμέρας ὑγείας καὶ εὐτυχίας.

Ὁ Ἐκδότης
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΓΚΑΡΔΙΩΝ ΕΥΧΩΝ

Ἀναδημοσιεύουμε τὴν πρωτότυπη καὶ ἐγκάρδια αὐτὴ «συναλλαγματική» πού εἴλαμε ἀπὸ τὸν ἀναγνώστη μας κ. Β. Δ. Γαλανῆ καί, ὅπως σὲ ὅλους τοὺς φίλους μας, τοῦ εὐχόμεστε χαρούμενο καὶ εὐτυχισμένο τὸ 1954.

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελίδα 15

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΤΗΛΕΟΡΑΣΙΣ. 2) ΠΕ' (85) — ΟΥΡΑΣ. 3) ΒΙΑΣΑ — ΛΑΡΝΑΞ. 4) ΘΙΣΒΗΣ — ΠΟΙΝΗ. 5) Η «ΒΛΑΤΤΗ» — ΚΙΟΣ. 6) ΜΙΑΔ (Β)Α — ΩΜ — ΙΣΟ. 7) ΤΑ — ΙΡΑ — ΠΑ — ΑΝ. 8) ΤΡΑ — Η «ΛΑΛΙΑ» 9) ΙΟΛΗ — ΖΕΣΤΑΜΑ. 10) ΚΑΠΠΑ! — ΓΚΑΙΤΕ. 11) ΟΙ «ΑΛΙΕΙΣ». 12) ΠΑΛΑΙΣΤΡΑΝ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ. 2) ΑΟΡΤΙΤΙΣ. 3) Η «ΠΑΣΤΑ» — ΑΟΠΛΑ. 4) ΛΕΙΒΑΔΙ — ΛΙΠΗ. 5) ΒΗΛΑΡΑ — Α.Α.Α. 6) ΟΣ — ΣΒ' — ΖΙΑ — ΛΙ. 7) ΡΑΛ — ΗΩ — «ΛΕΓΙΣ» 8) ΠΑΡΑ — ΜΠΑΣΚΕΤ. 9) ΣΥΡΟΣ — ΑΛΤΑ-ΙΡ. 10) ΙΟΝΙΟΙ — Η «ΑΙ·ΣΑ». 11) ΑΝΙΣΑ — Μ.Τ. 12) ΕΞΗΚΟΝΤΑ ΕΞ.

«ΣΚΑΚΙ» ἀπὸ σελίδα 122

Ἀρ. 225. 1) ... Πη7ΧΙΖ7, 2) ΑΧΠ, ΙΖ6+ 3) ΡΘ1, ΠΧΠ!

Ἀρ. 226. 1) Πη2Χη5, ΠΧΠ 2) Ι68+, Ρε7 3) Ι68ΧΠ!

Ἀρ. 227. 1) ... Αζ6Χ62, 2) ΑΧΛ Βε3+ 3) Βε2, Ι63+ 4) Ρζ1, ΒΧΒ+ 5) ΡΧΒ, ΙΧΛ!

Ἀρ. 228. 1) ΡΘ81+ Ρζ7 (ἀναγκαστικῶς!) 2) Ιη5+ Ρη7 3) ΠΧΠ καὶ τὰ Μαῦρα ἐγκαταλείπουν. Ἐάν τώρα ΒΧΠ, τότε 4) Βε7+ μέ κέρδος τοῦ Ἰππου.

Ἀρ. 229. 2) Βγ5—γ7!! καὶ τὰ Μαῦρα ἐγκαταλείπουν, διότι χάνεται ὁ Ἰππος! Ἡ παρτίδα εἶχε αὐτὴν τὴν συνέχαιαν: 2) Πγ2 3) ΒΧ1+ Ρη7 4) Αζ2. Ἐάν πάλι 2) ... Ι68—γ6, τότε 3) ζ5Χ η7 ΒΧη7 4) δ6—δ7!!

Ἀρ. 230. 1) Ιζ5—64! Ἐξαναγκασμός κινήσεως.

Ἀρ. 231. 1) Βζ5—η4! Ἐξαναγκασμός κινήσεως.

Ἀρ. 232. 1) ΠΘ5—Θ3! Ἐξαναγκασμός κινήσεως.

Ἀρ. 233. 1) ΒΘ1—Θ1! Ἐξαναγκασμός κινήσεως.

Ἀρ. 234. 1) Ρδ2—γ2! Ἀπειλή. 2) Βε7Χδ5+ μāt.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ» ἀπὸ σελίδα 44

1) ΥΠΕΡΥΘΡΟΣ = 44. 2) ΛΗΞΙΑΡΧΟΣ = 42. 3) ΠΡΟΩΘΗΣΙΣ = 44. 4) ΒΑΡΥΘΥΜΟΣ = 42. 5) ΖΩΟΓΡΑΦΟΣ = 43. 6) ΗΜΙΧΡΥΣΟΣ = 41. Σύνολον = 256!

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ» ἀπὸ σελίδα 107

1) ΑΓΟΣ: Β. Κάτι πού φέρνει ὁνειδος σὲ κείνον πού τὸ κάνει, μιὰρὴ πράξ, ἐγκλημα. Κατ' ἐπέκτασι μπορούμε νὰ χαρακτηρίσωμε ἕτσι μιὰ μεγάλη ἀσχημία, ὅπως π.χ. τὸ ἄγος τῶν ἀθηναϊκῶν δρόμων

2) ΑΚΡΙΤΟΜΥΘΙΑ: Β. Ἀστόχαστη φλυαρία μὲ τὴν ὁποία μεταδίδονται πολλὰς φορὲς μυστικὰ σοβαρά. Τὸ ἔσθαι ἀπὸ ἀκριτομυθίες τῶν φίλων του.

3) ΑΣΥΣΤΟΛΟΣ: Α. Πού λέγεται χωρὶς συστολή, ντροπή. Ἀσύστολα ψεύδη.

4) ΔΙΑΧΥΣΕΙΣ: Α. Διάχυσι εἶναι τὸ χύσιμο, ἡ ρῆθ πρὸς ὅλες τὶς διευθύνσεις. Διαχύσεις φωτός, θερμότητος. Συνεκδοχικά, ἡ ἀσυγκράτητῃ ἐκδήλωσι καλῶν συναισθημάτων. Εἶχαν πολλὰς διαχύσεις ὅταν συναντήθησαν (ἡ διαχυτικότητες).

5) ΕΙΚΑΣΙΑ: Β. Κάτι πού εἰκάζομε, συμπεραίνομε.

6) ΕΚΠΑΓΛΟΣ: Β. Πού προκαλεῖ ἐκπληξί, θαυμασμό. Γυναικὰ ἐκπαγλοῦ ὠραϊότητος.

7) ΕΚΤΡΩΜΑ: Β. Ἐκεῖνο πού γεννήθηκε μὲ ἑκτρωσι, ἐξάμβλωμα, τέρας. Ἐκτρώμα τῆς φύσεως ἀποκαλεῖται κάποιος πολὺ ἀσχημος.

8) ΕΠΑΡΑΤΟΣ: Α. Ἐκεῖνος πού θαρρνεῖται μὲ κατάρ, καταραμένος, ἀξίος κατάρ. Ἀπέθανε ἀπὸ ἐπαράτον νόσον.

9) ΘΑΛΠΩΡΗ: Γ. Θερμότης, ζεστασιά, καὶ μάλιστα μεταφ. τὸ ζεστὸ π.

ριβάλλον του σπιτιού, ή χαρά και ανακούφιση που χαρίζει το σπίτι. Έζησε χωρίς γονείς, δεν ένωσε την οικογενειακή θαλπωρή.

10) ΙΑΧΗ: Α. Κραυγή, αλλαγή, και μάλιστα χαράς, ένθουςιασμού. 'Ι-αχές θριάμβου. ('Από το ρήμα ιάχω=κραυγάζω).

11) ΜΕΝΟΣ: Β. Ψυχική παραφορά, έξοργισμός. 'Ο πληθυντικός μένεα ποιητικός, στη φράση μένεα πνέων. 'Επέπεσε κατ' αυτό το μένεα πνέων.

12) ΣΤΡΕΨΟΔΙΚΟΣ: Α. 'Εκείνος που διαστρέφει ή προσπαθεί να κατα-

πάτηση το δίκαιο ή το όρθο με κακόπιστα επιχειρήματα, στρεψοδικίες.

13) ΤΙΜΑΛΦΗ: Β. Πληθυντικός του επιθέτου τιμαλφής, με μεγάλη άξια, πολύτιμος. Τά τιμαλφής κοσμήματα, πολύτιμοι λίθοι, κοινώς τα διαμαντικά.

14) ΦΡΕΝΙΤΙΣ: Γ. Φλεγμονή του έγκεφάλου και κατ' επέκταση το παράληρημα που την ακολουθεί, ή τρέλλα, ή μανία και κατόπιν το παραλήρημα του ένθουςιασμού κλπ. φρενίτις ένθουςιασμού.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΩΔΩΝ ΠΡΟ-Ι-ΟΝΤΩΝ "ΓΩΓΟΣ"

ΑΘΗΝΑΙ
ΟΙΚΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΟ 1881
ΓΡΑΦΕΙΑ — ΠΡΑΤΗΡΙΑ:
ΟΔΟΣ ΚΑΛΑΜΙΝΤΟΥ 12
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 24.965
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ — ΑΠΟΘΗΚΗ:
ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 248
ΤΗΛΕΦ. 96.585 και 968.844

ΚΟΥΦΕΤΑ, ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΑΙ ΩΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ

"ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΝΕΑ"

150ήμερος ναυτική έφημερίς

Γραφεία: Εύριπίδου 4. Τηλ. 21.923

'Ανταποκριταί: Λονδίνον, Ν. 'Υόρκη, 'Αμβέρσα, Ρόττερνταμ.

'Αντικειμενική παρακολούθησις των έλληνικών ναυτιλιακών και ναυτεργατικών ζητημάτων.— Δίκτυον συνεργατών έφ' όλων των έλληνικών πλοίων.— 'Εθνική διαπαιδαγώγησις των πληρωμάτων.— 'Εκλεκταί συνεργασίαι.

"ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΝΕΑ"

'Ανεξάρτητος Ναυτική 'Εφημερίς

Δοκιμάστε να γίνετε δημοσιογράφος

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Προκηρύσσοντας ή «'Εκλογή» τον Ζ' Δημοσιογραφικό Διαγωνισμό δίνει στους αναγνώστες της την εύκαιρία να δοκιμασουν τις συναμεις τους στη δημοσιογραφία και να γίνουν συνεργάτες της. 'Ας φανταστούν πώς ο άρχισυντάκτης τους —στην περίπτωση αυτή ή «'Εκλογή»— τους έδωσε την έντολή να γράψουν 4—5 σελίδες πάνω στο θέμα:

"ΞΕΝΟΙ ΛΑΟΙ,,

ΑΝ ΔΕΝ ΕΙΧΑΤΕ ΓΕΝΝΗΘΗ ΕΛΛΗΝΑΣ ΣΕ ΠΟΙΟ ΛΑΟ ΘΑ ΘΕΛΑΤΕ ΝΑ ΑΝΗΚΕΤΕ;

Ποιός λαός συγκεντρώνει τα χαρακτηριστικά που τον φέρουν πιο κοντά προς το ιδανικό σας; Τί είναι αυτό που θαυμάζετε στους ξένους; Ποιόν συμπαθείτε; Ποιόν θαυμάζετε; Ποιόν ζηλεύετε;

'Ο άρχισυντάκτης τους θα τους ζητούσε το άρθρο μέσα σε 2—3 ώρες. 'Η «'Εκλογή» τους δίνει μεγαλύτερο χρονικό περιθώριο:

Μέχρι της 10ης 'Ιανουαρίου

Η ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ, Η ΤΑΧΥΤΗΣ, Η ΣΥΝΤΟΜΙΑ

είναι πράγματα που δεν πρέπει να ξεχνά ο δημοσιογράφος, ο οποίος συχνά έχει να αντιμετωπίσει και τις δυσκολίες του ταχυδρομείου.

Οι φάκελλοι που θα φθάσουν μετά την 10η του μηνός δεν θα ανοίγονται, ούτε θα επιστρέφονται, δεδομένου ότι δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν τον επόμενο μήνα, για τον οποίο θα δοθεί άλλο θέμα.

'Αναπτύξτε το θέμα σας με ακρίβεια, με πρωτοτυπία και κέφι, έτσι ώστε να διαβάζεται ευχάριστα από το πολύ κοινό μιας έφημερίδος.

★

'Η καλύτερη συνεργασία θα δημοσιευθεί στην «'Εκλογή» του Φεβρουαρίου με την υπογραφή και μια σύντομη βιογραφία του γράφοντος και θα πληρωθεί με την τρέχουσα τιμή συνεργασίας, δηλαδή 30.000 δρχ. κατά τυπωμένη σελίδα «'Εκλογής».

ΣΤΕΙΛΕΤΕ ΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΑΣ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ «ΕΚΛΟΓΗΣ»

'Οδός Ζήνωνος 4

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Κάθε μήνα στη σειρά «Κατ' ἐκλογὴν τῶν ἀναγνώστων» θὰ δημοσιεύεται ἓνα ἀπὸ τὰ κομμάτια ποὺ μᾶς ζητοῦν οἱ ἀναγνώσται μας.

Στείλτε μας τὴ σελίδα αὐτὴ συμπληρωμένη, δίνοντας ὅσο περισσότερα στοιχεῖα μπορεῖτε. Ἔτσι διευκολύνετε τὴν ἐρευνά μας.

ΟΝΟΜΑ ἀποστολέως

ΕΠΩΝΥΜΟ ἀποστολέως

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ἀποστολέως

ΘΕΛΩ ΝΑ ΔΩ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟ ΣΤΗΝ «ΕΚΛΟΓΗ» ΤΟ ΑΡΘΡΟ
ΤΟΥ, ΤΗΣ (ὄνομα συγγραφέως)

ΜΕ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ

ΠΟΥ ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ ΣΤΟ, ΣΤΗΝ (ὄνομα ἑφημερίδος, περιοδικοῦ ἢ βιβλίου)

ΤΗΣ (ἡμέρας, ἂν εἶναι ἑφημερίδα)

ΤΟΥ (μηνός, ἂν εἶναι ἑφημερίδα ἢ περιοδικό)

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

